

Bernardinus Veronensis clarissimo uiro Baptiste
Vrsino grati pontifici. custodi & almae urbis Gym
nasi uice rectori bene merito. S. plu. dicit.

Saepe meo uolui dñm signare libello:
Magna q̄ pro mimo tradere tecta lare
Sēpius argutas is reddidit ore q̄relas.
Deiciens animum simplicitate meum.
Sustinui dura puerum nigrescere barba:
Ut daret alma dies quod negat ingenium.
Creuit: & e patrio statui depellere nido:
Huic igitur trepido talia uerba tuli.
Nate uides quē nunc inopē me torquet egestas:
Musaque q̄ tenuem sufficit egra cibum.
Non possum studio sobolem nutrire frequenti:
Res est parua domi: turbaq; multa premit.
Tu potes externos precibus tentare penates:
Tu potes eximie querere sortis herum.
Elige de numero quem curia praestat honesto:
Elige de toto qui placet orbe uirum.
Quem cupies dabitur. uiues felicior illic:
Hic tristem pateris ingeniose situm.
Hec dixisse semel satis est: nihil aplius addam:
I nunc stultitia res age quasque tua.
Vix bene finieram simulato uerba dolore:
Excipit: & lachrymis imaduere genē.
Vestra qdem genitor semp mandata facerem:
Imperium iussus semper obibo tuum.
Sed caue me longo miserum demergere coeno:
Mors ubi sit citius q̄ data uita mihi.
Turpia delebat. sapiens ridetur apollo:

POETAE VITA.

q Vanquam a me nusquam lectum sit apud quempiam unum certissimum maiorum no
strorum codicē de albii Tibulli claritate: suo tamen ipsiusmet testimonio adductus cō/
spicio eum diuitias olim amplissimas possedisse: & generis conditionē ex eleganti pro/
genie emanasse. Nā quisquis Panegyricon de Coruino Messalla diligēter legerit: is ibi
ita esse scriptū inueniet: Nā mihi quom magnis opibus domus alta niteret: Cui fuerant
flauitantes ordine sulci: Horrea foecundis non deficientia mēsis: Cinque pecus densō pascebant ag
mine colles. Et domino satis: & niniū furique lupoque. Sed cum bellorum: ut puto ciuiliū pertur/
batio non urbem modo sed finitimos etiam infestaret: ad egestatem forte fortuna corruit: ut in eodē
panegyrico innuit: & in prima omnium elegia notat his uerbis. Vos quoque felices quōdam: nūc pau/
peris agri Custodes fertis munera uestra lares. Tum uitula innumeros lustrabat cesa iuuenos. Nunc
agna exigui est hostia parua soli. Nec mirum cuiquam illud uideri debet: quom Propertius natura poe
ta coetaneus talem itidem sibi casum eadem accidisse ratione in suo ad Cynthiam monobyblo ipse/
met testificetur. Ait enim elegiarum quarto. Nam tua quom multi uersarent rura iuenci: Abstulit ex
cultas peticas tristis opes. est autem natus ea tempestate: qua Hirtius & Panfa romani consules in bello
ad maianam gesto animam despondentes desiderati sunt. quod apertissime demonstrat li. iiii. quom ait.
Natalem primo nostri uidere parentes. Quom cecidit fato consul uterque pari. Nam & Ouidius Na/
so se natum illis consulibus dicit in libro tristium Pentametro Tibulliano utens artificiose. Refert au/
tem Eusebius libro temporum Nafonem in pelignis ortum secundo Octauii Cēfariis iperii anno. Sed
quom Tibullus ingenii praestantia & corporis bonitate esset amabilis: quattuor ex iuuentute Romana
foeminas: sed aliam alio tempore deperisse dicitur. quarum tamen aliquas cum quibusdam quoque
aliis communes sibi fuisse ex uniuerso opere consequimur. Ceterum cum Delie ex illis primē implici/
tus esset illecebris: Coruinus Messalla creatur in Asiam Romani exercitus imperator: cui se nullo pa/
cto Tibullus tamen miser ardebat Deliam: ob illius tamen in se merita contubernii comitem recusa
uit. Itaque proficiscens in prouinciam comitatus: ut primum Corcyram appulit: febris corripuit.
ubi morbo dierum quindecim continuo & maximo fractus & imbecillis: ulterius subsequi nō potuit:

ut in elegia tractatur: quæ Ibitis egeas incipit. Et Ouidius Naso in elegia lamentatoria de eius obitu dixit: Sed tamē hoc melius quam si phoeacia tellus: Ignotū uili supposuisset humo. hac egritudine leuatus: & in pristinā restitutus cōualefcentiā: ad patrios penates hoc est Romā reuertitur: molliusculeque seculi sui cōsuetudinē prosequēs: denuo uacauit amoribus. quos (heu fata crudelia) dum per elegia sua uisissima exprimit ex humanis migrare cogitur. imatura enī morte preuētus occubuit. quod ita profecto esse Ouidius eodem quo ille natus anno significat: ubi li. tristiu. iiii. suorum temporum poetas attigit: quibus propter artium cōmunium uinculū & eorūdem cognationē studiorum familiarissime utebatur. ait enim Virgilium tantum uidit: nec auara Tibullo Tempus amicitie fata dedere me. Romę de mum honestissime sepultus est: antequam cuius rogum matrē & sororē asituisse: præterque eas Deliam & Nemesim amatas mulierculas: Ouidius in præfata scribit elegia. Ad Coruinū autem Massalam opus hoc misit in quattuor libellos digestum: amores suos in totidem foeminunculas manifestans: ex quibus duas tantummodo Nemesim scilicet & Deliam memorat poetę: inter quos præcipue Nasonem sequor: quo quem iam antea sepius memini loco ait. Sic Nemesim longū: sic delia nomē habebit: Altera cura reuens: altera primus amor. Neheram enim & Sulpitiam Seruii Sulpitii Romani patritii filiam nusquā: quod memoria suppeditet: decātauit antigas. Vnde cōpellor existimare has minus ab eo obseruatas fuisse. ultimus enī libellus laudes Messallę & Sulpitię ac cherinthi amores cōtinet: quin imo Deliam poetę unicā amatricē extitisse. Quāuis enim Ouidius in antedicto loco referat Nemesim post primos cū Delia cōplexus in secūdis habitā delitiis. Horatius tamē Flaccus ad eā libro carminū primo: si Acroni cōmentario credimus: scribens: eius amicā uocat Glycerem: uel ficto nomine forsitan & uero. his enī uerbis de cōtemptu ab amica aduersum illū habito cōsolatur. Albi ne doleas plus nimio memor imitis glycerę: neu miserabiles decantes elegos & cetera. Quippe pro amorū successione permutato nomine Nemesim uocasse quasi odiosam. atque stomachosam. naque & Ouidius de arte amandi. iiii. quom Romanas cōmonefaceret ex poetarū familiaritate fructum colligi imortalē: quę scilicet suis uerbis quas adamasent eternitati tēporum dedicarēt: arguit a Cynthia Propertiana & Nemesi Tibulliana: nullā de Delia mētionem faciens. Præterea Martialis bilibiliētis in Distichon li. ubi de poetis meminuit ita scribit. Lusit amatrē nemesim lasciuia Tibullum: In tota uiuit quem nihil esse domo. Tibullus. n. nō ad Nemesim sed ad Deliam hoc usus est pētametro & iuuat scilicet in tota me nihil esse domo. Nempe Nemesim gręcum est uocabulum deę cuiusdam: quā Plinius noster in naturali scribit historie in capitolio quēdam nomen latiorū ad sua tēpora inuenisse: quę ut ipse ait locū habet post aurę equę dexteram quo p tactum ori proximū a minimo digito ueniā sermonis a diis reposcimus. Et accipitur pro dea quę p stomachationē & uindicationē quispiam insolenter facta cōtumaces & nimium sibi arrogantes plectit & ecouerfo. Catullus meus ad Licinum puerū misere dilectum: Hūc audiā: caue sis: pcesque nostras oramus caue desppuas ocello: Neo enas Nemesim reposcat a te. Est uehemens dea: lędere hęc caueto. Ausonius quoque burdegalensis in tetraſticho quod in primo epigramatum libro positū ex gręco de statua Nemesicos traduxit: Me lapidem quondā per se aduexere trophoeū: Ut fierem bello nūc ego sum Nemesim. At sicut gręcis uictoribus asto trophoeū: Punio sic pfas uaniloquos Nemesim. Hi duo pcelebris auctoritatis uiri uidētur intellexisse Nemesim deam esse facinorosos & delinquentes punientē. Quę autem benefacti eadem sit remuneratoria Antimachi epigramata testimonio est in quo quēdam si gregorio itphernati fidem adhibemus: ita scriptū ē in Strabonis geographię li. xiii. Est dea quam nemesim dicūt: dea magna potensque: Quę bona celestū cōcessu cuncta deorum Possidet & cetera quę sequūtur. Verū quoquomodo res se habeat ex amoribus foeminarum hoc opusculum repositum: cuius character est lepidus: dulcis: suauis: tersus: copiosus: in quo facilitas inest mirifica. & uarietas floret: mitior eminet: & lasciuia iuuat. Quę omnia usque adeo perfecta sunt: ut quom tenerę ingenii adolescentis dulcedini arrideamus: pulchritudinē in musica præter etatē admiremur. Quo circa sūt qui quom de elegiacis poetis disceptēt: Proptium huic anteponāt. sunt quę Tibullū elegiographorum principem uelint. Posteriorum Quintilianus ductor ē in oratoriis institutionibus. Ouidiū enim lasciuioſculū & eneruē magis putat. Qui si tamen suo nequaquā ingenio paruisset: optimū profecto apud Latinos locū promerisset. Repe: iuntur aut nonnulli: qui quom de uirtute locuti clunem agitent: hunc nostrū auctorē mirum imodum suauem abiiciunt: ea sane ratione p moti: quę tum quędā propter uisibilem cecinerit: tum quę Priapū consulat sup detestabili puerorū amore. quibus omnibus calūniatoribus quom Lelius Apuleius elegāter & docte libro primo Magię respōderit: cum multorū exemplo tū maxime de Platonis uita philosophi acutissimi atque modelissimi testimonio. Sciant tamē illiusmodi homines atque intellexisse uelint in masculos olim libidinis licētiam transferri sine poena ne dicam uituperio pmissum: quom apud exterarū nationes puellulis dedecori datum esse qui nō habuissent amator euiosi Amyllus Probus in prooemio sui operis exarauerit. Quid autem turpius quod ad hanc maxime rem spectet inueniri legi potest quę Alexis Virgiliana. In pretio tamen est: & eam puellulos uix primarum litterarū cognitione ibutos præceptores in scholis edocent. Quippe Catamitis licēter abusam antiquitatē Seruius in bucolicis rettulit. Et Catullus ad mallium in epithalamio dixit: Nec nucis pueris ne-

get Desertum dominiū audiens concubinus amorem. Et Propertius elegiarum secundo maius quid ē ausus suis carminibus inferere. Hostis si quis erit nobis amet ille puellas: Gaudeat in puero si quis amicus erit. Iuuenalis quoque uatum antiquorū omnium sanctissimus in increpādis uitis hominū castigatōr satyrarum secūdo redarguit Posthumum Ursidū quę uelit ille uxorem ducere: quom tormenta incōmodaque quę uiri ex mulierū consortio perpetuātur & sustinent ignoret: ueluti persuaderet ex duobus peccatis tolerabilius: Nonne putas inquit melius quę tecum pūso dormit Pūso qui noctū nō litigat: exigit a te Nulla iacens illic munuscula: nec queritur quę Et lateri parcas: nec quantū iussit anheles. Quis uero tam stolidę mētis est homo: qui si semel recte iudicare datum sit: uelit ideo hunc nostrū auctorem quę semel aut iterū in toto opere de Maratho ac Titio dilectis mentionem fecerit abiicere. & ueluti postliminio damnare: nō secus ac si uiolaria subruēda aut rosata succidēda esse a stirpe arbitretur: quę infra pulchritudinē & elegantia ceterorū florum unos uel alteros produxerūt. Nemo profecto est. Ita quę Tibullum legēdum esse oibus censeo: qui dulcedinē quandam in elegis & iuncturam cū uenustate & copia assequi cupiant: quę talis ac tāta est: ut suo ipse seculo eruditissimo dignus habitus sit: quem omnis etatis & omnis sexus homines perlegerent: memorięque mandarent. Quam rem Ouidianum illud declarat: ubi se poeta facetissimus excusans quę molles ac libidinosos de amoribus libellos edidit: conatur quę efficere ut sibi esset uenia cōcedenda: nititur Tibulli exemplo: quę tamen reticenda quędam Roma: nis foeminis ante oculos posuerit: nihilominus laudetur ab oibus: & laudatus placeat: & qui placuerit legatur. ait enim ad Augustū libro tristiu secūdo Nec fuit hoc illi fraudi: legitur quę Tibullus: Et placet: & iam te pncipe notus erat. Si quis tamen in schola magister explanare discipulis tenioris etatis uoluerit: eum ipsum p deum obtestor: ut quom legendo peruenerit ad illa loca ubi quoddam obscœnitatis præceptū traditur: quod animos adolescentulorū in deteriorem partem flectere: & a uirtutum recta uia auocare possit: eum silēto transeat: seque citius uelut rigidum & infacetum accusari patiat: quę ut obsequētē nimis indulgentia sua iuuentutem corrupisse deus ipse merito talione corripiat. Memor enim semp illius cito egregii facinoris lacedemoniorū: qui cum Archilochum poetā etiam maximum pudēdis detrectationibus quosdam insecutū cernerent: edicto statim facto de ciuitate libros eius exterminarunt: quoniā eorum lectio ut bene ac sapienter arbitrati sunt quod esset turpitudinis & inuerecūdis scaturiens maledictis: mētes liberorum suorū potius nocēdo præuenteret: quę ingenia doctina excoleret atque illustraret. Quisquis enim opus hoc exponendum acceperit: multo silentio ueluti exilio in decentiora mulctato.

d IVITIAS alius fuluo sibi cōgerat auro: Et teneat culti iugera magna soli. Genus carminis
 dicitur elegiacum: quod hexametro pentametroque uersu alternatim locato conflat. est autem
 dictus elegiacus τὸν ἐλεῖο u. i. misericordia. factus est enim ad compassionem de mortuo
 concitandam. Ouidius in elegia de Tibulli interitu: Flebilis indignos elegia solue ca-
 pillos: Ah nimis ex uero nunc tibi nomen erit. hoc enim uersiculo maiores primo de hominibus iam
 defunctis uita querimonias mox & in amoribus estis ediderunt. Horatius Flaccus in poetica: Versi-
 bus impariter iunctis querimonia primum: Post etiam est inclusa uoti sententia compos. siue dictus est
 elegus ab ε ε a uoce lamentatum super funere: quod instituisse Midam gorgii li-
 re imperantem ferunt dum celebrat matri parentalia. Siue hoc est desipere
 re prisca grecorum lingua. Namque auctorem huius theodem naxium siue erethricum tradiderunt dū
 per insaniam uociferatur. Siue α πο τὸν ἐν λέγειν τὸν οὐρανὸν οὐρανὸν hoc est a ludādis mortuis: iebant
 enim illorum laudationes uersu alterna uice posito. fuit & carminis genus lugubre Nenia nomine:
 quod mortuis etiam tibia accinebatur: quod quidam latinum: quidam grecum esse uoluerunt: id nūc
 epitaphium uocari dixit Acron secundo carminum commentario inuentum autem fuisse a Symoni
 de scribitur poeta lyrico ex cca insula oriundo. Quamobrem Catullus ad Egnatium Celtiberum ait
 Paululum quid libet allocutionis moestius lachrymis Symonideis. Sed epitaphion est elogium illud:
 quod in sepulchris marmoreis seu lapideis incisum uideamus. sit enim ut dixit Seruius in bucolicis: cō-
 pleta sepultura: ut Daphnis ego in siluis. Sed nenia & epicoedum esse idem ferme existimo. Vtrū-
 que enim dicebatur caduere priusque tumulo mandaretur: quorum alterum nuncupatur α πο τὸν νεκ-
 ον quod significat ultimum & extremum cum lamentatione. alterum uero ε πι & κ η δ ε ε ο
 id est funus. Statius Siluarum. ii. Vulcanus ut scis epicoedio profecutus adeo festinanter. ab elego deducit
 elegidium per diminutionem quod elegiacas compositiones signat. ut Persius: Non si qua elegi-
 dia erudi Diētarunt proceres: ab eodem quoque descendit elegia que miseria dicitur: qua ueluti iam la-
 tina. L. Apuleius in primo de magia usus est: cuius nulla carmina extant nisi amoris elegia. hec uariis
 accentu apud nostros profertur. Nam Ouidius rationem latinitatis secutus primam & secundam pro-
 duxit: accentum locans in antepenultima: unde in primo de remedio. Blanda pharetratos elegia can-
 ter amores. & in. ii. de sine titulo. Venit odoratos elegia nexa capillos. Statius autem papinius li. syl-
 uarum. i. grecos imitatus primam & alteram pariter corripens in penultima obseruauit accentum.
 Quas inter uultu petulans elegia propinquat. Nec aliter Persius dixit. Ebria ueratro non si qua elegi-
 dia erudi. Quis uero fuerit certus elegorum inuentor ignorari adhuc & in questione esse horatius in
 poetica uoluit. In hoc genere plurimi grecorum conscripserunt: oium tamen celebratissimi fuerunt Cal-
 limachus & Philetas: dicente Propertio elegiacum. iii. Callimachi manes & choi sacra philetē. In uestrum
 queso me finite ire nemus. Sane Tibullus hic uita agrete desiderat. dummodo deliquit hoc est plantę mu-
 tuis sibi amoribus potiri liceat. Est enim animaduertendū morē fuisse poetę ut in canticis amatoris
 recta nomina fugitarēt: & quedā pro propriis efficta uisurpātes ueris psonis parcerēt. Sic Catullus les-
 biam pro clodia: Et ticia per illā pro me. ella: Propertius pro hostia Cynthia dissimularūt. Virgili-
 us quoque in bucolicis Alexandrū pollionis amici seu Mecoenatis ut octauo scribit Martialis puerū
 uocitat Alexin: quasi sine responsione ac supbia modeste alludēs ad adolefētis ingenuitatē & naturę
 illius suauitatē. Delia autem pro planta appellari iccirco est interpretatio quod prima fuerit quā deperit
 rit Tibullus: utpote dignam uatis amoribus ob eius pter reliquas romanas adolefētulas pulchritudi-
 nē: & corporis excellentiā: Nam Δηλοία est apparere: unde delia quasi inter pulchras emmens. Ali-
 us cōgerat diuitias: quod uis a me alter rem pro arbitrio parer: & est dictū cum nauēa Itomachantis: diuiti-
 as autem preciosam facultatē: quas adite qui grecę πλοῦτος dicitur deductas arbitror. Is enim terra ē: ut
 in deorū natura Cicero cōmemorat: in qua oia ab ea ipsa orta recidunt: est diues qui ut deus nihil lei-
 get. a duo ut uarro ait Dis ditior ditissimus facit. Diues autem diuitior tantū Calphurnius in egloga lolę
 & licidę. Sū quoque diuitior certauerit ille tot hędos pascere: Martialis ad Carinū. Croeso diuitior li-
 cet fuissem. Fuluo auro: aut diuitias auri sūm id est p̄ciosę cogentem. Figura ē quam epitheton greci
 nos latini adiectū possumus dicere. Fit enim quoties nomini suū adiectiuū damus. Greci duo etiā epi-
 theta in oratiōe conectunt: quod propemodu apud latinos uitiosum ē. Congerat: coaceruet accumu-
 let. ē cōgerere coadunare. unde Virgilius Mātuanus: Quo cōgessere palūbes ait pro nidificauere: ad
 palūboję intruēdo nidū naturā respiciēs. Et teneat culti iugera magna soli Vis ē i uerbo culti. Quā-
 uis ē uis ipsa multoꝝ pdioꝝ esset domus: ea tamē nisi magnifice culta possederit: rem plane habet ab-
 imo quoque magni animi uiro negligēdā. lugerū est terrę spatiū quod in uno die duobus bobus arari
 pot: de cuius mēsurā alia alii scripserunt ut Cato Priscus & L. Columella libro sexto: & Plinius nos-
 ter in naturalis historię. xviii. Vicino hoite: aut hoitibus patrię bellum inferentibus. qui agros depo-
 pulantes creberrimis incurfionibus rura diruunt. Aut uicino hoite scilicet existente. Vicini qui
 dem alter alterius rebus inuidēt. Cui uero multa sunt multum quoque inuigilat ne furto rom-

perdat. Classica martia: sonitus tubarum pugnam indicantium: quos cum
 omnes sere ciues expauescant: auarus tamen diues imprimis exhorret. Clas-
 sica tubę sunt: & earū signū i bello uoco sit etiā Classicū adiectiuū a classe
 pro nauali collectiōe. Propertius libro elegiacum. ii. nā quoties mutinā & ciuilia bu-
 ita philippos: Et canere sicule classica bella fuge. Fugēt sōnos: plurale nūme-
 rū protulit ut eius interruptiones inueret. Diuiti. n. tātus i. e. cōseruādę rei sit nulus

**ALBII TIBULLI EQUITIS ROMANI POE-
 TAE CLARISSIMI LIBER PRIMVS.**

d IVITIAS alius fuluo sibi cōgeras auro:
 Et teneat culti iugera magna soli:
 Quę labor assiduus uicio terreat hoste.
 Martia cui somnos classica pulsa fugēt.
 Me mea paupertas uitę traducat inerti:
 Dum meus assiduo luceat igne focus.
 Ipse seram teneras maturo tempore uites
 Rusticus: & facili grandia poma manu:
 Nec spes destituat sed frugum semper aceruos

bāt terā q̄ mater & ceres dicit: piā & utilē uitā agere crediti sūt: & hi soli reliqas
 esse ex stirpe Saturni regis. Quia propter poeta lepidus p totū hoc suū opus in
 imodū q̄ se p̄ssime laudat Saturni seculū. Dū meus assiduo luceat igne focus
 p figurā totius rei familiaris subtilitā intelligit: hoc ē ad uictū mediocre facultā
 tē. Neq̄ idocet. Sceleratis nā p̄ & i reu. parricidis aq̄ & igni oli iter dictū ē que
 duo elementa i hoium usu maxie sunt necessaria. Sic Horatius libro carminū iē
 cūdo ostendēs uitā beatā cōsistere i mediocritate paupertatis ait: Viuit paruo be-
 ne cui paternū splēdet imēsa tenui salinū. p sine dochen nēpe dictū ē. Sic & Sta-
 tius ad hūc locū Siluę priō: Diuesq̄ foco luceat Tibullus. Ipse seram teneras
 maturo tēpe uites: que facturus ē narrat postea q̄ ea sibi que optat cōtigerint:
 agricolationē se exercitaturę affirmat: cuius tenor maiores nostros mira suauita-
 te detiuit. Cui Maro quoque se operā iptiri dixit: si mase q̄do p̄ defecissent. Te-
 neras uites: nouellas uiticulas. i. malleolos: Malleoli. n. ta. te Columella li. d. e ru-
 stica. iiii. sūt nouelli palmites inati prioris ani flagellis. Cognomiati p̄ a similitu-
 die rei: q̄ i ea pte que decidit: qd̄ ueteres sacramēto prominētes utriq̄ malleo-
 loꝝ speciē p̄bent. Tribus autē modis sit uitiū isciō ut Cato priscus docet: & item
 una ē puer: altera quō uua floret ideo dictū ē maturo tēpore. Grādia poma:
 fructū posuit pro arbore: ut propertius libro elegiacum ultio: Hic dulces cerasos:
 hic autumnalia poma. Hac licentia & i prosa oratiōe scribētes plerū q̄ usi sūt. grā-
 dia autē epitheton refert ad arboris pomifere magnitudinē: ad fructus ē q̄ntita-
 tē. Quāto. n. poma grādiora sūt: tāto p̄ciosiora habent. Et pomū qd̄ potu idige-
 at dictū placuit Varroni i priō rege ruiticę. Nā illis p̄ siccitatē aquā addi opus
 ē: ut stabilia mature scāt. Facili manu: aut ad serēdu apta: ut uitę aut arbore i
 delibret & bene cōiungat furculos: aut nō callosā quales esse ruiticę manus co-
 gnouimus. Nec spes destituat. i. nec me fallat spes: que ē i ut agricolis i cōtinuo

uerfantibus labore spondeat futuri prouentus libertate: Qua de re inferius lectum est. Spes alit agricolis: spes fuleis credit aratris Semina: que magno foenore reddat ager. Aceruos frugum copiam rerum utensilium frugis appellatione nostri auctores iuriconsultorum uanam prope reicientes opinionem uoluerunt intelligi: non solum quod ex frumentis & leguminibus est: uerum etiam quod ex uitibus & arboribus omnifariam capitur. Pinguia multa: mellita & persuaui. Multa pinguedinem in se habent propriam si ex uuis exprimantur: que ad maturitatem perueniunt. Pleno lacu: abundantiam ostendit dicendo pleno. Lacus est uas ad excipiendam uinam de torculo defluentia: Lucius columella & Palladius Rutilius: & ante hos ambos Cato priscus scripsit. Illud sciendum a ueteribus dici torculum torcular & torcularium pro officio uinario quo uina torquetur. Nam ueneror: quod bene sperare debeat.

Arguit a sua in deos religione. Stipes desertus: tricus sine frondibus ad religionem relictus in agello: qui in limite possessionum pro deo habitus est: hoc est termino. Ouidius fastorum secundo: Termine siue lapis siue es defossus in agris. Stipes ab antiquis tu quoque nomen habes. Lapis uetus uetustate sacer. In triuio: Triuia & Quadriuia erant rusticorum sacris attributa.

illie enim & oues cedebantur: & ferta appendebantur: Et pro loco frequenti quo antiqui conuenire soliti sunt posita inueniuntur ab auctoribus. Catullus: omnibus ut triuio uulgetur fabula passim. Iuuenalis: Nonne libet medio ceras implere capaces Quadriuiu. Quodcumque pomum fructum cuiuscumque generis mollem: Macrobius in Saturnalibus dicit pomum esse quodcumque exterius est esui: interius uero non esui. de nucis secus esse: Nam & Propertius elegiarum. iiii. pyrum sub mali nomine posuit his uerbis: In stator hic soluit pomosa uota corona: Quomodo pyrus inuictis stipite mala tulit. Libatum: deis oblatum in sacro pro primitiis ut ipsi a frugibus mala auertant. Ponitur ante deum: illum scilicet deum cuius in tutela sit arbor: ex qua primitias offert. Flaua ceres: Apostropha est ad cererem frumentorum deam: que teste Tullio libro de natura deorum secundo dicta est quasi gerens a gerendis frugibus. hanc greci uocant. Flaua autem epitheton est ad frumenti qualitatem maturefcentis. Corona spicea: Sertum ex speciebus: quod illi datur ut arua frugiferent. Virgilius in priapeis: Magnaque foecundis quomodo messibus area desit: In cereris crines una corona datur. Nam poetę secuti ueterum opinionem theologorum: qui cererem tellurem interpretati sunt: finxerunt deam ipsam corolla frumentitia comas deuincire. Ouidius fastorum. iiii. Imposuitque sue spicea ferta comę. Custos ruber: protector hortuli: quem rubrum a parte totum dicit propter metulam. Sic Ouidius fastorum ultimo: Et ruber hortorum custos. Custos autem est idem quod minister: ut in secundo Saturnalium Macrobius scribit: est & prohibitor ut hic & alibi. Et custos furum atque auium. Terreat ut seua falce priapus aues. in dextra priapus falcem habuisse fingitur cuius motu aues & furunculos perterrefaceret: Moderatus Columella libro undecimo. Inguibus puero predoni falce minetur. & Horatius: Nam fures dextra coeret. Sed Martialis ait: Tu qui pene uiros terras: & falce cinēdos. Ouidius uero Metamorphoseos. xiiii. Quique deus fures: uel falce uel inguine terret. Vos quoque felices quondam: Sermonem uertit ad familiares deos: per quem fuisse olim se locupletem uult intelligi. Et secundum antiqua pontificum instituta loquitur: ubi scriptum est: quibus hostis imolandum esset: & cui deo: quem horum dignum maioribus: quem lactentibus: quem maribus: quem foeminis putaremus. Lares dii sunt: qui ad urbis commoda uigilare dicuntur inter compita: eosdem pro coronarum honore celebrari. Ouidius libro fastorum ultimo: Lucifero subeunte lares delubra tulerunt: Hic ubi sit clara multa corona manu.

Sunt & lares agrorum dii apud rusticos: de quibus hic legitur. eorum originem poeta ingeniosissimus libro fastorum secundo pertractauit. Iuppiter enim quomodo Impotenti Iturnę amore depriret: rem nymphis tyberis accolentibus exponit: quibus ad opem sibi ferendam expeditis: interminatus est iram suam: si de dolo capto Iturnam ex eis quępiam commonefaceret. Larla:

Prabeat: & pleno pinguia musta lacu.
Nam ueneror: seu stipes habet desertus in agris:
Seu uetus in triuio florida ferta lapis.
Et quodcumque mihi pomum nouus educat, anus:
Libatum agricolę ponitur ante deum.
Flaua ceres tibi sit nostro de rure corona:
Spicea quę templi pendeat ante fores
Pomosisque ruber custos ponatur in hortis:
Terreat ut seua falce priapus aues.
Vos quoque felices quondam: nunc pauperis agris:
Custodes fertis munera uestra lares.

Et pro loco frequenti quo antiqui conuenire soliti sunt posita inueniuntur ab auctoribus. Catullus: omnibus ut triuio uulgetur fabula passim. Iuuenalis: Nonne libet medio ceras implere capaces Quadriuiu. Quodcumque pomum fructum cuiuscumque generis mollem: Macrobius in Saturnalibus dicit pomum esse quodcumque exterius est esui: interius uero non esui. de nucis secus esse: Nam & Propertius elegiarum. iiii. pyrum sub mali nomine posuit his uerbis: In stator hic soluit pomosa uota corona: Quomodo pyrus inuictis stipite mala tulit. Libatum: deis oblatum in sacro pro primitiis ut ipsi a frugibus mala auertant. Ponitur ante deum: illum scilicet deum cuius in tutela sit arbor: ex qua primitias offert. Flaua ceres: Apostropha est ad cererem frumentorum deam: que teste Tullio libro de natura deorum secundo dicta est quasi gerens a gerendis frugibus. hanc greci uocant. Flaua autem epitheton est ad frumenti qualitatem maturefcentis. Corona spicea: Sertum ex speciebus: quod illi datur ut arua frugiferent. Virgilius in priapeis: Magnaque foecundis quomodo messibus area desit: In cereris crines una corona datur. Nam poetę secuti ueterum opinionem theologorum: qui cererem tellurem interpretati sunt: finxerunt deam ipsam corolla frumentitia comas deuincire. Ouidius fastorum. iiii. Imposuitque sue spicea ferta comę. Custos ruber: protector hortuli: quem rubrum a parte totum dicit propter metulam. Sic Ouidius fastorum ultimo: Et ruber hortorum custos. Custos autem est idem quod minister: ut in secundo Saturnalium Macrobius scribit: est & prohibitor ut hic & alibi. Et custos furum atque auium. Terreat ut seua falce priapus aues. in dextra priapus falcem habuisse fingitur cuius motu aues & furunculos perterrefaceret: Moderatus Columella libro undecimo. Inguibus puero predoni falce minetur. & Horatius: Nam fures dextra coeret. Sed Martialis ait: Tu qui pene uiros terras: & falce cinēdos. Ouidius uero Metamorphoseos. xiiii. Quique deus fures: uel falce uel inguine terret. Vos quoque felices quondam: Sermonem uertit ad familiares deos: per quem fuisse olim se locupletem uult intelligi. Et secundum antiqua pontificum instituta loquitur: ubi scriptum est: quibus hostis imolandum esset: & cui deo: quem horum dignum maioribus: quem lactentibus: quem maribus: quem foeminis putaremus. Lares dii sunt: qui ad urbis commoda uigilare dicuntur inter compita: eosdem pro coronarum honore celebrari. Ouidius libro fastorum ultimo: Lucifero subeunte lares delubra tulerunt: Hic ubi sit clara multa corona manu.

Sunt & lares agrorum dii apud rusticos: de quibus hic legitur. eorum originem poeta ingeniosissimus libro fastorum secundo pertractauit. Iuppiter enim quomodo Impotenti Iturnę amore depriret: rem nymphis tyberis accolentibus exponit: quibus ad opem sibi ferendam expeditis: interminatus est iram suam: si de dolo capto Iturnam ex eis quępiam commonefaceret. Larla:

Almonis fluminis nympha & Iunoni furtum Iouis aperire: & Iurnam insidias iam paratas docere ausa est: cui Larle Iupiter in procacitatis & immoderati sermonis supplicium linguam indignatus eripuit Mercurioque ad infernas sedes & silentii loca deducendam tradidit. Sed inter eundem dux placidus formositate nymphę correptus eam ut compressit: que geminos: qui lares uocantur filios sustulit ubi: & agri custodes. Munera uestra: aut coronas ex floribus. Calphurnius egloga. ii. Nos quoque pomiferi laribus consueuimus horti Mittere primitias: aut uictimam. Nam statim subditur: Agna cadet uobis. Legimus preterea in Horatii carminibus lares thure & horna fruge & porca & agna & hęcdo placari: & coronas ex rore marino & myrto & cuiuscumque generis flosculis offerri: hęc autem sacra copitalia sunt. Tunc uictula a cōsequenti probat que pauper effectus sit. Innumeros lustrabat cęsa iuuenos ex grege solitum fuit: ut eximior in deorum honorem imolaretur: ob hoc credebatur pestem a reliquis depelli. Iustrare preter tria significata usitatissima: signat etiam quod uulgo dicitur facere monstram: cuius sine duo sunt quoque uerba recognosco scilicet & receseo. Agna cadet: Horatius in eodem libro carminum primo: Seu poscat agna seu malit hęcdo. hoc sacrificii genus teste Festo & Seruio commentatore in Damoeta dicitur ab aruale: quod. s. arua ambiret uictima. Virgilius in georgicis: Terque nouas erit eum felix eat hostia fruges. sic ab urbale uel ab urbiu dicitur illa supplicatio que urbem circumimus. Lucanus: Mox iubet

Tunc uictula innumeros lustrabat cęsa iuuenos
Nunc agna exigui est hostia parua soli.
Agna cadet uobis: quam circum rustica pubes
Clamet Io messes: & bona uina date.
Iam: modo non: possum contentus uiuere paruo:
Nec semper longę deditus esse uia.
Sed canis æstiuos ortus uitare sub umbra
Arboris ad riuos pretereuntis aquę.
Nec tamen interdum pudeat tenuisse bidentem
Aut stimulo tardos increpuisse boues:
Non agnam ue sinu pudeat foetue capellę
Desertum oblita matre referre domum.
At uos exiguo pecori furesque lupique
Parcite de magno est prada petenda grege.
Hic ego pastoremque meum lustrare quotannis:
Et placidam soleo spargere lacte palem.

& tantam pauidus a ciuibus urbem Ambiri. Rustica pubes clamat. i. sacrum faciendo hymnos dicit: ut te peccate dii auertant. hęc ritum Maro in georgicis egregie complectitur. Io messes & bona uina date: lo uox ouatis est: cuius prima syllaba semper corripit. Sed Io pro Inachi regis argiuo: filia eandem pro dicit. Quare miror: Ouidium in epistola Hypmeistree ita scriptum reliquisse: Que tibi cę fugę: quod Io freta Ioga perras? Sed latinam in uocabulis similibus rationem secutus uidetur. Clamat: pro clamabit. ut Virgilius in priapeis: Dum tenet obfassa inuida barba genas. notandum est quędam ita poni in oratione uerba ut quasi presentes re uideamus transigere: & est tunc energia in dicendo. Catullus: Seclastane te: que tibi manet uita: alii tamē testus habet clamat. Vina bona: quoque dulcedine rustici exhalanti in cōpositę saltationis modum inuenerunt: ideo bona. Iam modo non possum: Epicurus dixit si ad naturam uiues nunquam eris pauper: si ad opinionem nunquam diues. Exiguum natura desiderat opinio in eisum. in hac sententia loquitur poeta sed magis placet ut: modo non sit dictum per parathesim: & sit sensus iam possum uiuere contentus paruo: modo non scilicet poteram cum Deliam non arderę. Sed canis æstiuos estus: Canis signum est non exigue magnitudinis: in quo teste Ptolemeo sunt. xviii. stelle: atque extra corpus. xi. Hic sunt Icaris fidelis custos: ut in priapeis explicauimus: Quam quidem meditationem iam dudum edidissim: nisi me quorundam seueriorę amice rigiditas inhibuisset. æstiuos canis estus. i. caniculares dies caloris intensissimi. Persius: Siccas insana canicula messes iam dudum coquit. hoc fit circa mediū Iulii: quando ipse canis in. xxviii. cancri gradu est. Ad riuos pretereuntis aquę: in ripis fonticulorum æstuali tempore delectabilis captatur refrigeratio: si precipue locum frondę opacant arbusculę. Virgilius: Hic inter flumina nota Et fontes sacros frigus captabis opacum. Riuus est locus per longitudinem depressus aquę currentis huasi alueus

.i. fluere dicitur. Aut stimulo tardos increpuisse boues. Rusticorum morem exprimit: que raris & stimulo boues increpant lente curriculum pertrahentes. Stimulus est fustis acutę cuspidis: quem bobus rustici subpungentes inurunt. Fures: surreptores taciti fures a furuo. i. nigro appellante teste Labeone: uel a fraudando siue auferendo: uel a greco. n. uocat greci quod in octauo commentario Seruius probat. Hic ego pastoremque meum lustrare quotannis. Mos ab antiquis gitus est singularibus quibusque annis purificare pecus & pastores antequam rem annuam pali facerent. Quam rem Ouidius libro fastorum. iiii. ponit. Quippe de Veitali templo culmen durioris falce a modicum ex uictula fauilla suffragantemque accipiebant. Est autem suffragantem sanguis equinus. Deinde cum ex coronis & fructibus uirgultis ouilia preterissent: lustrabat sub crepusculum pecus saturatam: quo tempore celebrari uictimam ex puro sulphure

fiabant:pecusq; inter fumantia tuguriola ut balaret necesse erat ad sacre rei pfectione. Pali tade libam miliacea: qua iuxta fiscella milio plena subsequebatur deportabat. Itaq; posita dape numini supplicare se arbitrati sunt. Spargere lacte pale: Pales est pastor dea: cuius die sacru uocat palilia uel parilia pro paliria. L. littera trasposita. Hic dies natalis e urbis Rome a pastoribus codite: ut Eusebius feri bit libro teporum: & Propertius elegiag. iiii. testatur dicēs: Vrbi festus erat: dixere palilia patres. Hic primus coepit moenibus esse dies. Genus sacrificii erat: ut accensis strametinis fassibus igne saltu trāsi-

lrent: posteaq; lac biberēt: q; fructus pecoris ē. Spargere ergo lacte palem hoc ē in Palis honorē fūdere. Ouidi/ us: Et tepido lacte pcare palem. Po cula fictilia: laudat agrestū ingenia a solertia: Primi enim uasa terrea finxerūt: que fictilia dicūtur: quōq; artifex uocatur figulus. Ex facili luto: Lutū itelligit argillā gēus terre mollissime qua figuli utūtur: ut Moderatus Co/ lumella li. iiii. auctor ē. quare Ituena/ lis assentatori ait: Argillā atq; totā ci tius propate. Parua seges satis ē: du biū est utrū segetem pro frumētis po fuerit. an itelligat modicū agri satis. Seges enī ut Varro primo rerū rusti/ caje docet: ē quod aratū ē: sed nec dū satū. Audire imitis uetos: aut imitis epitheton ē uentog: qui sua tēpestate fata destruūt: omiaq; depdūt. aut ad/ ditū est: ut uim aduersam exprimeret significat. n. uētus prosperitatē apud Proptium li. elegiag. ii. & nobis aqui lo cynthia uentus erit. Et dominam tenero detinuisse sinu: Hoc qppe nil suauius: & gratius nihil pōt inueniri.

Aut gelidas hybernus aquas quom fuderit auster: Auster uētus ē meridio nalis: cuius aduētus pluuiam inducit. Aquē aut cum suapte natura frigide sint: hyemis tamē tēpore maius i se ri giditatis habēt. O quantum ē auri: Sermo ē diuitias detestātis: & ē Zeug ma: & quantum auri Comice dicitur pro quantum aurū reperiat. Po tiusq; smaragdi: Smaragdus lapis est uiridis coloris. Claudianus in Stilico

ne: Viridesq; smaragdis Loricas. Potius uero dixit: quoniam iporum smaragdorū interuentu amo res conciliantur inter amatores: eisdemq; non datis dissoluntur. Præferat exuias: Spolia ex hosti/ bus superatis bello exuię uocantur. & præferat dictum est ad honorem suę gentis quasi præmonstret presentibus & posteris. Vincla: qui paret amoris dicitur ferre iugum. Vnde inferius Post ueneris ui clis subdere colla senem. Præterea fingunt poetę amatores illigari usque adeo: ut ab amore discedere eiam læsi nequeāt. Horatius iccirco frequētius ait: ant cōpede aut loro aut uinculis iuuenes detineri.

Ianitor idest custos puellę quam diligit. Ianitores sūt proprie quibus ex famulatio ianuę custodia cō missa ē: nequis domum temere subeat idest hostiari. Sed custodē dixit pro se amate: qui tātō amoris peruratur icendio: ut noctu proiectus ante amicę ostiolū dormiat. Duras aut fores idest inexorabi les. Horatius ecōtra dicit Que prius multū facilis mouebat cardines. Segnis inersq; uocer: Inulsus & piger dicar. Segnis ad animi desidiant: Iners ad corporis ignauiam refertur.

Flebis & arfuro positum me delia lecto: Antiquissimū sepulture genus fuit corpus terra humare: tāq; operimēto matris obducere: Quē admodū de Cyro apud Xenophontē legitur. Sed Cicero scribit in eo libro: quē de legibus cōposuit. Q. Cornelius Romę primus e patritiis igni cremari uoluit. Lecto

Adsitis diui: neu uos e paupere mensa
Dona nec e puris spernite fictilibus.
Fictilia antiquus primum sibi fecit agrestis.
Pocula: de facili composuitq; luto.
Non ego diuitias patrum fructusq; requiro:
Quos tulit antiquo condita messis auo.
Parua seges satis est: satis est requiescere lecto
Scilicet: & solido membra leuare toro.
Quā iuuat imitis uentos audire cubantem:
Et dominam tenero continuisse sinu.
Aut gelidas hybernus aquas quō fuderit auster:
Securum somnos igne iuuante sequi.
Hoc mihi cōtingat: sit diues iure: furorem
Qui maris & tristes ferre potest pluuias.
O quantum est auri pereat: potiusq; smaragdi:
Quam fleat ob nostras ulla puella uias.
Te bellare decet terra messalla mariq;:
Ut domus hostiles præferat exuias.
Me retinet uictum formosa uincla puellæ:
Et sedeo duras ianitor ante fores.
Non ego laudari cupio mea delia tecum
Dum modo sim: quæso segnis inersq; uocer.
Et spectem suprema mihi quom uenerit hora:
Et teneam mor ens deficiente manu.
Flebis & arfuro positum me delia lecto:

Lectus & capulus & feretrum dicitur. Sic Propertius libro elegiag. ii. Nec mihi tunc fulero lectus ster natur eburno: Nec sit in attalico mors mea nixa toro. Sed sciendū funerarios dici Vespilones: qui ba/ uilant cadauera ad sepulturam. Polinctores esse eos qui ungunt .i. ungerē: Busuari os q; perurunt: & hi uocantur etiā tum ab hiltoricis: tum a poetis ustores. Catullus: Ab semiraso tonde retur uitore. sed hōz oium ars q̄uis eorundem oium idem sit officium: libitina appellatur a Valerio maximo dicente li. memorabilium. iiii. Qui tunc libitinam exercebant. Tristibus & lachrymis os

Tristibus & lachrymis oscula mixta dabis.
Flebis: non tua sunt duro præcordia ferro
Vincla: nec in tenero stat tibi corde silex.
Illo non iuuenis poterit de funere quisquam
Lumina non uirgo sicca referre domum.
Tu manes ne læde meos: sed parce solutis
Crinibus: & teneris delia parce genis.
Interea dum fata sinunt iungamus amores:
Iam ueniet tenebris mors adoperta caput:
Iam subrepet iners atas: nec amare decebit:
Dicere nec cano blanditias capiti.
Nunc leuis ē tractāda uenus: dū frangere postes
Non pudet: & rixas inseruisse iuuat.
Hic ego dux milesq; bonus: uos signa tubæq;
Ite procul: cupidis uulnera ferte uiris:
Ferte & opes: ego composito securus aceruo
Dites despiciam: despiciamq; famem.

ELEGIA SECVNDA.

a Dde merū: uinoq; nouos cōpescce dolores.
Occupet ut fessi lumina uicta sopor:
Neu quisquā multo perfusū tempora baccho
Excitet: infelix dum requiescit amor.

pat tenebris. i. a nullo conspecta: & a nemine intellecta Vel atrum eius aspectum designat. Horatius li. Sermonum. ii. Seu mors atris circūuolat alis. Nec amare decebit: Nihil est Ciceronis testimonio tur pius sene libidinoso. Nam quod in iuuenta decuit: iam modo crimen habet. Blanditias: lasciuia: oscula uerba. Propertius usus est blanditia in singulari: Arguta referes carmia blanditia: unde blandicella per dimiutionem teste Festo dicimus. Dum frangere postes Non pudet: & rixas inseruisse iuuat: hoc ē dū iuuenis ego sum. ē enī iuuenilis etatis rixas & contumelias inferre. Horatius li. carminum. iii. Lenit albescens anios capillus Litiū & rixę cupidos proteruę. Dux milesq; bonus Ducem pro rectore: & militem pro ministro ponit. Lucanus itidem li. vii. Si placet hoc inquit superi: si milite magno Non du ce tps eget. Signa: uexilla militaria. signis. i. figuris: ut aquilę picta. Composito: congesto coacer uato. Dites despiciam: ideo Diuitias alius fuluo sibi congerat auro dictum est supra. Despiciamq; famem: quia composito frugum aceruo tranquille uitamaget.

a Dde merum: uinoq; nouos compescce dolores: In scribendo Tibullus sermonem uariat ita ut uni rei coeptę non insitat: sed modo huc modo illuc plerūq; feratur Et iccirco grata eius ora tio: & plurimo abundat lepore. Hic iube: pincernam sibi comessanti largius uinum subministrare: ut

mihimixta dabis. Propertius hoc idē Osculaq; igelidis pones supma label lis. Non tua sunt duro pcordia ferro: Rō est ab humanitate Delię suppta atque facilitate huiusmodi uerba ab iratis amantibus obiciūtur apud au/ ctōres. Silex uero ē lapis obdurus: cuius genus tā mase. q̄ soe. profertur. Lumina sicca: lachrymis carētia. Lu/ canus: Qui sicco lumine cāpos Vide/ rit emathios. Tu manes ne læde me os: Legum sniam sequuntur ex. xii. ta bulis: in quibus teste Cicerone in li. de legibus scriptū erat: Mulieres genas ne radunto Neue lesum funeris ergo habēto. Quod ueteres iterpretes Sex tus Helus & L. Attilius non satis irel legerunt: sed suspicati sunt uestimenti aliquod genus funeris. Lēlius autē lē sum quasi lugubrem anuicam desleret suum cadauer: sed ita ne se ipsa laniet in quo poetę facile & elegans ingeni um dephenditur. At Propertius se aspe riorē in amoribus Patho ostendit ali ter comprecatus de domina post suū obitū inquires: Tu uero nudum pec/ tus lacerata sequeris. Dicit at umbrā sui funeris afflictari posse: si se amica deformaret. Genis teneris: molli/ bus genis: nec est synecdoche: nam & supra dictum ē: mulieres genas ne ra/ dunto. Interea dum fata sinunt: Sic & Ouidius ad amatrices lib. de arte amandi. iii. Dum licet & ueros etiam nunc editis ānos Ludite: eunt āni mo re fluentis aque. Mors adopta ca/

iniuriam deleret: quam ob hoc cepit acerbissimam: quæ custode posito nullus aditus ad amicam pateat: Et nouos compescere dolores ideo dictum constat: quia Bacchus afflictis mortalibus requiæ præstat. Igitur ad eum Propertius elegiæ tertio inquit: Tu potes insanæ ueneris compescere fastus: Cur aruq; tuo sit medicina mero. Occupet ut fessi lumina uicta sopor: fessi dixit propter amoris insaniam. Catullus ad Licinum: sed defessa labore membra postq; semimortua lectulo iacebant: huic labori remedium est optimi uini ingurgitatio. Propertius eodẽ: Tu mō seruitio uacuū me siste supbo: Atq; hoc

sollicitum uince sopore caput. physis ce namq; loquitur. Vinū. n. cū ratioe sumptum uenerem accendit: & amoris curas renouat: ubi uero imoderate receptum est: omnes euanescent egri tudies animi: quod Ouidius quæ nihil latuit nō ignorauit in fine secundi de remedio inquit: Vina parant aios ueneri: nisi plurima sumas: Vt stupeat multo corda sepulta mero: & subdit: Aut nulla ebrietas: aut tanta sit: ut tibi curas Eripiat. siqua est inter utruq; no cet. Percussum: tepora: Vinum sine modo infusum acriores pulsus facit: ideo de eodem Propertius ait: Quod si bacche tuis perferuida tempora donis: Accersitus erit somnus in ossa meis. Quidam legunt p̄sum: & tunc res est aperta. Dura sera. i. pessulo seu patibulo a serando. i. claudendo. Ianna difficilis: Imprecatio est in ianuā p̄ phatasiam poeticam. malum. n. rei inanitate tanq; affectum habet op̄tat: quod statim in se ferri deprecatur si ipsa placida suffraget iter ad amicum: hoc fit ex amoris uehementia: ut scilicet ostio clauso male loquatur & eidem aperto bene. Sic Plautinus phedronus in Gurgulione: Valuisti ostium oculissimum. Vni mihi uicta querelis datius est pro ablatio: & uicta mihi pro exorata ponit. ita Propertius elegiarum primo de ianua: uicta meis nūq; ianua numeribus. Nec furtim uerso cardie aperta sones: idẽ Phedronus Plautinus: Bellissimū hercle uide & taciturnissimum nunq; ullum uerbum mittit quom aperitur tacet: quom illa noctu clau sum ad me exit tacet. Aperta sones ideo ait: quoniam uicta ianua non crepat dum panditur: Horatius libro carminum primo. Quæ prius multum facilis mouebat cardines. Quom post florida ferta darem: hoc est pum te & precibus & munere exoratum uenirem. Sic Propertius libro antedicto: Et mihi non desunt turpes pendere corolle. Namq; precipitur ab Ouidio libro de arte amandi secundo. Postibus & dure supplex blandire puellæ: Et capiti demptas in fore pone rosas. Fortes adiuuat ipsa uenus: ita Ouidius de Tisbes animo puellari inquit: Audacem faciebat amor. Fixo dente: dentem uocat clauem ipsam quæ dentata est. Nullo sono: Quia p̄ timore suspensū uadūt amātes. Nutu. arriōe oculor. Notis: signis: Ouidius prio de arte: Nec mihi per nutus accipiēda nota est. Surgere nocte timor uetat: Qui uere amat oia intrepide p̄sequitur: & audet intrepide: Phedronus Plautinus: Quo uenus cupidoq; imperat suadetq; amor. Si media est siue ē pria uel pa: si status cōdictus cū hoste itercedit dies tamē est eundū quo iperat igratis. Aut rapta p̄mia ueste petat: Circitores hoc ē urbis custodes quæ noctu iuenerit sine facibus aut i carcerē detrudūt: aut arrepto palliolo p̄miū exposulāt. Quisq; amore tenet eat tutusq; sacerq; Qualibet: insidias nō timuisse decet. Sic Propertius elegiæ. iii. Nec tñ est q̄sq; sacros q̄ ledat amātes: cyrois media sim licet ire uia: Quisq; amator

Nam posita est nostræ custodia læua puellæ:
Clauditur & dura ianua firma sera.
Ianua difficilis dominæ te uerberet imber:
Te iouis imperio fulmina missa petant.
Ianua iam pateas uni mihi uicta querelis:
Nec furtim uerso cardine aperta sones.
Et mala siqua tibi dixit dementia nostra
Ignosca s: capiti sint precor illa meo.
Te meminisse decet quæ plurima uoce peragi
Supplice: quom post florida ferta darem
Tu quoque ne timide custodes delia falle:
Audendum est: fortes adiuuat ipsa uenus.
Illa fauet: seu quis iuuenis noua limina tentat
Seu referat fixo dente puella fores.
Illa docet furtim molli decedere lecto
Illa pedem nullo ponere posse sono.
Illa uiro coram nutus cōferre loquaces:
Blanda que cōpositis addere uerba notis.
Nec decet hoc omnes: sed quos nec inertia tardat
Nec uetat obscura surgere nocte timor.
En ego quom tenebris tota uagor anxius urbe
Securum in tenebris me facit ipsa uenus.
Nec sinit occurrat quisquā: qui corpora ferro
Vulneret: aut rapta præmia ueste petat.

erit scythicus licet ambulet oris: Nemo deo ut noccat barbarus esse pōt. Frigora pigra: frigus nō est pigrū: sed pigros hoies sua seuitia facit. Amantiū qdem est ut noctu ante ostia dominarū procubant. Propertius de se ait: Me mediæ noctes me sydera plena tuentur: Frigidaq; eoo me uidet aura gelu.

Multa decidit imber aqua: Imber ē teste Apuleio i libro de mūdo: agmen aquarū largius ex cōcre/ tis effusum nubibus. Nimbis uero repentinior & uehementior pluuia: & quanto est improuisior tanto ē precipitator: & breuiore altringitur casu. Pluuia. n. iugis.

Quisquis amore tenetur eat tutusq; sacerq;
Qualibet: insidias non timuisse decet.
Non mihi pigra nocent hybernæ frigora noctis:
Non mihi: quom multa decidit imber aqua.
Non labor hic lædit: referet modo delia postes:
Et uocet ad digyti me taciturna sonum.
Parcite luminibus: seu uir seu foemina fiat
Obuia: cælari uult sua furta uenus.
Nec strepitu terrete pedum: neu quærite nomen:
Neu prope fulgenti lumina ferte face.
Si quis & imprudens aspexerit: occulat ille:
Perque deos omnes se meminisse neget.
Nam fuerit quicūq; loquax: is sanguine natam:
Is uenerem e rapido sentiat esse mari.
Nō tamen huic credet cōiunx tuus: ut mihi uerax
Pollicita est magico saga ministerio.
Hanc ego de cælo ducentem sydera uidi:
Fluminis hæc rapidi carmine uertit iter.
Hæc cantu finditq; solum: manesq; sepulchris
Elicit: & tepido deuorat ossa rogo.
Iam ciet infernas magico stridore cateruas.
Iam iubet asperlas lacte referre pedem.

ab eo quod icatatrix pollicita est: & obiectum absoluit quod fieri posset: saga teste Acrone primo carminum Cōmentariolo dicta est q̄ satis agat: & ea est: quæ carminibus & herbis mala hominibus dicebatur uel arcere uel impellere. Horatius: Quæ saga quis te soluere thessalis magus uenenis. Magico ministerio: arte demoniaca. Nam magus est apud nos sapiens: at lingua p̄sarum sacerdos: si. L. Apuleio credimus hoc in primo de magia sentienti: sed magi incantatores ex officio apud nos uocari possunt. Videt argumentum est a sui ipsius presentia: quod superius dictum sit certissimum. Ducentē sydera: Virgilius: Carmina uel cælo possunt deducere lunam. In sexto super Lucanum cōmentario nostro multa super hac re exarabimus: quæ hic breuitatis gratia relinquuntur. Fluminis hæc. ra. car. uer. iter. Ouidius i epistola hyphisiphiles de Medea uenetic a: illa refrenat aquas: obliquaq; flumina silit: & Lucanus: Amnisq; cucurrit Non qua pronus erat. Hæc cantu finditq; solum. Lucanus: Terra quoq; immoti p̄cussit ponderis axem. Etiam manesq; sepulchris elicit. i. cadauer facit reuiscere: ut legit in præallegato Lucani libro de herichtho. Et Horatius li. sermonum primo: Cruor in fossam confusus: ut inde manes elicerent animas responsa daturas. Tepido deuorat ossa rogo. hoc idem Ouidius in prefata dicit epistola: Certa q̄ de tepidis deuorat ossa rogis. & Lucanus fumantes iuuenum cineres ardentiaq; ossa E medijs rapit illa rogis. Infernas cateruas tenet: animarum multitudinem cum angore demoratur. Asperlas lacte: lactis. n. alimento frui defunctorum animas credidere maiores nostri: cuius asperfione conciliari etiam putauere. Tristi depellit nubila cælo. Lucanus: uocibus iisdẽ

b

Humentes late nebulas nimbosq; so-
lutis Excuffere comis. Hec aut omnia
quom sint impossibilia: Lucanus ma-
ius quiddam addit scilicet: nubes sus-
cepit olympus: quod contra omnium
ratione fieri manifestum est. Herbas
medeae. i. herbas quas medeidas uocant
poetae: hoc est illarum uim quas medea
percalluit. Cane hecates: Male cer-
beru tricipite: sed tres recte furias ac-
cipimus ut Lucanus: stygiaeque canes i-
luce supna Desituam. & Horatius li-
bro sermonum primo: Hecate uocat
altera seuu. Altera tiphonem serpe-
tes atque uideres Infernas errare caes
Hecate sane psephone dicitur a pote-
statum uarietate: quae celo atque erebo
potens sit. Ter cane. Vult illa ter-
esse canenda: quae saga sapiens presta-
bit. Putarunt quidam in sacris ternari-
um & quaternarium fuisse numerum
perfectissimum ut Oterque quaterque. &
Quidius: dic quater & unio perluere
mero. quidam septenarium numerum
ut Pythagoras religionibus aptissimum
illud aut notandum quod in magicis re-
fert Plinius terna despuere deprecati-
one carminibus necessarium. Quid
credam: tacite obiectionis responsio
est: & a simili superioris dicti probatio
Cantibus aut herbis: Horatius pri-
mo sermonum: Quantum carminibus
quae uexant atque uenenis fumos ani-
mos. Hostia pulla: rationem sacro-
rum diligenter seruat: Inferis enim ui-
timas nigri uilli ueteres imolauerunt.
Horatius li. sermonum. i. Pullam di-
uellerem mordicus agnam coeperunt.
Deos magicos: Infernales deos qui
demonas sunt exitiosi. Nam neque
tum pluuie: tangit ea quae formam pro-
uocant. pluuie namque sua humiditate
capitis uentriculos opprimunt: & cau-
satur dormitio. Stragula picta: Stra-
gulum uestis est qua lecti sternuntur:
quae uario figurarum delineamento aut acu-
picto aut textili insigniri solita est. hoc
in Martialis sepius epigramatis per-
legimus. Magnae ueneris: Amato-
rum respectu magnae: quibus Venus
ipsa perfidet. Incestus: is dicitur in-
cestus qui cum sacerdote aut consan-
guinea rem habuerit: qui sacra cota-
nuntiarit. deorum aut sedes sunt adytus
templi quo nulli preterquam sacerdoti
accessus conceditur. per hoc se dubium
seu arguit an religionem uiolarit: sed

Quo libet haec tristi depellit nubila caelo:
Quom libet aestiuo prouocat orbe niues.
Sola tenere malas medeae dicitur herbas:
Sola feros hecates perdomuisse canes.
Hac mihi coposuit catus: quis fallere posses.
Ter cane: ter dictis expue carminibus.
Ille nihil poterit de nobis credere cuiquam:
Non sibi: si in molli uiderit ipse toro.
Tu tantum abstineas aliis. nam caetera cernet
Omnia: de me uno sentiet ipse nihil.
Quid creda: nepe haec eadem se dixit amores
Cantibus aut herbis soluere posse meos:
Et melustrauit tadis: & nocte serena
Concidit ad magicos ostia pulla deos.
Non ego totus abesset amor. sed mutuus esset
Orabam: hec te posse carere uelim.
Ferreus ille fuit: qui te quom posset habere:
Maluerit praedas stultus & arma sequi.
Ille licet cylicum uictas agat ante cateruas:
Ponat & in capto martia castra solo:
Totus & argento contextus totus & auro
Infideat celeri conspiciendus equo.
Ipse boues mea si tecum modo delia possum
Iungere: & in solito pascere monte pecus.
Et te dum liceat teneris retinere lacertis:
Mollis & inculta sit mihi sonus humo:
Quid tyrio recubare toro sine amore secundo
Prodest: quom fletu nox uigilanda uenit.
Nam neque tunc pluuia: nec stragula picta sopore
Nec sonitus placidae ducere posset aquae.
Num ueneris magnae uiolaei numina uerbo:
Et mea nunc poenas impia lingua luit.
Num feror incestus sedes adisse deorum:
Sertaque de sanctis eripuisse focis.
Non ego si merui dubitem procubere templis:
Et dare sacratis oscula liminibus.
Non ego tellure genibus prorepere supplex.
Et miserum sancto tundere poste caput.
At tu qui laetus rides mala nostra. cauetos:
Mox tibi: non unus sauiet usque deus.
Vidi ego qui iuuenum miseros lussisset amores:

de sanctis focis diripuisse sorta: nihil aliud uult intelligi nisi sacrificium inturbasse quasi piaculum.
Genibus prorepere supplex: Supplicantis signum est: & ueniam peccatorum a diis exposcentis nu-
dato genu per terram obrepere. Iuuenalis libro satyrarum secundo: Nuda ac tremebunda cruentis
ereptet genibus. Fingere: ornate disponere. Semper tibi dedita seruit Mens mea: Putarunt antiq;
& bona & mala ex qualitate numinis amatorii prouenire. Iccirco senex Scalmo in casina Plauti ratio-
cinatur: Aut quae ego nunquam erga Venerem inique fecerim: Sic tot amati mihi obuia euenerunt more.

Post ueneris uinclis subdere colla senem.
Et sibi blandicias tremula componere uoce:
Et manibus canas fingere uelle comas.
Stare nec ante fores puduit: carae ue puellae
Ancillam medio detinuisse foro.
Huc puer huc iuuenis turba circumterit arcta:
Despuit in molles & sibi quisque sinus.
At mihi parce uenus: semper tibi dedita seruit
Mens mea: quid messis uris acerba tuas.

ELEGIA TERTIA.

i Bitis aegaeas sine me messalla perundas:
O utinam memores ipse cohortesque mei.
Me tenet ignotis agrum phaeacia terris:
Abstineas auidas mors uiolenta manus:
Abstineas mors atra precor: non hic mihi mater
Quae legat in moestos ossa perusta sinus.
Non soror assyrios cineri quae dedat odores:
Et flet effulis ante sepulchra comis.
Delia non usquam: quae me quom mitteret urbe:
Dicitur ante omnes consuluisse deos.

littore. deriuatiuum sit phaeacius & phaeacus ea. cum una syllaba minus suo primitio. Propertius elegiarum
tertio: Nec mea phaeacas equant pomaria siluas. Quod aut egrotauerit Corcyra: quae spiam fictum puta-
ret: nisi Quidius Naso i elegia de eius obitu diceret: Sed tamen hoc melius: quam si phaeacia tellus ignotum
uili supposuisset humo: & ad ea quae poeta hic infra ponit alludens ait. Hic certe fugientes pressit ocellos
Mater: & i cineres ultima dona tulit. Hic soror in parte mixti cum matre doloris Venit inornatas dilace-
rata comas. Nigra: quae de formis esse dicitur. quae hominem nigrum facit. unde subdit: Abstineas mors atra pre-
cor. Quae legat i moestos ossa perusta sinus: Tangit antiquum more. defuncti enim cineres quae ex genere
proximior aderat colligebat. Quod secutus Propertius elegiae secundo ait de Briseide: Maximaque in
parua sustulit ossa manu: Quom tibi nec peles aderat: nec cerula mater: Scyria nec uiduo deidamia
uiro. In moestos sinus: pro ipsa moesta colligat gremio. Lucanus: Trepida uestes implere fauilla. Af-
syrios odores: amomum & balsamum & caetera huiusmodi aromata: qualia thus: costum: quae rogo superin-
fundere uetustas consueuit. Lucanus libro octauo: Non preciosa petit cumulato thure sepulchra Pope-
ius fortua tuus: non piguis ad astra Ut ferat e mebris coos fumus odores. odores ergo assyrios. i. diuer-
sas unguentorum & adoramentorum species: ut Propertius: Desit odoratis ordo mihi lacibus. Assyria regio
est in Asia maiori: quam Porphyrius & Acro i suo quisque commentario super Horatii carminum. ii. dictam uolu-
it prius Syria: posteaque una addita syllaba uocata Assyria. Cleodemus quae Malchas quoque dicitur aliter
sentit. scribit enim multos Abraamo fuisse filios: & ex his tres nominat Apher Assyn Aphran: & Assy-
riam ab Assy denominata contendit. Ab Apher & Aphram urbem Aphran & regionem Aphricam appel-
latam. Delia non usquam: De hac & Nemesi Ouidius in praedicta elegia scribit orta apud rogum altercatione
b ii

utra earū magē fuerit dilecta. Illa sacras pueri fortes ter sustulit: genus fuit fortilegiū per talogē iactū
Nā secundū eorū numerū rei euentū premonebāt. Iuuenalis libro secūdo: Et fortes ducet. Sustulit:
eueant. de urna enī tollebātur: in qua fortes ipse dimittebant. Horatius libro sermonū primo: Quot
puero cecinit diuina mota amnis urna. Dabāt reditus: spondebāt reuerfionē. Quom iam manda
ta dedissem: Cōsuetudinē amantiū notat: q̄ lōgiquius abituri mādant uicissim ea quę sūt amoris mi/
tui argumentū & de reditu discedētis solatiū nō minūq; remanētis expectatio ē. Sappho ad Phaonē.

Nō mādata dedi: neq; enim mādata
dedissem Vlla: nisi ut nolles imemor
esse mei. Anxius querebā morā: in
hoc uim sui amoris explicat. Cau/
fatus aues: Iccirco causatus ut cū ami/
ca esset diutius. causari ē excusare cau/
sas annectēdo. Virgilius: Causando
nostros in longū ducis amores: & est
allegare quasi p̄ rationē aliqd factū
esse. aut fieri nō posse. Ouidius de ar/
te priō: Si nō esse domi quos des cau/
sabere nūmos. Dicimus autē caufor re/
pentinas pluuias iter nobis ipedisse:
pro i excusationem afferō. ut excuso
mortē patris repentinā: ne te uiderē
ante q̄ discederes negauisse. Timu/
isse diē saturni: Sabbatū itelligit: qui
dies itinerātibus exitiabilis ē. nāq; &
stella saturni secundū astrologorū rō
cinationē nocua ē: & geomātrici illius
die ut dānofo uerāt hoies iter carpere

Pedē offensum i porta id ē in limi/
ne porte. Antiquitas enī tam ingrediētū
q̄ egredientiū pedes i limine obserua
uit. Nam si qd offēdisset lanū & Ve/
stam iratos putabāt. Quare dixit Lu/
canus libro primo: Nec limine quisq;
Hesit: quasi & patrię & deorū negle/
cta cū exitio pietate. Quid tua nūc
Istis tibi delia. Istim damnat: quę cultri

ei pię castęq; auxiliū neget. Nam amatores Isthidi uouebāt. Propertius secundo: Redde etiam excubias
duę nunc ante iuuentę: Isthis fuit Isthidi filia: io prius dicta: q̄ pererrans olim quom ad nili fines peruenif
set: Iouis amatoris ope formam uacę immutauit: estq; ab egyptiis pro dea celebrata: apud quos Isthis
est Iustitia: ut in secundo de preparatione euangelica scribit Eusebius. Isthon enim gręce latine equale
dicitur unde iustitia oritur: Diodorus uero uult Isthim latine dici priscam: Isthon hoc nomine indito ab il
lis ea enī semper eterna priscā q; est unde. Ouidius metamorphoseos nono inquit: Inerant lunaria
fronti Cornua. Sistra repulsa manu: Sistrū est turbe genus egyptiacę. cuius sonitus in sacris Isth
dis memoriā: Osyris mariti significabat. Pureq; lauari te memini: hoc addit quia Delia Isthidi sacrū
facere potuisset: sed non pure: hoc est a sordibus desęcata. Nam casta superis placentiū i inferiis habe
tur. Quare dicit Martialis i epistola ad Domitianū. Meminerit inquit nō nisi religiosa purificatione
lustratus accedere ad templa debere. Et puro secubuisse toro: Qui sacrificaturi erant prisco tēpore
se a coitu tēperabāt nocte p̄cedētū. Vnde inferius legitur: Discedat ab aris Cui tulit hesterna gaudia
nocte uenus. Ouidius li. factorū primo sic epulis fūdi: sic dat sua corpora sōno: Et positis iusta secubu
ere toris. Causa repertori uitis pia sacra parabat: Quę facerēt pure quū foret orta dies. Eadem sacra
Isthidi quous meretrici fiebant: quę Propertius grauius tulit ob a se puellā seiuētā inquit: Quę dea tā cupi
dos toties diuisit amātes: Quę cūq; illa fuit semper anara fuit. & subdit: Quid ue tibi prodest uiduas
dormire puellas. Sed tibi crede mihi cornua rursum erūt. & Ouidius i elegia p̄dicta ad hęc eandē sentē
tiā ait: Quid nos sacra iuuat: qd nos egyptia profūt Sistra: qd i uacuo secubuisse toro. Nam posse
me. Pic. do. tē. mul. ta. tuis: ab idicis frequētissimarū tabularę arguit Isthidē posse auxiliū ferre egrotāti
Mederi at dixit pro sanari. huic deę egrotātes liberati mala ualitudie: & euasi naufragō tabellas suspē
debāt. Iuuenalis: Et quā uotiuā testat phana tabella Plurima pictores q̄ nescit ab Isthide pasci. Testa
lin. o. iō lino potius coopta q̄ aliqua alia re q̄ ab osyride marito illud iuctū cōstat: quare Lucius facti

Illā sacras pueri fortes ter sustulit: illi

Rettulit e triuis omnia certa puer.

Cūcta dabāt reditus: tamen est deterrita nūquā

Quom fleret: nostras respiceretq; uias.

Ipse ego solator quō iam mandata dedissem:

Querebam tardas anxius usq; moras.

Aut ego sum causatus aues: dant omnia dira:

Saturni sacram me tenuisse diem.

O quotiens ingressus iter mihi tristia diui

Offensum in porta signa dedisse pedem.

Audeat inuito n. quis discedere amore:

Aut sciat egressum se prohibente deo.

Quid tua nūc isis tibi delia. quid mihi profunt

Illā tua totiens sinistra repulsa manu.

Quid ue pie dum sacra colis: pureq; lauari

Te memini: & puro secubuisse toro.

Nunc dea nūc succurre mihi: nam posse mederi

Picta docet templis multa tab. Ila tuis.

Vt mea uotiuas persoluens delia uoces:

Ante sacras lino tecta fores sedeat.

gnarus ait. Et tectū lino spargi p̄ uulgus osyrim lino. n. dictū ē pro lino uelamēto q̄ mos ē egyptiorū
lino nāq; usi sunt ad rē diuinā ut i Apologie primo docet Apuleius: quoniam seges eius ē mūdissima &
inter optimas fruges ex terra ortas nō modo indutui & amictui ē aptissima sed optui quoq; ab egypti
is ipsis i sacris usurpata. Sed cū tecta dicit morē sacrificulorū antiquissimū tāgit: qui se p̄ panis opiebāt
Iuuenalis: Stetit ante arā nec turpe putauit Pro cithara uelare caput: Plautus in gurgulioe. Quis est hic
qui adopto capite Aesculapiū salutat hoc propterea cōstitutū est: ne quid iterorandū supplicis mentē

turbāret. Quare. Qu. Curtius lib. i.
ait: Ille i candida ueste uerbenas māu
proferens capite uelato p̄cebat & He
lennus uirgilianus Aeneā caput uelare
iussit. Votiuas preces: aut piphrafi
eos uota intelligit aut uerba depreca/
toria. Turba pharia: iō turba quia se/
mūiri sūt Isthidis sacerdotes: ut Iuuenalis
Qui grege lanigero circū datus & gre
ge caluo. Mēstrua rura: a mēse sit mē
struus mensurnus: & mēstrualis. Luca
nus li. quinto. Mensruus istos distin
guit secula cōsul. Cicero primo rēto
ricorum pars quedā eternitatis quum
alicuius anni mēstruū diurni nocturni
uestpmi certa significatio habet. Plau
tus i captiuis quibus solebāt mēstruatis
epulas ante adipiscere. Mēstruū uero
substantiuū significat mulierū proflu
uū: de quo Solinus & Plinius admirā
da dixerūt. Quā bene saturno uiue
bant rege. Aurā laudat etatem abho
minū innocētia: & telluris ubertate.

Rege: dixit pro regnante. Iuuenalis iti
dem: Credo pudicitiam saturno rege
moratam. Sed illud historicū est: hoc
autē poeticū magis. Virgilius octauo
Aurea q; ut perhibēt illo sub rege fue
runt secula. Repetēs cōpendia ex iti
nere & nauigatiōe lucrū utilitatēq;
sequens. Cōpendiū lucrū significat &
breuitatē dispēdiū uero dānū. Quō
Saturnus orbis potitus est maxia fuit
hominū integritas nulla pecunię siti
laboratiū. Quippe suis quisq; sinibus
cōtentus erat: Ac siquid opus erat ex
opportunitate pmutādū sumebat quē
morē durasse ad troiana usq; tēpora
Homerus ostendit in Iliade. Frenos
ore momordit equus: Frenū dicitur a

frangendo. frāgit enī equorū ora. & teste Festo oria apud antiquos dicebatur quę ora equorū coer/
cet: ut aurea quę ad aures religabatur: a quo aureax. i. auriga. Frenū in singulari genere efferimus neu
tro: in plurali uero frenos & frena legimus. Nec aliter ait momordit q̄ Virgilius: Stat sompes ac frena
ferox spumantia mandit. Lapis fixus i agris. saxū pro termino inter cōfines positum. Iuuenalis Saty
ra ultima: aut sacrū effodit medio de limite saxū. Erat autē hic plerūq; Stipes Ouidius factorū secūdo
Termine siue lapis siue es de fossius i agris Stipes: ab antiquis tu quoq; nomē habes. Certisq; sinibus
ut litigantiū uticino rū rixę tollantur de medio: q̄ plerūq; alter alterius agrū student usurpare. Ideo Se
parat indicio hic deus arua suo. Ipse mella dabant quercus: rerū oium copiā ostendit fuisse Saturni
tempestate: sic Ouidius. Flauaq; de uiridi stillabant ilico mella. Et Virgilius Et durę quercus sudabunt
rosida mella. Ipse sua spē nullo coiente. Iuuenalis: Tanq; ipse suas incēderit cedes idest sponte.
Vbera lactis: Sic Maro: Ipse lacte domū referēt distēta capelle Vbera. Sēuus faber. Ideo sēuus quia

Bisq; die resoluta comas tibi dicere laudes:

Insignis turba debeat in pharia.

At mihi contingat primos celebrare penates:

Reddereq; antiquo menstrua thura lari.

Quam bene saturno uiuebant rege: priusquā

Tellus in longas est patefacta uias.

Nondum caruleas pinus contempserat undas:

Effusum uentis prębueratq; sinum.

Nec uagus ignotis repetens compendia terris:

Prefferat externa nauita merce ratem.

Illo non ualidus subiit iuga tempore taurus:

Non domito frenos ore momordit equus.

Non domus ulla fores habuit: non fixus in agris:

Qui regeret certis sinibus arua lapis.

Ipsa mella dabant quercus ultroq; ferebant:

Obuia securis ubera lactis oues.

Non acies non ira fuit: non bella: nec enses

Immiti sēuus duxerat arte faber.

Nunc ioue sub domino cades & uulnera semper

Nunc mare nunc loeti mille repente uia.

Parce pater timidum non me periuria terrent:

Non dicta in sanctos impia uerba deos:

Quod si fatales iam nunc expleuimus annos:

Fac lapis in scriptis stet super ossa notis.

Hic iacet immiti cōsumptus morte tibullus:

Messallam terra dum sequiturq; mari.

Sed me q̄ facilis tenero sum semper amori:

gladios finxit eni prima etate enfes fabricare nesciebāt. lunenalis satyra penultima: Nescirēt primi gla
dios extendere fabri. excusat tamē eosdē fabros inferius quom dicat. Nos ad mala nostra Vertimus
in sevas quod dedit ille feras. In scriptis notis: litteris pro q̄. itaphio pos. tis. Hic iacet. Disichon ē eulo
giale ipsa uenus ueneris opus poeta executus est: Ouidius ex hoc ait i elegia de istius morte: Nec minus
ē confusa uenus moriente Tibullo. Quē iuueni rupit cū ferus inguē aper. Ad elysios cāpos. Sedes pior
rū sunt elysii: quos alii ut Strabo scribit secundū Homerū in tartessia regionē hispaniē eē uoluerunt

quidam fortunatas eē isulas quas Ho
merus idē τὸν ἑσπερίων νησοῦσιν uo
cat. Quidā esse apud iferos: Lucanus
uero circa lūc globū atq; circū: q̄. q̄.
de heroibus tantū ipse intellexerit. Vn
de Statius syluarū. ii. in eius genethlia/
co diubitans ait. At tu seu rapidū poli
paxem. Fame curribus arduis leuatū
Qua surgunt anime potentiores. Ter
ras respicis & sepulchra rides: Seu pa
cis merito nemo reclusi foelix elysii te
nesi oris. Quo pharfalica t̄ba cōgre
gatur. Sed ad hunc locū inquit Ouidi
us in prefata elegia. Si tamē est nobis
aliquid nisi nomē & umbra. Reitat in
elysiū ualle tibullis erit. Hic choree
cantusq; uigent. Ab amoenitate & de
le statione laudat elysios. Castā casta
hērba est seu frutex. ut Plinius scribit:
magni odoris cuius prima semp cor
ripitur. Virgi. Tū casta atq; alii. Non
cultā seges: seges terram hic signat: ut
quid faciat letas segetes totos p̄ agros
Claudianus in raptu proserpine. Nec
mollia defūt prata tibi. Zephyris illic
melioribus alāt p̄petui flores quos nec
tua percudit etna. Myrthea fēta Myr
thus arbuscula sub tutela ueneris esse
legitur cuius frōdibus heroici poete
coronabantur. Ouidius li. de arte. ma
di. ii. Sertaq; odoratē myrthea ferte
coma. Noctē profūda: Maximis &
p̄petuis tenebris: quē admodū. Virgili
us. late p̄tractat. Flumina nigra aut q̄li
tate aquarū aut caliginosa opacitate
oblita. Impexa feros pro crinibus angues: Ad fabulas respicit: quibus scriptū ē furias habere serpea
res per quā multiplices loco capillorū ad maiorem terribilitatis ostētat ionē. Catullus in argonautica
Eumenides quibus anguino redimita capillo: Frons expirātis p̄portat p̄toris iras. Fugit timore
supplicii. Tū niger in porta: Canis quē poete fingūt iferorū aditū custodire triceps est: & a uoracitate
cerberū nominatū cōstat. Tō p̄p̄tor enim caro βόβο euorans interpretatus. Mortuorū nanq; cadaue
ribus pascitur. Statius thebaidos. ii. Illos ut ceco recubās i limine sensit Cerberus atq; omnes capitum
furrexit hiatus Scuus i intrāti populo iā nigra tumebat Colla nunax: iam sparsa solo turbauerat ossa
Serpētū stridet: hoc ita dictū ē ut illud i statio. Iā nigra tumebat colla minax Aeratas. adamantinas.
Tentare iunonē de cōcubitu iterpellare lunonē. & ē a phereis. Tentare eni ē rē nō intellectā atq; incertā
aggre. inattentare uero de pudicitia: quō id frāgū ut ipudicus fiat aliquis. Ixion Iouis fuit secretarius:
q̄ quō uitare lunonē ausus esset: ab ipso Ioue fulminis ipetu detrusus ad iferos sup̄ celerirota cōuoluit
Tithyus hic filius iouis ex tyara filia Ormeni dicit q̄ Latonē ui parās sagittis ab Apollie cōfossus iacu
it dicēte Statio thebaidos primo. Tu matris honore Terrigenā tithyō stygiis extendis harenis. Assidu
as aues: idē faciētes a p̄ctu. Virgilius nec febris reges dat ulla renatis uult. n. i. supplicii assiduitatē nū
q̄: lassat ab iglunne. Claudianus i raptu proserpie: Laterisq; piger sulcator opaci inuitus trahit lasso d̄
pectore uult. Tātalus: hic filius Iouis ex plote nympha: q̄ deis. hospicio a se sūptis filiū Pelopē epulādū
apposuit: dū uult doḡ mētes iq̄rere cuius facioris grā tale ap̄ iferos supplicii p̄petū: uel q̄ ut ait latē

Ipsa uenus campos ducet ad elysios.
Hic chorea cantusq; uiget passim p̄ uagātes:
Dulce sonant tenui gutture carmen aues.
Fert casiam nō culta seges totosq; peragros:
Floret odoratis terra benigna rosis.
Ac iuuenum series teneris immixta puellis:
Luditt & assidue prālia miscet amor.
Illic est cui cunq; rapax mors uenit a manti.
Et gerit insigni myrthea fēta coma.
At scelerata iacet sedes in nocte profūda:
Abdita: quam circum flumina nigra sonāt.
Tisiphoneq; ipexa feros pro crinibus angues.
Struit: & huc illuc impia turba fugit.
Nunc niger in porta serpentum cerberus ore:
Stridet & aratas excubat ante fores.
Illic iunonem tentare ixionis ausi:
Versantur celeri noxia mēbra rota:
Porrectusq; nouem Tityus per iugera terrā:
Assiduas atro uiscere pascit aues:
Tantalus est illic & circum stagna: sed acrem
Iam iam poturi deserit unda sitim.
Et danai proles ueneris quā numina lassit:
In caua lathēas dolia portat aquas.
Illic sit quicūq; meos uiolauit amores.

ius gramaticus. i. thebaidos utraq; attigēs opinionē dū de doḡ cōiūta eēt: eoḡ secreta prodidit morta
libus iō Statius. Et seue petuit iniuria mēse. Ouidius de arte. ii. O bene q̄ frustra captatis arbore pomis
Garrulus i media tātalis ardet aqua. Danai proles: Danaus quagita filias habuit: q̄s danaides uocāt
poete: & Belides a noie auu Beli. Hē oēs pria noctē uiros suos pariter iter fecerūt. p̄ter unā hypmētrā
quē Linco pepcit. In caua dolia: Seu
urnas p̄foratas: ut i medea dixit Tra
gicus: seu dolia sine fūdo ut horatius
carminū. iii. Virginū poenas & inane
lymphē doliū fūdo pereūtis imo: seu
utrūq;. Nāq; aqua ut dolia subipleāt
haurire urnis fingūt qd̄ argute prop̄ti
us p̄plectēs ait li. elegiaz. ii. Dolia uir
gineis idē ille repleuerit urnis Puel
la: ancilla quē cū domia lanas trahat
& mulierū pudicarū officii induit: q̄
lanificio se exerceret: ut libidis appeti
tū ab se procul abigāt: ut Ouidius q̄
li. fastoz. ii. castissimā lucretiē uitā co
natus ostēdere iqt: Nebat āte torū ca
lathi lanaq; molliserat. Lumē ad exi
guū fabulē data pēsa trahēbat. Auro
ra cādida roseis q̄s fictio ē poetica a
uario eglī colore: quē sol cū ab orien
te leuat diffūdit. grece qd̄ fabula
tores dixerunt solē & lumē & auroā
ex Hypiōe gēitas: s. n. deus ē sup̄ oia
scēula: ut nomē i dicit Elegia q̄rta.
Ic umbrosa tibi cōtingāt tecta pria
pe. Sup̄ obscoena re & iuerecū/
da cōsilit Priapū lasciuē deū. Sic. hec
pticula ē optātis illi bonū: a quo ne/
goeū petius. Martialis. Perpetuo sic
flore nices: sic deniq; nō sit Tā lōge
Bromo q̄ tibi phoebe come. Qui. fa
stoz. iii. Sic tibi quā raptā queris sit fi
lia sospes Surge nec exiguē despice te
cta casē & i o ctauo metamor. Sic ma
re cōpositū sic fit tibi piscis i ūda. So
les: soles dicimus estuosos dies: & so/
lariū radiatorū feruores. nā & soles &
solibus pro sole nō uno sepe legimus.
Priapus at stare sub diuo cōsueuit co
leis aptis: ut i priapeis ad plenū tracta
tur. Quē tua formosos cepit solertia
ex his significat formosos pueros nō
Priapi elegantia i uēitu aut hitu cor
poris sed mēbri nimietate delectari:
ad cuius teli iētū apte cōuolat. ē enī ta
le ut id patiti tenere cupiant emēdi.
Certe nō tibi: Ratio ē cur eū pueri ob/
seruēt. & ē supra a turpitudis obsco
nitate: & i uenūto corporis hitu. Bru
mē hyberne: Dies breues nō nisi hye/
mis t̄p̄ eē possūt. q̄ tēp̄tate oia ge/
li cōgelascūt: & caligine obruunt. Tēpora sicca estiuū canis: Cane i celo regnāto. circa soliticiū imē
si exēstuat calores: iō sicca. nā terra fathiscit i puluere. Catul. Quō grauis exultos estus huilcat agros.
Tū bacchi respōdet rustica proles: Priapus dicit bacchi filius: uel q̄ ut agreste numē rura tueat. lue/
nalis satyraz. ii. Custodē utis & horti: uel certe liberi patris filius & nymphē: ut Strabo meminit lib

Optauit lentas & mihi militias.
At tu casta precor maneat: sancti q; pudoris:
Affideat custos sedula semper anus.
Hæc tibi fabellas referat: posita q; lucerna:
Deducat plena stamina longa colo.
At circa grauibus pensis affixa puella
Paulatim somno fessa remittat opus.
Tunc ueniam subito. nec quisquā nunciet ante:
Sed uidear celo missus adesse tibi.
Tunc mihi qualis eris longos turbata capillos:
Obuia nudato delia curre pede.
Hoc precor. hunc illum nobis aurora nitentem:
Luciferum roseis candida portet equis.

ELEGIA QUARTA.

Ic umbrosa tibi contingant tecta priape:
Ne capiti soles: ne noceantq; niues.
Quæ tua formosos cepit solertia. certe
Non tibi barba nitet: non tibi culta coma est.
Nudus & hybernæ producis tempore brumæ:
Nudus & aestiui tempora sicca canis.
Sic ego: tum bacchi respondet rustica proles:
Armatus curua sit mihi falce deus.
O fuge te teneræ puerorum tradere turbe:
Nam causam iusti semper amoris habent:
Hic placet angustis q; equū compescit habenis:
Hic placidam niueo pectore pellit aquam:
Huic quia fortis adest audacia cæpit: at illi
Virgineus teneras stat pudor ante genas.
Sed ne te capiant primo si forte negabit:
Tedia: paulatim sub iuga colla dabit.
Longa dies homini docuit parere leones
Longa dies molli saua peredit aqua.
Annus in apricis maturat collibus uuas:
Annus agit certa lucida signa uice.
Nec iurare time: ueneris periuria uenti

li cōgelascūt: & caligine obruunt. Tēpora sicca estiuū canis: Cane i celo regnāto. circa soliticiū imē
si exēstuat calores: iō sicca. nā terra fathiscit i puluere. Catul. Quō grauis exultos estus huilcat agros.
Tū bacchi respōdet rustica proles: Priapus dicit bacchi filius: uel q̄ ut agreste numē rura tueat. lue/
nalis satyraz. ii. Custodē utis & horti: uel certe liberi patris filius & nymphē: ut Strabo meminit lib

iii. geographiæ. Curua falce: epitheton est falcis. Virgilius in priapeis: Sequa nec in curua uulnera falce da-
bo: armatus autem falce dicitur ut aues terreat: fures procul repellat: pellit aqua quae nat brachiis pellit undas
Statius achilleidos primo. Ter conata manu liquidum ter gressibus equor repulit. Loga dies homini: argu-
it a fortiori: unde Calphurnius in egloga ultima. Quisquis amat pueros ferro precordia daret. Nil prope-

ret: distatque diu patienter amare: Pru-
detesque aios teneris non spernat inanis pro-
ferat & fastus: sic oli gratia fumet: Si-
mo sollicitos aliquis deus audit amantes
Saxa pedit aqua: Non aliter Qui. inquit
de arte. i. docet in amata muliere profe-
ueratiam: Quid magis est durum saxo: quod
mollis unda dura tamen molli saxa
cauat aqua. In apricis collibus. colles
ad sole expositi aprici uocantur. iccirco
dictum est ab excellenti uate. Bacchus
amat colles. Annus agit certa lucida
signa uice: sol ut astrologi referunt: p.
xii. Zodiaci signa excurrere annu costi-
cit: a cuius conuersioe annus denotatur. Ir-
rita prope terras & freta summa ferunt.
Proptius pro conuersione huius sententia deterreret ami-
ca a puero. Nam in elegia. ii. non semper
igitur placidis puero sridet amantes Iuppi-
ter: & furda negligit aure preces. Sed
Quid. cum Tibullo ait. Iuppiter ex alto
pueria ridet amatum: Et iubet colos ir-
rita ferre notos. Sed hec sine coe uo-
cantur. ad libitum uni ponuntur. Nam Ho-
ratius ait carminum. ii. Ridet hoc inquit
uenus ipsa: ridet simplices nymphae fe-
rus & cupido semper ardentes acuens sa-
gittas cote cruenta. Gratia: benignitas
gratia propter hoc significat amorem &
eam seu respectum. Valere. firmum & ra-
tum esse. Ineptus amor. incautum amatorem itel-
ligit ponens amor pro amatore ut Vir-
gilius uenus pro amica. Parta meae ue-
neri sunt munera. Dictyna. diana di-

cta est dictyna a fulgore luminis: quod noctu omnia ostendat: uel a retibus quae dicitur uocantur. Est enim uenandi
dea quae dixit Catullus. Motum diana ut fores siluarum: uirentium saltumque recoditor oiumque sonantium. Suos
crines: quorum pulchritudine ceteras fere omnes deas excellit. Non signis. luptote est. nam Qui inquit. Fugit irre-
parabile tempus. Et celer admissis subdit annus eque. Quam cito: admatina locutio est uel dicitur etate non mi-
nus ocyter transire quam dies & cetera quae subsequuntur. Colores purpureos: flosculorum diuersitas in coloribus
terra exornat: a quorum uestitu terra uestita est appellata. Formosas comas: frondes bicolores. Eleo car-
cere: Elis ciuitas est arcadiae ubi annua equorum currerium spectacula fiebant in honore louis olympii. Missus
prior. ergo uictoria adeptus. pro id. n. quod praecessit quod postea subsequutum est intelligimus. Senior. a iuueta icli-
natio ad senium. Stultos dies: quos ipse dum non intelligit quoad licuit stultus fuit. Serpens nouus: factus
est. nouus abiectioe pellis: Ouidius de arte amandi. iii. Anguibus exiit tenui cum pelle uetustas. Nouus er-
go. i. rediens ad prior etate. Vir. Quomodo positus nouus exiit uetudis iuueta uoluit. Solis aeterna est bac-
cho Phoebe. quae iuueta. Nam de. iton. er. utrumque deum: Bacchus & Apollo in inuenum facie depinguntur. sed
Bacchus spem magis uirginis pro se fert. ambo tamen comati. Virgilius in priapeis. Forma conspicitur
dus est apollo. Formosus quoque pingitur lyceus. Ouidius. iii. metamor. Tibi. n. in consumpta iuuenta
Tu puer aeternus tu formosissimus alto. Aspiceris celo: tibi quomodo sine cornibus aetas Virgineum ca-
put est. Martialis uotum facies in epigramate. Sic denique non sit Tamen longe bromio quam tibi phoebe comae.
Quamuis propterea picta ferugine caeli: Arcus caelestis denunciat tempus futurum secundum eam parte caeli quae extulerit
hoc Seneca in quonibus dicit naturalibus. Ferugo est color nigrioris rubedis quam uiolacei. Virgilius. Obscu-
ra uultu ferugine textit: & dum picta dicit respicit ad colorum uarietatem. Veturam a qua: Non semper decidit a
qua ex arquis apparitioe: sed serenam etiam indicat. Igitur notandum est quod Seneca in libro de quonibus naturali-

Irrita per terras & freta summa ferunt.
Gratia magna ioui: uetuit pater ipse ualere:
Iurasset cupide quicquid inaptus amor.
Perque suas impune sinit dictyna sagittas
Affirmes: crines perque minerua suos.
At si tardus eris errabis: transiet aetas:
Quam cito non segnis stat remeatque dies.
Quam cito purpureos deperdit terra colores:
Quam cito formosas populus alba comas:
Quam iacet infirma uenere ubi facta senectas:
Qui prior eleo est carcere missus equus.
Vidi iam iuuenem: premeret cum senior aetas:
Marentem stultos praeterisse dies.
Crudeles diui serpens nouus exiit annos:
Formae non illam fata dedere moram.
Solis aeterna est phoebo bacchoque iuuenta:
Nam decet intonsus crinis utrumque deum.
Tu puero quodcumque tuo temptare licebit:
Cedas: obsequio plurima uincit amor.
Neu comes ire neget quamuis uia longa paretur:
Et canis arenti torreat arua siti.
Quamuis praetextens picta ferrugine caelum:
Venturam admittat imbrifer arcus aquam.

bus dixit. Puppi uolet ire: Puppi ablatiuus casus est. Nam quae in nominatiuo terminant in genia consonante
mittunt ablatiuum secundum grammaticos in e uel in i. Virgilius in octavo. Aduentum enea classis uictosque peates.

Vel si caeruleas puppi uolet ire per undas:
Ipse leuem remo per freta pelle ratem.
Nec te poeniteat duos subuisse labores:
Aut operi infuetas attenuasse manus.
Nec uelit insidius altis si claudere ualles:
Dum placeas humeris retia ferre neget.
Si uolet arma leui tentabis ludere dextra:
Saepe dabis nudum uincat ut ille latus.
Tunc tibi mitis erit capias tunc cara licebit
Oscula: pugnabit: sed tamen apta dabit.
Rapta dabit primo post offeret ipse uolenti.
Post etiam collo se implicuisse uolet.
Heu male nunc artes miseras haec saecula tractant:
Iam tener assueuit munera uelle puer.
Iam tu qui uenerem docuisti uendere primis:
Quisquis es infelix urgeat ossa lapis.
Pierides pueri doctos: & amate poetas:
Aurea nec superent munera pieridas.
Carmine purpurea est nisi coma: carminum sint:
Ex humero pelopis non nituisset ebur.
Quae referent Musae uiuet: dum roborata tellus:
Dum caelum stellas: dum uehet amnis aquas.
At qui non audit musas. qui uendit amorem:

formae. Nomen habet nemesis: cynthia nomen: habet. Aurea nec superent munera pieridas.
Quae munera musicae praesent in amore Ouidius grauius idoluit iquies. A doctis propter scelus est spe-
rare poetis: Me misere scelus hoc nulla puella mouet. Pierides. musae denotantur sunt uel a loco. uel a
pieri filibus in musica supatis. Musae uero est τοῦ μῦθου dicitur: quod latine honesta bonaque doctria in-
stitueret signat: ut Eusebius dixit. ex Diodori sententia: siuere louis caeli ac terrae filiae: quae Hesiodus in theogonia
quod noue numerasset: Varro tres tamen commemorat: sed Cicero in de uatura deorum. iii. scribit quatuor musas
prias loue altero natas. s. Gathaë. Thexione ede archē. melethe: secundas autem noue procreatas ex loue. iii.
& Mnemosine: tertias loue tertio pierio & atropa: quas pieridas & pieras solent poete appellare his no-
mibus eodem numero quo: maxie superiores. Coma nisi: Nisus rex megarēsi fuit filius padois pater Scyl-
le: quae scelestissima ut Minoi patris hosti iugeret: turpi amore erine aureum patri mutilauit. hoc est ceruicē
abscedit. quae ad hostem delata repudiat & figmento poetico in aue sui nominis dicitur conuersa: quae graece ciris uoca-
tur adepta nomen a deo pro capillo ut ait Ouidius: nam quae κεῖρω τόδεο: & uulgo dicitur alaudula. Quomodo ipsi
quod de historici scribant a Minoe delecta esse in maris profundum post sibi Nisēam urbem prodita: & scylleo nomen
ex se ididisse accepto honore sepulture. De Nisi capillo ubique a poetis insertum est: pro. n. alietus est: & smeri-
lium uocatus: nam quae est τοῦ Νισοῦ Λαῖαο a pda alietus dicitur est. hic poetas: utilitas ex eorum familiaritate noscitur
quae mortales imortales faciunt suis scriptis. Ex humero pelopis non nituisset ebur: Pelops Tantalus filius a pre-
diis hospitibus pro brutali carne appositus fuit: quod dii omnes quomodo agnouissent auersati sunt solacres
fame affecta humerum ex eo deuorauit: sed re tandem cognita parte quam comederat ex ebone repedit. Fu-
it & alter Pelops suae hic idem quae teste Seruio in nono commentario habitus est Atrei pater genitus ex uno At-
lantis filio. Quae referet musae uiuet: eternitati donabitur quae musae ceciperunt. Ideo Lucanus libro no-
no. O sacer & magnus uatum labor: omnia fato eripis. & populis donas mortalibus exitum.
Dum roborata tellus: Per ambitum oronis significat mundi perpetuitatem. Sic Virgilius. In freta dum flumini

current dū montibus umbre Lustrabunt cōuexa polus dum sydera pascet. Dū cēlum stellas: dum uehet amnis aquas: uectet stellas. i. sustineat: sed ad uulgi opinionem respicit: qui uolunt stellas noctu ascendere ex oceano cēlum: & inter diu sub aquis delitescere. unde Ennium secutus Maro dixit Et ru it oceano nox. Idēq; currus ille sequat opes: Ops deum mater Idēa dicitur a monte phrygiē ubi primū colli cepit. Huius ministri furore spirari diuino crediti sunt: & uagantes sacrā rem berecynthiē facere Qui mos ab Aty deperditissime ab illa dilecto assūptus ē. Ouidi. fastorū. iiii. Venit in exemplū furor hic mollesq; ministri Cēdunt iactatis uilia membra comis Ops opis geniti uum facit. Opis opis nomē ē nympe comitis Dianę. Claudianus in stilico/ ne: Et soror optatū nomē ueniētibus Opis huius primā Virgilius in eneide corripuit: quem tamen errorem teste Macrobio saturnaliū. iiii. uidetur se/ cisse ex nimia doctrinę profunditate quā admodū Alexander etholus poe ta egregius asseruit. Ceterū per hęc uerba auctor uult intelligere lympha tum atq; sine ratione hoien. Tercē tenas urbes: Finitus numerus pro infi nito. Sane sciendum tercentos dici & trecentos: quod ex poetiē ignorātia Laurētius Valla elegantię. iiii. negat Catullus ad Furiū & Aureliū comites Quos simul cōplexa tenet trecentos Horati. Mille patens in fronte trecentos cippus in agros. Erroribus exple/ at excursionibus transeat: & uim ha/ bet expleat. Nāq; corybantes furēdo tympana quatiebant: & cymbala cre berrimo pulsū. Hoc Ouidius fastorū. iiii. & Catullus in Aty explicant Vilia mēbra. mentulam capimus quę adeo illis habetur uilis: ut abscedatur tanq; i nutile mēbrum. Sic luue. satyrarum primo. Phrygio quos tempus erit iā

More supuaciā cultris abscedere carnē. Ad phrygios mōs. ad ritū sacerdotū Cybelis ideę: q; suū sibi uirile testaceo frusto amputabant. luuenalis. Mollia q; rapta secuit genitalia testa. Canerē tityo. Tityus nomē ē adolecētuli dilecti a Tibullo. quidā tamē male legūt tityo orea tity's auibus: quas i au gurius certis obseruauit ātiqtas. Male habet. i. male tractat. Arte astutia: quā ΤΕΧΝΗ gręci uocant & eo quasi iam romano Terētius latinissimus utitur. Magisteria. exercitia opa a magistro noiata. a Sper erā & bene dissidiū me ferre loquebar. Querit de anio suo erga amicā officioso: & quę pro illius egrotātis salute fecerit: quęq; sibi illa si i pristinā fuisset restituta ualefēctiā proposue rat: cū sūmo dolore obiicit. Hoc iō facit: ut eā ab alterius amore ad se reuocet. Dissidiū at segregatio nē p discordiā signat: uel a dissidēdo. Vnde Terētius. Valeāt q; iter nos dissidiū querūt. uel a deorsū cedēdo. unde Ouidius. xiiii. metamorphoseos pro discessu posuit iquies. Nō bene dissidiū phrygiū la tura mariti. Ferre ergo dissidiū id est pati iniuriā p seiunctionē ab amica. Nāq; agor. suā denotat in stabilitatē: cū a turbie similitudinē sumat. anātes. u. uario estu affluentionū fluctuāt. Plautus i Cistella/ ria. lactor: crucior: agitor: stimulator: extorqueor i amoris rota miser: exaior: feror: differor. distrahor: diripior: ira nullā metā animi habeo. Turbo. gēus ē istrumēti lusorii pueros maxie delectās a cuius fa stigiata & pacuta cuspide turbio uerbū apud Pliniū frequēs descēdit. Celer: dū currēs puer corrigia iseq;. Versat: sūiculo. Torque. Persius. Ne uq; callidior buxū torqre flagello Li. Nec dicere q; cōq; magnificū: q; le illud Terētii i eunu. Ego ne illā: q; illū: q; me: q; nō: sine mō: mori me mali sciet q; uir siē. Foedera. pactōes clādestias iter utrūq; factas itelligit: & iō furtiui lecti. Ipseq; ter circū lus. sul. puro. sic Proper. elegiarum. iiii. Terq; meum tetigit sulphuris igne caput. Et Ouidius de arte amandi. ii. hoc ita aperte declarat. Et ueniet quę lustret anus lectumq; locumq; Perferat & tremula sulphur & oua ma/ nu. Est autem Ouidiū pceptum in pcedēto libro ut pro amica uoueamus: & in ptesentia sua id palam faciamus. Vnde Propertius. elegiarum secundo indignatus de riuāli inquit ad

Idēa currus ille sequatur opis.

Et tercentenas erroribus impleat urbes:

Et secet ad phrygios uilia membra modos.

Blanditiis uult esse locum uenus ipsa: querelis

Supplicibus miseris flentibus illa fauet.

Hęc mihi quę canerem titydo deus edidit ore:

Sed tityū coniunx hęc meminisse uetat.

Pareat ille suę: uos me celebrare magistrum:

Quos male habet multa callidus arte puer.

Gloria cuiq; sua est: me qui spermentur amantes

Consultent cunctis: ianua nostra patet.

Tempus erit cum me ueneris precepta ferentē:

Deducat iuuenum sedula turba senem.

Heu heu quā maratus lento me torquet amore:

Deficiunt artes: deficiuntq; doli.

Parce puer quęso: ne turpis fabula fiam:

Cum mea ridebunt uana magisteria.

ELEGIA QUINTA.

a Sper erā & bene dissidiū me ferre loquebar

At mihi nunc longe gloria fortis abest.

Cynthiam. Hęc mihi uota tuam propter suscepta salutem Quā caput hoc stygię iam pmeretur aque Erle sum flentes circumstare amici. Semina. rem nulli preter sibi amantibus intelligibilem per tingit. quidam tamen non semina sed somnia textus habent: & est sensus facilis. nam uenerāda ter pro pianda tribus uicibus: ut sepe scripsimus: intelligit Tunicisq; solutis. de more sacrificantium. ut in. iiii. penci. Virgi. de Didone scripsit Dedi nouem uota. nouies uotum faciens Veneri sacrum exhibui. Oia persolui. huc redigitur omnis oratio. namq; multa poterat uouisse: sed non persoluisse. Fruitur nunc alter amore. fruitur. i. uoluptatem ca pit ex te olim a me misere pamata.

Nāq; agor ut per plana citus sola uerbere turbo:

Que celer assueta ueriat ab arte puer.

Vre ferum & torque liceat ne dicere quicquam

Magnificum: post hęc horrida uerba doma.

Parce tamen parce furtiui foedera lecti.

Per uenerem quęso: compositumq; caput.

Ille ego: quum tristi morbo defessa iaceres:

Te dicor uotis eripuisse meis.

Ipseq; te circum lustrauit sulphure puro:

Carmine quum magico pæcinuisset anus.

Ipse procuraui ne possent laua nocere

Semina: ter sancta de ueneranda mola:

Ipse ego uelatus filo: tunicisq; solutis

Vota nouem ueneri nocte silente dedi.

Omnia persolui. fruitur nunc alter amore:

Et precibus felix utitur ille meis.

At mihi felicem uitam: si salua fuisses:

Fingebam demens: sed reuente deo:

Rura colam: frugumq; aderit mea delia custos:

Area dum melle sole calente teret.

Aut mihi seruabit plenis in lintribus uuas:

Pressaq; ueloci candida multa pede.

Consuescet numerare pecus: consuescet amātis

Garrulus in domina: ludere uerna sinu:

Illā deo sciet agricola: pro uitibus uuam:

Pro segete spicas: pro grege ferre dapem:

Illā regat cunctos: illi sint omnia cura.

Et iuuet in tota me nihil esse domo.

Huc ueniet messalla meus: cui dulcia poma

Delia selectis detrahat arboribus.

Er tantū uenerata uirum: hūc sedula curet:

debet ad rē diuinam neq; uidere quo pacto ea fiat. Sed hic auctor sacrificiū itelligit cōptale quod ru ris deis exhibeat. Menihil eē domo hoc ē nullius pēi atq; auctoritatis. In pefactione opis diximus hinc illud Martiale assumpsisse in distichis. Lusit amatorem nemesis lasciuia tibullum: In tota iuuat quē nihil esse domo. Ipsa ministra: Signum est non modicę in Messallam beniuolentię: quom cibum illi apparari ab amata muliere concedat. Per armentos adoratos: Armenia regio est Asię Cappa docię contermina: dicta ab Armeno lafonis socio: & duplex est ubi preciosum inter reliqua aromata nascit amomū. Curas depellere uiuo: sic supra: Adde merū: nioq; nouos cōpescere dolores. Gaudia

adirem: rem turpem dictu: honeste satis & eleganter dat intelligere. Admonuit domine: me com-
monefecit: ne dnám defererem. Notandum est locutiōis genus antiquissimū: quod ab historicis usur-
patum legi: admonet te patris uel cuiuspiam imprudenter facti: sine acto pro eo quod est admonitio
nem tibi preſto. quod sane a grecis traductum uidetur: qui utuntur grō quom ablatiuo careant: secun-
dum quorum structuram Horatius carminum. ii. ait: Desine tandem mollium querelarum: pro a que/
relis mollibus. Deseruitq; uenus. quippe uoto frui non licuit. quod apertius in sequenti declarat. de
uotum: fascinatū & execratum car-
minibus. Non facit hoc uerbis: ut
amicę amorē erga se reconciliet: eius
formam occulte laudat. Nāq; uenefi-
cę fascinat iuuenulos herbarum po-
tentia fretę. Talis ad hemonium:
compat pulchritudinem amatricis cū
formositate Thetidis: quando olim
ducta est domum Pelei mariti. Ne-
reis. Thetis nerine hoc est ex Nereo
nympha: namq; fuit Chironis filia.
Pisce frenato: delphino iugato: q ma-
rinas deas uehere dicitur. Staius ea
propter in achilleide ait: Elicit ide fre-
tis: & murice frenat acuto Delphines
biuges. & Claudius in stilicone Ve-
nerem a Tritone Mediolanum uehi:
ut Honorii & Marię nuptiis iteresset:
cum diuarum marinarum: alię tigri/
bus: alię arietē: alię leęna monſtris
ęquoreis portarentur. Sanguineas
edat illa dapes: Asprima execrantis
lenam imprecatio. Felle: amaricie
fellis. n. folliculus bilis atrę indignatō
nem continet: & membrorum intrin-
secorum fel est amarissimū. Que/
rentes sua fata: dum. s. centum annos
tranſegerint: ut putauit antiquitas.

Strix uiolenta canat: Strix uolu-
cris est importuna a stridendo dicta:
quemadmodum Ouidius factorū. vi.
sensit: ubi hanc ipsam his uerbis effin-
xit: Grande caput: stātes oculi: rostra
apta rapinę: Canicis pennis: ungui-
bus hamus inest. iō autem uiolenta di-
ctum est q; pueros nutricis egentes ag-
greditur: & ex illorum corpusculis ui-
talem sanguinē absorbet: a cuius auis
nocumento factum est: ut iam striges
appellemus mulieres noctu uel diu
puellulos fascinantē suo contactu. &
lactis munerumq; oblatione. Qu.
Serennius: Pręterea si forte premit
strix atra pueros Viroſa immulgens
exertis ubera labris. Sage rapacis
Sagam uocat lenam rapacissimā & i-
cicatoriā. Nā donis uincitur ois amor: Sētentia pegregia: nulla certe tā casta ē que ꝑcio corruppi
nō possit. Paup erit preſto: Preſto signat preſens sū: & faueo: & aduenio. docet hic comoditates q; s
amicę ex paupculis capiunt amatorculis. Angusto angustū ponit prospisso & inculcato. Vincla
detrahit: a parte totum intelligimus calceolum: & est sensus te pauper si opus est exalciat. De niueo

Huic paret: atque epulas ipsa ministra gerat.
Hęc mihi finge bā: que nūc chaurōq; notuſq;
Lactat odoratos uota per armenios.
Sape ego tentauī curas depellere uino:
At dolor in lachrymas uerterat omne merum.
Sape aliam tenui: sed iam quom gaudia adirem
Admonuit dominā: deseruitq; uenus.
Tunc me discedens deuotum fœmina dixit:
Et pudet: & narrat scire nefanda mea.
Non facit hoc uerbis: facie teneriſq; lacertis
Deuouet: & flauis nostra puella comis.
Talis ad hemonium nereis pelea quondam
Vecta est frenato cærula pisce thetis.
Hęc nocuere mihi: q; adest huic diues amator.
Venit in exitium callida lena meum.
Sanguineas edat illa dapes: atq; ore cruento
Tristia cum multo pocula felle bibat.
Hanc uolitent animā circum sua fata querentes
Semper: & e tectis strix uiolenta canat.
Ipsa fame stimulante futēs: herbasq; sepulchris
Quærat: & a sœuis ossa relicta lupis.
Currat & inguinibus nudis: ululetq; per urbes:
Post agat hanc triuuis aspera turba canum.
Euenient: dat signa deus: sunt numina amanti:
Sæuit & iniusta lege relicta uenus.
At tu quāprimū sagæ præcepta rapacis
Desere. nam donis uincitur omnis amor.
Pauper erit præsto tibi: præsto pauper adibit
Primus & in tenero fixus erit latere:
Pauper in angusto fidus comes: agmine turba
Subicietq; manus: efficietque uiam.

pede laus ē pedū ab elegātia candoris. Sic Staius de Thetide achileidos. i. Et niueas feriūt uada theſſa
la plātas. Heu canimus frustra: uox ē poetę ualde cōquerētis. Plena manu: plena. s. nūmis & aureolis:
nāq; muneribus amor cōciliatur qui nō affert excluditur ac negligit. Quā ob rē Propertius de amica di-
xit: Cynthia nō sequitur faces nō curat honores: Semp amatorū pōderat illa sinus. At tu qui potior
uincis: illū monet qui suis i amore uicibus utitur: ut dū licet quod cupit capiat. Fortunę eni uaria est &
ꝑceps instabilitas: sed iamoribus ꝑsertim alternatur: unde Propertius elegiarū. ii. ait. Oia uertūtur cer-

te uertuntur amātes. Viceris aut uicis
hęc in amore rota est: Frōs leuis orbe
rota secūdū antiq̄simorū phāſiā lo-
quitur: qui fortunam sup rota uolubi-
li assidentē depinxerūt: quo figmēto
nobilitas illius ut pateret oibus cura/
rūt: & ē q̄si dictū simile cū Parmenōe
Terentiano Oium rerū uicissitudo est
Excreat: excreate ē conatu quodā de
pectore sputū elicere: Virgilius i pria/
peis. Dentē de tribus excreauit unum
& excreauit pro expuit accipimus hic
elegāter. Plautus facietiarū suarū me/
mor i asinaria significauit ubi. n. Liba
nū seruū introduxit dicētem domino
Teq; obsecro hercle: ut q locutus sim
despuas subdit ipse Age queſo hercle
usq; ex ꝑctis faucibus & post ait. Age
age usq; excrea. In liquida nat tibi lin-
ter aqua: Methaphoricos dicit. Dū te
cū fortuna agit: utere amoribus Delię
que me neglecto tibi uni seruit Hęc fe-
re eandē ſententiā Ouidius in fine ter-
ti de fastis mutuatus est: nauiget hic
alia iam mihi linter aqua:

ELEGIA SEXTA.

Emper ut iducar blandos offers mihi uultus
Post tamen es misero tristis & asper amor.
Quid tibi sœuitiæ mecū est an gloria magna:
Insidias homini composuisse deum:
Iam mihi tenduntur casses iam delia furtim
Nescio quem tacita calida nocte fouet.
Illa quidem tam multa negat sed credere durū ē.
Sic etiam de me pernegat usq; uiro:
Ipse miser docui: quo possit ludere pacto
Custodes heu heu nunc premor arte mea:
Fingere tunc didicit causas ut sola cubaret.
Cardine tunc tacito uertere posse fores.
Tunc succos herbasq; dedi quis liuor abiret:
Quem facit impresso mutua dente uenus:
At tu fallacis coniunx incaute puellæ.
Me quoq; seruato: peccet ut ipsa nihil

re. Miser miserū se dicit more amātiū q; ab amica deseratur heu heu: duplicatio ē ad ēphasim dolo-
ris. Vertere fores apire ianuā. & dicēdo uertere respicit ad cardines quibus fores sustētaf. fores dicūt
que foris aperiūtur: ualue: que itro uoluant. i. uertant. Cardine tacito: q; ppe quū aperitur ostiū strido
rem cardo facit que quasi ipsius ianue καρδία ē. Terē Cōcrepuit ostiū Liuor: liuor ē plūbeus color q
pro iuidia usurpat. Nēpe q iuidet pallet. Mutua uenus ipresso dēte unanime cocuntiū exprimit appeti-
tū ꝑ pruritū. n. aor isq; suauitatē coluctādo alter alterū morſitat. proptius elegiar. iiii. Sēp hē morſus
circum tua colla recentes: Liti bus alternis quos putet esse datos. Hora carminū. i. Sive puer furēs ipref
sit memorē dēte labris notā nō si me satis audias speres perpetuū dulcia barbare ledentē ofcula q; ue/
ms quinta pte sui nectaris ibuit. mutuā ergo uenerē uocat quū pari coitu ſemina uirq; soluūtur. Serua

f Emp ut iducar blandos offers mihi uultus
mihi uultus. Quod amica sibi
ſēpissime arriserit q; postmodū se i
exorabile ꝑbuerit. usq; adeo dolet: ut
istuc ipsū amoris deo iputet. Sed quō
intelligat aliū a Delia hominē foueri:
cōsultat marito. ne eam libere uagari ꝑ-
mittat quoniā fallēt a muliere sua libi
dinis ipatiēte. quid tibi ſēuitiē mecū ē
aut cur i se ſēuiat querit aut iquit qdē
cur iniuriarū iter utrūq; oriatur. occa-
ſio. Est aut antiquissima i latinitate lo-
cutio. Virg. i. priapeis: Quid mecū ti/
bi circitor mole te. Tendūtur casses
methaphorice s ait decipior a Delia:
Fouet amplexu tenet. Durū ē: difficile
atq; itolerabile. Vsq; ꝑseuerāter in oi

uato custodito. Neu iuuenes celebret multo sermone caueto. Hanc sententiā iuuenalis & corū q̄ sequū
tur q̄ plurima cōplectitur satyrarū. ii. Sed cantet potius q̄ totā peruolet urbē. Audax: & coetus q̄ pos
sit ferre uirorū. Cumq; paludatis ducibus presente marito. Ipsa loq̄ recta facie strictisq; memillis. Ne
ue cubet laxo pectus aperta sinu. Hāc cū uerbis sētentiā Ouidius fastorū primo mutuatus est dicens: Alte
ra distuto pectus aperta sinu. Significat autē ne cū brachio iaceat expapillato: hoc ē exerto ut ait Fe
stus. nā dū istud sit papilla nudatur. Neu te decipiat nutu uete presente aliis inuat ut id te posse latere
preceptū ē. n. ab Ouidio de arte amādi. i. Atq; oculos oculis spectare fatētibus ignē. Sēpe tacēs uocē

uerbaq; uultus habet. Et mēse ducat
i orbe rotas. Figura ē hermineus per
quā declaratur id. Digytoq; liquorē
ne trahat hoc. itē a poeta oium igen/
o sissimo. Blanditiāsq; leuis tenui per
scribere uino: Ut domina i mēsa se le
gat ille tuā. Quā sēpe pro q̄ frequen
ter. i. quotiensq; tūc. n. ad moechū
tēdit. Iuuenalis satyrarū. ii. lamq; expe
ctatur i hortis. Aut apud isiacq; potius
sacraria lenē. Sacra bonē maribus
nō adeunda dea. Bona dea apud nos
Varrone teste fuit Dryas Fauni filia:
ut Plutarchus refert uxor quā uirilē
adeo fugitasse aspectū ferunt ut in pu
blico nūq; prospecta sit que res effe
cit ut postmodū mares in ire illius sa
era uetarēt iuuenalis: Nota bonē se
creta deē. Nec mares tantūmodo ho
mines: uerū etiā masculi sexus aialis fi
gurā inesse nefas erat ut late iuuenalis
satyrarū. ii. tetigit: & seneca epistola.
lxxxvii. dixit: Credat aliquis pecuni
am eē uersatam i eo iudicio quo reus
erat Clodius ob id adulteriū quod cū
Cēsaris uxore i aperto cōmiserat uio
latis religionibus eius sacrificii. quod
pro populo fieri dicitur: sic si motis
extra conspectū oibus uiris: ut picture
quoq; masculorū aialiū cōtegantur q̄
re Festus dixit. Damiū sacrificiū quod
siebat i operto i honorē deē Bonē no
minatū a cōtrarietate: q̄ minime $\Delta\eta\mu\sigma$

$\sigma\iota\omicron\nu$ esset id est publicū: dea quoq; ipsa $\Delta\eta\mu\iota\alpha$ & sacerdos eius $\Delta\eta\mu\iota\alpha\sigma$ appellabatur. Ceterū gr̄
ci geniciā nomināt: quā phryges teste Plutarcho matrē midē asserūt: nō nulli uero gr̄corū illā eē etiā
iberis matricibus: quā nō dari liceat: que quom precesset pturiētibus
Adeūda pass iue positū est: ut subeantur prospera castra. Sit detur liceat. Gemmas annulos p̄ synedo
chen. Signū ipressurā. Probarē: laudarē ut egregie factū. Per cām memini me tetigisse manū: p̄ cām. i.
hac cū licentia spectādi ānulli. Iccirco Plautus in asinaria iter amātes legē cōscribēs hoc iterposuit. I.
spectādum ne cui annulū det atq; roget. Peperi suscitāui mercata tibi uina porrigēdo. Non ergo
te lesi prudēs excusatio ē criminis per traslationem culpe i cupidinē. Nempe uidetur accusādus q̄ sub
familiaritatis p̄textu isidias uxori amici sui tetēdisset: & ē suauis atq; amatoria excusatio. Cōtra quis
ferat arma deos: hoc ē quis deo resistat. q. d. impossibile ē aduersus nūis uolūtate insurgere: excusatio
ē q̄ ad iposibile nemo tenetur. & dū arma ferat dicit a cōsequēti antecedēs ac cipit id est repugnet: de
inde sit ad arma ueniendū. Simulat cōdoluisse caput ut ide fiat occasio cōueniēdi cū adulterio. Detre
cto nō ego uicla pedū: cōpedes nō recusat ferre si se delia fefellerit custodē. detrectare ē negare & de
pellere: uicla aut pro cōpedibus q̄ & boiē dicitur: siue ferre q̄ siue sit lignoē. Quisquis colit arte capi
los. i. cōcinnat puellariter quod ab homine procul abest & graui & modesto. ideo inquit Ouidius: Sed
ibi nunc ferro placeat torquere capillos. & ē figura prolepsis ipsesta. Hic lasciuos notat ab criniū cō/
positura: ut i cōsequēti ab hitu togę dimissę. dum dicit Effluit effuso cui toga laxa sinu togę formam

Neu iuuenes celebret multo sermone caueto:

Neue cubet laxo pectus aperta sinu.

Neu te decipiat nutu: digytoq; liquorem

Ne trahat & mensa ducat i orbe notas.

Exibit qua sēpe time: seu uisere dicet

Sacra bonē maribus non adeunda dea

At mihi si credas: illam sequar unus ad aras:

Tunc mihi non oculis sit timuisse meis.

Sape uelut gemmas eius signumq; probarem.

Per causam memini me tetigisse manum.

Sape mero somnum peperit tibi: at ipse bibebam

Sobria supposita pocula uictor aqua.

Non ego te lesi prudens ignosce fatenti

Iussit amor: contra quis ferat arma deos

Ille ego sum: nec me iam dicere uera pudebit

Instabat tota cui tua nocte canis.

Quid tenera tibi cōiuge opus: tua sit bona nescis

Seruare ac frustra clauis inest foribus:

Te tenet absentes alios suspirat amores.

Et simulat subito condoluisse caput.

At mihi seruandum credas non saua recuso

Verbera detrecto non ego uicla pedum

exprimit laxa quippe erat: & i sinū multis crispulis sub tractū subcingebatur: qualia sūt hodie quorū/
dam religiosorum uelimeā unde. Horatius sermonū primo ostendēs amicog; uitia serēda esse si sint
leuia ait de homine iā maturioris etatis cō q̄ Rusticius tonso toga defluit & male laxus In pede calce
us heret sed libidinosos & molles tangit qui politius icēdēs ad pedes omnē uestem dimittebāt Qui
dus de remedio in. ii. Nec cōpone comas: cū sis uēturus ad illas. Nec toga sit laxo cōspiciēda sinu. Sa/
cerdos Bellonę quidē sacerdos ex curetib; seu corybātibus efflata diuino spiritu. Hęc ubi bellonę mo

Tunc procul absitis: quisquis colit arte capillos.

Effluit effuso cui toga laxa sinu.

Quisquis & occurret ne crimen possit habere

Stet procul: aut alia stet procul ante uia:

Sic fieri iubet ipse deus sic magna sacerdos

Est mihi diuino uaticinata sono.

Hac ubi bellonę motu est agitata nec acrem.

Flammam non & amans uerbera torta timet.

Ipsa bipenne suos cecidit uiolata lacertos:

Sanguine & effuso spargit inulta deam.

Statq; latus praefixa uerū: stat saucia pectus.

Et canit euentus quos dea magna monet.

Parcite quā custodit amor uiolare puellam.

Ne pigeat magno post didicisse malo.

Attigerit labentur opes ut uulnere nostro

Sanguis: ut hic uentis diripiturq; cinis.

Et tibi nescio quas dixit mea delia poenas.

Si tamen admittas sit precor illa leuis.

Non ego te propter parco tibi: sed tua mater

Memouet: atq; iras aurea uincit anus.

ne musica. nō nulla mystica. i. sine apta significatiōe. nō nulla manifesta sed undū deorū qualitatē. Et
torta uerbera uel i se ipsa spēte cōuersa uulnera: uel que illi dea igerit. Luc. eodē nec uerbere solo. Vte
ris: & stimulos flāmasq; i uiscera mergis. Violata aut ē p̄cipiū pro p̄cipio hoc ē uiolās. ut Ouidius:
Hostibus a domitis hostia nomē habet pro domādīs aut uiolata furore areptitia. Lucanus. i. uocibus
his prodens urgētem pectora phoebū: Bipēne genus istrumēti utriq; ferrū anceps habētis quas p̄as
uocat suos lacertos: Nihil sane preter brachia ex toto corpore corybātes i sacris uulnerabāt. Luc. Tū
quos seclis bellona lacertis Sēua mouet: cecinere deos. Inulta nō rea piaculi: quippe i aliū sacrificiū fu
isset si diuinā effigie sanguie poluisset: sed is ita sacrificii ritus exposulabat. Veru illo gladio. ē autē iu
strumentū ad eliciendū sanguinē sed ē abusus & est synecdoche i structura monet subministrat. Par
cite quā custodit amor uerba sunt sacerdotulę ifamētis parcite abstinete. Attigerit: suppletur sicut si
quisq; eā attigerit: quā custodit amor. Sic iuuenalis: Gr̄culus esuriēs i celū iusseris ibit. Labētur euane
scēt ut male parta malē dilabūtur. Cinis puluis que māibus exceptū: aera uersus iecerat. ē cinis tā maf.
q̄ soemi. generis ut puluis. Proptius. Sit tibi p̄cipue puluis hetrusca dolor: & alibi: Et duo sūt uersus
qui nūc iacet horrida puluis. Dixit tibi. quas significauit te p̄pessurā q̄ me a te amoues. Admittas i pri
stinā amicitia recipias. Illa leuis mitis. sit i te execrādo. Anus aurea aureā uocat anū: que sua sedulitate
nō contra auro emi posset: & est amātium in laudāda uetule diligentia prouerbium. Tenebris tenebro
sa. Multo timore: ne coniuix tuus hoc presentiscat. Manet me: expectat me & notandum maneo te
pro expecto sēpe dictum ab antiquis. Plautus i amphitruone: Hūc te nox que mansisti mitto ut cedas
diei Affixa foribus Innoxiosiolō cōgnoscat strepitus me ueniente pedū. Obseruat: onē uetule i se ostē
dit: que uenientē procul agnoscat ex pedum strepitu: quod nō nisi ex maxima oritur assiduitate cōsue
tudinis. Cōtribuisse tecū: pro eo quod ē meos annos aut tuos meis adiūgi: ut adeo senex nō esset: tecū
participare: ut una ambo de uita migraremus. est aut uchemēs beniuolētię signū. Quāuis non uitta

ligatos. Impediat crines: nec stola longa pedes: Sacerdotū integritatē tāgit: & matronarū pudicitiam quippe sacerdotes capillos suos uitta purissima obligabāt. Iuena. i. crispino. Cu quo nup uittata iacebat Matrone uero stola utebantur. id autē erat idumētum ad talos. Vtrūq; hoc Ouidius de arte amandi primo cōplexus. est: Este procul uittę tenues isigne pudoris. Quęq; tegis medios uitta lōga pedes nāq; insita ut Aeron pio sermonum testis est: fuit tenuis, fasciola quę etiam p̄texta dicitur quę stole unā partem ambit. Horatius: Quarum subsuta talos tegit insita uelle: Nec seuo sis casta metu. Commen- dandę sūnt mulieres quę uirtutis amo- re peccare nolunt. quę uero delinque- re metuūt poenę formidine sūnt om- nino relinquēdę. nō. n. mēs earū casta est: sed ludibrii turpitudō ipudicitiam coēret. Victa senecta: metaphori- eos dictū ē quasi uetrici senectuti sic cubuerit: & diutissime senē factā intelli- git: Inops egenā manu trēula propter paralysim: quę iuetulis nascitur d̄fectu sanguinis. nihil autē ifortunatius mulie- ri pot accidere: q̄ si senio cōfectā cogat necessitas aut silare: aut texere aut telas licis cōnodare. Licia. Licia sūt q̄ bus appendūtur telę. unde testuiliu- est fila de telis decidētia: ut Fulgentius plāciades scribit. Plautus i casta. Nō ego hoc uerbū expressi testuiliu. i. re admodū uilissima. prima i licio sē- per lōga ē: si a lycia regione descēdat primā corripit: quę littera gręca poni- tur. ē & lycius possessiū a loco. Cre- te: ut Lycius Idomeneus. i. cretēsis qd̄ quom eadē littera scribatur. tamē. K. antetaph. recipit: ut i emēdatis gręco- rū exēplis legi. Cana coma: Senectutē capit dicendo cana coma. naturaliter enī i senectute hoibus capita canescūt & exēplum dicit amoris secundi nā ra- ro sit ut amātes ad seniū perueniāt cō- cordes i amore: iccirco Horatius car- minū primo iquit: Felices ter & ampli- us quos irrupta tenet copula nec ma- lis diuulsus querimonius suprema citi- us soluet amor die.

h Vnc cecinere diē parę fatalia nentes Stamina: Natalē: messal- le celebrat: ea cōmemorās quę. ille au- gustissimē trāsegerit: sed more suo dū hoc agit euagatur Stamina fatalia ui- tę dispositionē accipimus per stamina secundum antiquoꝝ opinionē. Parę autē dictę sūt a cōtrario sensu: ut Dio- genianus ait. q̄ nemini parcant. Sor- tes etiā uocatę q̄ ita unicuiq; sortitū sit ut ipse uoluerūt. Nonnulli dissoluēda deo si deis hoc negatur minus hoc mortalibus cōcessum est. Dissoluēda per diēsim ponitur ut illd̄ catulli. condita quū uere pectoris euoluē. Qui Virgilius ma- gis inusitate in priapeis dixit. Pallorē maciēq; larualem. Gētes aquitanas. Aquitāia regio ē hispanię seu gallię transalpīnę: ut Strabo ait quę i artanos belgas celtasq; diuiditur tripartito seu quadripartito secundum Cęsarē i cōmentariis narbonēses adiungentē. Aquitani uero sūt hi qui ad septētrionē pyre- nei partē & Cemeniā habitāt usq; ad oceanū & itra garunā fluuiū. Hos populos Messalla bello supā

**Hac me deducit tenebris: multoq; timore
Coniungit nostras clam taciturna manus.
Hac foribusq; manet nocturne affixa proculq;
Cognoscit strepitus me ueniente pedum.
Viue diu mihi dulcis anus proprios ego tecum
Sit modo fas annos cōtribui se uelim.
Te semper natamq; tuam te propter amabo.
Quicquid agit sanguis est tamen illa tuus.
Sit modo casta doce: quāuis nec uitta ligatos
Impediat crines: nec stola longa pedes.
Et mihi sūt durę leges: laudare nec ullam
Possum ego quin oculos appetat illa meos.
Et siquid peccasse putat: ducorq; capillis
Immerito: proprias proripiarq; uias.
Non ego te pulsare uelim: sed uenerit iste
Si furor optarim nō habuisse manus.
Nec sauo sis casta metu. sed mente fideli
Mutuus absenti te mihi seruet amor.
Ast quę fida fuit nulli post uicta senecta:
Ducit inops tremula stamina torta manu.
Firmaq; conductis annectit licia telis:
Tractaq; de niueo uellere ducta parat.
Hanc animo gaudēte uidēt iuuenumq; caterua
Cōmemorant merito tot mala ferre senem.
Hanc uenus ex alto i lentem sublimis olympo.
Spectat & infelix q; sit acerba monet.
Hac aliis maledicta cadant: nos Delia amoris
Exemplum cana stemus uterq; coma.
Elegia Septima.
h Vnc cecinere diem parę fatalia nentes
Stamina non ulli dissoluenda deo.**

uit. Ideo legitur i. ii. li. Gētis aquitanę ceber messalla triūphis Et magna i tonis gloria uictor ades. Forti milite. pro militibus robustis & strēnuis. ut Lucanus iplētur ualido tyrone choortes Et romāum intelligit exercitū. Atax atax fluuius est qui ortū habet ex pyreneo mōte. & ifūdatur i mare tyrenum ut Pomponius mella li. ii. scribit. ut Strabo gnōsius ex cēmeo mōte: nomina uero fluuiorū pro gētibus accolis poetico de more ponūtur. Lucanus. Sub iuga iam seres iā barbarus isset araxes Tremet exa- uesceret. & tremo te proueniētē timeo te dicitur. Virgilius li. octauo. Te stygi tremuere lacus: Pubes

**Hunc forte aquitanas posset qui fundere gentes:
Quem tremet forti milite uictus atax
Euenere novos pubes romana triumphos
Vidit: & euictos brachia capta duces.
At te uictrices lauros messalla gerentem
Portabat nitidis currus eburnus equis.
Nō sine me ē tibi partus honos tua bella: pirenēs
Testis & oceani littora sanctonici
Testis arar rhodanusq; celer magnusq; garūna:
Carmoti. & flauī cęrula lympha liger**

enim currum ductoris triūphalē sequebātur Lucanus quito p̄ prohibitionē lauriferos nullo comitef- mulnere currus. Tua bella pyrene. Testis pyrene mōs est hispanię: cuius primā Lucanus i primo produ- xit. nubifere colles atq; acriā pyrenē: q̄q; aliter i deriuatiuo fecerit. lāq; pyrenę quas nūq; soluere titā Sed & deriuatiuū i primitiui ratione seruauit Claudianus i stilicone. Pyrenęa tegit lapidosis frondibus ilex. Est autē appositio pyrene tua bella & cetera. Oceani littora sanctonici. i. mare sanctonicū. San- ctones sūnt populi nō lōge a tolosatiū finibus quę ciuitas ē in prouicia ut Cęsar primo cōmētariorū scribit eorū urbs ē Mediolanū ad oceanū ugens ut i geographia strabo cōmeminit. De his Lucanus primo. Gaudetq; amoto sanctonus hoste. Omnes enī hi ad oceanū spectāt. sed quom dicat littora te- stis est usurpatū: ut Seruius i daphnide anotauit. Vos coryli testes & flumina nymphis. nusquā. n. teste aut testia lectū ē i neutro genere per diffinitionē ergo dicimus testes mihi sūnt quę res pyrene & littora oceani sanctonici. Sic propertius legiariū. ii. Sydera sūt testes & matutia puina. Et Horatius carminū iiii: Testis metaurū flumē & hadrubal deuictus: Atax flumē ē: quod teste Cęsarē i eodē cōmētario per fines heduorū & sequanorū i rhodanū fluit: eūq; suo flumine p̄cipitē reddit: ut i stilicōe scribit. Clau- dianus rhodanusq; celer. rhodanus ē narbonēsis prouicię ātea celticę diēte flumē adeo magni cursus ut uix aduersa possit nauigari aq; quę Strabone i geographię. iiii. referēte: qd̄ septē ostiis cōitare dixe- rūt sed artēidorus tribus dixit. Timeus uero quicq; quę Timēū polybius arguit duo tātū rhodano tri- buēs hostia de hoc Syllus li. iii. Aggeribus caput alpinis & rupe nuali profilit i celtas ingentemq; extra- hit amnē Spumati rhodanus proficēdes gurgite cāpos. Magnusq; garūna garūna fluuius est eiusdē re- gionis cuius magnitudinē ex geographiis nosci potest. tribus enī amplificatur amibus & p̄ bituriges: quos i. o. scos noiant. & sanctones gallicā utranq; gētem influit: quę i oceanū labi ostēdit Claudianus i stilicone. Quosq; rigat retro pernicior unda garūne Oceani pleno quotiēs ipellitur cętu. Carmoti autē sūnt i aquitāia populi p̄ quos & aluernos: ut strabo scribit liger delatus in oceanū influit. uterq; autē maximi est cursus nāq; liger & garūna paribus a pyrene distantes interuallis quasi deductis & pariter distantibus iuicē lineis duo cōficiūt loca aliis finita lateribus. oceano scilicet mōtibufq; cemennis. duo bus autē stadiorū milibus utriusq; fluminis est nauigatio. Cęrula lympha liger. ligerim uiridis coloris esse dicit cū lymphā eius cęrulā dicat. hic iter pictones & uamuitas excurrit. At te cydne canā. Cydnu fluuius est cilicę qui iustino & curtio testibus Tarsum urbē p̄terfluit dicente Prisciano in interpreta- tione Dionysii. Flexilis & Cydnu dirimit q̄ flumine Tarson huius origo ut folinus dicit in memorabi- libus ignoratur Sed strabo li. xiiii. a tauro ortum habere scripsit non procul a tharso. Verum ut soli- nus ait ab undarum colore denominatus est. nāq; quicquid candidum est gentili lingua Syri cydnum uocant: Cęrulus: atqui Solinus ab albedine Cydnum uocari dixit: & Valerius maximus. c. de constan- tia ait: Qui aque liquorē conspicuus tharson interfluit. sed epitheta ponuntur fluminibus apud poe- tas ad placitum. & plerunque generalia. Tacitis undis. aut ad dubitationem cydni refert ad flu- minis naturam. nam in quarto sibi contradicere uidetur inquiens. Aut rapidus cyri dementia cydnu ubi gyndes legendus est. Quin Strabo scribit alueum eius per profundam uallem illatum recta iur-

romāa utriusq; sexus iuuentutē intelli- gimus. nā iuuenes mixtęq; puellę spe- ctatū ibant: Et euictos brachia capta duces. Sine dochos Sic ouidius dicit: ar- te amādi. primo. ibunt ante duces one- rati colla cathenis. Victrices laurus. i. ex lauro corona triumphalis. namq; ut ait Plinius in naturalis historie. xx. laurus triumphis dicata ē. Portabit ni- tidis currus eburnus equis: apparatū triūphantium tangit. nā currū ex ebo- re iauratū quatuor equi candidissimi trahebant. Ouidius in p̄allegato li. Quatuor in niueis aureis ibis equis. Non sine me quippe qui Messallę fue- rit comes ut antedictū ē. Cōmilitones

hem ingredi: cuius aqua est rapidissima & frigida quapropter hominibus & bestis auxiliatur q̄ nerus
crassiores habent: ideo placidis aquis ut arbitror positum est. Frigidus taurus. Taurus est in asia longif
simus de quo plinius in .iiii. naturalis historie multa commemorat. & Priscianus in interpretamento di
onyli & longitudinem eius & nominis rationem ita ponit. At a siam qui non excelsus diuidit omnem
Incipit a medijs terre pamphyllidis oris. Et longis sese spatii producit ad indos: Nunc obliqua meās
nunc recto limite currens. Vertice quem toruo perhibent cognomine taurum: Cornua nam summis

scopulis imitatur acutis. Multifidosq̄
suos huc colles sp̄git & illuc frigidus
altitudie sua: & arborū dēfite. Intō
fos hyssidos & sc̄llidos q̄ latrocinū
exercēbāt & māncipioꝝ uenūdādorū
mercatores ac uēditores erāt. Taurus
arat hypalage est de hoc ita scribit.
Strabo i geographiē duodecimo. Mi
ra est profecto locorum natura cum
i summis tauri partibus locis sit adeo
ferax ut multa hominum milia possit
enutrire. pleraq̄ loca ibi oleis & uiti/
bus confita sunt. & omnium pecorum
pascius abundat circum iminent sil
ue uaria materie plene. deinde libro

eiusdem operis .xiii. ostendit duplicem syriam esse. scilicet ciliciam & tracheam: que montana est & per an
gusta: & campestris. Sed montanę taurus imminet male habitatus usq̄ ad altera borealia: que circa
isauriam sunt. Quid referam ut uolitet crebras in tacta per urbes. Alba palestino sancta columba sy/
ro. Sciendum lege olim fuisse apud syros usum columbarum prohibitum ideo illis in locis earum co/
pia tanta fuit ut accedentium mercatorum ora peruolarent mansuetius etiam quam ferarum natura
pati uideretur. Quod Eusebius libro. de preparatione euāgelica. ix. scribit ubi philo Iudeus hebream
disciplinam protegens introducit. In tacta. i. ergo ille sa lege prohibete. Volitet huc illuc uagetur sine i
sidiarum periculo quanquam & illud procedere uideatur ut uolitet per crebras urbes dictum sit q̄ da
masceni syriq̄ omnes ab amicis litteras accipere & dare soliti sunt. quas columbis uelut nunciis & cur
foribus sub alis obligabant: quem morem nostros etiam secutus uisus est luuenalis in Crispino osten/
disse dicens tanq̄: nenisset epistola pēna p̄cipiti Columba uero dicitur non q̄ colat lumbos. ut Acro
acute allucinatur: Sed q̄ culmina uille summa petat propter naturalem patriam ut uarroni placuit li
bro rerum rusticarum. iii. Palestine Syro Palestina regio est in syria contermina arabie. dicta a palesti
urbe metropoli. ut in quinto Plinius scribit. Nam & Herodotus. iii. syriam alteram uocat palestinam
Est & altera palestina propter feciam de qua lucanus in quinto. Laxa palestinas nudis confuixit are
nas & Ouidius fastorum. iii. Sepe palestinas uirat adesse deas. i. furias que de palestino hiatu ad supe
ros progrediuntur Syro. Syriam colenti. Syria duplex est teste Plinio: una dicta palestina altera anthi
ochia. Nam syros.

Scopa uocatur & syri
deffossiones sunt terre puerorum in modum ubi transmarinę quędam prouicię loco horreorum fru
menta defossa seruant. ut in primo Collumella scribit. M. Varro in libris rerum rusticarum. Prima ra
tem uentis credere docta tyros: Tyros urbs est syrię ut in primo pomponius mella sentit: que continē
ti quattuor stadiōū longitudie diuisa est. ut Quim. Curtius attestat hęc poeta uult primū fabricasse na
uigium. Et Priscianus in interpretamento Dionysii confirmat dicens. Quod pelagus primi tentantes
nauibus altis Disiunctas gentes docuerunt iungere merces: Sed poetę argonautas primos testantur fu
isse auctore Typhi. Quos tamen Clemens Sydonius scribit trirēmen inuenisse. Carchidonios autem
quatrirēmen: cuius architectus Vosporus fuit: Syrius findit agros: Sole ad cancerum accedente nilus
exit: & totam indiam inundat: quo tempore regnat Syrius Canis. Lucanus decimo: Hunc ubi pars coe
li tenuit qua mixta leonis. Sydera sunt cancro rapidus qua syrius ingens Exferit: & uarii mutator sy/
rius anni Aegoceron cancerumq̄ teuet: cui subdita nili Ora latent. Abundat aqua estiuā: rationes cur
hoc fiat uarię sunt: quas legendas relinquimus: cum apud Lucanum libro p̄dicto: tum Solinum in
collethaneis: & Anneum Senecam in quęstionibus naturalibus: & in geographia sua Strabonem. Qui
bus in terris: quoniam eius ortus ab omnibus ignoratur: ut in primo commentario pharsalię dicemus
Te propter nullos tellus tua pos. im. Lucanus de foecunditate egyptum commendans inquit: Terra
suis contenta bonis: non indiga mercis Aut louis in solo tanta est fiducia nilo. Pluuio loui: uel celo
pluuio so: uel loui. quem forsitan nocantes pluuū adorant: ut de indis lectū ē i Strabonis geohrapgia

At te cydne canam tacitis qui leuiter undis
Caruleus placidis per uada serpis aquis.
Quantus & æthereo contingens uertice umbes
Frigidus in tonfos taurus arat cilices.
Quid referā ut uolucres crebras itacta per urbes
Alba palestino sancta columba syro
Vieq̄ maris factum prospectet turribus æquor:
Prima ratem uentis credere docta tyrus:

libro quindecimo. Te canit. laudat. ut Regemq̄ canebant Atq̄ suū pubes mirat̄ ofyrim: Ofyris rex
egypti cōiūx Ihdia a Thyphoe seu Stiphoē fratre clādestia morte oppressus dedit uxori p̄petui luctus
materiam. Sed tandem inuentus iuxta philas syenes laceratus honorem sepulture: incertę tamen ut
Strabo scribit p̄meruit. Quom uero bos coepisset apparere rati homines ofyrim pro deo coluerūt
& commutato nomine apim uocitarunt: hoc est gentili lingua bouem. de hoc Plinius libro octauo &
in memoralibus Solinus latte pertractarunt. Docta plaudere bouem memphitem: Quippe inuentum

Qualis & arentes cum findit Syrius agros:
Fertilis æstiuā nilus abundet aqua.
Nile pater qua nam possim te dicere causa:
Aut quibus in terris oculuisse caput.
Te propter nullos tellus tua postulat imbrēs:
Arida nec pluuio supplicat herba ioui.
Te canit atq̄ suum pubes miratur ofyrim:
Barbara memphiten plaudere docta bouem.
Primus aratra manu sollerti fecit ofyris:
Et teneram ferro sollicitauit humum.
Primus inexpertę commisit semina terrę:
Pomaq̄ non notis legit ab arbotibus.
Hic docuit teneram palis adiungere uitem:
Hic uiridem dura cedere falce comam.
Illi iucundos primum natura saporēs
Expressa incultis uua dedit pedibus.
Ille liquor docuit uoces inflectere cantu:

re. generaliter dixit pro cultura uitium. Nam Varro libro rerum rusticarum primo docet q̄ species ui
tis plurime sunt. sunt n. quędam sublimes ut iugate que pedamentis & iugis coluntur & iugorū
quattuor sunt genera pertica: harundo: testes: uites sunt p̄terea quędam humiles ac sine ridicis: id. n.
est palus quo uitis erigitur: itaq̄ pro omni cultu uince hoc dictum cōstat. Credere falce comas: piphra
sis est putandi. Falx est qua purgantur arbores. Catullus in argonautica. Non falx attenuat frondato/
rum arboris umbram & Virgilius: Incidere falce nouellas: pastoralis carmine inseruit. Incultis: pedore
& stercore oblimatis. Voces inflectere cantu: musicę peritiā notat. nanq̄ Apollini & musis & libero
patri antiquitas attribuit choricon. i. chorearum solēnia communia & musicę ornamentum ad certos
modos ad definitatem commensurationem: & tripudium que saltatio etiam dicitur: bacchum osten/
dit docuisse. Quare dixit Maro. Saltantes satyros imitabitur alpheisibeus. de origine pastorii carmi/
nis uaria est tam apud gręcos q̄ latinos opinio Quam sexcupliciter Seruius Honoratus in principio
buc. complexus est. huic ille intellexisse satis sit: liberum inuenisse rusticanę modulō cantilenę. Dura
cuspede: calcari aut spina. Nec luctus ofyri. Ofyris idem ē apud egyptios qui bacchus apud gręcos: &
& sacer liber apud nos. de cuius nominis uarietate ita ex gręco Aufonius in mixto barbaro libri trāstu
lit Ogygię mē bacchum uocant: Olyrim egyptos putat: Mistę phanctem nominant. Dionysion Indi
existimant. Romana sacrum liberum: Arabica gens adoniam: Luconiacus pantheum. Frons redimi
ta corymbis. Hedera bacchi arbuscula est: propterea q̄ Ouidio scribente fastorum. iii. Nyseias nym/
phas pueri quęrente nouerca: Hanc frondem cuius opposuisse ferunt. Corpusculi hederę corymbi uo
cantur Sed ad teneros lutea palla pedes: uestis Liberi patris longo syrmate per humum trahebatur dū
ipse icederet. ideo ad teneros pedes dictum est. Statius achilleidos primo: Si decet aurata bacchum ue
stigia palla Vertere. ab hoc uestimenti genere bassareus bacchus dictus est: ut Acron & Por
phyrio in primo carminum horationum scripserunt. Vestis. n. ipsa ad immos pedes demittebatur.
& a bassara loco lydię bassaris nominata est: unde bacchę bassarides. Persius. Et raptum uitulo

caput ablatura supbo Bassaris. Luteus aut color e rubeus a qd est sanguinolentū. uel a lute ut Aulus Gellius scribiti noctibus actis. & pro splēdido accipimus. ut Plātiades Fulgētius scribit. & leuius occultis cōscia cista sacris bacchi antistites ut Strabo in geographia memorię prodidit: fuerit fileni bacche lenę thye Mimallones naides nymphę tityri Satyri: qui & cures nominant hi pferre consueuerūt fabulā de louis origine. nā tympanis & alioꝝ armog: strepitu agilitatē edentes & tumultuantes rheam uidebant circūsilere: ne Saturnus filios in lucē editos deuorās parturientes dolores sentiret

sed attonitus louem infantē ad seipfos obligatū & occultis cumis enutriēdū datū nō agnosceret quo ex facto possumus orgiasim istā p cistas occultas itelligere. aut iō mysta ista in capsulis recōdita fuisse sumptū ex fabula qui bacchū. s. nymphę liberassent a manibus lunonis superimpositis cunabulo frōdibus hederaceis qd sensisse Horatius uidet carminū primo. Nec uariis obrita frondibus sub diuū rapiā: aut ideo q serapis q & bacchus diei ter tuis ab Inacho cū mortuus eēt i foro positus ē in

i. ar / ca. unde prio uocitātū: mox nymphodoros in tertio de asiaticis legibus cōtendit. ad huius itaq; imitationē cistellas solis sacerdotibus cognitas bacchantes ferebāt. Catullus i argouantica: Pars obscura cauis celebrabāt orgia cistis Orgia que frustra cupiūt audire prophana: Stillent unguēta capillo: Romano rum more antiquoꝝ qui sup cōuiuuis unguēto demolliebant: Horatius carminū. ii. Cū quo morantē sepe diem mero fregi coronatus nitentes malo

batro Syrio capillos. Stillare ē guttatim fluere. nāq; stilla ē gutta: sed stilla fluit gutta stat. ut Palemō uicētius Gramaticus interrogatus referēte Eusebio li. tempoz respondit. Thuris honores: thureum fumū in honore nec absq; ratione. Nā ut Ouidius scribit fastoz. iii. bacchus cinama primus & thura ex captis gētibus dedit Liba & mopsopio dulcia melle feram. liba genus ē dulciarii cibi a libero patre dicta. uel a libando: ut i eodē. Naso posuit. Sed aliud esse libum aliud placentam docet Cato priscus de agricolatiōe: melle mopsopio ideo cū melle quia hoc & ipse inuenit Ouidius Naso in ibi: liba deo frūt succis qz dulcibus ille Gaudet. & a baccho mella reperta ferunt. & post enarratam fabulam subdit in fine: Melle pater fruitur: liboq; infusa calenti iure repertori candida mella damus. Mopsopio autē uel dicemus spumaceo a uέροσ medius όπός succus uel cilicio Mopsopio legimus a mopsos: qui teste Eusebio li. temporum regnauit in cilicia. a quo mopsicrene. & mopsistre. Vel atheniensi a rege athenarum. unde Ouidius in fine quinti meramorpho. Mopsopium iuuenem sacros agitare iugales dixit de Triptolemo atheniensi: Idem in Hermione. Reddita mopsopia tyndaris urbe soror Hymetium autem mel significat. Quippe hymetus mons est atticus ut in naturali historia scribit Plinius: cuius mel preciosum ē. Martialis in distichis. Hoc tibi thesei populi:atrix misit hymeti pallados a sylus Messallā alloquitur. Monumenta uic: litostrationem illius uicē dicit ab Alba Tusculum usq; impensa Messallę fabricatam. Tuscula tellus. i. tusculum oppidulum uon procul ab urbe: quod ignobile Cato superior ut Valerius inquit Maxinius nobilissimum reddidit ortu suo. Alba candida. alba ciuitas fuit. Romam iuxta: quam candidam uocat respiciens ad historię ueritatem: qua Aeneas dicitur albam porcā cū trigenerii numeri foetu eiusdē coloris cōperisse: a cuius cognomie trigita post ānos Afcanius urbē edificās noiauit. Nāq; ut Varro scribit rerū rusticaz secūdo. Si plures porca pariat porcellos q; māmas hēat portētū ē. i. quo hoc fuisse memorat: cuius tēpeltate illius suis ac porcoꝝ ē tūc uestigia appuisse

Mouit & ad certos nescia membra modos
Bacchus & agricola magno confecta labore
Pectora tristitia dissoluenda dedit.
Bacchus & afflictis requiem mortalibus affert:
Crura licet dura cuspide pulsa sonent.
Non tibi sunt tristes cura: nec luctus osyri:
Sed chorus & cantus: leuis & aptus amor.
Sed uari flores. & frons redimita corymbis:
Fusa sed ad teneros lutea palla pedes.
Et tyria uestes & dulcis tybia cantu:
Et leuis occultis conscia cista sacris.
Huc ades & centum ludos geniumq; choreis
Concelebra: & multo tempora funde mero.
Illius e nitido stillent unguenta capillo:
Et capite & collo mollia ferta gerat.
Sic ueniat hodierna tibi: dum thuris honores
Liba: & mopsopio dulcia melle feram.

in anne testatur: significat autem Messallę iussu & sumptu uiam illam silicatam fuisse: que a tusculo albam usq; protenditur: quod aptius carmen sequēs manifestat. Glarea. uia glareosa. est glareā terra fabulosa lapillulis dēfissimis cōfertissima: Lucāus. Aut ipsa leui turbatur glareā uena. Silex. lapis durus a quo straz uicē dicunt silicatę. Te canit. i. laudibus uehit. Natalis: Seruius i dameta anotauit ueteres dixisse natalis sine die: quod quāq; per se plenū esset: posterit tamen illud addiderunt. Iuuenalis: Natali coruine die mihi dulcior hęc lux. Candidior: foelicior beator: & ab ipsis thracibus tractū q diem fortunatū albo aduersum uero nigro lapillo designarūt: ideo factū est ut poetę pro fausto & secundo dicāt candidū Catullus: Falsere uere cādidi tibi soles. & cōtra nigz pro tristī & exitioso Horatius sermonū primo: Fuccine solē tam nigrū ē mihi.

At tibi succrescat proles: quę facta parentis
Augeat. & circa stet ueneranda senem.
Nec taceat monumenta uia: quę tuscula tellus
Candida q; antiquo detinet alba lare.
Nam q; opibus congesta tuis hic glareā dura
Sternitur hic apta iungitur arte silex.
Te canit agricola e magna cum uenerit urbe
Serus inoffensum rettulerit q; pedem.
At tu natalis multos celebrande per annos.
Candidior semper candidior q; ueni

ELEGIA OCTAUA

On ego celari possum: quid nutus amātis:
Quidue ferant mihi leuia uerba sonos:

eiun tangit. Exprimat euentus nec mihi cantus auis. Augurium notat dictum ab auium garritu. unde augures qui suas aures auium uocibus accōmodantes futura prenūciant. Noto magico. i. catena que non minoris est efficacię q; nodus magicus est. n. is inexplicabilis: quem nostrū: ut qbusdam placet: so lomonis uocant: uel itelligimus nodum omnem itricationem magicam: que uim prepotentē cōtinet in carmine: ut Lucanus Traxerunt torti magica uertigine fili. uel accipimus cingulū Veneris atq; Cupidinis catenulā de quo Martialis ad luliam. Ludit acidalio sed nō uenis aspera nodo Quem rapuit collo parue cupido tuo: uel simpliciter itelligimus nodo religatum brachia quod est metaphoricis irretitum amoris uēcordia: ut ab amando se extricare non possit. Quid tibi nunc prodest. q. d. nihil hęc cura te iuuat nisi ames. Sepe mutatas. innuit sedulitatem mulieris in seipsam diligenter ornando: & ait comas sepe mutatas: utpote icpte positas: & sine arte cōptas. phuco splendente comas ornare: phucū ponit pro unguēto quale malobatrū myrobalanū myrrham poetę memorant. his. n. odoramentis atq; unguentis foemine capillos suos perungebant: ut gratiosiores essent. Propertius elegiarum primo. Aut quid orontea crines perfunderet myrrha. Nāq; phucū pro porpuris seu cerusato colore legimus. Quin Horatius Carminum. iii. Nō amissos colores lana refer medicata phuco pro tinctura locauit: iuxta quam sniam uult Acro Maronem in bucolico scripsisse. Alba nec affirio phucatur lana ueneno. Artificis: tōforis. artifex ad omne exercitiū generaliter pertinet. Docta manu: laus est ab peritia artificis. Iuuenalis aliter: Quo tondente grauis lueni mihi barba sonabat pro imperito dixit. Matrone sane quondam in refecandis unguium presegminibus utebantur tonforis officio: quod nequis dubitet illud Valerii Maximi comprobatur: ubi Portię Catonis uticensis filię & Brutuxoris fortitudinem fere uirilem tractans dicit illam abrepto cultello tonforio quasi refecandorum unguium causa seipsam ex industria uulnerasse: & a uiro per ancillarum clamorem accersito obiurgatam q tonforis precepisset officiu. Frustra iā uestes frustra mutat amictus. Vestis appellatiōe tā uirilī q; muliebris cōtinet ex atiquoz i iure ciuili snia: sed uestis puto iteriore: supra quā amictus ponit ē. n. ipse exterior qsi palliū seu palliū ab amictu. i. iduēdo. Ansaq; cōpressos obligat arcta pedes. Ansa capimus pro fibula seu fixula: que calceis ifuitur ab arcēdo ductam. ut hic patet dum arcta adiungitur: aut certe arcta.

posuit respiciens ad calcei apritudinē ē. n. ansa cantari auris utrinq; prominēs. Cātarus aut uasculū uir-
nariū & bacchi p̄cipue: ut m. iii. Saturnaliū legimus: tā & si philephoz qdam dixerit esse uas ad euacu-
andū uentrē: quod uulgus Zancolā uocat: & Iuuenalis utit̄ testimonio. Nec nō & paruulus infra canta-
rus: quom Satyrus aquinas de oenophoro intellexerit: nō de uase quod illius suis crassa numerua litte-
ter as eructātis ad receptaculū fordiū blaterat. cuius uasculi nomē ē lasanū ut Acron primo sermonū
testis ē. Horatius: Te pueri lasanū portātes oenophorūq; Illa placet quāuis inculto uenerit ore. Quin ho-

ratiū dixit maius hoc. uror seu tibi
cādidos turparūt humeros imodieq;
mero rixē. Nec. ni. tar. comp. ar. ca.
Acute fatis uerba locauit. tardiuscule
nempe sūt mulieres i se polliēdo: iccir-
co Terētius dum Mollium dū comū
tur annus ē. Num te carmibus. de sa-
garū icantatiōibus fatis supra ut arbi-
tror diximus. Cātus uicinis fruges tra-
ducet ab agris. Hoc fuisse uerum lex
duodecim tabularū idicat: ubi scriptū
est. Neue alienā fegetem pellexeris.
Quā opinionē secutus Maro inquit:
Atq; fatas alio uidi traducere messes
Detinet anguis iter: Quin hoc maius
ait Virgilius. Frigidus i pratis cantan-
do rūp̄ anguis. Iratē: exaspate. & iō
magis noxiē. Deducere lumia tentat:
Hoc supra affirmauit. Hāc ego de ce-
lo ducentē sydera uidi. Et faceret si n̄
era repulsa sonent. In thessalia homi-
nes pulsāt quēcūq; possūt istrumēta
arripere. quom magas ad carmen ac-
cintas persentiscunt hac ratione ne
uis ueneficiorum ad lunam perueniat
Iuuenalis satyrarum secundo. Verbo
rum tanta cadit uis: Tot pariter pelu-
es ac tintinabula dicas Pulsari iam

nemo tubas atq; era fatiget. Vna laboranti poterit succurrere lunē. Aera recurua. quēcūq; uasa con-
nexa quales gutturniones labra carceres. Silius lib. decimo septimo. Circū arguta cauis tinnitibus aera
simulq;. Certabant rauco resonantia tympana pulsū. Forma. pulchritudo. Sed femori conseruisse se-
mur. rem turpem fatis boneste dicit. Catullus itidem ad Ruffum. Ruffe uelit tenerū supposuisse femur
Frigida membra: imbecilla. Nā Frigida catullus uetuli ex haustu sanguinis frigidiores sunt. At iuuenes
contra sunt abundantia calidiores: ideo a magno est poeta dictum. At uos quibus integer cui. Sanguis
inest. Terit amplexus. amplexam offendit mulierem. Suppone: supra extende & porrige. Et regum ma-
gne despiciantur opes: respectu uoluptatis despiciantur. Ita Propertius elegiarum. ii. Non si cambyse
redeant & flumina croesi. Dicat de nostro surge puella toro. Concumbere puero: antique dictum: ut
Montibus in nostris solus tibi certat amyntas. ueteres. n. datiuo iungebant: nunc ablatiuo cum prepo-
sitione cum. Conserit sinus teneros: ictum libidinis uerecunde exprimit. Anhelanti: agitatione clunū
dum ueneris opus perficitur. Pugnantis linguas. lasciuia est oratio. Nam linguarum intelligit mobi-
litem: dum in coitu colluctantur. quod quom sit pugnare inter se uidentur. & inde humida dantur
oscula seu basia. Notas. Signa maculas Non lapis hanc gemmēq; iuuant. lapis & lapillus margaritum
& margaritam significat. quod aliter conchilium uel conchile dicimus: uulgus per lam uocat. Gēna
autem est ueluti Chrysolithus & smaragdus ceteraq; huiusmodi. Quē frigore sola dormiat. sine uiro
iaceat. sic Lucanus quinto de Cornelia. Viduo tum primum frigida lecto. Heu sero reuocatur amor.
uox est admonentis cum moestitia atq; dolore. Qu. D. tunc amare cupies quom a nullo sis amanda.
Horatius carmiuum. iiii. Nec coae referunt iam tibi purpurē. nec clari lapides tempora Quē semel no-
tis condita fastus indulsit uolucris dies. Sero autem ultimam habet indifferentem: ut omnia huiusmodi
aduerbia. Statius in thebaide. Sero memor thalami. Iuuenta etas pulchritudoq; iuuenilis. Tum studiū
formē est. Nihil uerius dicitur. Mulieres enim cum ad grandescētem etatem inclinauerint student
formē ut amatores ad se alliciant. Quare Horatius lib. carminum. iiii. hanc sententiam complexus ad

Nec mihi sunt sortes: nec conscia fibra deorum
Præcinit euentus nec mihi cantus auis.
Ipsa uenus magico religatum brachia nodo
Perdocuit multis non sine uerberibus.
Desine dissimulare: deus crudelius urit
Quos uidet inuitos succubuisse sibi.
Quid tibi nunc molles prodest coluisse capillos:
Sapeq; mutatas disposuisse comas.
Quid fuco splendente comas ornare: quod unguis
Artificis docta subsecuisse manu.
Frustra iam uestes: frustra mutatur amictus
Ansaq; compressos alligat arcta pedes:
Illa placet quāuis inculto uenerit ore:
Nec nitidū tarda comperit arte caput.
Num te carminibus: num te pellentibus herbis
Deuouit cito tempore noctis anus.
Cantus uicinis fruges traducit ab agris:
Cantus & iratæ detinet anguis iter.
Cantus & e cælo lunā deducere tentat

lycen iquit. Audire lyce dii mea uota dii audire lyce. Fis amicus: & tamē uis formosa uideri. Iudisq; &
bibis ipudens: & tātum tremulo pota cupidinē lentū sollicitas: & cetera. Coma cū mutat̄ ut ānos diffi-
muler uiridi cortice tincta nucis. Dicūt unguētarii caniciē aboleri & i nigredinē eouerti: quē succo uiri-
dile nucis sepe pmaduērit. & Plinius quōtodecimo refert nucū iuglandiū cortice lanas tigi & capillos
ruffari. hoc comptum manibus tractatu illaq; infectis. nā ideo nux dicta ē q̄ ut nox aerē ita ea succo
suo corpus atrū faciat. seu q̄ noceat linguē. huius diuinitiuū est nucula. i. minuta nux: & eius ut puo

Et faceret: si non era repulsa sonent.
Quid quor heu misero carmē nocuisse. quod herbas
forma nihil magicis utitur au xalus.
Sed corpus tetigit e nocet: sed longa dedisse
Oscula: sed femori conseruisse femur.
Nec tu difficilis puero tamen esse memento:
Persequitur p̄xnis tristia facta uenus.
Munera ne polcas: det munera canus amator:
Ut foueat molli frigida membra sinu.
Carior est auro iuuenis: cui mollia fulgent
Ora: nec amplexus hispida barba terit.
Huic tu candentes humero suppone lacertos:
Et regum magnæ despiciantur opes.
At uenus inuenit puero concumbere furtim
Dum timet: & teneros conserit ipse sinus:
Et dare anhelanti pugnantis humida linguas
Oscula: & in collo figere dente notas:
Non lapis hanc gemmāq; iuuant: quæ frigore sola
Dormiat: & nulli sit cupienda uiro.
Heu sero reuocatur amor: seroq; iuuenta:
Cum uetus infecit curua senecta caput.
Tū studiū formæ est. coma cū mutatur: ut ānos
Dissimulet uiridi cortice tincta nucis.
Tollere tunc cura est albos a stirpe capillos:
Et faciem dempta pelle referre nouam.
At tu dum primi floret tibi temporis etas:

ra tingit amor. Hec est uerissima morbi causa in adolefcēte. amor. n. cōcoquit amantium itelina: &
pallidos eos facit paulatim deseruescendo Qui color: ut Ouidius ait: est amanti aptissimus. ideo dictū
cōstat a Claudiano. Et gratus amanti pallor. & Horatius carminū. iiii. dixit. Nec tinctus uiola pallor
amantium. Luteo nō lucido subāguinolento sed pallido serugineo. nā a luto uenit. i. coeno: quasi colo-
ris luti: ideo primā corripit. Nā si luctidum uel rubeum pulchrūq; significaret eandē produceret ut su-
pra. Et ad teneros lutea pala pedes: tunc. n. alteram hēt deriuationē. ut iam dictū est. Et lachrymis oia
plena madent. Amatorum ea ē leuitas ut uel repulsi plorent: uel riuales odio habeant. Horatius car-
minum primo. Quom tu lydia telephi ceruicem roseam cetera telephi laudas brachia ue meum feruēs
difficilē tunc iecur tunc nec mens mihi nec color certa sede manet. Humor & in genas furtim la-
bitur arguens quam lentis penitus conconer ignibus. Fallere: custodes decipere. Ut leuis agatur spi-
ritus: ut sensim amantes spirent quom ad amicam accessum habent: agere est sursum ducere a peccō-
ris profunditate: unde pro mori usurpatum addendō animam. Seneca epistola uigesima sexta.

nucella. Sed p̄ periphrafin Culliolā i
telligit hęc est teite Fe. to cortex nucis
uiridis. dicta a simili tudie culleoz q/
bus uinum siue oleū cōtinet. Gulioca
uero p̄ g est nucū iuglandiū sūma &
uiridia putamina. ostēdit ēt. Qu. Se/
renius crinē canū imitari ex cupressu
cū aceto acri cōpressa: aut frōde leanti
sei cū sabuci fructu. Præterea ex non/
nullis herbis factū medicamen canos
a uertice aut eleuat aut permutat.
Quod Oui. de arte amādi. in. tetigit.
Foemina caniciem ger mās ificit her/
bis. Et melior uero quērit arte color
A stirpe. ab radice. Et albos capillos
canos uult. his pene uerbis Propertius
elegiarū. iiii. usus ē. Vellere tū cupies al-
bos a stirpe capillos. Et speculo rugas
icrepitante tibi. Dempta pelle: anili. s.
quē arefacta artificiosis liquoribus
tollit: Sed ut ait Satyrus facies omni/
no cōputat ānos. At tu dū primi flo-
ret tibi tēporis etas Vtere. Ouidius d̄
arte amādi tertio. Dū licet & ueros ēt
nunc editis ānos: Ludite: eunt āni mo-
re fluentis aque: Nec quē preterit ite-
rū reuocabit unda. Nec quē preterit
hora redire pōt. Vtēdū eit etate: cito
pede labitur etas. Nec bona tam seq̄
q̄ bona prima fuit. Veteres senes. bis
ibi senē repetit ad nauseā. Non illa sō-
tica cā eit. Sontes uocant̄ noxū & sō-
ticus typus egritudis ex specie morbi
cuiuspiā: ut puta color ille quasi palli-
dus croceatus: q̄ ex intestinis uitiatis
prouenit: pulmonis & iecinoris insa-
nitatem prædicat. Namq; Felus ait
morbum fonticum existimari q̄ ppe
tuo noceat. Sed nimius luteo corpo-

Quid geris tūc apparebit quom aiā ages. Referare aperire. re plerūq; i cōposito signat cōtrarium primitiui ut tēgo retego: claudio recludo. Vel quō promit sub sed per. fal. Est mihi nox multis euig. malis. hoc qd̄ poeta hic dicit p̄q̄ durissimū ē. Proptius elegiarū. ii. Hic unus dolor ex oibus acer amanti. Sperāti subito si qua puella negat. Quāta illū toto uerfat suspiria lecto. Illius credo tūc sonuisse pedē nimitū ex hoc amātis affectū idicat. Frāgīt: flectit. ut Nec lachrymas uictus dedit aut miseratus amātē ē. Tument: cām phycā scimus cur ocelli tumescāt. Catullus. Flēdo turgidūli tumēt ocelli. Fastidia: q

bus fastidiis amātem naufeas. & ē no mē quasi passue positū. Thura dedif se. supplicasse. Nescius. ultorē post ca put eē deū: secūdū hanc libidinosorū sniam generalē illa quoq; tragici pro cedit. Segtur supbos uictor a tergo d̄ us. Arte poena manet: hec ē mulieris poena ut senex effecta negligat. Pro pertius elegiarū. iii. Exclusa inq; uices fastus patiare supbos. Et que fecisti fa cta queraris anus. Sedāte oculos Oui dius de arte amādi. iii. posuit dicens. tps̄ erit quo tu que nūc excludis amā tes. Frigida d̄serta nocte iacebis anus Nec tua franget nocturna iāua rixa. Sparsa nec iuenies limia mane rosas. Et Horatius li. car. ii. ad lydiā. Inuicē moechos anus arrogātes flebis i solo leuis āgiportu thracio bacchāte ma / gis sub iterlunia uēto. Quom tibi fla grās amor & libido. que solet matres furiare equarū scūiet circa iecur ulce / rosū non sine questu.

q Vid mihi si fueras miseris lēsu rus amātes. De puero cōquerif q seneglexerit. Per diuos. i. deoꝝ testi monio p̄petrata. Et siquis: hoc dicit quasi iſeras illū solū esse p̄fidum: qui / bus uerbis eū ab amore alieno reuo / cet. Tacitis pedibus. lento enī gradu ad uindictā sui diuīa procedit ira: tar / ditatēq; supplicii grauitate cōpen sat Et tacitis pedibus dixit ad opinionē antiqtatis. nam ut refert Prophyrio: dii pedes hēre laniatos crediti sūt: q nonnūq; tarde punirēt peccatores. Horatius car. iii. Raro antecedētem scelestū deseruit pede poena claudio. Numina formosis ledere uestra semel mutat sētentiā quā supra dixit. Ne iu rare time: ueneris periuria uenti Irrita p̄ terras: & freta sūma ferēt. Ita etiam Propertius elegiarū. ii. Nō semp̄ placi dus periuros ridet amātes Iuppiter.

Lucra petēs habili. pecunię cupiditate puerū captū dicit a simili. secutus est enī lucrū ac arator & nau / clerus: q labores omnes imodicos: & asperrima perpetiunt incōmoda: dūmō lucrū faciant. Durum opus terrę. laboriosam significat agri colationē: nam semp̄ in ea qd̄ est agēdū p̄tererea: ut primo rerū rusticarū scribit Varro: Quom primū terrā rustici arant: dicunt proscindere: quom iterū: effringere appellat: quoniā prima aratiōe glebę grādes solent excitari: quom iterāt offrigere uocāt. deinde lirāt seu occāt: quod genus in agricultura multa sūt. Sydera certa. sydera multa multis sūt fidissima: & alia aliis. ut Cynosura tyriis: helice gras. Flaccus in argonautica. i. Ne ue in tyriis cynosura carinis Certior aut gras helice seruanda magistris. Omnibus autem nostris generaliter inspicitur septētrio. Manilius

Vtere: non tardo labitur illa pede:
Seu maratū torques: quæ gloria uicto est.
In ueteres esto dura puella senes.
Parce precor tenero: non illi fontica causa ē:
Sed nimius lutho corpora tingit amor.
Vel miser absenti mæstas quā sape querelas
Coniicit: & lachrymis omnia plena madent.
Quid me spernis ait: poterat custodia uinci.
Ipse dedit cupidis fallere posse deus.
Nota uenus furtiua mihi ē: ut lenis agatur
Spiritus: ut nec dent oscula rapta sonum.
Et possum media quāuis obrepere nocte:
Et strepitu nullo clam referare fores.
Quid profunt artes: miserū si spernit amantem:
Et fugit ex ipso sæua puella toro:
Vel cum promittit subito: sed perfida fallit.
Est mihi nox multis euigilanda malis.
Dum mihi uenturam fingo quodcūq; mouetur:
Illius credo tunc sonuisse pedes.
Desistas lachrymare puer. non frangitur illa:
Et tua iam fletu lumina fessa tument:
Oderunt phloe moneo fastidia diui:
Nec prodest sanctis thura dedisse focis.
Hic maratus quondam miseris ludebat amātes
Nescius ultorem post caput esse deum.
Sape etiam lachrymis fertur risisse dolentis:
Et cupidum ficta detinuisse mora:
Nunc omnis odit fastus: nunc displicet illi.
Quacūq; opposita est ianua dura sera.
At te poena manet: nisi desinis esse superba:

li. astronomicon. sūma tenēt eius miseris notissima nauis. Signa per imēsum cupidos deducere pontū Certa ergo. i. cursū suū dirigētia ut Hora. car. ii. Neq; certa fulgēt sidera nauis. detrahet decorē. de for mabit pulchritudinē. Vretur sole capilli quippe sol nimius asperos & nigros capillos efficit. unde Hier cules apud Propertiu elegiarū. iii. iquit ad nymphas. Terreat & libyco sole peruista coma. Deteret: lē dēdo iminuet est. n. deterere. detrahere & diminuere. Iuuenalis in umbricio. Atq; cadē cras Deteret exi guis aliquid. Sæpe solēt auro multa subesse mala. uerius uero est & cērtius certo. nam propter aurū ut

Quam cupies uotis hunc reuocare diem.

ELEGIA NONA.

Q Vid mihi si fueras teneros lasurus amātes
Fœdera per diuos clam uiolanda dabas.
Ah miser & siquis primo periuria celat:
Sera tamen tacitis poena uenit pedibus.
Parcite caelestes æquum est impune licere
Numina formosis lādere uestra semel.
Lucra petens habili tauros adiungit aratro:
Et durum terræ rusticus urget opus.
Lucra perituros per freta patentia uentis.
Ducunt instabiles sydera certa rates.
Muneribus meis est captus puer at deus illa
In cinerem & liquidas munera uertet aquas:
Iam mihi persoluet pœnas. puluisq; decorem.
Detrahet: & uentis horrida facta coma:
Vretur facies urentur sole capilli:
Deteret inualidos & uia longa pdes.
Admonui quotiens auro ne pollue formam:
Sape solent auro multa subesse mala.
Diuitis captus si quis uiolauit amorem
Aspera q; est illi difficilisq; uenus.
Vre meum potius flamma caput: & pete ferro
Corpus & intorto uerbere terga seca.
Nec tibi celanti fas sit peccare paranti.
Sit deus occultos qui uetat esse dolos.
Ipse deus tacito permisit lene ministro
Ederet ut multo libera uerba mero
Ipse deus somno domitos emittere uocem
Iussit & inuitos facta regenda loqui
Hæc ego dicedam nunc me fleuisse loquentem
Nunc pudet ad teneros procubuisse pedes:
Tu mihi iurabas nullo tibi diuitis auri:
Pōdere nō gēmis uendere uelle fidē.

Phocyllides scribit bellum ē raptusq; necesq;: quod eius ē doli apud morta / les ut quom oium malorū causam in / iungat: & uitā tristitia affliēt irreptū fuisse p̄stiterit: Diuitis captus ira tam Venerē dicit his qui diuitias amo / ri p̄ponderāt. Quare propertius in / dignatus elegiarū. ii. exardet dicēs. Er go mūeribus quiuis mercator amorē Iuppiter idigna merce puella perit. Af pera q; ē illi difficilisq; uenus Sic supra Et insidiis q; sit acerba mōet. Intorto uer. flagrū seu scuticā ex materia itor / ta significat. Ede ut mul. li. uer. me. te mulētorū utiū ē ut oīa publicēt secre ta ani: cū nullā rōnem in se habeāt & ignorēt inguinis & capitis que sint dif crimia: qua ex causa ab eis occulta fa / cile detorqueūtur. Horatius i arte poe tica. Et torquere mero quē prospexi / se laborāt an sit amicitia dignus. Et in carmibus ait. Arcanaq; fides prodiga plucidiōr uitro libera aut uerba sine re spectu intelligit. & a libero patre. lib. ra rū. deducit quū ut Valeri. maxi. ait: li beralitas quoq; ex ipso numine nomē quesitū est. Perdere destruere atq; uio lata abūcere. Campāia terra. cāpania fertilissima est regio a quo denomina tiuū sit minusculū suo primitiuo una syllaba ut hispania hispanus. sed me / trigratia cāpania pro cāpana ponitur usurpatiue. Ager phalernus phalernū mōs est cāpaniē iuxta puteolos. ubi ui nū optimū nascitur. quapropter cura bacchi eē dicit qui uitisator fuit. Eripe res: quasi inuitū cogeres: ut ita tibi cre derē. Puras flumis eē uias. flumina na turaliter lutulēta sūt si lapide fluant. tū quia sabulū deuoluūt tū q; in ea do morū purgamiēta & cloacarū sordes imittūtur: Alii legūt fulminis. fulmen enim dū exprimitur luctatione uētoꝝ scindit aera: & uias non puras agit. In amore puellē a qua illuderis. & Mara thū uidetur significare de quo i elegia ad pholonē meminit. O quotiens peri cula sua obiicit: que ipse p̄opte adit: dū eū ad puellā euntē comitatur. Mu nere officio. Latuit. iō latuit ne a me agnosceretur: Attonita. nimia cupidi d

tate canendi. At tu qui puerū. dira est iprecatio in pueri corruptorē. Dolis furtiuīs cōcubitibus. Lassa/ uerit usu assiduo coitus usu per clunium excussione defatigauerit. usum. n. assiduū i libidine clinopa/ him uocant: quod luuenalis ait. Et lassata uiris nec dū satiata recessit. Interposita ueste: seu stratū capit seu culeitram: sensus ē q̄ mulier inter se & uirū quasi irata. uestē iterponat: ne se tangat: Externa aliēa adulteritia cupidis cupide intrare cum uxore cupiētibus. Nec lasciua foror: nō uxore tantūmodo uult istius corruptoris eē ipudicā: sed eius etiam fororē ut quēstū meretriciū faciat imprecatur esse uulgati

corporis. Plura bibisse pocula: aut to to uite spacio plures cyathos bibisse aut nocte illa atq; die: quasi q̄ uinosi or sit inferat Quā plures emeruisse uiros sensus est. nō plures ad quēstū sui corporis accepisse uiros q̄ cyathos uini biberit: & emeruisse dixit: quoniā prostitute dicuntur meretrices a merē/ do: unde & scorta meritoria uocātur & notanda est locutio nō plura bibisse se pocula quā emeruisse plures uiros. Dū rota luciferi prouocet orta diem. significat per hoc lasciua puellā ab occidēte sole ad alterū solem orientē cō uiuū protrahere: Varias uices operū. exercitationū uariā actionē. aut futuri onū uariatos usus. de quibus Ouidius in calce uoluminis. quod de arte amā/ di cōposuit elegāter meditatū ē. Tua pdidit. adulterari. f. didicit. Nāq; ut facinus adulterii celet quū debita ueneris munera cōiunx exigit ipa clunes quidē mouet: sed nō mutuo coitus appetitu quē admodū iter charos coniu/ ges cōuenit. Ab arte nō solita: oli qdē non solita: i. apta mobilitate corporis ad cōcubitū. ita qdē ut suū cū amato/ re celet adulteriū. Denso dente. a par to totū p periphraim pectinē dicit. q̄ p dētūculos minutissimos ē isectus. bella. formosa pulchra bōus & eius dimi nutio bellus elegātem significat. Prop tius elegarū. ii. At si cōrūleo quēdam sua tēpora phuco Tinxerit iccirco ce rula forma bona est. i. pulchra. Deuo ueat. i. deuouēdo cōsumet: uel cū dpre catione exercet. Nō facit hoc uitio: ut acerbius inimicū corruptorē pueri ut tuperet: dicit cōiugē eius nō suo pte in genii uitio adulterā esse: sed ipsius culpa foetet. n. & senio & podagris qui odor uxori maxime ē odio quare Ca tullus amicū de Riuali podagroso cō sulēs dixit: Nā quotiēs futuit totiēs ul/ ciscitur ābos Illā affligit odore ipse pe rit podagra. Corpa foeda podagra. foedata itelligit corpa propter unguē ta. q̄ bus podagrico dolori medētur. Culpa puella ergo sene idigna homie. huic uetulo quā cōiunx tenera fugit & ē admiratiue prolatū. lūgere uenerem

Non tibi si precium campania terra daretur:
Non tibi si bacchi cura phalernus ager.
Illis eriperes uerbis mihi sydera exli
Lucere: & puras fluminis esse uias
Quin etiam flebas: at non ego fallere doctus
Tergebam humentes credulus usq; genas.
Quid facerem nisi & ipse fores in amore puella:
Sed precor exemplo sit leuis illa tuo.
O quotiens uerbis ne quisquam conscius esset
Ipse comes multa lumina nocte tuli.
Sape insperanti uenit tibi munere nostro:
Sed latuit clausas Post adoperta fores.
Tum miser interii stulte, confusus amari.
Nam poteram ad laqueos cautior esse tuos.
Quin etiam attonita laudes tibi mente canebā:
Et me nunc nostri pierdumq; pudet.
Illa uelim rapida uulcanus carmina flamma:
Torreat & liquida deleat amnis aqua.
Tu procul hinc absis: cui formā uendere cura est
Et precium plena grande referre manu.
At tu qui puerum donis corrumpere es ausus
Rideat assiduis uxor inulta dolis.
Et cum furtiuo iuuenem lassauerit usu:
Tecum interposita languida ueste cubet.
Sint externa tuo semper uestigia lecto:
Et pateat cupidis semper aperta domus.
Nec lasciua foror dicatur plura bibisse
Pocula: quā plures emeruisse uiros.
Illam saepe ferrūt conuiuia ducere baccho.
Dum rota luciferi prouocet orta diem.
Illa queat nullam melius consumere noctem.
Aut operum uarias disposuisse uices.
At tua perdidit: ne tu stultissime sentis.
Cum tibi non solita corpus ab arte mouet.
Tu ne putes illam pro te disponere crines:
Aut tenues denso pectere dente comas.

libidinis opus perficere. Cū trucibus feris: sane ut rē pene ipossibile diceret: addidit trucibus. nā ferarū quēdā cicures sut hoc aut asperius ē illo uirgiliano. Iungentur iā griphes equis. & est uehementius illo horatiano. Sed prius appulis iungētur caprē lupis. Et gerat i regno regna supba. i. domino. nāq; ami ce uocātur dominē: & earū obsequiū regnū seu iperū quasi amatores amatis subditi sūt. nire seruitu tis. Hora. car. iiii. Nō sum qualis erā bonē sub regno cinarē: def. ne dulciū mater seua cupidinū circa lustra decē flectere mollibus iā durū imperiis. Hāc ti: sal. profeuche ē ad Venerē ut amatori suo grate

Ista hac persuadet facies: auroq; lacertos
Vinciat & tyrio prodeat apta sinu.
Non tibi sed iuueni cuidam uult bella uideri:
Deuoueat pro quo remq; domumq; tuam.
Non facit hoc uitio. sed corpora foeda podagra
Et senis amplexus culta puella fugit.
Huic tamē accubuit noster puer hic ego credam
Cum trucibus uenerem iungere posse feris.
Blandiciasne meas aliis tu uendere es ausus.
Tu ne aliis demens oscula ferre mea
Tum flebis cum me uictum puer alter habebit
Et geret in gremio regna superba tuo.
At tua dum me poena iuuat ueneriq; merenti.
Fixa notet casus aurea palma meos.
Hanc tibi fallaci resolutus amore tibullus
Dedicat & grata sis dea mente rogat.

ELEGIA DECIMA.

Vis fuit horrēdos primus qui protulit enses
Quam ferus & uere ferreus ille fuit:
Tunc cardes hominum generi tunc pra lia nata
Tunc breuior dirae mortis aperta uita est
At mihi ille miser metuit nos ad mala nostra
Vertimus in sauas quod dedit ille feras
Diuitis hoc uitium est auri nec bella fuerūt:
Faginus astabat quom sciphus ante dapes.
Non arces non uallus erat: somnumq; petebat
Securus uarias dux gregis inter oues.
Tūc mihi uita foret: uulgi nec tristia nossem
Arma nec audissem corde micante tubam.
Nunc ad bella trahor & iam quis forsītā hostis.

mune solum iuuenalis aptius ostendit satyrarum. secūdo & pecus & dominos communi clauderet um bra. Fore: de preterito usus est foret ut uirgilium. Seruius li. octauo annotauit. Quiq; a stirpe fores geminis cōiunctus atridis. Ceterum ē est optantis oratio tristia. detestabilia. Corde micante ex tuba/ rum clāgoribus cor trepidat adeo ut plerūq; timidis fluxū uētris afferat. luuenalis Satyrarū. iiii. A tre

mētis idiciū exhibeat. hoc uero fiet si puero ipsi cuius amore ipotēte Tibul lus lāguit se durā & inexorabile in ali as prohibuerit.

Vis fuit horrēdos primus q̄ pro tulit enses. Iouis etate iperantis uitupat sub cuius iperio tū enses fabre facti sūt tū leti diuersitas orta est. qua coepta occasiō aureum saturni seculū miro preconio extollit: tibullū qui dē Messalla expedito exercitu in aru/ pios & hiapigas sequi castra cogebat Lucretius autē. li. v. ait eris usus prius fuit cognitus q̄ ferri: quod ferrū idēi dactyli reppererunt. Quā ferus & ue. fer. il. fu. ferus ē qui durioris est uite & ani crudelioris: ferreus uero durus & i mitis quasi itraetabilis a ferro quid ni hil i se pre: er duritiē hēt. Breuior pre/ cipitator. f. ante diē: In seuas fe. ab in cursu truculētorū aialū tutele hōiūm gratta & seuas addidit ut causā ange fceret: ut supra cum trucibus feris. Di uitis auri diuitis. i. preciosi hoies diui/ tes efficiētis. Sic supra. Tūc mihi nra/ bas nullo tibi diuitis auri. Faginus sci/ phus. sciphus uel ciphus uas herculis fuit potoriū sicut i. iiii. saturnaliū legi mus hoc i sacris ueteres usi sunt & i cō uiuitis: Hora. car. i. natis i usū letitiē ci phis. de quo uase quidā inter nostri tē poris hoies litteratos sane doctus uult Virgiliū itellexisse septio ene. Hoc pa ter anchises ciphu libabat ad aras: cū auro libabat a Marōe scriptū ē nā pri ma ciphu ubiq; breuis ē nō uallus erat uallus usurpatie deū a mas. genere cū uallū dicatur sed ab eo quod efficit id qd efficitur itelligit. nepe ex uallis hoc ē palis uallū fit quo castra muniuntur uulgu palficatā uocat. Varias dux gregis iter oues. aut uarias quoniā ea/ rū quēdā cādide sut aliē nigre aut di/ uersi generis aialia sub ouis uocabulo cōprehēdit. fuisse aut casam & pecori & paltori cōmunem cum Staius the baidos primo dixerit. Et pecori com

pido soluūt tibi cornua uētrē. Cū lituis audita. Et prisco stipite e lignorū trūcis ut antiquorū i religione fuit cōsuetudo aui auū pro tota maiorū suorū serie posuit. Veteres sedes: anti quas edes sue stirpis. Tū melius tenere fidē quōm paupere cultu Stabat i exigua ligneus ede deus. sensus ē cū fictiles fuerūt ima gines deorū tū ipsi magis fideles habiti sunt: ut i hūanis rebus. Iuue. satyra. xi. his nonuit nos. hāc re/ bus latus curā prelatere solebat Fictilis & nullo uiolatus iupiter auro. Propertius elegiarū. iiii. Fictilibus creuere deus hic maxia regna. Nec fuit opprobrio facta sine arte casa. Seneca epistola trigesima libri

quarti. Exurge & te quoq; dignū fige deo finges aut nō auro aut argēto. nō pōt ex hac materia imago deo expri/ mi similis cogita illos cū propitiū essēt fictiles fuisse. Voti cōpos. uictor dicit n. uoti cōpos qui ex sentētia animi de/ sideratā rē obtinuit purū fauū. i. sine fēce fauus uocātur cēreē tabellē i qua rū cellulis apes mel recōdunt. & tūc in altaria allatū fuisse diis acceptissimū refert Varro rex rusticarū. iiii. Et plēa mystica porcus. Hara hara porcorū est stabulū q̄ eandē corripit primam quā aspirat. uirgilius in priapeis. Cēdi ture tepida uictia porcus hara: ē autē porcus grēcū uocabulū: sed ut Varro refert rusticarū rerū. ii. antiquitate ob scuratū qd̄ uocāt χοῖρον Hic etiam sus uocatur: quia eodē teste ὕσ grēce dicitur: sed olim uocabatur οὐθῆσ & τὸ τοῦ ὕσῆν qd̄ est imolare. sacri eni iustitū initiū a suulo genere coeprū & grēcorū & latiorū obseruationes docēt. unde Quidi. metamor. ultio ex pytagore snia scribit. Et prima put. f. Hostia sus meruisse mori quia scia pā do Eruerit rostro spēq; itercepit anni Notādum sane obseruatū fuisse ut di ebus natalitū nō imolare hostia. nā ut Varro ait. indignū uisū est aliis lucē adimere die quo ipsi acceperunt pura ueste. sacerdotalē tunicā itelligit & cā didā & sine sordibus. Canistra cāstrū uas uimineū est. grēcū κἀνεον uo/ cant' nos canistrum. & per diminitio nem canistellū. Marte fauēte. scēdo prelio uictoribus seper mars fauet. Et i mensa se pigere castra mero morem militantiū exprimit: qui domū reuerfi narrant sua circūstātibus facinora. fa

ciendo signū aut gadiolo aut cyatho. ut ante oculos audiētū res ipsa de qua sermo ē uideatur existere Quidius i heroidibls pingit & exiguo pergama celsa mero. Quis furor ē sermo increpatorius ex dolo re proficiscens. Luca. Quis furor o ciues clam uenit subrept. n. non itellecta senectus. In fra. iii. inferno Nā sedes inferorū est infra terrā ut poetē sentiūt. Nauita charō quē fulgentius i editione physica sup. xii. uirgilianos codices interpretatur quasi κἀρδὸσ idest tēpus. Errat. Centum errant annos animē quarū corpora iacēt. inhumata & hoc sentit antiq̄tas. Ad apud iuxta. Calidā aquarū: ut p allutionem squalorē deponat. Pigra at qui cito uenit: sed pigra a cōsequenti: q̄ pigros & delūbes hoīes reddat ca sa: gurgustū antiqui a cauādo casā uocarūt nepe cauatas rupes ihabitābāt. Facta tēporis prisci. Hora tius i poetica. Laudator tēporis acti de sene iquit. nā semp senes laudāt preteritos: presentes despiciūt ānos testa paterna. testa uegetē significat a tegēdo & ē uinariū doliū. Paterna uero ait i quā pater unū infuderat nouū ut a filio uetus exhauriretur. Bidēs. ē ferramēti genus rusticani duobus dētibus utriq;

Hafura in nostro tela gerit latere.

Sed patri seruate lares: aluistis & idem

Curfarem uestros cum tener ante pedes:

Heu pudeat prisco uos esse e stipite factos.

Sic ueteres sedes incoluistis aui.

Tūc melius tenere fidem cū paupere cultu

Stabat in exigua ligneus æde deus.

Hic placatus erat seu quis libauerat uuam

Seu dederat facta spicem ferta comæ.

Atq; aliquis uoti compos liba ipse ferebat

Postq; comes purum filia parua fauū.

At nobis arrata lares depellite tela

Hostiaq; e plena mystica porcus hara.

Hanc pura cum ueste sequar myrto: canistra:

Vincta geram myrto uinctus & ipse caput.

Sic placeam uobis. alius sit fortis in armis

Sternat & aduersos marte fauēte duces:

Vt mihi potanti possit sua dicere facta

Miles: & in mēsa pingere castra mero.

Quis furor est atram bellis accersere mortem:

Imminet & tacito clā uenit illa pede.

Non seges est infra nō uinea culta sed audax

Cerberus: & stygiæ nauita puppis aquæ.

Illic percussis que genis ustoque capillo

Errat ad obscuros pallida turba lacus.

Quā potius laudādus hic est quem prole parata

Occupat in parua pigra senecta casa:

prominētibus. Quidius fastorū. iiii. Sarcula nūc durusq; bidēs & uomer adūcus Ruris opes uigeāt iqui net arma situs. Bella ueneris calēt. ut o nō iuenerē segnes nocturnaq; bella. & calēt dixit quoniam bac chus & ceres libidinis icitamēta sunt nā & male sobrius supra posuit: eū e luco ipso ubi sacrā rē fecerat domū iter uorteret. Demētes manus. q̄ icolluctatione cū amica capillos illius fregerit & genas contu derit. Lapis immobilis ut lapis. Ferrū. iexorabilis inflexibilis hoc est affectibus hūanis carēs: ut lapis & fer rū. Quater pro pfecte respectu numeri dicit. Quo tenera irato flere puella pōt. Signū ē imensi amo/ ris eū puella ipsa lachrymas effūdat: q̄ iratū sibi amatorculū sentiat: hoc hoc autē ab ea fit ut benitōlū reddat Is gerat scutūq; sudē. q̄. i. stipediū fact/ at: nā nulla fides pietasq; uiris q̄ castra sequūtur sudis genus ē teli militaris se cundum ueteres. Propertius elegiarū. iiii. nec rudis i felis miles radiabat i ar mis Miscebāt uesta prelia nuda sude & est paxillus igni retorridus. Virgilius Sudibusue preulsi. Pax alma. epithē/ tō pacis. Syllius. xi. Pax optima rerum Quas homini nouisse datum est pax una triūphis Innumeris potior pax cu stodire salutē: Et ciues seruare potens Huius simulacrū effingebatur māu spi cā gerens ideo alma. nā pacis tpe agri culturē florēt unde illi spicē & poma & huiusmodi reliqua offerebātur. Cā didus sinus. fingūt poetē pacē esse alis albissimis & uultu: ideo sinus cādida Calphurnius i prima egloga. Cādida pax aderit. nec solū cādida uultu. Bernardini ueronēsis Poetē i elegias Albi Tibulli secūdū cōmentariū icipit Visq; adest ualeat fruges lustras & agros. Hiē secūdus liber icipit Diuiditur. n. totū hoc opusculū i qua/ tuor: ut diximus libellos. quorum pri/ mus maximus ē. hoc i loco lustru cele brat: & rurestē uitā summopere cōmē dat. Sed Cato in libro de agricultura ostēdit solitaurilia cōsuetēs diuis cir cumagi & ponit quibus uerbis utebāt antiq̄tas i precatōe. id uolumē quoni am Venetis dum hāc meditationē se/ quor imprimitur: que ibi illi cōmemo rat legēda curiosis relinquo: breuita/ te qd̄ maxie delector insup. quoq; de lustrādi ritu multa supius exposita sūt uides aut sacrificia pro asseruatiōe fru gū facere: quasi dimissa expeditione militiē possit sine fastidio agros cole/ re: nā ut Cato ait ille fuerat maxie lau datus: qui bonus dictus colonus esset.

Iple suas sectatur oues: at filius agnos:

Et calidam fello comparat uxor aquam:

Sic ego sim liceatq; caput candescere canis

Temporis & prisci facta referre senem.

Interea pax arua colat: pax candida primum:

Duxit araturos sub iuga curua boues.

Pax aluit uites: & succos condidit uuæ

Funderet ut nato testa paterna merum

Pace bidens uomerq; uigent: at tristia duri

Militis intenebris occupat arma situs.

Rusticus e lucoq; uehit male sobrius ipso

Vxorem plauistro progeniēque domum

Sed ueneris tunc bella canent scissosque capillos

Fœmina per fractas conqueriturque fores.

Flet teneras subtusa genas sed uictor & ipse

Flet sibi dementes tam ualuiffe manus.

At lasciuus amor rixæ mala uerba ministrat

Inter & iratum lentus utrunque sedet

Ah lapis est ferrumque: suam quicumque puellā

Verberat e calo diripit ille deos.

Sit satis e membris tenuem percindere uestem

Sit satis ornatas dissoluiffe comas.

Sit lachrymas mouiffe satis: quater ille beatus

Quo tenera irato flere puella potest

Sed manibus qui sauius erit scutūque sudēque

Is gerat & miti sit procul a uenere.

At nobis pax alma ueni spicamque teneto

Perfluat: & pomis candidus ante sinus

De agri lustratione. Liber secundus.

Visq; adest ualeat fruges lustramus & agros

Ritus ut a prisco traditus extat auo.

Plinius refert Romulū aruorū sacerdotes instituisse. & se. xii. fratrē appellasse. Hos deos precipue no uit rusticitas. scia dicta a serēdo: ac segetā a segetibus fortunā caluā cui farris torrēdi serias Numa isti tuit. Terminos agrorū & lares tria tpa obseruarūt frugibus piculosa propter quod ferie soliq; sūt isti tuti. Floralia. iiii. Kalēdas maii āno urbis. ccccxi. i. ex oraculo sibyllē ut oia bene floroscerēt. Rubiga lia Nūma instituit. xi. regni sui anno que Plinius refert sua tēpestate acta. vii. Kalen. maii. Rubigo. n. q̄ ē scabies: seu uitium in culmo nascens tunc tps occupat sogetes. Vinalia ix. Kalen. martii pro degustan

dis uinis instituta. E tuis cornibus. ratio physica ē cur bacchus in uirgūculę spēm pingatur cū cornicu-
lis. nā nimio uino homines truces fiūt. unde a βακχέυειν .i. furere & insanire bacchus dicitur q̄ aut
ait uua pendeat prelargā denūciat futurę uindemię ubertatē. Luce sacra requiescat humus festis die/
bus colēdi sunt ex pōtificū libris. Ideo πρῶτον τὰ θεῶν οὐρανῶν .i. ait Vir. In primis uenerare deos. Graue
opus sic supra. Et durū terrę Rusticus urget opus suspēso uomere. applicato parieti aut trabi ne scabiē
cōtrahat. iugis. uinculis est. n. iugū quo boues adinuicē arctātur: & lignū quo textores telā cōuoluūt

Ouidius metam. or. sexto. Tela iugo ē
iuncta. Nūc ad pre. de. lulius auctor ē
sacerdotes ambaruates coronare so/
litos spicis & frugiferis ramusculis bo
ues ad p̄sepia pabulātes: quibus i uil
licatione uli essent. Operata deo. sen/
sus ē omnes sacrificēt nāq; operor est
rē diuinā facio. Proptius elegiarū. ii.
Cynthia iā noctes ē operata decē. La
nificā pensis impositisse manū ab ante
redēti cōsequētia intelligit primo enī
filatrices manū itamini applicāt deide
deducēdo filār sed lanificam dixit ma
nū. ut breui duo cōplecteretur nam &
carminare & filare mulierū fuit quod
ostēdit Ouidius metamor. quarto de
Mmei filiabus lanificiū exercentibus.
Aut ducunt lanas aut itamina pollice
uersāt. Cui tulit hēf. gau. noc. ue. supra
diximus fuisse procul ab religione po
lutū hominē accedere ad rē diuitiam.
casta placēt superis. ex lege religionis

sumptum ē: quam cicero i li. de legibus recitat: ubi ita scriptū cōstat. Addiuos adeūto castę. Castę autē
accipitur animo uidelicet i quo sūt oīa: nec tamē tollit castimoniā corporis. sed quom animus multo
p̄stet corpori etiā obseruetur ut casta corpora sacris adhibeātur. pura cū ueste uenite. ut supra. Hiac
pura cū ueste sequar. Festus enī scribit sacerdotes ad sacrificiū pura habuisse uestimēta. n. nō obsita nō
fulgurata nō funesta non maculā habētia. Et manibus puris sumite fontis aquā religio sacrificii apud
antiquitatē exigebat ut ante sacru sacrificulus manus ablueret a quo factō delubrū putāt deriuatū ha
riebat. n. sacrificaturus aquā de flumie currenti. Virgilius octauo. undam de flumie palmis Sustulit: hoc
ideo obseruatum dixit. Seruius quādo superius sacrificabatur uel propterea q̄ nox etiam solo somno
poluere credita est. Propertius elegiarum. iii. Ac primum pura somnum tibi discite lympha. Vt. n. Cy
cero in p̄dicto loco dixit corporis peccata tolluntur uel asperione aque: uel dierum numero. Puris
ergo pro expurgatis a scelerum macula dictum ē ut Horatius car. iii. Immunis haram si retigit. Puris
non sumptuosa blandior hostia. Agnus sacer. dicendo sacer illud intelligit q̄ sit purus ad sacrificiū
ut imoletur namq; ut refert Varro rerum rusticarum. ii. agni ad quatuor menses a mammis ubi nati
sunt non disunguntur: hēdi tres porci duos: e quibus quouiam puri sunt ad immolationem sacres ap
pellantur. Plautus. Quāti sunt porci sacres. Vincta comas olea: sine dochicos: olea est arbor palla/
dia pacem significans: & illius imbellicitatem a quo p̄fertur gręci dicunt & oleum

est enim misericordia unde olea. Agrestes pastores agricolos. Pellite mala. i.
auertite mala. i. antiq̄tatibus scriptū ē aueruncat sint pro auerūcēt & auertāt. Fallacibus herbis aut her
bas obruentes segetem in agris: quales sunt lolium: lappa tribulus cardinis herba alba panico similis
& omnium fatorum uitium orobāche erratriticum festuca egilops securidaca que palagmon. Aut ip
sam segetem intelligit: que sine fruge calmos educat & fallat agricolarum spēm: & eludat messēm di
cit ad orationem alludendo quam habuerunt olim in purgatione lustrali. Nam Cato priscus ea com
memorans ita ait. Vtiq; tu fruges frumenta uineta uirgulta que grandire bene: q̄ euenire sinas pastores
pascuaq; salua seruassis. Nec timeat celeres tardior agna lupos: hoc est quod ait Horatius carminum
iii. Inter audaces lupus erret agnos. Grandia ligna. aut magnos trūcos & arbores. aut ad copiā respicit
ut Hora. i. ligna. sup. foco large reponēs. Turbaq; uernarū sa. bo. si. co. Lu. & ex uir. extru. an. ca. Satyri

Bacche ueni: dulcisq; tuis e cornibus uua
Pēdeat: & spicis tēpora cige senē:
Luce sacra req̄scat humus: req̄scat arator:
Et graue suspēso uomere cesset opus.
Soluite uida iugis: nūc ad p̄sepia debēt
Plena coronato stare boues capite.
Omnia sit operata deo: nō audeat ulla
Lanificā p̄sis iposuisse manum.
Vos quoq; abesse procul iubeo: discedite ab aris
Cui tulit hēsterna gaudia nocte uenus.
Casta placēt superis: pura cū ueste uenite:
Et manibus puris sumite fōtis aquam.
Cernite fulgētes ut eat sacer agnus ad aras:
Vinctaq; post olea cādida turba comas.

coloni. aut per hoc uult itelligi oīum siluestrium deorum formas: quas ex uirgultis uernas confecturos
dicit aut Bacchi tarum effigiem seu situulacrum: qui ruris deus est & satyrorum ductor. Vnde Catul/
lus cum thyafo satyro: um. Aut certe priapi imaginem intelligit: qui satyrus est: signum eius satyri cum
ut in priapeis diximus. Sed quoquo modo uersum interpretemur hoc ait uernalem turbam extractu/
ram esse per intercolumnia casarum formas ex uirgis ad ueros deorum uultus circū aquas ipsa ludet.
Virgi. geor. ii. Oscilla ex alta suspendunt mollia pinu. Bona ergo signa si ad priapum referas: accipe

Dii patrii purgamus agros: purgamus agrestes:
Vos mala de nostris pellite liminibus.
Neu seges eludat messēm fallacibus hērbis
Neu timeat celeres tardior agna lupos.
Tunc nitidus plenis confusus rusticus agris
Ingerat ardenti grandia ligna foco.
Turbaq; uernarum satyri bona signa coloni
Ludet: & ex uirgis extruet ante casas.
Euentura precor: uiden ut foelicibus extis.
Significet placidos nuncia fibra deos.
Nunc mihi fumosos ueteris perferte phalernos
Consulis: & chio soluite uincla cado.
Vina diem celebrent: non festa luce maderem.
Est rubor: errantes & male ferte pedes.
Sed bene messallam sua quisq; ad pocula dicat:
Nomen & absentis singula uerba sonent.
Gentis aquitanę celebrer messalla triumphis:
Et magna intonsis gloria uictor ades.

genere protulit in plurali. nam q̄ singulare neutrum est: & locum notat. Fumosos. auisteros uult accipi
per sius. Indōmitum q̄ despumare phalernum Sufficiat. iō satyrus aquinas ad naturam eius rettulit di
cens. Cum pulmo phalerno arderet. Seruius. n. scribit phalernum aqua domari uix posse. tria eius sunt
genera. auisterum: dulce: & tenue. Veteris consulis. ex hoc uini uetustas noscit in celario reconditi. mos
.n. fuit ut annos a consulibus denominarent. hoc in Horatio & Lucano sepius perlegitur. Et chio sol.
uin. cado. Ideo soluite q̄ lagoenas suas antiquo operimento operiebant cū pice ac gypso illito. Fiora.
car. iii. Hic dies anno redeūte festus corticē astrictū pice dimouebit amphorę sumū bibere institute cō
sule tullo. Chio aut cado. i. amphorę plene uino chio: quod cōstat esse optimū: Plautus in gurgulione
quasi tu lagoenā dicas ubi uinū chiū solet esse. cadius. n. ē oenophorū. Virgi. Vinū bonus que deide ca
dis onerarat acestas. Madere. ebriū esse. unde madidi ebrii. Male fer. pe. er. errantes. f. quantū ad salta/
tionē. Virgi. Tū motus incompōstos. i. iplicitos aut male errantes nimietate uini: cū nec pes nec caput
suū facit officiū. Dicit. iuocet. Gentis aquitanę. uerba sunt Tibulli sacrificantis in honorē Messallę.
Celebrer triūphis. sic supra. Hunc fors aquitanas. posset qui frangere gentes. Ades gloria magna inton
sis: hic intonsis nō placet itelligere romanā iuuetutē: que nisi ad. xl. anum peruisset tondi nouacula
non poterat. ut A. Gellius li. iii. noctiū acticarū testis est: que morem luuenalis secutus ait. Nā fergiolus
iam radere guttur Coeperat. sed intonsis senibus grauioribus in repu. qui ea fuerunt seuritate: ut nul
lam de corpore curam haberent intenti tantisper publico bono. Horatius carminū. ii. ait. Non ita ro
muli per scriptum & intonsi catonis auspiciis ueterūq; norma. Nam & in primo eiusdem operis dixit
rat. Hūc & incōptis curium capillis uilem bello tulit: & camillum sēna paupertas. Et luuenalis satyra/
rum q̄nto. Et credā dignū barba dignūq; capillis maiorū. Sed q̄p̄ Terentius in heautontimerumō
senes tōderi faciat. tamē ut Varro refert rerū rusticarū. ii. oli tōfores nō fuisse significāt āti quoq; statuę
q̄ pleręq; habēt capillū & barbā magnā Nā dicit tōfores i italiā primū uenisse ex sicilia. P. R. cōf. an.
eccllii. ut scriptū ē i publico ardeę litteris extat: eosq; adduxisse Publiū ticmiū Alenā. Alii putāt itōsis
triūphis quos de uictoria pānonū itelligit: q̄ sut comati. Cęlitibus agricolis. cōtradictio ē. nā si cęlitole

Sed cęlicolis dixit pro eis qbus datū est epulis diuorę accūbere: & superorę itereffe cōsiliis: quales sunt fatyri: fauni: pomona: uertūnus. Sed hii ut fabulant poete: sunt turba minor: & seniones uocant. Querna glāde. qua cū primi hoies uescerent ceres eā mutauit arista: a quercu sit quernus & quercus & quercetū. Tigillis cōpositis. i. apte ordiatis trabibus. Tignū ē trabs: qua uarie disposita domus extru itur. a tegēdo dicitur ut Vulpianus & Paulus meminerūt: q ex lege. xii. tabularę referūt omne genus ma terie: ex qua ēdificia cōstāt: tigni appellatiōe cōtineri. Inde fit tignū prima correpta: ut a signo sigillū

Gellius ait Doxiū Celei filiū lutei ēdi fici inuētorē. sūpto exēplo ab hiru dinū nidis. Plinius refert Eurialum & Hipbium fratres Athenis domos late ricias cōstituisse: & antea specus fuisse pro domibus. Frōde uiridi. Sic de Sa turno Eutropius primo iquit ipse ad huc rudes populos domos ēdificare: terras colere: plātare uineas docuit: at q; humanis moribus uiuere: cū antea semiferi glādiū tātūmō alimentis uitā fuitētarent: & aut i speluncis aut fron dibus uirgultisq; cōtextis casulis ha bitarēt. Irriguas aquas: aque irrigue dicunt que irrigāt. i. humectāt hortū & irriguus hortus q humectat passi ue dicitur: ut Felsi cōprobat auctōritas Aestus syderis calidi: aut feruores estu uales: aut canis ardores. soleni sydus calidū ē. Verno flores ap s ingerit al ueo. duplex ē apis in noiatio termia tio. s. in es. & in is. sed in is nō nisi raro Ouidius metamor. xiii. Nō apis inde tulit collectos sedula flores. & Cal phurnius egloga. ii. Dedala nectāre is apis itermittere flore. Hāc melissā gre ci uocāt a melissa pulchra muliere: quā teste moderato Columella de ru

stica. x. Iuppiter in apem conuertit: quanquam Homerus poetarum princeps ex serabronibus & sole apes genitas ratiocinet: quas apes nymphę phrisonides educauerūt: mox eas apes i specu louis fuisse nutriculas: ipsaq; pabula dei munere sortitas: qbus educauerūt alūnū. Alueo pro aluuario suo. nā al ueus seu aluis: ut Varro utit: sunt cauatę cortices: aut uimineā uascula manu facta: i qbus qd propter cōcauitatē reponit: ubi apes etiā mellificāt. dictę alui a mellis alimonio. ut idē. iii. rerū rusticarę uoluit Tria sunt mellis genera Plinio auctore: uernū uocatū & antymū ex florū suauitate. estiuū quod erēū ab herba & rutilū est post solstitiū cōficiat. Siluestre quod ericeū ab herba que i siluis floret post prios autūm imbres. Certo pede. definita rhythmorum lege: ut supra i primo ānotauimus. Nā Censorinus ait cātus fuisse antiquores ex numeris sed iornatis: postea modulata sunt legitime. Lucretius enim cantū inuentū a pastoribus ait imitatiōe auū concētus. Rustica uerba. Bucolicū carmen. Modulatus auena. modulari est p modos carmen elicere. Auena est genus fegetis sic maro. Gracli modulatus auena. Mi nio suffusus bacche rubēti: hoc ē habens faciem rubricā: illimitā per synecdochē. qui mos obseruatus ē in exemplū panos pastorii qui ita depingebatur propter etheris concoloritatem & ether ipse est lup piter. Virgilius. Sanguineis ebullit baccis minio q; rubenti. Minium fuit olim magne religionis auctore uerrio. Nam louiani simulacri faciem illinebant diebus festis: & triumphantium corpora: ut Camilli minio iungebantur. Inexperta: non illis cognita: & stat pass. ue. Dux pecoris hircus auxerat hircus oues. Hircus est caprarum admistrarius. i. uir dictus quasi hircus fabinorum lingua si Terentiano uarro ni credimus. alii ab hircis putant qui sunt oculorum anguli. ut Suetonius tranquillus de uitiiis corpo ris affirmat. propterea q; libidinis appetitu sepe aciem ad h. r. quos capri retorqueant. Pecoris autem appellatiōe refert Marcellus li. digestorum. i. putasse Cassium eas quadrupedes contineri: que grega tim pascuntur & contineantur: unde Ouidius meta. inquit. Quasq; creauit init pecudes cap. ouis. enim gregum est. Nam illi dicunt sed u interposita ouis sit: & plerumq; capellarum gregem si gnificat. ut supra legere est: sed dux earum ouium aries et missus appellatur: ut Varronem

Huc ades: aspira q; mihi dū carmie no stro
Redditur agricolis gratia calitibus.
Rura cano: rurisq; deos: his uita magistris
Defueuit querna pellere glāde famē.
Illi cōpositis primū docuere tigillis
Exiguā uiridi frōde operire domū:
Illi ēt tauros primi docuisse feruntur
Seruitium: & plaustro supposuisse rotam.
Tunc uictus abiere feri: tunc olita pomus:
Tunc bibit irriguas fertilis hortus aquas:
Aurea tunc pressos pedibus dedit uua liquores:
Mixta q; securo est sobria lympa mero.
Rura ferunt messes: calidi cum syderis astu
Deponit flauas aurea terra comas.
Rura leuis uerno flores apis ingerit alueo
Compleat ut dulci sedula melle fauos.
Agricola assiduo primum satiatus aratro
Cantauit certo rustica uerba prede:

Seruius in. iii. georgicorum commentario allegat: Et antiquis imposuit laribus: diximus in primo com mentario lares ab antiquis celebratos esse cum multis oblationibus: cum coronarum honore. luuena lis satyrarum. iii. Oparui nostriq; lares quos thure minuto: aut farre & tenui soleo exornare corona. Lucida. alba. Exhibitura curam puellis: ad filandum sollicitudinem datura. Lana. n. postq; carniata est puellis trahitur: hinc & foemineus labor est: quia solis mulierculis propter sexus imbecillitatem lan tificium & cętera huiusmodi mollia concessa sunt. Lucretius ait hoies ante genus mulierum lanā fecisse:

Et satur arenti primum est modulatus auena
Carmen: ut ornatos duceret ante deos.
Agricola & minio suffusus bacche rubenti
Primus inexperta duxit ab arte choros.
Huc datus a pleno memorabile munus ouili
Dux pecoris hircus: auxerat hircus oues.
Rura puer uerno primum de flore coronam
Fecit: & antiquis imposuit laribus.
Rura etiam teneris curam exhibitura puellis
Molle gerit tergo lucida uellus ouis.
Hinc & foemineus labor est: hinc pēla: colusq;:
Fusus & apposito pollice uersat opus.
At q; aliqua assidue tatrix operata mineruam
Cantat: & appulso tella sonat latere.
Ipse quo p inter agros: inter p armenta cupido
Natus: & indomitas dicitur inter equas
Illic indocto primum se execut arcu:
Hic mihi quā doctas nunc habet ille manus:
Nec pecudes uelut ante petit: fixisse puellas
Gestit: & audaces perdomuisse uiros.
Hic iuueni detraxit opes: hic dicere iussit
Limen ad irata uerba pudenda senem.
Hoc duce custodes furtim transgressa iacentes
Ad iuuenem tenebris sola puella uenit.
Et pedibus pratentat iter suspensa timore
Explorat cęcas cui manus ante uias.
Ah miseri quos hic grauius deus urget: at ille

Explorat cęcas cui māus āte uias: sic Vir. i. simulo. Sollicita q; māu tenebras explorat merces. Ah mise ri quos hic gra. deus. ur. miserātis oratio. grauius aut dicit pro profūde & imēse hoc ē totis uiribus. Leuter: medioeriter sine stimulatōe uecor dic. Abde: abscode amoue. Faces: poete fingūt cupidinem gestare manu faculas. Ouidius. Altera tela arcus altera tela faces. Palā: clare apte. Clā: occulte intra se no uicinus exaudiat. locosa: ioco plena & tripudiis dedita. Et phrygio tybia curua sono. sic Catullus Tybicē ubi canit phryx curuo graue calamo Plinius refert Midā obliquā tybiā i phrygia iuenisse dex tra pte unā: i sinistra duo forania habētē i sacris cybeles ad didima adhibitā. Vir. auctore li. vii. sed cybele qd ē ut diodorus. iii. hiltoriarę scribit phitūlā iuēt. quā greci σύριγγα uocāt: quā suam naso segtur falso. iii. Protinus inflexo berecynthia tybia cornu flauit: & iterū. Tybia dat phrigios ut dedit āte modos. Nā & Acro i prio horatianorę carminū cōmētario scribit Euterpē tybiarę iuetricē fuisse: i qbus ē sōus. Hora. Sic q; tybias euterpe prohibet. Et ut testis ē Porphirio eorū ē carminū. iii. phrygia

sed postea impeditos duriori opere foeminis concessisse. Apposito polli / ce uersat opus. Ad conuersionem su / si pollex adhibetur. Catullus. Tū pro no in pollice torquens libratum tere / ti uersabat stamine fufū Tatrix ope rata mineruam. inuentricem pro re i uenta. i. tellam posuit. Sic propertius elegiarę primo. Coniugium falsa po / terat differre minerua. Nocturno sol uens texta diuina dolo. Pallas. n. tex / toriam artem perdocuit. Ouidius fa / storum. iii. Illa etiam stātes radio per / curreret tellas Erudit. & rarum pe / ti ne denset opus. Tella sonat appulso latere. Gestum tatrix inuit. Nā ap / pulso pectine ui brachiorum latus tel larii constrepit cum tella & iugo. In / ter equas indomitas. Discretionem facit inter equas & armenta cum ta / men constet sub armenti uocabulo q; drupedes oēs grandiores complecti. Iccirco ut furore libidinis equas tra / hi feruentius cęteris animalibus ostē / deret: inter quas luxurię deus genitus feratur indomitas ita p furore ferue / scētis libidinis. Virg. s. ante omnes fu ror est insignis equarum. Qua ex re teste Acrone Horatius carminum pri mo nouo uerbo usus ē cum ait. Quō tibi flagras amor & libido que solet matres furiare equorum. Arcu indo / cto: pro ipse indoctus sagittam loco destinato figeret. Iuueni detraxit opes. i. effundere prodigaliter fecit. Iratę puellę. Et pedibus pratentat iter sus / ti. elegāter iccedentis puellę nocturnū egressū ad amatorē describit. Suspē / sa timore: ne exantē custodes audiāt

dicebat ad cuius catus et conuantes saltabat. iō Horatius ait Cur berecynthi cessat flamina tybi: & ut idē ipse Porphyrio i ultimo eiusdē operis reponit tres mōi tybiage fuerunt. s. iōnicus: lydius barbarus. Sequuntur ab oceano digredientia.

d Icamus bona uerba: uenit natalis ad aras. Cornuti seu cherinthi natalē celebrat: q sibi & officio & beniuolētia iūctus fuisse legit. Pōt tamē de suo et ad Cornutū natali scribere. utrūq; licet augurari. Dicāus bona uerba. iubet eē sacrificio preparatos omīssis rebus & uerbis lasciuusculis. Venit

natalis ad aras: honor. s. pro natali di is exhibēdus. Quisq; ades lingua uir mulierq; faue: uox ē in sacris sacerdotū frequentior. Fauete linguis. Horatius li. carminū. iiii. Odi profanū uulgus & arceo fauete linguis hoc ē meū sup/plicate. Nā seneca i li. de uita beata. Et quoties iquit mētio sacra litterage iteruenerit. Fauete linguis: hoc uerbū nō ut pleriq; existimāt a fauore trahitur. sed iperat silētū: ut rite pagi possit sacrū nulla uoce mala obstrepēte. Thura pia: religioisibus apta ideo sanc a q. uen sacrificio dicta. Tener aras. arabē uocat tener. i. gracile: nā q i calidis locis nascunt ut i architectu re li. memorat a Vitruuio nostro: sit gracilioris corporis. Vel tener i. mollis quoniā odoramētore copia abutunt & effoeminati habent. Catullus. Arabasq; mollisurant odores. Amomū & cinamomū. & cetera aromata. Nā cinamomū pfectissimū nascit i ethiopia secūdū pliniū i. xi. naturalis historie. Proptius elegiag. iiii. Cinamon & multi pastor odoris arabes. Sed amomū cū nascat in pōto armēia arabia arabicū laudat magis. Ipse suos geni/

us Genius ē uere deus: q teste Festo uim obtinet oīum rerū gerēdarū: & Ancistius iquit. Genius ē deorū filius & parēs oīum quo hoies gignunt: cuius ut ait. Qu. cēsorinus ductu prospera eueniūt & pro igne cōcipit. Nec mirū cū antiq; appellauerūt deos geniales aquā aerē terrā ignē. Persius: Fūde merū genio hinc genialis pro uoluptuosus. Iuuenalis in crispino. Genialis agat iste dies. Suos honores: quia ipse genius secūdū foceratis & Platonis ueterē sniam cū hoie simul nascit. & cū hoie piter cōcidit. Illius puro distillēt tēpora nardo. Sic supra: Illius & nitido stillēt unguēta capillo. Nardū genus ē unguēti preciosi ex nardo suauissima herba seu fructice. & nardinū folliatūq; dicimus apud antiquos: caput i epulis unguētari supra dixi. Horatius carminū. ii. Sic tenere rosa cauos adorati capillos dū licet assiatq; nardo potamus uncti ē aut nardus tā neutro q; foeminino genere ab antiq;ssimis prolata. Puro aut. i. nō adulterato est. n. ut ait plinius magna materia adulterādi: & herbarum species sunt nouem: quas q imitantur nardum meminisse debentur unguentarii. Annuat concedat: nam nutus deorum uoluntate significat. ideo Virgilius in priapeis iocis scaturiens ait. Mentula inq; mouit pro nutu deus: & rogata fecit. Putarunt antiqui quicquid fecissent in natali genium concessurum: ideo Ouidius in tristibus ait. Si tamen est aliquid nobis hac luce petendū. In loca ne redeas amplius ista precor. En age exhortātis oratio. Quid cessas. i. tardas moram trahendo quin aliquid roges tuum geniu. Amores uxoris fidos. Quippe res est precipua casti corporis & sincerę fidei uxorem habere. Nam satyrico teste ocyus illud extorquebis ut hęc oculo contenta sit uno. Edidicisse. precognouisse: quasi inferat non hoc impetrari posse: quod factū sit difficillimum. Fortis arat ualido rusticus arua boue. Plēus ē uersiculus. duobus. n epithetis constat alternatim positus & proprie locatis: & structura perfacilis & tenor egregius est: per hoc uult intelligere fertilem terram. Eoi qua maris unda rubet: In mari rubro gemmarum lapidūq; preciosorū inuenit copia. Qua scilicet pte rubet que australis est. Nā ut priscianus in interpretamēto Dionysii scribit: mare in oriē tali regione dicit eoum & indum In meridionali ora etiopicum & rubrum

Felix: cui placidus leuiter afflat amor:
Sācte ueni dapibus festis. sed pone sagittas
Et Procul ardētes hic precor abde faces.
Vos celebrē cātate deū: Pecoriq; uocate
Voce palam: pecori clam sibi quisq; uocet:
Aut etiam sibi quisq; palam. nam turba iocosa
Obstrepit: & phrygio tybia curua sono.
Ludite: iam nox iungit equos currūq; sequūtur
Martis lasciuio sydera fulua choro'.
Postq; uenit tacitus fuluis circundatus allis
Somnus & incerto somnia uana pede:

d Icamus bona uerba. uenit natalis ad aras
Quisquis ades lingua uir mulierq; faue.
Vrantur pia thura focis: urantur odores:
Quos tener e terra diuite mittit arabs.
Ipse suos genius adsit uisurus honores:
Cui decorent sanctas florea ferta comas.
Illius puro distillent tempora nardo:

uocatur: sed quod rubeat diuerse sunt opiniones: nam ἐρυθρὰ gręce dicitur a colore harenularum ut Varronis sniam Solinus refert: in memorabilibus. sed. Qu. Curtius in principio sexti libri non a colore undarum seu harenarū: uult appellatū: sed ab Erythro rege: quapropter libro. iiii. de india loquēs ait Mare certe qdem alluitur nec colore qdē abhorret a ceteris. ab Erythro rege inditū est nomē: Propter quod ignari rubere aquas credūt. hoc priscianus i eodē sensit. Vterius pgas si post carmanica snia Ogyris occurrat qua dicit esse sepulchrū Regis erythrei dederit q noia pōto. Et strabo ita scribit

Atq; satur libo sit: madeatq; mero.
Annuat & cherinte tibi quodcumq; rogabis
En age: quid cessas: annuit ille roga.
Auguror uxoris fidos optabis amores
Iam reor hoc ipsos edidicisse deos.
Nec tibi malueris totum quæcumq; per orbem
Fortis arat ualido rusticus arua boue.
Nec tibi gemmarum quicquid foelicibus indis
Nascitur: eoi qua maris unda rubet.
Vota cadunt. utinam strepitantibus aduolet alis
Flaua q; coniugio uincula portet amor.
Vincula quæ maneant semper dū tarda senectus
Inducat rugas inficiatq; comas.
Huc ueniat natalis auis: florem q; ministret:
Ludat & ante tuos turba nouella pedes.

gregographię. xvi. nā ex sententia Arthemidori dixit putare quosdā mare rubrū esse a colore per refotionē ex / pso uel a sole cū supra uerticē ē: uel a mōtibus ex aduisione rubētibus Nā utroq; modo uerisimile ē. Cthesiā uero Gnidū historie mādasse refert fōtē quēdā esse: qui aquā rubicundā ac minio plenā i mare emittit. Agatar / chidē aut illius ciuē a boxo quodā ac cepta tradidisse q; pfa quidam cum equorū armentū a leona asillo tactū usq; ad mare agitare: atq; inde i isu / lam quādā trāsmitteret: primus cōstruēta rate i insulā trāsierit: uidentq; eam habitabilē armentū rursū in p / siam abegerit ac missis in eā & i alias insulas colonis & i maritimā orā: pelagus de suo noie appellari. Aliqui uero persei filii Erythrā asserunt: qui i his locis imparit. Vota cadūt: uota dicunt caderē cum pces nullum effectū fortunāt. Aliis strepitātibus. iō strepi /

tātibus ut augurium fortius procedat. Flaua uincula. Zonam accipit: quā Venus ad honestas nuptias afferre credita ē. a gręcis ceston noia. qua qdem cictura cōiuges deuinciri putarūt uti cōcordes in uita uiuērēt. Ideo Martialis in distichis ait: Sume cytheriaco medicatū nectare cestō: Vssit amatorem balteus iste louē: & ante dixerat. Collo nectē puer meros amores Ceston de ueneris sinu trahētes. Nā q; Claudianns eius potētiam uolens inuere dixit i epithalamo. Et blādo spirantē numine ceston cingit in pulfos pluuis quo mitigat amnes. Quo mare quo uentos irataq; flumina soluit. nā scribit Lactātius grāmaticus secundo thebaidos Venerē ad turpes nuptias nō uenire iō in celum dicitur q; sacro illo ueneris ciugulo non fuerit unctū: pterea hoc ita ait Tibullus. quia ut idem eodē libro testatur antiq; iura nuptiagē celebrabant ante aras numinum. Maneant. p durant. Inficiatq; comas: hoc est dum canis albicent capilli ē inficere maculis deturpare.

r Vra mēi cornute tenēt uille q; puellā. Ad cornutū cruciatus sui uim scribēs apit quē dolorem ex puella cōceperit ruri uitā traducēte. Quę q; isup foemelle romanę nō pulchritudine amatoq; uel scia delectent sed p̄cio capte diuitibus ultro auscultēt. Rus gręcū ē uocabulū ἀρουρα enī dicit latie ager. siue hoc ē gręcū ἀρῶσ q; q; in eo aliqd semp agatur putef latinissimū. Villa ē casa uillati / ca a uallis: qbus extruit seu a uehēdo q; illuc ex agris anni fructus aduehunt. O ego: ex amoris immensitate cupit i cōspectu domine agrū aratro uertere: Versarē: foderē fossorio. Calido bidēte: Bidēs ut superius dixi ferreū ē instrumētū: qd tum calefit quom i pingui & spissa tellure imprimi maior. n. uis brachioq; i illa pquiri. & uersarē dicēdo solū sarrirē accipit a quo sarculū pro fossorio deducit. A / gricolę q; modo cur. sec. ara. Curui sūt aratores in arādo: propterea q; burim manu tenētes sequunt aratrū. Quare ait plinius i naturali hist. Arator nū curuus arauerit p̄uaricat. Subigūt: surrū euertūt Steriles boues. nō boues sūt steriles. sed terra infructuosa Exureret: urēdo nigros efficeret. ut supra: Vrētur sole capilli. Pusula rupta lēderet manus. Pusula est spēs occultę uomice. hic pro callo manus accipitur quę duricies cū tumefacta mollescit aqua intercepta uulgus uescam uocat. Calphurnius in egloga miconis & canti. Tacitum ne pusula uirus. Texerit occulto sub uulnere. de occulto morbo intellexit. Sed pusula est tumefactio illa leuis: quę in coquendo pane solet assurgere: quam Fe / stus hetam quoque uocari dicit: quod pro re nullius precii ponitur. Moderatus uero Columel / la libro octauo pro genere sacri ignis pusulam accepit ita de morbis pecudum inquiring. Est eti / am insanabilis sacer ignis: quam pusulam uocant pastores. Pauit & admeti tauros formosus

apollo. Qui sibi turpe non sit rus colere. probat a maiori. Admetus fuit thessalię rex phereci filius: di cete Ouidio de arte amadi. iiii. Fata phereciade coniunx pagaſea redemit. huius armaeta Apollo pauit annos nouem priuatus celo: propterea q̄ cyclopas flagellasset: qui loui fulmina subministrauerat ad iternicionem eſculapii. Naq̄ ut refert Eusebius preparationis euangelice. ii. ex diodori sentetia hysto riaru. iiii. Iuppiter idignatus iō dicitur Aesculapiu cōfecisse: q̄ adeo medicinaliū artiū peritia preſta/ ret ut ab icurabili morboꝝ omni genere sanaret egrotates: ut poetę fabulant q̄ Hypolytū ab inferis

ſedibus in priſtinam uitā ſua ſciētia re uocasset. Apollines aut plures fuiſſe i antiquitatibus indies legitur. Nec po tuit curas ſanare ſalubribus herbis: curas uocat moleſtos ac ſollicitos a/ mores amor. n. nullis ē: ut Oui. ait me dicabilis herbis: quā ſentētā Proper tius elegiaz. ii. prior cōplexus ē. Non hic herba ualeat. nō hic nocturna cy/ theis. Nec p̄ medec gramia cocta ma nus. & in codē: Omnes humanos ſa/ nat medicina dolores. Solus amor morbi nō amat artiſicē. Curas. i. amo rem: Ipſes macharei filię ita ut nō pu/ duerit hitu paſtorali ſeruire Macha/ reo dū nata potiret: cuius rei memit Ouidius. vi. meta. Et paſtor machare ida luſerit ipſen. Vicerat amor: nō. n. proderant domino que proſūt omni bus artes. nāq̄ Falaris Agrigentinus ſcribit in epiſtolis. Morbū corpis me dicus ſanat Morbum animi medicus ſanat mors. Stabulis depellere: a ſta/ bulis in paſcua agere. Et miſcere no/ uo do. co. lac. ſignat Apollinē docuiſ ſe ruſticos caſeum facere. eſt coagulū ut Nonius Marcellus inquit dictum a coagendo quod eſt colligendo. co. n. lac cōglobat i maſſam: Et fiſcella le. cē. ē u. i. i. u. ſic Virgilius. Gracili fiſcellā textit hibico: eſt ſane fiſcella uaſculum uirgultum. quo lac colatur dum caſeus imprimitur: unde antiquitas appetitorem caſei mollis fiſcellū uocitauit. Raraq̄ p ne. eſt u. i. ſas. ſero ideo hoc factum eſt ut lac purificatum deſtuat. Serum eſt lactis aqua dum id premiſ in caſeum. Virgilius. Paſce ſero pingui: hoc quidam male coluſtrum uocant. quia ut ait Palladius de nouēbri mēſe: coluſtrū uocat paſtores illud exiguū lactis in quo eſt ſpiſſior. nam & mulgetur ex uberi bus foetę anteq̄ natus uberibus matris admoueat unde Martialis in diſtichis inuit. Surripuit paſtor que nondū ſtātibus hēdis. De primo matrum lacte coluſtra damus: Per nexus. per tenuiſſima foramia Soror: Diana. nempe ex latona Apollo & diana geniti ſunt. Alta. profunda ſpacioſa. Petiere oracula oraculum eſt reſpōſum ab ore dictū. ut Priscianus ſcribit in libello: que de duodecim uirgilianis car/ minibus cōpoſuit Trepidis rebus: dubiis. ſ. & laborioſis. Linius l. iiii. de bello macedonico. Ne ſe in re bus tā trepidis deſerat: & Horatius carminū. iiii. Vitaq̄ ſub diuo & trepidis agat i rebus. Nā ut Seruius in Virgilio: ego i Horatio aiaduertimus uterq̄ eoz̄ trepidare pro ſeſtinare ſeu maturare ſepiſſime uſi ſūt. Irrita. deluſa uana. Horrere: ſordeſcere turpari: Ipſa nouerca. luno ſcilicet. capilloꝝ mirā oſtendit pulchritudinē quos mulier dea ē inimica eſt admirata. Delos tua. tua. i. genialis. quoniam latona ge/ minos enixa eſt in delo iſula ex cycladibus. Delphica phiton. phyton ſerpens fuit: quem miſſum luno nis iuſſu ut dictant fabulamenta poetica Apollo puer in cunis interemit: ex quo ludi qui phytea uocan tur eius in honorem fuerunt inſtituti: quemadmodum in primo metamor tractat Ouidius. Sed Epho rus Strabone teſte geographię nono talem affert cum fabula hystoriam. Quo tēpore parnaſū autoch thonē: id eſt indigenę & aborigines parnaſum colebant: Apollo in terram aduentauit. Et manuſ fact/ ens homines i uiuendi ritu aſperimos adiit delphos ab athenis eam per uiam qua nunc athenienſis po pulus phytidem ſupplicationem cum pompa premitit ad panopeam: deinde conſiſtētē urbem. Tityum clade affecti eius loci tyrannum uirum uiolentum ac flagitioſū. Poſtea coniuncti illi parnaſū

Vra tenent cornute meam uillaq; puellā
Ferreus est heu heu quſquis in urbe mæet
Ipſa uenus latos iam nunc migrauit in agros:
Verbaq; aratoris ruſtica dilcit amor.
O ego cum aſpicerē dominā quam fortiter illic
Verſarem calido pingue bidente ſolum.
Agricolāq; modo curuū ſectaretur aratrum
Dum ſubigunt ſteriles arua ſerenda boues.
Nec quereret q̄ ſol graciles exureret artus:
Laderet & teneras puſtula rupta manus.
Pauit & admeti tauros formoſus apollo:
Nec cythara in tonſæ profuerunt ue coma.
Nec potuit curas ſanare ſalubribus herbis:
Quicquid erat medica uicerat artis amor.
Ipſe deus ſolitus ſtabulis expellere uaccas
Et potum paſtas ducere fluminibus.
Et miſcere nouo docuiſſe coagula lacte
Lacteus & mixtus obriguiffſe liquor.
Tunc fiſcella leui detexta eſt uimine iunci

alio nunciarūt hominem eſſe nomine phytonē: ac cognomie draconem. quo ſane ſagittis debellato inter adhortandū clamitaſſe unde conſuetudinē traditā ſerunt: ut qui conſequuntur aciem ſic p̄anis celebrationem clamitent. Phyton autē ſoeminio genere protulit. at Claudianus ma/ ſculino Cęruleus tali proſtratus apolline phyton ſeruire eternos nōn puduiſſe deos. Hoc trahit ex fabula cum marte olim uenus coniungi conſueuerat. rem Vulcanō ſol explicat. ille retia tenui fabrica eudit. amboſq; coeuntes adulteros in amplexibus captos diuis cęleſtibus aduocatis oſtendit ex quibus

Raraq; per nexus ē uia facta ſero.
Ah quotiēs illo uitulū geſtate per agros
Dicitur occurrēs erubiſſe caput.
O quotiēs auſa: caneret dū ualle ſub alta:
Rūpere mugitu carmina docta boues.
Sape duces trepidis petiere oracula rebus:
Venit & e tēplis irrita turba domū.
Sape horrere factos doluit latona capillos:
Quos admirata ē ipſa nouerca prius.
Quiſquis iornatumq; caput: crinesq; ſolutos
Aſpiceret: phoebe quaret ipſe comam.
Delos ubi nūc phoebe tua ē: ubi delphica phytō.
Nēpe amor i parua te iubet eſſe caſa.
Felices oli ueneri cum fertur aperte
Seruire aternos non puduiſſe deos.
Fabula nunc ille eſt: ſed cui nunc cura puellæ eſt
Fabula ſit mauult quā ſine amore deus.
At tu quiſquis is es. cui trifti fronte cupido
Imperitat: noſtra ſint tua caſtra domo.
Ferrea non uenerem: ſed prædam ſacula laudant
Præda tamen multis eſt operata malis.
Præda feras acies cinxit diſcordibus armis:
Hinc cruor: hinc cædes: mors proprioꝝq; uenit
Præda uago iuſſit geminare pericula ponto
Bellica tum dubiis roſtra dedit ratibus.

doluit in umbricio. Nā ſi procubuit qui ſaxa liquifica portat Axis & euerſum ſudit ſup agmina mōn/ tem: Quod ſupeſt de corporibus mille ualidis iugis. i. mille partibus boum. & ex hoc iudicatur lapidis colūnaris granditas. Cornelius nepos tradit triginta duorū pedum longitudine colūnas uidiſſe habi/ tas magno miraculo. Claudit mole mare idomitū ſenſus maris inundationes excipiūt magnificis edi feriorū molibus. ut piſciū fiat quaſi receptaculū ſeu piſcina. iccirco Hora. car. iiii. inuectus i luxuriā oia prophanantē. Ceniētis dixit licet occupes tyrenū omne tuis & mare pōticū. Negligat hibernas pi. ad/ minas. Idem Hora. car. iiii. Cōtracta piſces equora ſentiūt iactis in altum molibus: huc frequēs cemēta demittit redēptor cum famulis dominuſq; terrę ſaſtidioſis. Teſtę ſamię: Samos iſula egei ubi olim ſi ſilia ſunt egregie fabricata. unde ſamia uocantur. Auſonius burdigalenſis de agathocle tyranno ficti libus coenafſe ſerūt agathoclea regē atq; abachum ſāio ſepe onerafſe luto. Eſt & altera ſamos lononi ſacra eo q̄ prima illius nuptias uidiſſe ſeratur. Leta cōuiuia ideo leta quia ut ait ſatyrus nulla aconita bibuntur ſiſtilibus Rota cumana Cumę ciuitas campanię uafis olim terreis gloriabatur. Lubrica ter/ ra argillam intelligit: per periphraſim Nemefis nomen eſt amicę Tibulli de qua hic auctor in ſecundo libro. ſcribit. quare Ouidius ait. Nomen habet nemefis cynthia nomen habet. Martialis i diſtichis. Vſ/ ſit amatorem nemefis laſciua Tibullum i tota uiuit quem nihil eſſe domo. Quas foemina choa tenuit

Chous insula est i egeo: ut Solinus ait: que arte lanificii ita claruit: ut chous amictus cathexochen dicitur quasi subtili. & artificioso opere textus. Propertius elegiarum primo. Aut tenues choa ueste mouere sinus. & infra habituri sumus. & choa puellis auratas disposuit: uias. i. fila auri cum tella subtili intertextuit: unde auro chlamis intertexta dicitur. & uulgus broccata ex auro uocat. picturata autem uestis uel acu picta: uel phrygiata dicitur irachamata. Fusci fuscus color est sub niger: hoc est non plene niger Ouidius de arte amandi. ii. Fusca uocetur nigrior illyrica cui pisee sanguis erit talis enim est ido-

rum meridionaliū color & ethiopum Sappho ad phaonem: Andromade patrie fusca colore sue. Solis & admotis inficit ignis equis: hermineus est de clarat. n. id quod india torret. nā sola ribus radiis propinquior est idia & ethiopia. ideo nigra sunt habitatum corpora & opinionem poetarū sequitur de sole istis propinquiore. ut Theodoretus ait: Quibus propinquam phoebus admouēs rotam Atra fauilla corpora infecit uirum caloribusq; adurēs potentibus Retorridas crispauit corū comas. unde Ouidius metamor. ii. per poeticā phantasiā attribuit phaetōtis fabule inquitens. Sanguine tūc credūt i corpora summa uocato Aethiopū populos nigrum taxisse colorem. sed Theodoretum oneficit ut Stabo refert criminatur qui causam talem refert ad solem. quom ipse aquam esse i animalibus proprietatū causam putet nam & pecora colorem suum imutāt si peregrina illuc aduehātur & his qui in uentre matris sunt sol non est nigrioris causa: quom nondum eos attigerit. soli tamen teste Strabōe tribuenda est causa. & eius aduersione: per uehementem quandam summi humoris attractionem. Quā uis enim indi humido & teporato satis acre participent: nihilominus per seminalem ex sole dispositionem tales sunt quales qui eos progenuerūt. hae enim passiones a generatione contrahuntur. admotis equis: indis quidem sol est magis perpendicularis & propinquior. Nam quom terra sit quasi punctus ad solis speram nonnullę regiones ut de proximo ualde calidę sunt nonnullę ut de longinquo minus. Aphrica puniceum purpureumq; tyros. Duplicem purpureū colorem tēgit purpura utiq; pro solis propinquitate colorem habet ut i septio de architectura noster uitruuius mēorat. Pūiceū. n. procreat aphrica. i. quasi uiolaceo colore. Tyros autē rubeū. i. purpureū grece hęc purpura oīum optima est ut scribit Strabo: unde Ouidius in secundo de remedio. Confer amicleis medicatū uellus athenis Murice cū tyrio turpius illud erit. Aphrica regio calida est meridiem uersus unde ab. a. sine

& frigus denominatam latini pene omnes sentiūt. at Iosephus de antiq; uitate iudaica primo uult ab aphro filio abraę qui eam regionem occupauit. Nota loquor regnū ipse tenet quā sc. co. bar. gyp. fer. ca. pedes. Quidā intelligūt de foemia que uenalis fuerit ac ueluti regia nūc incedit ut probetur mulieres gaudere diuitiis. Quidā de lucilio accipiunt dictū a poeta facili sine reprehensione. Hic seruius romam uectus libertatem promeruit & perbreuit tam opulentus euasit: & auctoritate potēs ut ad arbitriū cuncta ministraret. de quo Iuuenalis. Nuper i hanc urbē pedibus qui uenerat albis nec is solum ex grege seruorum magnus fuit sed alii quidē per multi. Quare Plinius i naturalis historie. xxv. fame numerare inquit non est liberos ex sanguine quiritem & proscruptionū licentia ditatos. Catasta genus compedis seruilis Perlius. Cappadocas rigida pingues pauisse catasta accipitur pro loco ubi pueri & puellę uenales seruabantur. hoc in siluis papinii. hoc in Martiali i epigramatibus legitur pedes gypsatos argentaria creta illinitos. quod uenalis serui signum fuit. Nam Plinius in naturali historia uarias crete species enumerat. inter quas est quedam dicta argentaria: que arti nitorem reddit: est que omnium uilissima: cuius tactu: ut diximus: uenaliū seruorum pedes trāsmare auctorum maiores nostri illinire instituerunt. Gypsum est genus lapidis quasi calcis albę que lente durefcit & facile soluitur. Nulla fide ut fallax lit. & nullo foenore depositum reddat. Cōsitor. uitis fator. Relinque lacus. ut nulla. s. sit uuarum uindemia Oualeant. i. percat quasi ad nos amplius nō reuersurę. Glan

Prædator cupit immensos obsidere campos:

Vt multo innumeram iugere pascat ouem

Cui lapis externus curæ est urbisq; tumultus:

Portatur ualidis mille columna iugis.

Claudat & indomitum moles mare: lētus & itra

Negligat hybernas piscis adesse minas.

At tibi lata trahant famiæ conuiuia testæ

Fictaq; cumana lubrica terra rota.

Heu heu diuitibus uideo gaudere puellas:

Iam ueniant prædæ si uenus optat opes

Vt mea luxuria nemesis fluat utq; per urbem

Incedat donis conspicienda meis.

Illa gerat uestes tenues quas foemina choa

Texuit auratas: disposuitq; uias.

Illi sint comites fusci quos india torret.

Solis & admotis inficit ignis equis.

aluit ueteres. sumealis. satyrarum. iiii. Gratę post munus aristę Cōtingunt homies ueteris fatidia querus. & Lucretius ait. Quod solatq; imbres dederant quod terra creatat. Sponte sua satis id placabat pectora demum Glandiferas inter curabant corpora quercus plerūq; que nunc hyberno tempore cernis Arbuta pūiceo fieri matura colore. aspirabat. afflabat fauebat. umbrosa ualle. frondosis & amoenis locis. Præbebat aperte gaudia. coitus sine occultatione. i. passim. & licenter proruebant in concubitus. Si fas est: pro si licet: & possibile est. Mos precor ille redi iteratio est eiusdem dicti ut auuiditatē mē-

Illi selectos certent præbere colores

Aphrica puniceum purpureumq; tyros;

Nota loquor regnū ipse tenet quē saepe coegit

Barbara gypsatos ferre catasta pedes

At tibi dura seges nemesis quia dulcis ab urbe

Perfoluat nulla semina terra fide.

Et tibi bacche tener iucunda consitor uuæ

Tu quoq; deuotos bacche relinque lacus;

Haud ipune licet formosas tristibus agris

Addere non tanti sunt tua musta pater.

Oualeant fruges ne sint modo rure puellæ:

Glans alat: & prisco more bibatur aquæ

Glans aluit ueteres ut passim semper amarent

Quid nocuit sulcos non habuisse satos.

Tum quibus aspirabat amor præbebat aperte

Mitis i umbrosa gaudia ualle uenus.

Nullus erat custos: nulla exclusura dolentes

Ianua si fas est mos precor ille redi.

Mos precor ille redi patientur rursus ut olim

Horrida uillosa corpora ueste tegāt.

Nunc si clausa mea est. si copia rara uidendi

Heu miserum laxam quid iuuat esse togam

Ducite ad imperiū dominæ sulcabitur agros:

Non ego me uinclis uerberibusq; nego

Ecce mihi seruitiū uideo dominamq; paratā.

Iam mihi libertas illa paterna ueni.

naufraga. i. procellosa. que naues frāgat. Tonderet assiduis fluctibus illideret. Umbra noctis pro nox umbrosa: ut Iuuenalis. Crispini iucunda senectus: Periphrasticos. Tristi felle. tristi amaritudine utpote qui & oculis & amico doleat cum corporis egritudine. Plautus in cistellaria. Nanq; e castor amor & melle & felle secundissimus dulces gustum dat. amarum ad facietatem ogerit. Est autem animaduertandum intestinorum nomina plerūq; ad mores transferri ut membrorum. Cor enim pro animo ponitur ut minimi cordis. i. animi: ita fellis pro amaritudinis animi accipi potest. Elegi quid profunt. elegi que querelosi sint denominantur unde Ouidius elegia de morte Tibulli Flebilis indignos elegeia solue capillos. Ah nimis ex uero nunc tibi nomen erit. que autem tibullus in amore fuerit deperditus Horatius indicat carminum primo. ut supra diximus. elegi ergo nil profunt qui ad compassionem mouendam inuenti sunt. Apollo auctor carminis: Quippe poetis præest apollo. ut

tis exprimat. uillosa animalium ex pelibus quasi aspera. Laxam togam ut supra Effluit effuso cui toga laxa sinu Ducite ex amoris desperatiōe loquitur

Ecce mihi seruitium uideoque dominamq; paratam. conqueritur

de nemesis. que alieno amore correpta eū ipsum negligit. quod amatori graue est. Sed illud ut grauisimum dolet

quia illa pecuniarū precio succumbat: ad cuius amorem erga se reconcilian-

dum nihil musas operari suas indignatur. Libertas paterna: aut antiqua: aut

quam a patre accepit: ut nulli unq; seruiret. quasi non possit ab amatis se fastidientis imperio dissolui & liberari.

Teneorq; cathenis: que causatiua est. ut apud lucanum Bellumq; sine hoste est. Cupit enim solui ab amore nemesis

Sed ita se irretitum sentit. ut hoc non posse doleat. uicla remittit amor ē nē

pe in nemesis amore deperditus. quā quom misere amet illius impotente ardore rumpitur. Quare plautus in asinaria fixus est hic apud nos animus tu

us clauo cupidinis. Faces: amorem nemesis dicit q se non minus quam ignis torreat. O ego ne possem. optat se insensibile saxum fieri: ne quos perpetitur dolores sentiat. In gelidis motibus

gelidis ratione frigidis. nam alti montes aut auris semper afflantur: aut gelu rigescunt & niuibus cautes obnoxia

exposita. Lucanus quinto. Dalmatice boreę calabroq; obnoxius austro

Insanis uentis: magnis ut insani feriāt sine littora fluctus uenti nempe proca-

cter effuriunt: unde isani quoq; dicuntur Catullus deprehensa nauis in mari

uesaniente uento. Naufraga. dubium ē cautes ne naufraga dixerit. an unda

cautes ne naufraga dixerit. an unda

in primo commentario diximus. Fuere uero Apollines quatuor secundum Ciceronem in deorum uariatione. Quorum antiquissimus fuit ille quem Vulcanus genuit: alter corybantis filius natus in creta Tertius ioue tertio natus & latona: quartus i archadia: quem archades nomionem appellant: quod ab eo se ferunt νόμουσ leges accepisse. Manu caua mulieris poscentis pecunias gestum exprimit. Nec refero solisq; uias. hoc est non astrologicam disciplinam scribo ubi narratur an sol erret a Zodia

co nec ne: an altius modo: modo de p̄f sius meet Verſis equis: tanq; completo menſtruo ſpacio. Orbem curſum ſuū quo orbē minuit & auget. Facinus ſee lus maximum ueluti ſacrilegium qđ ſtatim ſubdit ſunt dona paranda. i. acquirenda res eſt: unde nemefi donum mittat. Et taceam clau. ſic. an. do. rem dicit qua nil eſt in amore durius. Pro pertius elegiarum primo. Tum graue ſeruitium noſtre cogere puellę. Dicere & excluſum quid ſit abire domum Inſignia oblata diis munera. Malum facinus bene malum. nam facinus meſum eſt uocabulum. Quę niueam. uel lus ouis album eſt autem cōtinens pro contēto ſynecdochicos. Tyrio murice. purpura tyria. i. ſarrana Lucida cōcha conchyle dicit: quam margaritā uocamus: quę luciditatem p̄ ſe fert ſecundum ſorem quem abſorperit: ut in memorabilibus ſcribit. Solinus. Custodia. cuſtodes ipſi locus eſt pro cuſtodientibus. Custodia enim eſt ex cubia & carcer gręcis

custodire unde ο φιλὰξ cuſtos Plautus in captiuis. Illic eſt abductus recta in philacem uti dignus ē. Sed cuſtoditio eſt opera ad cuſtodiedū qđ ſumpta. Viſtos p̄ticio. qui nequeunt amice lucrum exhibere quod petitur uicti p̄ticio dicuntur. Addit aquam flā mēri. ingerat aquam ut flamma extinguat. Manus quales ſolent i exequias amicarum cōferre amatoeuli. Bona: pulchra elegans fuit nec auara. i. mulier quę ueniſta fuit nec rapax. Antea ardentem rogum ubi corpora defūctorum ex ritu comburebantur. Bene placide foeliciter trāquille. Terraq; ſecurę ſit ſuper oſſa leuis: uſitatum amatorum uerbum Martialis Sit licet inde ſibi tellus placata leuiſq; & alibi ſit p̄tior & tellus mitis & unda tibi. Lege conditione ut mūera ſcilicet ſerat ſi recipi uult. Sub imperium ſub alterius hominis poteſtatem. Sub titulum: qui ē uēditi uiris ut ſcilicet alterius eſſe dicamini. Ouidius in primo de remedio. Sub titulos noſtros miſit auare lares: hoc ſolet fieri poſtquam omnis res minor facta eſt. p̄terea quaſi domina p̄cium edium ſuarum in ornamentis & ueſtibus expendere debeat. nam tunc etiam temporis mulieres ſumptuoſę erant Plautus in epidico. Quid iſtuc mirabile eſt quaſi non fundis exornatę multę incedant per uias. Circe: ſolis filia ex perſa nymp̄ha ueneficiorum ſumma artifex habitaeſt: quę Vlyxiſ ſocios i porcos: ut ſerūt poete. conuertit. Theſſala terra. theſſalia profert tum gramina tum ſaxa ueneficiis aptiſſima dicēte Luciano libro ſexto. Theſſala quin etiam tellus herbaſq; nocentes Rupibus ingenuit ſenſuraq; ſaxa canētes Arcanum ſerale magoſ: ſibi plurima ſurgūt Vim factura deis: & terris hoſpita colchis Legit i hemoniis quas nō aduexerat herbas: Hippomanes cupidę ſtillat ab inguine equę. uirus quod ab inguinibus ſuriatarum amore equarum fluit hippomanes dicitur ut Plinius ait libro octauo. Propertius elegiarū

Seruitium ſed triſte datur teneorq; catheris
Et nunquā miſero uincla remittit amor.
Et ſeu quid merui. ſeu quid peccauiſmus uror.
Vror .io remoue ſaua puella faces.
O ego ne poſſem tales ſentire dolores
Quā malem in gelidis montibus eſſe la pis
Stare uel inſanis cautes obnoxia uentis
Naufrāga quā uafu tonderet unda maris
Nunc & amara dies: & noctis amarior umbra eſt
Omnia nam triſti tempora felle madent.
Nec profunt elegi nec carminis auctor apollo:
Illa caua p̄cium flagitat uſq; manu.
Ite procul muſa ſi non prodeſtis amanti
Non ego uos ut ſint bella canendo colo:
Nec refero ſoliſq; uias æqualis ubi orbem
Compleuit uerſis luna recurrit equis
Ad dominam faciles aditus per carmina quæro
Ite procul muſa ſi nihil iſta ualent
At mihi per eadem & facinus ſunt dona parāda
Ne taceam clauſam ſlebilis ante domum
Aut rapiā ſuſpenſa ſacrifia inſignia fanis.
Sed uenus ante alias eſt uiolāda mihi
Illa malum facinus ſuadet dominamq; rapacem
Dat mihi ſacrilegas ſentiat illa manus.
Operat quicunq; legit uirideſq; ſmaragdos
Et niueam tyrio murice tingit ouem

quarto. Conſuluitq; ſtriges noſtro de ſanguine: & i me Hippomiāes foete ſemia legit equę. ergo quom uenus aſſat amorem gregibus tum colligitur hippomanes quod in ſurorem uertit cuius rationem Columella his uerbis libro ſeptimo ponit. Nam menſe duodecimo partim edunt maxime. Ita que curandū eſt ut p̄dicto tempore anni tam ſoeminis quā admiſſariis deliderantibus fiat coeundi poteſtas quia id p̄cipue armentum ſi prohibeas libidine extimulatur ſuriis. Vnde & equinū nomen ueniſtino in ditum eſt: quod equinę cupidinis ſimilem amorem mortalibus accendit. cupide itaq; dixit quoniam in

Hic dat auaritię cauſas & choa puellis
Veſtis & a rubro lucida concha mari.
Hęc fecere malas: hinc clauem ianua ſenſit:
Et cœpit cuſtos liminis eſſe canis:
Sed p̄cium ſi grande ſeras cuſtodia uicta eſt
Nec prohibent claues: & canis ipſe tacet.
Heu quicunq; dedit formam cœleſtis auare
Quale bonum multis attulit ille malis.
Hinc rixa ſletuſque ſonant hęc denique cauſa
Fecit ut inſanis hinc deus eſſet amor.
At tibi: quę p̄cio uictos abducis amantes
Eripiant poſitas uentus & ignis opes.
Quin tua tunc iuuenes ſpectent incēdia læti
Neu quiſquā flāmis ſedulul addat aquam
Seu ueniet tibi mors nec erit qui lugeat ullus:
Nec qui det mœſtas manus in exequias.
At bona quę nec auara fuit centum licet annos
Vixerit ardentem ſlebitur ante rogum.
Atque aliquis ſenior ueteris ueneratus amores
Annuā conſtructo ſerta dabit tumulo:
Et bene diſcedens dicit placideque quieteſcas
Terraque ſecurę ſit ſuper oſſa leuis.
Vera quidē moneo: ſed profunt quid mihi uera
Illius eſt nobis lege colendus amor.
Quin etiam ſedes iubeat ſi uendere auitas
Ite ſub imperium ſub titulumque lares.
Quicquid habet circe: quicquid medea ueneni
Quicquid & herbarum theſſala terra dedit:
Et qđ ubi i domitis gregibus uēus aſſat amores:
Hippomanes cupidę ſtillat ab inguine equę:
Si modo me placido uideat nemefis mea uultu:

re. Tua templa aut palatium templum uult: quod ab auguſto edificatum eſt poſt acciacam uictoriam de quo propertius elegiarum quarto meminit. Muſa palatini referamus apollinis eadem aut fanum in foro conſtitutum. Huc age cum cythara carminibusq; ueni. Macrobius in ſaturnaliū libro uarias. apollini poteſtates refert. eſt enim ipſe carminis auctor. nec carminis auctor apollo. Eſt uaticini p̄ſes: ut ſupra. Sepe duces trepidis petiere oracula rebus. Sagittandi peritiam habuit luuenalis. parce p̄cor p̄ an: ſed p̄an contrahit arcum. Diuinam medicinę artem percalluit ut iſerius. Huc ades & tenerae mor-

earum cōceptu ut ſcribit Solinus: hoc uirus enaſcitur. Bibam: ex amoris impotētia dictum eſt. quaſi dicat: qđcūq; uult ipſa amica itrepide ſumā toxica.

Hoebefauē: nouus ingreditur tua templa ſacerdos. Inuocat Apollinis numen: ut ſibi ſacrificanti fauorē p̄ſter: a cuius laudibus: ad ſibylle uaticinium deſcendit: quod ab effectu cōmendat: tum ingreditur romani loci primordia. Sed ſciendū id quod acroſermonum ſecundo repoſuit qđ ſecundum numinum qualitatem laus ipſa deorum diuerſo nomie uocatur. nam ſi iouis celebratur p̄conia hymni uocantur ſi apollini aut dianę aut latonę canitur p̄anes. ſi libero aut ſemele dithyrambi. ſi ad ceteros omnes deos oratio habetur profodia. ſi homines laudant ea ē laus. ſi improbamus ea dicitur uituperatio Meſſallio autem cōgratulatur qđ augur fuerat creatus augures. enim ſunt apollinis ſacerdotes. unde ait. Nouus ſacerdos. ideſt augur: uel nouus ſacerdos poete muſarum & apollinis ſacerdotes ſunt ideo ſacri habentur. nam eorum capunt aſſatū Quire dixit Ouidius Numen in eſt illis pierideſque ſaudent: ſi oratius carminum tertio. Carmina non prius audita muſarum ſacerdos uirginibus puriſq; cato. & propertius elegiarum tertio. Primus ego ingredior puro deſote ſacerdos. Itala per graios orgia ſerte choros Quin immo ipſi poete p̄run n̄ dii nominantur. Virgilius in bucolicis. Mirabar quid moeſta deos amarylli uocares: Et propertius elegiarū primo. Te quoq; ſi certo puer hic cōcuſſerit arcu. Quod nolim noſtros cuiolaſſe deos. Nec mirum ē. nam gręce & deum & uatem ſignificat quaſi factor. ſūt autem uates dicti a uendis uerſibus ut Varro ni placuit. nam uere ſignificat uinci

e iii

hos expelle puellę. Chordę uocales. Horatius carminum primo. tuque testudo resonare septem cal-
lida neruis. Est maxima apollinis laus ipsa musica. Namq; ab ea Pythagorici omnes & plato philoso-
phiam uocarunt musicam quia mundi fabricam uniuersam ex armenia & concentibus constare ratio-
cinati sunt. Ideo omne musicum genus deorum esse opus arbitrabantur. Vnde apollo musaeq; omnes
hymnorum celebratores dicuntur: ipsarum uero musarum ministri sunt eruditissimi uiri: & hi proprie
musici: apparatus enim moralis attribuitur musicę: & quom eiusdem dei p̄sides sint: reliquum est ut

rectę mētis sint q; musicę opā indulgēt
Sed apollinis ministri quō ex culti lit-
teris homines sint: adduntur etiam ua-
tes Sed poetę quom litteratissimi sint
& diuina quadam mentis agitatione
moueantur ad futurorum etiam scien-
tiam merito sacri: & inde sacerdotes
musarum & apollinis habentur uestē
sepositā: eam uestem dicit: qua Apol-
linem indui noui nisi diebus feriatis pu-
tauit antiquitas qualem te memorant
ex antiqua fabula dictum est. poetę fa-
bulantur Apollinem Ioui patri lau-
des celebrasse de triumpho quem ille
assēcutus est fuga Saturni. Tunc enim
Phoebus tantę fuit elegantię: ut deos
oēs i se cōuerterit. Cātēt auis. hinc au-
gurem dictum ab auis garritu depre-
hendimus. Prouida. intelligens. Prae-
sentit auris. lu. signauit quom deus ex
tra notis: hic aruspem nominari q̄
exta auium inspicit. manifestum est.
Te duce. Quippe fatidicum spiritum
in uiscera uaticinantis mergit Apollo
Sibylla. cumanam dicit: quę fata po-

puli romani heroico carmine conscripsit. unde ait senis pedibus: ex sex enim pedibus constat uersus he-
roicus. Hanc ferunt illam fuisse: quę libros nouem attulit ad Tarquinum priscum: proque illis postula-
uit trecentum philippeos rege uero eius insaniam illudente sex ex illis semel atque iterum combussit
motus tandem rex perseuerantia mulieris in precio exigendo tres reliquos quo uolebat foemina precio
emit in quibus romanorū fata continebātur: ut Anlus gellius noctium acticarum primo commemorat
Messallinum. i. filium Messallę. Sine perimite. Tangere sacras chartas uatis aut uatis. i. apollinis: ut po-
eta fiat aut Tibulli carmina. aut Sibyllę libros: ut auguralem disciplinam rectę percipiat: quia augur
erat creatus quod placet. Hęc dedit enę sortēs hoc totum in diuino Maronis opere pertractatur. Pa-
rentem anchisen. Lares captos deos patrios quos ut tolleret hęc or in somnis admōuit. captos autem
a graecis utiq; euersa urbe intelligendum. Virgilius. ad uestum eneam classi uictosq; penates i ferre. Il-
on graecus est accusatiuus: & neutri generis. at Ouidius de arte amadi primo foeminino genere protu-
lit. tunc cum tristis erat defensa est ilion armis & Eusebius libro temporum ait. Ilion condita ab ilio. &
quarto carminum Horatius Non semel ilios uexata est. nondum firmauerat. nondum fancierat urbē
suo de uomine nisi deinceps captis in auentino. auguriis uel nondum urbem muro seperat: aut septam
muro ne quis transgrediretur per supplicium nondum firmauerat. Propertius elegiarum tertio. & cę-
fo moenia firma remo. Consorti non habitanda remo. Nempe Romulus ubi muro urbem sepsit. le-
gem tulit ne quis moenia trāsiliaret: qui secus faceret reus esset capitis. Remus seu fratris p̄cepta negli-
gens seu iuuenili raptus impetu ea supergressus est: & a celere ductore: ut historici scribunt. seu a Fabio
ut Eusebius libro temporum meminit. Nam Fabius celer forte uocabatur: pastorali rastro per-
cussus occubuit. Lucanus primo. Fraterno primi maduerunt sanguine muri. Confors dicitur eiusdē
fortis id est qualitatis in omni fere negocio Sappho ad Phaonem. Non tantum alceus confors patriae
que liraque. Laudis habet. Hic enim de fratre dixit: ut Ouidius metamorphoseos. undecimo de Ceico

Mille alias herbas misceat illa bibam.

Hæbe faue: nouus igredit tua tēpla sacerdos
Huc age cum cythara carminibusq; ueni.
Nunc te uocales impellere pollice chordas:
Nunc precor ad laudes flectere uerba meas.
Ipse triumphali deuictus tempora lauro.
Dum cumulant aras ad tua sacra ueni.
Sed nitidus pulcherq; ueni: nūc indue uestem
Sepositam: longas nunc bene Pecte comas.
Qualem te memorant saturno rege fugato
Victori laudes concuisse ioui
Tu procul euentura undes tibi deditus augur
Scit bene quid fati prouida cantet auis.
Tuq; regis sortes: per te presentit aruspex
Lubrica signauit cum deus exta notis.

Quę dum lucifero genitis miracula narrat de cōsorte suo. Herbofa palatia. loca herbis obsita: ubi ro-
mana palatia superba structura ponenda erant. In iouis arce: ubi nunc est capitolium quod dicitur arx
iouis: q; ut ait Varro i summitate tarpei locata esset ea eges. Propertius elegiarum quarto. Tarpeius/
q; pater nuda de rupe tonabat. Stabāt casę. id est cōstruētę erant. Idem eodem elegiā. Hoc quod cęq;
uides hospēs quam maxima roma Ante phrygem eneam collis & herba fuit. Atq; ubi nauali sunt sa-
era palatia phoebō Euandri profugę procubere boues.

Te duce romanos nunq; frustrata sibylla:

Abdita quę senis fata canit pedibus.
Phoebę sacras messallinū sine tāgere chartas
Vatis: & ipse precor quod canat illa doce.
Hęc dedit aneę sortes: postquā ille parentē
Dicit & captos sustinuisse lares.
Nec fore credebatur romā: cū mœstus ab alto
Ilion ardētes respiceretq; deos.
Romulus æternæ nondum formauerat urbis
Mœnia morti nō hitāda remo.
Sed tunc pascebāt herbofa palatia uacca:
Et stabāt humiles in iouis arce casa.
Lacte madens illuc suberat pan ilicis umbram:
Et facta agresti lignea falce pales.
Pendeat ꝑ uagi pastoris in arbore uotum
Garrula siluestri fystula sacra deo:
Fistula cui semper decrescit arundinis ordo;

uelabant. i. nauigabant: seu a uelando: ut Varro scribit: de uelatro Propertius ita elegiarum. iiii. Qua
uelatro suo stagnabant flumine: quoq; Nauta per urbanas uelificabat aquas. Illuc enim ad sacrum
commune homines latini uehebantur nauigiis. Niueę candidus agnus ouis. laus est muneris: q; agnus
cum sit albi coloris ex matre tamen candida natus dicatur. Scimus enim oues quanto candidiores tan-
to preciosiores haberi. ob eam rem q; lana earum uarios & sine difficultate capiat colores.

Impiger enea uol tantis frater amoris Sibyllę uaticinium scribit de Aenea & urbe condenda hæ-
bitum: signaq; futuro populo prodigiosa enarrat: & suę se demum Nemesti etiam atque etiam commē-
dat. Omnes autem quos uidi codices hanc a superiori diuisam habent: quom tamen uideatur mem-
brum esse p̄cedentis. dixit enim. Hęc dedit enę sortēs. reuertitur. n. ad propositum post multā eua-
gationem. Sciendum sane nihil hic ab eo tangi: quod a Liuiō diffuse & ordinatim non sit in historia
ab urbe condita commemoratum. quem tamen una cum reliquis historiographis: ut noster est mos:
omitemus: contenti poetarum testimoniis: quę omnia tametsi ad historie utiq; comprobationem nō
erunt: ad uerba tamen referentur inter exponendum. Volitantis frater amoris. Aeneas ex Anchise &
Venere genitus est: at Cupido ex Venere & marte natus: qui Antheros dicitur. Quāq; secunda uenus:
ut supra diximus: ex secundo Mercurio Cupidinem alterum sustulerit. Frater ergo Aeneas cupidinis.
Vir. Frater ut eneam pelago tuus oia circum Littora iactetur. Ibi Seruius Honoratus scribit Simonidē
uoluisse Cupidinē ex Venere tantū esse progenitū: ideo ab eodē poeta. Nate meę uires dictū. Alii uero
ex Venere & Chao: primę rerū nature eū eē filiū uolūt: & amoris Tibullus dixit pro cupidinis. ut Maro
Ergo his aligerū dictis affatur amorē: grecos ambo imitati: q; uno nomine utrūq; significat. Volitantis
nagabundi: Nā philosophi uentosas ei pēnas addiderunt: sententię instabilitatem suę demonstrantes
in amatore. Terentius in amore. Hęc sunt uitia inuirię: suspiciones. inimicitię: inducię bellum. Im-
piger. strenuus diligens. Cicero. Quis est tam in scribendo impiger quā ego. Sacra deos penates. lam

tibi laurētes designat iuppiter agros. Laurens oppidū a Pico cōditum. Vir. Laurentis regia pici: uel a Latino: ut meminit Seruius utrāq; in septimo cōmētario colligens opinionē a lauro maxima denomi natū. Aeneas autē: ut scribit Eusebius libro tēporum in latiū uenit post captā troiā āno tertio leu octa uo: ut qdam alii putāt: latiniq; iperauit: q postea romani dicti sunt: ānorū trium spatio. Errātes deos. multis quippe i locis cōfederūt: ubi sedem figere nō licuit. Numicii unda. Numicius fluius est i agro laurenti: iuxta quem Aeneas sacrificans prolapsus nec inuentus: postea iuppiter indiges uocatus est: Quidio scribēte. xiiii. metamor.

Fecitque deū: quē turba quirini Num cupat indigetē: tēploq; arisq; recepit. Cato tamē scribit apud Laurolauini um orta pugna Aeneam nō cōparuis se: qua Latinus morit: & turnus aufu git. Diua supba: uictoria nobilis: quā precat Aeneas faueat: secutus Maro / nem q Turnum dicit ignes iaculatum fuisse i naues troianorū: cum Aeneas ipse ad socialia arma cōparandū tetē disset: sed eē matris deūm precibus in nymphas mutatē fuerunt. Rutulis castris. Rutula gens fuit: cui Turnus i / perauit. Iam tibi p̄dico barbare turne necem. Turnus ab Aenea singu lari certamine uictus est: ut diuinum Maronis poema testatur. Atqui male dicit Turnū barbarū uocādo: quom ille Rutulus fuerit. Sed uel eū barbare uocat: q̄ tamen si rutulus erat: tamen sui maiores ex grēcia oriundi fuerāt Venilia. n. Amatē Latini regis uxoris soror eū genuit: quā cōstat duxisse ge nus a Danae Acrisii filia. hec etenim

uitiata a loue quom arcula esset inclusa proicit in mare parentis iussu. sed in italiā delata muenit a pi scatoribus cum Perseo puero: quem in illa ediderat: & oblatam regi rex sibi iunxit in matrimonium: ardeamq; ipsā condidit. Quare cum Turnus quasi semilatinus esset: forsitan ob id q̄ prauitate in lo quendo uteretur: & latinam imperfecte quasi barbare pronūciaret barbarum appellauit: uel q̄ diffi / culter cum asperitate & duritia tanquā inuita natura loqueretur: quos hoies balbos blefōsq; dicere so liti sumus. Quapropter ingeniosus poeta aliudēs ad crassitudinē Turni regis barbare dicit: effingens: tarditati cognatū in loquēdo nomē p̄ cōiutium quidē quasi duriloquū & crassilinguem dicere eū uo luisse. Laurēs castrum. laurentum dicit. Castrum ē locus muro circumdatus: quod per diminutiōem. teste Prisciano castellum facit Quidius metamor. ultimo. Donec castrū q̄ sacrasq; Lauini sedes tibe / rinaq; ad hostia uenit. Sed castra tentoria sunt i quibus expeditionum tpe milites diuersantur. Murusq; lauini est. periphrasticos lauinum significat ab Lauina Latini regis filia denominatum. Iuuenalis saty / rarum quarto. Atq; nouereali sedes p̄clata latino. Albaq; ab ascanio condita longa duce Alba uocata est longa: ut Liuius scribit: a situ i longum dorsum porrecto: quam ascanus condidit: sed uter fuerit dubitat Titus liuius: ille ne ex Creusa patrem Aeneam fugientem secutus in italiā: An qui ex la uina genitus sit. Dixit enim Virgilius octauo. Ex quo terdenis urbem redeuntibus annis. Ascanus cla re condet cognominis albam. Per plures tamen affirmant Ascanium ex Creusa. Staius syluarum quinto in epiceidio patris. lugera nostra tenēs ubi post cūcia fata Stellatus latius ingressit montibus al bam Ascanius: phrygios dum pingues sanguine campos Odit: & in feste regnum dotale nouerecē. Hoc item Eutropius libro primo: & Eusebius de temporibus: & Iuuenalis p̄clallegata satyra attētan tur. Illa. quē mater romuli & Remi fuit dicta Illia Rea Siluia. trinomia enim fuit. Vittasq; iacentes namque dum aquari uult somno urgente iacens humi a Marte comprimitur: unde comarum turba uitta condidit. Forsitan etiam ad id refert quod illa ante corporis stuprum uidit. Quidio scriben / te hoc fastorum tertio. Ignibus iliacis aderam cum lapsa capillis Decidit ante sacros uitta soluta fo / cos. De septem montibus. a quibus Roma septem collis appellata est. eorum montium nomina sunt hęc. Capitolinus: qui & Tarpeus. Auentinus. Palatinus. Celius maior & minor. Exquilinus. Viminalis. Quirinalis. Magnē iam locus urbis erit. magna fuit Roma & amplitudine loci & im /

Nā calamus cara iūgit usq; minor.
At qua uelabri regio patet: ire solebat
Exiguus pulla per uada linter aqua.
Illa sepe gregis ditis paritura magistro
Ad iuuenem festa est uecta puella die.
Cū qua facundi redierunt munera ruris:
Caseus: & niuea cādidus agnus ouis.

Mpiger anea uolūtatis frater amotis:
Troica qui profugis sacra uehis ratibus:
Iam tibi laurentes assignat iuppiter agros:
Iam uocat errantes hospita terra lares.
Illic sanctus eris: cum te ueneranda numici
Vnda: deum caelo miserit indigetem.
Ecce super festas uolitat uictoria puppes:
Tandem ad troianos diua superba uenit:

perio. Propertius elegiarum tertio. Septem urbs alta iugis toto quē p̄sidet orbi. Qua sua de celo prospicit aruacres. Error est de Sicilia itelligere. Nempe Romani imperii fines latiores fuisse q̄ Sicilia cōcipiat quisq; uel infantissimus nouit. Sed totius fere terrē ambitus accipiēdus est. Dixit eni: Ce res sua arua prospicit pro quacūq; homines cereris alimēto: id est rationabiliter uitam ducūt. Nam & romani suū imperium p̄ orbem terrarū sed neutiq; totū prolatarūt. Seu Cererem pro luna ponit. e di uerso Virgi. Georgicorum primo. Nā Democritus & stoici unum deū & alteram deā sed diuersis i uti litate mortaliū nominibus asseuerarūt. Quaq; patent ortus. de utroq; mundi cardine ponēs mūdum i

Ecce mihi lucēt rutulis incēdia castris:
Iā tibi p̄dico barbare turne necē.
Ante oculos laurēs castrū: murusq; lauini est:
Albaq; ab ascanio cōdita lōga duce.
Te quoq; iā uideo marti placitura sacerdos
Ilia uestales deseruisse focos:
Concubitusq; tuos furtim: uittasq; iacētes:
Et cupidi ad ripas arma relicta dei.
Carpite nūc tauri de septē mōtibus herbas
Dū licet: hic magnæ iā locus urbis erit.
Roma tuum nomē terris fatale regēdis:
Qua sua de cælo p̄spicit arua ceres.
Qui p̄ patent ortus: & qua fluitantibus undis
Solis anhelantes abluat amnis equos.

telligit uniuersū in laudē Romani im perii: & ē quasi exposito supioris uer siculi. Vt. n. diximus p̄ ortū & occasū totius mūdi naturā colligit. sic Hora. car. iiii. p̄ arcticō & ātarcticō de Roā nis iquēs Quicūq; mūdo termis ob stitit hūc tāget armis uisere gestiens. Qua pte debacchent ignes. Qua ne bulē pluuiq; rores: undis fluitantibus propter naturalē oceani fluxum. Am nis liptote: ut Apparēt rari nantes in gurgite. aut respicit ad maris naturā amnis dicendo nare uertere. Nā oceanus terrā circuit: & uelox est. unde teste Priscia no de duodecim Virgiliū carminibus dicitur: hoc ē ce leri motu: quare fluitātibus undis. di / ctū est Equos. solis equi quattuor sūt Pyreus: eous: ethon: & flegon. Anhe lantes: diurno labore anxios. Staius achill eidos primo. Et oceani penetra bile littus anhelis Promittebat e. p̄ Troia qdem tūc se mira alludit ad uocabulū animalis & insigne troianorum: nam troianorum insigne troia fuit. uulgius latinitatem seruat. i. scrofam seu suem: unde armaq; fixit Troia: & ingentem fatis fer ad ēthera troiam: Virgilius ait. i. insigne romanorum: ut ad Octauum Messalla interpretatur. Mirabitur ergo se ex sui nominis homies adeo creuisse. Confulu / isse: consulto determinasse: ut consultaq; bella. Vescar laurus sacras. i. fungar scientia uaticinandi: & antiq̄ posuit uescor cum accusatiuo ut potior & fungor apud Terentium eiusmodi uerba ablati / uum recipiunt. Te sibi phoebe uocauit: ut. s. a furoris pondere leuaretur. Quicquid amalthea quicquid marpesia dixit: Eryphile phoebo grataque quod monuit. Lactantius Firmianus diuinarum institutio num primo decem sibyllas enumerat: & qua de re: quibusque auctoribus queque scripserit. Prima fu / it de Persis: ut Nicanor geitorum ab Alexandro scriptor ait. Secunda libyca. Tertia Delph ca. Quarta cumana in italiā. Quinta erithrea: quam Strabo dicit fuisse tempore Alexandri. & aliam ex eodem loco nominat: quē athenais nomine dicebatur. Sexta Samia. Septima cumea nomine: amalthea: quē ab aliis: ut ait demophile nominatur: quē nouem libros ad Tarquinum detulit: ut scri / ptores omnes attestantur. Octaua heliespontiaca in agro troiano nata uico marpiso circa oppidum gargitium. Nona phrygia quē uaticinata fuit ancyrē. Decima Tiburs nomine Albumea. Sed ut Eusebius refert libro temporum. quē in famo fuit insignis habita Eryphile dicta est: fuit autem Can / dale lydis regnante anno fere imperii illius decimo. Ceterum Lactantius ipse firmianus dicit tantam esse de sibyllis confusionem: ut ignoretur quid uere dici possit. Ex grēcia enim sibyllarū libri Romani transuecti sunt: quorum ammonitu Respublica Romana gerebatur. Quasque albana sacras. Ex omnibus quatuor uaticinatas refert. Et Tiburtinam sortes Romam detulisse per Anienem: qui Tiberim auget. Alii interpretantur uaticinium de Remo & Romulo abiectis in Tyberim iussu Amuli albani. fluius autem fatorum prouidus se contraxit. Alii Chloelē facinus intelligunt: quē a Lauso genus duxit albano. Legimus etiam in quinto ab urbe condita apud Liuium la / cum in albano nemore sine ullis aquis celestibus in altitudinem miraculosam creuisse: & uatic / natum fuisse a ueniente aruspice: & ita ab Apolline delphico responsum: dissipandum esse per a / gros albanam aquam: tunc Veios futuros sub potestate populi romani: quibus captis luno uenienta nam Auentinum per iuuenes electos portata est. Sed poeta ait per flumina tybris. Hęc fore dixerunt

De comete i primo Lucani cōmentario abūde dicemus. Latini crinitam uocāt: grēci cometē
 & est malū plerūq; futuri periculi signum: quom populi nō impune uident. Declarat autem
 prodigia: quę ab urbe cōdita appānerūt. Multus ut in terra deplueritq; lapis. Hoc explicat Titus
 Liuius in Decade ab urbe cōdita. Deplueret autem pro decideret. Sed notādum cōtra oīum grām/
 ticog; regulas dictum esse: de quibus litteratores moderni multa sunt allucinati dicentes pluo carere
 supposito habens appositū ablatiuum: ut Titus Liuius libro sexto de bello macedonico. Terraeq; &
 Amiterni nunciatum est aliquotiens
 lapidibus pluuisse. Nam: ut aiunt: nūc
 dicimus. Deus pluit carnē & escam.
 Sed præter usitatū Titī Liuii in dicen
 do modum: Valerius Maximus libro
 suo in capitulo de prodigiis in piceno
 lapides pluuisse ait: & hic lapis deplue/
 rit. Et Liuius ipse in decimo de bello
 macedonico in area Vulcani & Con
 cordie sanguis pluit. Martialis ad Fa
 ulstinū lōge aliter scribens utitur uer/
 bo capena grādi porta qua pluit gut/
 ta: sed alii legūt fluit. textus antiquus
 habet pluit. Tubas atq; arma audita:
 sylepsis est causa maioris significati.
 Tubas. Lucanus primo. Insonuere tu
 be: & quantū clamore cohortes Mi/
 scētur: tātum nox atra silētibus ūbris
 Edidit. Arma strepitātia. Sic Lucāus
 eodē. Tum fragor armog;. Lucos p/
 ciniisse fugā. Idē inibi. Magnęq; per auia uoces
 Audite nemog;. Defectū lumine: splendore sub ecclis
 si amittentē: defectus uocē præteriti participii hēt: & in significantiā p̄sentis. Vir. in priapeis. Defectus
 pueroq; foeciaq; pallētis. p̄ defectū. Simulacra deū sudasse lachrymas. Lucāus ibi. Indigetes fleuisse de
 os: urbisq; labores Testatos sudore lares Virgi. Et moestū illachrymat tēplis ebur. Boues uocales.
 Lucanus. Tū pecudū faciles humana ad murmura lingue. Virgi. Pecudesq; locutę Insandū. Mergē. de
 le. metaphoricos. Prodigia. signa malū prodigētia. i. indicātia. Bene crepet. signū est fertilitatis si lau/
 rus clare crepitū fecerit. exprimit. n. naturā lauri dū perustulaf. Ouidius fastog;. quarto. Et crepet i me
 diis laurus adusta focis. Istius facti rationē refert Eusebius preparationis euāgelicę. ii. Nāq; antiqui lau/
 rū Apollini dedicarūt: quia ignea ē: unde odio ē demonibus: & si cōburit plurimū sonat: quod prædi/
 cēdi uirtutē significat. Foelix & facer. ideo religiosus & abundās: q; laurus bene crepitās optia signa
 dedit. Horrea. granaria quasi forrea a farre. Distentēt: onerabūt. Oblitus: illinitus turpatus ab obliuio
 .i. iniquo. Ille leuis stipulę. Ouidi. fastog;. iii. Moxque p̄ ardentē stipulę crepitātis aceruos Treicias ce
 leri strēna mēbra pede. Foetus: liberos. Cōpressis auribus: morē puellulog; exprimit in libando pa
 tris osculo. Tedebit. futū est indicatiui a tede ipersonali. i. pigebit. Paruo aduigilare nepoti. ut. si. puell
 lus. sōnū capiat. Balba uerba. impsecta & inexpedita. a senibus eni ex industria: nō ex liguę defectu uer
 ba implexa effutunt: ut puellis alludāt. Aliter eni esset nature utiū balbutire. Arboris antiquę qua
 leuis umbra cadit. Cōiuius riuī & umbra cōueniunt Horatius car. i. Nūc uiridi mēbra sub arbuto itra
 tus: nūc ad aque lene caput sacre. Aut e ueste sacris tendēt umbracula fertis: sensus ē umbracula cōfici
 ent ex uestibus inuicē cōplicatis. hoc est quod dicit Ouidius. Pauci tentoria ponūt. Desuper extentas i/
 posuere togas. Calix coronatus: aut calicem plenum itelligit ad summū marginē: aut corōis. i. fertis
 circū amictū. unde legit magnū cratera corona induit ipicuitq; mero. Quin ut Seruius in primo enei
 dos attestat: tractū ē ab Homero: q; istiufmodi sermonis genere i iliade utit. Cespitibus: idcirco cespit
 tibus: ut religiosus res procedat. Ars bona. Amor scilicet: si sit iermis iuuat: q; amem. Sine q; uersus
 mihi nullus. Sic Propertius elegiag;. ii. Queritis unde mihi totiēs scribant amores Vnde meus ueniat
 mollis in ora liber. Nō hęc calliope: nō hęc mihi cātat apollo. Ingeniū nobis ipsa puella facit. Iustos pe
 des. pedes uersū iustū hoc ē mensurā habēt: quom syllabage seruata ratioē equaliter cōponū
 tur. Tutela diuū Sūt nempe uatibus cū coelo cōmercia: & numinis diuinitate p̄cipiāt: sicut supra edo/
 cuimus Feret. in triūpho portabit. Oppida uicta. simulacra depicta ad uerā oppidog; similitudinem.
 Ouidius de arte amādi. i. Quę loca: qui fructus: queue serant. Lauro agresti: lauri uarię sunt species:
 tres præcipue prisca Cato de agricultura nomiat Delphicā. f. cypriā & siluaticā. Quare miror Plinū
 allegasse Catonē: cū duo tantū genera esse dixisset. sed ipressog; ē error: eorūq; idiotarū qui libros i/
 pressoribus ipsis non castigatos: sed sua imperitia corruptos tradūt. de qbus in lucubratiōibus nostris

Troia quidē tunc se mirabitur: & sibi dicet
 Vos bene tam longam consuluisse uiam:
 Vera cano: sic usque sacras innoxia laurus
 Vescat: & æternum sit mihi uirginitas.
 Hæc cecinit uates: & te sibi phœbe uocauit:
 Iactauit fusas & caput ante comas.
 Quicquid amalthea: quicquid marpesia dixit:
 Heriphile phœbe grataq; quod monuit.
 Quasq; albana sacras tiberis per flumina sortes
 Portarit: sicco perlueritque sinu:
 Hæc fore dixerunt belli mala signa cometę:
 Multus ut in terras deplueretque lapis.

late pertractauimus. Io triumphę. militum est uociferatio in triūphis: ut. M. Varro scribit. Horatius ad
 ipsum triumphum sermonem couertens car. iiii. Teq; dum procedis io triumphę ciuitas omnis dabi/
 musq; diis thura benignis. Triumphus autem a gręcis qui dicunt acceptus est: seu a triamuo
 Liberi patris cognomento unde triumphare. & ideo io triumphę uox letantis usurpata. Pia spectacu/
 la. ideo significantia pietatē patris in filium: q; ipse equo insidens sequi uelit filium triumphantem: ut
 de Fabio Rutiliano legimus in historiis. Prætereunte curru. curru intellige non Messalę: sed Messalli
 triumphātis. Perpetuo casta. ut casta
 fruatur uirginitatis perpetua.

Atq; tubas atq; arma ferunt strepitantia cœlo
 Audita: & lucos præcuiuisse fugam.
 Ipsum etiam solem defectum lumine uidit
 Iungere pallentes nubilus annus equos.
 Et simulacra deum lachrymas fudisse repētes:
 Facta q; uocales præmonuisse boues.
 Hæc fuerant olim: sed tu iam mitis apollo
 Prodigia indomitis merge sub æquoribus:
 Ut succensa sacris crepitet bene laurea flammis:
 Omine quo felix & facer annus eat.
 Ut laurus bona signa dedit: gaudete coloni:
 Distendet spicis horrea plena ceres.
 Oblitus & multo feriat pede rusticus uuas:
 Dolia dum magni deficiunt: lacus
 At madidus baccho sua festa palilia pastor
 Concinet: a stabulis tunc procul este lupi:
 Ille leuis stipulę solēnes potus aceruos
 Accendet: flammis transfilietq; sacras.
 Et foetus matrona dabit: natusq; parenti
 Oscula compressis auribus eripiet.
 Nec tedebit auum paruo aduigilare nepoti.
 Balbaque cum puero dicere uerba senem.
 Tunc operata deo pubes discumbet in hæba:
 Arboris antiquę qua leuis umbra cadet.
 Aut cum ueste sua tendent umbracula fertis
 Vincita: coronatus stabit & ipse calix.
 At sibi quisque dapes: & festas extruat alte
 Cespitibus mensas: cespitibusque torum.
 Ingeret hic potus iuuenis maledicta puella
 Postmodo quę uotis irrita facta uelit.
 Nam ferus ille suę plorabit sobrius idem:
 Et se iurabit mente fuisse mala.
 Pace tua pereant arcus: pereantque sagittę
 Phœbe: modo in ternis erret inermis amor.
 Ars bona: sed postquā sumpsit sibi tela cupido
 Heu heu quā multis ars dedit il a malum.

Astra macer sequitur tenero qd
 fiet amori. Hoc elegidio tria cō/
 plectitur: de Macro proficiscente in
 militiam relicta puella loquitur: tum
 Nemesin rogat ne ea se sibi inexorabi
 lem præstet: demum Phyrnes lēuenci/
 le calliditatem detestatur. Macer autē
 fuit Tibulli familiaris: ad quem Ouidi/
 dius scribit de Ponto sed fuerit ne hic
 Macer romanus an ueronensis igno/
 ratur: possumus tamen augurari cum
 ipsum fuisse Aemilium Macrum con
 ciuem nostrum: qui teste Eusebio lib.
 temporum in asia diem ultimū obiit:
 fuit. n. eadem tēpestate qua Tibullus.
 Vaga: fluctuantia. Puer. cupido: & ē
 sermonis apostropha. Sub tua signa.
 diximus alibi ocium amatorium uo/
 cari a poetis expeditiōis cuiusdam ge
 nus & militię. Ouidius de arte amādi
 primo. Qui noua nūc primum miles
 in arma uenis & in eiusdem operis ter
 tio. Militię spēs amor est: discedite se/
 gnes. Non sunt hæc timidis signa. petē
 da uiris. Ob hoc. n. Horatius car. iiii.
 renuncians amoribus inquit. Vixi pu
 ellis nuper idoneus: & militauit non si
 ne gloria unde Porphyrio commen/
 tator mult Horatium per allegoriam
 bella & militiam ueneris pro amori/
 bus dicere. Sic enim quartus car. liber
 incipit. Intermisla uēus diu rursus bel
 la moues. Erronem: uagabundum ho
 minem dicimus erronem ab errando
 Sic Sappho ad Phaonem. At uos er
 ronem tellure remittite nostrum. Sed
 Vlpianus libro digestorum. xxi. refert
 erronem ita a Labeōe diffinitum nō
 quidem qui fugit: sed frequenter sine
 causa uagatur: & temporibus in res
 nauigatorias consumptis ferus ad do
 minum redit. Idcirco Horatius allu/
 dens ad seruilem cōditionem sermo/
 num. ii. ait. Te quoq; ipsum uitas fu/
 gitiuus & erro. Iterum uoca: aut
 iterum quoniam semel alias aberra
 re uoluerit: aut iterum uoca pro reuo

ea dictum. Potet galea: galea est militis poculum. Statius thebaidos tertio. Hostile ismenū galea uirē
q; bibemus. Et Propertius elegiae tertio ad hanc sententiam. Tu tamen in tecta tectus ue sane lacerna.
Potabis galea fessus araxis aqua. Valeatq; uenus: nō ualeat. i. pereat uenus: sed discedat tanq; a se nūq;
amplius cōspiciēda & diligēda. Nam ualere deductum. quod est saluus sum uideri pot.
Vnde Apollinem milesū deliq; uocitarunt. i. saluatore. Fores clausē. exclusio 'amantē
usq; adeo affligit: ut nihil putet in amore grauius hic uero instabilitas amantiū ponitur: qui nunc unum
qd sibi proponunt nunc aliud eligūt
nam ab omni deficiunt proposito: ut
Terentius facūde cōplectit. Spes cre/
dula: ideo credula q; homines credu
los facit de eūtu fortūe meliori. qua
sola ridiculi sunt oēs amatores. Foe/
nore: redditu foenus est terrē prouētus
a fundo fundis: postea ad pecuniā trā
statū est. Varro a foetu deductū uult.
unde foeneror & foenero & foenera
tor. A. Gellius Cloatiū risit noc. acti.
xvi. qui foenerator em appellatū dixit
quali. qd scilicet id gēus hoi
nū specie ostentēt hūanitatē & cōmo
di eē uideāt i opibus nūmos desiderā
tis q; si apparētes ad hūanitatē pītādā
Laqueo nodo. casse. Harūdie: hamo
ifixo calamis. Est autē huius genus
curui ueni & pufilli a quo amatus cur
uatus. prima huius est naturaliter pro
ducta. Sed si instrumentū ferreum si/
gnificet quo diuitū arē nūmariē ob
sepunt: ne res facili apertu surripiat
eadē corripit. Iuuenalis satyrarū qn
to. Dispositis precliuēs hamis uigila
re cohortem posset et. s. liquecere ut
iter se coisse uiros & decernere ferro
Cibus esca piscatoria. Valida cōpede
Compef uinculū cuius arctura rei cu/
flodiebat ferri ad ergastula missi. ca
erāt officinē ubi opus illi facere coge
bant opus uel
mitto. Iuue. saty. iiii. Squalidus in ma
magna fastidit cōpede fossor. Ferro:
ferrea boia. Inter opus: dū operat &
est pulchra latinitas inter opus pro interopandū ut sup opus. Statius thebaidos. ii. E super externas li/
cunt cognoscere mēfas. Deam: spem ipsam: quā non secus atq; fortunā deam facimus. Ossa imatura:
mortē intēpestiua & ante diē ueniētē. Soror. ipsius qdem nemesis soror germana cum e fenestra deci
disset e uita repēte excessit: statim nāq; subiicitur qualis ab excelsa & cetera. quare notandū quod plā
tiades Fulgentius scribit coragiū esse uirginale funus Apuleius i metamor. Coragio itaq; pfecto oēs
dormitionē parant. Suggestarium uero esse infantū sepulchrū: sed eorum q nedum. xl. dies impleat
quia nec busta dici poterāt: quoniā ossa que comburebātur nō erant nec tāta immanitas cadaueris q
locus tumesceret. unde Rutilius geminius in astyanactis tragoedia: Melius suggestariū miser que se
ris: quā sepulchrū. Humo tenera: leui & facili. Nihil. n. mortuis ut semel atq; iter supra memorauimus
deprecati uiui poterant quā ut bene placideq; quiescerent. Ouidius in elegia lamentatoria de Tibulli
obitu. Ossa quieta precor tuta requiescite in urna: Et sit humus cineri nō onerosa tuo. Muto. extincto.
Feret: patitur. Suum clientē: se dicit clientem q illius amoribus olim fuerit deditus. ut Ouidius primo
de arte amandi. Qui mō patronus nūc cupit esse cliens est quasi coliens dictus a colendo. qui & affecla
alio noie uocat ab affeclēdo. Iuuenalis satyraz. iiii. Vos humili affeclē uos indulgebitis unquā cultori.
sed sicut cliens dicitur amator respectu amatrix: ita & domia puella ipsa dicitur patrona respectu cli
entis per correlationem. Catullus: Qualecūq; quod hęc patrona uirgo. Somnia mala nocturne appa
ritions malq; homines pterrefaciant in somniis. Venit: uit uenire ē ire & contra. Statius. achilleidos

Et mihi precipue taceo cum saucius auum
Et faueo morbo cum iuuat ipse dolor.
Vsq; cano nemesis sine qua uersus mihi nullus
Verba potest iustos aut reperire pedes.
At tu: nam diuum seruat tutela poetas:
Pramoneo uati parce puella sacro.
Et messallinum celebres: cum pramia belli
Ante suos currus oppida uicta ferant.
Ipse gerens laurus lauro deuinctus agresti
Miles: io magna uoce triumphē canet.
Tum messalla meus pia det spectacula turbæ.
Et plaudat curru praterente pater.
Annue: sic tibi sint intonsi phoebe capilli.
Sic tua perpetuo sit sibi casta soror.

Astra macer sequitur: tenero qd fiet amori
Sit comes: & collo fortiter arma ferat
Et seu longa uirum terræ uia: seu uaga ducent
Aequora cum telis ad latus ire uolet.
Vere puer quæso tua qui ferus oia liquit:
Atq; iterum erronem sub tua signa uoca.
Quod si militibus parces: eris hic quoq; miles:
Ipse leuem galea qui sibi potet aquam.

primo. Tum pater ire iubet natus: Renouentur: recrudescant. Domine sorori ipsius nemesis que Ti
bulli domina. i. amica fuit. Oculos loquaces: amantiū ocelli dicuntur loquaces q; in notis assignandis
uocis uim habent. Foedare maculare turpare fletus quidem cōtinuus aciem perdit & genarū nitorē tol
lit. Bona tractabilis. Lena nocet phirne. nomen est lenē idoneum. nanq; ut in historiis legimus phirne
fuit scortum athenis nobile que cū adolecētibus pacta est se Xenocratis cōstātam labefactare posse.
Tabullas litterulas: Nam atiqui in pugillaribus scribebant: a quo ritu mansit ut litteras uocemus ta/
bellas utelliani autem sunt pugillares
amatorii. Martialis in distichis. Non
dū legerit hos licet puella. nouit quid
cupiant Vitelliani: Quotacūq; .i. mi
nima a quotus quotacūq; deducitur
& pro paruo usurpatur habita in re di
ligenti ratione.
Bernardini ueronensis poetē in elegi/
as albi Tibulli cōmentarium tertium
incipit.
m Artis romani feste uenere calen
dē. Tertius opusculi totius liber
hic initium habet. Qui breuora elegi
dia cōtinet ad necrā tertiam post deli/
am & nemesis dominas per scripta. in
hac omnium prima quod munus ad
amicam Tibullus miserit declaratur
Sed quoniam foeminarum alię mune
ra p̄ciosa querūt alie magis uersibus
obleantur. ipse seu dubitabūdus mu
sas interrogat. & uelut ab eis accepto
consilio quod & ipsemet antea uidef
nouisse libellum quēdam cāticeis hero
ticis a se cōpositum & elegāter a cō
paginatore exornatum destinat. Sane
apud antiquos fuit cōsuetudo ut mar
tis Kalēdis qui dies ut porphyrio car
minum. iiii. testatur matronarū festus
dicit ad amicas amatoria mūera mit
terentur: Quod Iuuenalis. satyrarum
iii. tetigit dicens. aut madidū uer. inci/
pit & strata iposuit lōgaq; cathedra/
Munera foemineis tractas secreta ca
lendis. Nec iuuenalis tātū meminit ue
rum etiam alii permulti quos iter Va
lerius Martialis epitagramatō graphi
archos est qui ait ad gallam. scis certe
puto uestra iam uenire saturnalia mar
tias calēdas. Tum reddā tibi galla qd
edisti idcirco Horatius flaccus carmi

Castra peto: ualeatq; uenus. ualeatq; puellæ:
Et mihi sūt uires: & mihi facta tuba ē.
Magna loquor: sed magnifice mihi magna locuto
Excutiunt clausæ fortia uerba fores.
Iurauit quotiens rediturum ad limina nunquam:
Cum bene iurauit pes tamen ipse redit
Acer amor fractas utinam tua tella sagittas
Scilicet extinctas aspiciamq; faces.
Tu miserum torques: tu me mihi dira precari
Cogis & insana mente nephanda loqui.
Iam mala finissem leto sed credula uitam
Spes fouet & melius cras fore semper ait:
Spes alit agricolæ spes sulcis credit aratis
Semina quæ magno foenore reddat ager.
Hæc laqueo uolucres: hæc captat arūdine pisces
Cum tenues hamos abdidit ante cibus.
Spes etiā ualida solatur compede uictum:
Crura sonāt ferro: sed canit inter opus.
Spes facilem nemesis spōdet mihi sed negat illa
Hei mihi ne uincas dura puella deā.
Parce per immatura tuæ precor ossa sororis:
Sic bene sub tenera parua quiescat humo:
Illa mihi sancta est illius dona sepulchro
Et madefacta meis ferta ferā lachrimis.
Illius ad tumulum fugiā: supplexque sedebo:
Et mea cum muto fata querar cinere.
Non feret usque suum te propter flere clientem:

minū tertio. ad mecenatē scribēs se purgat q; calendas martias quom non sit sibi uxor celebret. Mar/
tias celebs quid agā calendis quid uelint flores & accera thuris plena miraris positaq; carbo cespitē ui/
uo & cetera. humis cōstituti rationē Ouidius fastorū. iiii. enarrat quoniam quidē sabine pacē iter roma
nos & sabinos cōposuerunt uel quoniā ilia Rheia Siluia mater de Marte bene merita est. cuius in hono
rem matres romane recte colunt sacra. diemq; martis mensis primū uel pōpeio teste q; eo die iunonis
ēdes coli coepta sit. Feste ergo calendē erāt. i. primus mensis dies. Ouidius in p̄allegato loco. inde di
em que prima meas celebrare calendas: Oebalic matres non leue munus habent. Exoriens nostris hic
fuit ānus auis: secūdū romuli dispositionē martius totius āni primus mēsis ē habitus dicēte Ouidio li/
bro eodem. A te principium romano ducimus anno. Primus de patrio nomie mensis eat. Et uaga nūc
certa discurrūt undiq; pōpa uaga munera ideo dictum est q; huc illuc discurrūt: & certa pōpa pro ap
paratu annuatim statuto. uel ad amicas destinato sine dubietate. pompa enim ab.

f

id est permittit. latine dicitur. Honore honorabili munere & est capta cōsultatio ad collegiū mularū ut dignat quippe formositate prestat & ab auaritia procul est. Membrana lutea: membrana dicitur cori um aut pellē rubei quasi coloris. Membrana. n. dicta ē q̄ ab animalium mēbris educatur: & olim pro charta habita est. postea uero uocata pergamina ubi pergamini rex attalus Romā misit multitudinem mēbranarum ob chartarū inopiā. Graphice aut scribit librū compaginatū a bibliopola. quē dono mitti ad neeram non exornatum modo quātum ad punicationem & umbilicorum cōglutinationem

polite factam sed etiam ad malleatio nem malleati enim libri dicuntur uul go stampati: Vnde Vulpianus. xxxii. digestorum inquit. sed per scripti libri nondum malleati uel ornati. Pumicet pumice poliat. Nā plinius in natura li historia dicit pumicē ad poliēdos li bro aptissimū. Catullus. Arido mo do pumice expolitū: Tōdeat canes co mas: abradat eminetias libri extrinse cus. Littera facta: scilicet in ea parte li bri quē tondetur quā ipse uocat sum ma fastigia indicet nomen: Antiquoq̄ more & gręcorū indicet qui iter utrā que tabellam compositae parti scribe bant libri nomen & auctoris. recte. n. indicet. i. manifestet. nā index. i. titulus ab indico uenit. Pingantur cornua. i. uersicoloris fiant puta auri pigmento & nimio & huiusmodi coloribus frō tes geminas: libri capita utrinq̄ existē tia metaphoricę frōtes uocat: libri ma xima cura exornabātur ut poeta signi ficat. & Quidius infortuniū suū notās ait ad librum. Vade sed incultus: qua lem decet exulis esse. Infelix habitū tē poris huius habe. Nec te purpureo ue lent uaccinia succo. Non ē conueniēs luctibus ille color. Nec titulus minio nec cedro charta notetur Cādida nec nigra cornua fronte geres. Auctores foeminino genere protulit. est aucto ris qui potestātē habet alicuius rei faciē de uel cuius dictū quippā sit. & est ob secratio apte posita Castaliā umbram i. amoenū castaliū. nam fontes & flu mina arboribus obsita sunt delectabilia: Castalius fons est boetię musis cōsecratus circa quē magnas arbores nasci dixit Lactātius grammaticus. Vnde poeta libro primo the. Squammisq̄ annosam terē tem hora castaliis dū fontibus ore trifulco fufus hiat Pyerios lacus: aganippen itelligit hippocrenem. Domū neare scilicet edem: Sicut erit sicut pro qua: scūq̄ erit. Defluat dū ad nearā deportatur. Re feret recōpensabit. Pectore deciderim. hoc est sit ne mei penitus oblita. Amantium quidē curę in pecto re: corde uersantur. Larga donate salute: multis uerbis iubetote saluere. & larga dicit. i. ut optima Sciendum tamen q̄ salutare & salutē dicere non accedentibus tantū sed abeuntibus etiam attribuitur pro uale. quod ante loquacitatem Vallēsem Lactantius grammaticus annotauit dicente Statio libro quarto the. Stant tamē & nota pupim de rupe salutant. Submisso humili. nam qui se submittit se humiliat. Futura scilicet sis futura soror seu potius ut cupit coniunx. Huius spem nominis: nominis dicit. i. cō iugis. Sperat enim se illius futurum maritum. Pallida aqua ditis. i. lethe. & per antecedēs mors ipsa: Et ē sensus sola mors cōiugi nomē ex aio meo delere poterit. q. d. omnino te mihi uxorem futurā uelim.

q̄ Vi primus charam iuueni charūq̄ puellę. quidam opinati sunt Tibullum nominasse se ligdam nomine ut tibullus proprius in amore occultaretur. Sed male. Nā & in aliis se ipsum amoribus deditum propalauit. Sed seu pro migdamo puero loquitur cuius dissidiū cum nearea dolet. dicitq̄ illi

Illius ut uerbis sis mihi lenta ueto.
Nam tibi neglecti mittant mala sōnia manes
Mœstaq̄ sopita stet soror ante torum.
Qualis ab excelsa p̄iceps de lapsa fenestra
Venit ad infernos sanguinolenta lacus.
Desino: ne domina luctus renouent ut acerbi
Nō ego sum tanti ploret ut illa semel.
Nec lachrymis oculos digna ē fœdare loquaces.
Lena nocet nobis: ipsa puella bona ē:
Lena uetat miserum phyrne furtimq̄ tabellas
Occulto portans itq̄: reditq̄ sinu.
Sape ego cum domina dulces a limine duro
Agnosco uoces: hac negat esse domi.
Sape ubi nox promissa mihi est: languere puellā
Nunciat: aut aliquas extimuisse minas.
Tunc morior curis: tunc mēs mea perdita fingit
Quis ue meam teneat. quot teneat ue modis?
Tunc tibi lena precor diras satis anxia uiuas
Mouerit e uotis pars quotacunq̄ deos.

Artis romani festa uenere Kalendæ:
Exoriens nostris hic fuit annus auis.
Vt uaga nunc certa discurrunt undiq̄ pompa
Perq̄ uias urbis munera: perq̄ domos.

emori uelle dum neera cū matre suo funeri interfit. & epitaphiū illius facit amore neere domine com sumpti seu uult ut sub ligdami nomine iurna epitaphiū imprimatur. Eripuit iuuenem iuuenis cōis gene ris est a quo iuuenicus & iuuenca: & per diminutionem iuueniculus & iuuenicula ueniunt quemadmodū in Horatio porphirio commentatur. Eripuit sua procurauit diligētia: ut in uirtutum inter illos interce deret occasio. Et pro etiam. ut Virgilius attulit & nobis aliquando optantibus etas auxiliū. Durus in senatus. potuit iucre potius quam emori sicut res exigebat Plinius refert: M. lepidum facto diuortio

Dicite pierides quonā donetur honore
Seu mea se uallor cara neera tamen
Carmine formosa: precio capiuntur auaræ
Gaudeat ut digna est uersibus illa meis
Lutea sed niueum inuoluat membrana libellum
Pumicet & canas tondeat āte comas.
Summaq̄ pratexat tenuis fastigia chartæ
Indicet ut nomen littera facta tuum
Atq̄ inter geminas pingantur cornua frontes:
Sic etiam comptum mittere oportet opus.
Per uos auctores huius mihi carminis oro
Castaliāq̄ umbram: pieriosq̄ lacus.
Ite domum cultumq̄ illi donate libellum;
Sicut erit nullus defluat inde color.
Illa mihi referat si nostri mutua cura est:
An minor an toto pectore deciderim.
Sed primum meritam larga donate salute
Atq̄ hac submisso dicite uerba sono
Hac tibi uir quondā nunc frater casta neera
Mittit ut accipias munera parua rogat.
Te q̄ suis iurat carā magis esse medullis
Siue sibi coniunx: siue futura soror.
Sed potius coniunx: huius spem nominis illi
Aufert extincto pallida ditis aqua.
q̄ Vi primus charā iuueni charum q̄ puellæ
Eripuit iuuenem: terreus ille fuit.

re rogate animam: & rogate imperatiui modi sit. Liquore aqua pura & seruenti ut sacri ritus expolitū lant. ut tāquam expergefatti se uiuere ostenderent. Nigra puella ut dolori extet indicium. Legent col ligent & in urnam congerent. Spargent perfusa lyeo. i. spargent & perfundent ex ritu antiquitatis ma nibus enim antiqui uino sacrificabant immixto lacte recenti. Quam consuetudinem Virgilius ubiq̄ in suo diuino poemate mēnit. Lyeo ānoso: metonymicos pro uino ueteri. Tollere humorem: desiccare humorem ex ossibus: & arida facere. Ventis carbafis: uenti non sunt carbafes. Sed carbafā hoc ē uela suo pellunt flamine: sed carbafes pro agitatione carbafis uentis excitatis: ut propertius. iiii. Exhibuit ui uos carbafus alba focos. Nam carbafus species est uelamenti in hispania citeriore inuenti. Diues pan chaia merces. Panchaia teste Seruio in. ii. georgicorum & sabęorum gens eadem est apud quam thus nascitur: unde plautus arabico thure dixit & deducitur. Aeoiq̄ arabes. Ara bia regio orientalis est sacra olim dicta prouentu aromatum preciofo. Diues & assyria. diues uocatur propter uaria unguentorum genera. sed in primo cōmentario satis super assyria multa diximus. Com

cū uxore apuleia extinctū nimia pieta te: non ego firmus in hoc negat se uel le aut posse dolorem pati. nā nō mol les modo dolor emacerat: sed robu stos quoq̄ eneruat & emollit: Verba loqui: quasi pleonasmō fecit: ut supra Hāc dicere iussit Limē ad iratę uerba pudenda senem in umbrā tenuem. tā git opinionem antiquorum supra me moratā: homines scilicet post orpo ris combustionem ue tu in umbram in uisibilem & impertractabilem. nigra fauilla: quę demum in nigredinē uertit. Offa candida: cinerem ex ossibus col lectū qui candidus est. Comitatus ē passiu participii ut Virgilius. Fido cō mitatus achate. nec mirū cū properti us elegiarū. ii. dixerit comitato: ut po pulo. Qui si uera mee cōitarent caltra puellę. Hęc genero de matre loquitur quę fleat ob generi interitum. illa ne ra: Prefate pro quę prefate fueritis antea gręco more dictum. Consuetu do fuit ut propinquiores admissis in cubiculum quos uellent ter mortuum proprio nomie uocaret seu aut ter ua le dicto affari cadauer: ut seruat Vir gilius animā q̄ rogate textus ē antiqui tatis uitio obscurus. nam quidā habēt rogate quidā codices seruant precatę Si rogate legimus inuitate dictum cō stat: sin aliter recte quidē & latine. nā que est hypalage per Zeugma ut sit se sus mater generū filia uirū suū ploret ambe tamē antea mutis manibus pre fate & animam precatae. At nonnulli dicant illud quę esse superuacuum ani mamque rogate. ut sit: preate meos māes & ante perfuse manus pio liquo

poni: collocari. Littera: breue epitaphiū. Fronte cerebri: in parte superioris frontispicii: quod ab oibus uideri legique potest. Dolor huic & causa neera. Ordo est neera dolor & causa eraptae cōiugis fuit huic causa perire. Sensus uero est: q̄ ereptā sibi neeram quam sibi in matrimoniū copulare sperauerat morte obcubuit. Causa perire: structura ad imitationē grecorum: infinitum enim pro gerundio ponit ut propertius elegiarum primo: ibat & hirsutas ille uidere deas: sed hic perire prout periret exponitur Coniugis: non quē cōiunx esset. sed quam sperabat futuram uxorem. Virgilius itidem quos ego sum totiens iam designata maritos.

q̄ uid prodest coelū uotis impleſſe neera: De sacro uotiuo a se deis exoluto neeram alloquitur impleſſe coelum hyperbolicos aere caput. aut est continēs pro cōtento: hoc ē deos celestes. e limie marmorei tecti: hoc refert ad porticum ex marmore structā. Horati us carminum. ii. Non trabes hymetie premunt colūnas ultima recifas aphrica. Insignis: notus & egregius: insignis ut anotat. Festi auctoritas: & ueterum usus comprobatur: tam bene quā male accipitur: boues. n. qui in foemine atq; pede album habent quasi insigniti uocantur insignes. Conspicius: uenerabilis. Sensus est: uota feci nou ut nobilis generositate fierē aut opulētus: sed te ut frui potiriq; possē. Beigna terra: tel lus dicitur benigna q̄ depositum fide liter reddat. Nostra senecta: pro ego senex effectus. Permēſe defunctus tē pore lucis. Defuncti uocatur magistra tus excedētes ex officio: unde per trās/ lationem defuncti uita mortui dicuntur. Graue onerosum: Findāt boues. i. arent. Terra. n. dum colitur scindi uideatur. innixa suffulta. Phrygiis colūnis: hoc dicit quantū ad columnas testudineate porticus in synada ciuitate phygiae olim marmor effodiebat laudatissimum. Horati us carminū. iii. Quod si dolentem me phrygius lapis & cetera. d̄ hoc marmore. Strabo scribit geographiē duodecimo: Synada enim urbs est non magna ante quam planicies iacet oleis confita. lx. fere stadiorum. Vterius est docimia uicus & Synadiceis lapidis lapicifodina. sic. n. romani eum appellāt idigenē uero docimitem & docimeam. Vena in initio paruas glebas emittebat. sed postea propter maxios Romanorum sumptus columnae integrē & ingentes extrahebantur uarietate alabastricae lapidi proximē. ideo Claudianus insilicone dixit. Preciosaq; pietō Marmore purpureis cedit quod symada uenis. Et Statius siluarum primo. Sola cauo phrygiē quam symados antrosipse creuentauit maculis lucētibus atys. Nam multa huiusmodi onera ad mare deuehebātur & columnē & lapideae tabulae magnitudine ac pulchritudine admirabiles Romam deferebantur. Tenare siue tuis siue caryste tuis: Tenarus teste lactantio grammatico in primo thebaidos est locus umbrosus in radice maleae promontori laconia: iuxta hunc specum marmora quē laconica dicuntur effosa sunt. Propertius elegiarum tertio. Quod non tenareis domus est mihi sulca columnis. Carystus uero insula est in laconica in arcadia uer gens locus aegis extat. a quo unum carystium ab alemene celebratur & est ciuitas in euboea ubi erant Strabone teste latoniae carystiarum columnarum idest lapidum excisio marmoreorum: quē a loco etiam carystea appellabantur. Quare Lucanus v. ait. Qua maris angustat fauces saxosa carystos. Et nemora in domibus sacros imitantia lucos: Luci sunt incēdūi deorum dicati numibus Nemora

Durus & ille fuit qui tantū ferre dolore
Viure & erepta iuge qui potuit.
Non ego firmus in hoc: nō hac patiētia nostro
Ingenio: frangit fortia corda dolor.
Nec mihi uera loqui pudor ē: uitāq; fateri
Tot mala perpeſſa tedia nata meae
Ergo ego cū tenuē fuero mutatus i umbrā.
Cādidaque ossa super nigra fauilla teget.
Ante meum ueniat lōgos incōpta capillos
Et ſileat ante meum mæſta nera rogam.
Sed ueniat cara matris comitata dolore.
Mœreat hac genero mœreat illa uiro.
Praefata ante meos manes animā que rogata
Perfusaque piās ante liquore manus.
Pars quoq; sola mei superabit corporis ossa
Incincta nigra candida ueste legent.
Et primum annoſo spargent collecta lyao
Mox etiam niueo fundere lacte parent.
Post hac carbafis humorem tollere uentis
Atque in marmorea ponere sicca domo
Illic quas mittit diues panchaia merces.
Aeoiq; arabes diues & assyria.
Et nostri memores lachrymae fundantur eodem
Sic ego componi uerſus in ossa uelim.
Sed tristem mortis demonſtret littera casum:

inridaria uoluptatis gratia & amoenitatis. siluae cōditae manu: quē olim in nobilium edibus ampliffime fuerunt. iuuenalis in crispiuo. Quanta nemora iactetur in umbra. Horati us itidem ostēdere cupiēs ad Lycen carminum tertio q̄ in illius memoribus tempellas faciebat. inquit audis quo strepitu ianua Quo nemus inter pulchra sitū tecta remugiat uentis. Auratē trabes: ideo auro cōoptē ut sumptuosiores uiderentur. Lucanus. x. Crassumq; trabes absconderat aurum. Solum. solum dicitur quodcumq; fuerat hic accipitur pro pauimento quod uulgo solarium uocat. Concha piscis ex quo margarita sumitur. in erithreo littore i mari rubro quod greci

Atq; hac in celebri carmina frōte notet:
Lygdamus hic situs ē: dolor huic & causa neera
Cōiugis ereptae causa perire fuit.

Uid prodest coelū uotis impleſſe neera:
Blādaq; cū multa thura dedisse prece:
Nō ut marmorei prodire e limie tecti
Insignis clara aspiciuſque domo.
Aut ut multa mei renouaret iugera tauri:
Et magnas messes terra benigna daret.
Sed tecū ut lōga fatiare tempora uita:
Inq; tuo caderet nostra senecta sinu:
Tunc cum permensa defunctus tempore lucis
Nudus lethaea cogeret ire rate.
Nā graue qd̄ pdest pōdus mihi diuitis auri:
Aruaque si findant pinguia mille boues.
Quidue domus prodest phrygiis inixa colūnis
Tenare siue tuis siue caryste tuis?

quendi ut minime gētium. ubiq; locorum. Timidis faueas saturnia uotis: bene saturniam precatur quē nuptis: preest. Ouidius in epistola Medee. Conſcia sit iuno sacris praefata maritis: Cipria uenus quē cipris & Cipria dicitur. q̄ nata in Ciprum statim applicuit: uel q̄ parturiētibus praesideat. Tua concha: qua mari deuota est in ciprū: cū primum ex spumis genita est. Tristesq; sorores. hermineus est nigram paludem: stygen intelligit Luridus orchus. Orchus ē inferni flumen ab styge defluens ab urgendo dicitur. aut ab instrumentum: q̄ per id dei iurare solebant. Cicero uero de natura deorum. iii. scribit Orchum neptuni & louis fratrem fuisse. per quē Ditem nos seu plutonē possumus accipere orca etiam reperitur. sed est genus marinae beluae maximum. ut festus ait: ad cuius similitudinem uasa ficaria orcae dicuntur: sunt. n. teretes atq; informi specie: Est quoque orca uasculi genus oris angustioris: in quā pueri nuce dato pignore certant miscere. Persi. Raderet angulatae collo non fallier orcae.

li meliora ferant ne sint inſōmnia uera. Explicat inſōmnia quod de neera nocte precedenti sōnauerat: sed antequam hoc enarret prius uanum esse optat quodcumq; apparuerit. Notandum sane contra litteratores nostri temporis somnium dici & inſōmnia: & inſōnia: quod Virgilius & Propertius factitauerunt. Lucretius tradit studio mortales obnoxios rerum mente perturbatos somnare Pessima quae. quippe non quies fuit sed perterrefactio somniculosa. Vani hos dicit qui rem minimam superstitione quaerunt. Fallum uisum. fictā apparitionē. In uotis desideris desideratis. Fidē credulitatē Vera nuncia. nota nuncium pro re nuncianda in genere neutro contra laurentium Vallam Seruio illudentem in elegantiarū ambagibus: Sic Catullus in ati. Geminas deorum ad aures nota nuncia referens sortis futurae scilicet fortunae. Tu scis exta probata uiris: Constat tuscos aruspiciū artis fuisse repertores: Ut liuius ab urbe condita. & Valerius Maximus in capitulo. de cultu & religione deorum testantur. Quare dixit iuuenalis Et tuscis digna libellis. Nocte fallaci ideo fallaci q̄ per corporis alterationē pluria noctu uisuntur falso. Luc. pharſalē secundo Ecquid ait uani terrenur imagine somni

f m

pauidas meticulosas inconstantes: Et natum metuens hominum genus hominum nempe formido in-
 genta deos esse fecit. Ideo Statius Thebaidos tertio. Primus in orbe deos fecit timor scripsit. Fuit enim epicureorum sententia deos esse: sed de mortalibus curam non habere: sed eo quod ait Lucretius
 Immortali quo cum summa pace fruuntur: Semota a nostris rebus longeque reuincta. Farre pio pla-
 cant: far pro mola polluit a parte totum assumendo Immolare enim est farre molito & sale hostiam pro
 fusa sacrificare Iouem autem placandum mola scimus. Plautus in amphitrione. somnium narrat
 hi: sed mulier postquam experrecta es
 prodigiali Ioui aut mola falsa hodie
 aut thure compreatu oportuit & sa-
 herte sale. sal si apte natura dum super
 innicitur igni exiit cum crepitu. Hora.
 carminum tertio. Farre pio & saliente
 m ca de sale intellexit: lucina: luna: que
 eadem est diana a luce denominata.
 Catullus Tu lucina dolentibus uno di-
 eta puerpis. turpi facto scelesito facin-
 ori. Læsit probro offendit ac falso pro-
 iurio. Iam nox æthereum. describit te-
 pus. & noctem processisse dicit. Cæru-
 leo amne: hoptote est seu tapinosis: hoc
 est mari oceano: aut ad id respexit quod
 supra memorauimus. quod scilicet ambi-
 at totam terram. fingunt namque poete
 noctem mergi in oceano superueniente
 die. meti deus utilis egræ: deum uocat
 somnum ipsum: qui homines curis as-
 flictos leuat Virgilius Tempus erat
 quo prima quies mortalibus egris De-
 fluit: & dono diuum gratissima serpit
 Ante domos quoniam ad torum non
 peruenit. Prospexit: coepit apparere i
 diluculo & est animaduertendum duo
 dici scilicet diem iam aduenisse: & se-
 neuti in unquam dormiuisse: ut fides ha-
 beatur rei quam dicitur esse. Nanque
 aut obiectum esset crapulam aut som-
 num fuisse uitiosis causam. Sed utrum
 que amouet. Casta lauro. Quantum
 ad Daphnem. casta: que ut castitate
 frueretur deorum benignitate ab Apol-
 lina manibus euadens in arborem lau-
 rum uersa euiruit. Describit autem gra-
 phice Apollinis elegantiam tam for-
 ma quam habitu. Myrrha coma. id est
 unguentata myrrha suauissima specie
 Ouidius de arte amandi primo. Illius
 lachrymis quas arbor fundit odora.
 Vngimur: & dominæ non una gutta
 tenet. legitur & myrthea coma: quod
 a nobis non probatur scimus enim ab
 omnibus quot legi auctoribus scriptum
 esse Apollinem cingi laurea non myr-
 tho. hoc & ipsa phisica dat intelligere. quod autem apollinis crines myrtho-
 rum colorem præ se tulerint: ex-
 teror esset iterferere quod auri nitore effingere crediti sint a poetis rone caeli sequentibus Tyrio rore puta
 balsamo uel nardo. rore autem dicitur sicut sappho ad phaonem. nec meus arabio rore capillus olet. lina latonia

Et nemora in domibus sacros imitantia lucos
 Auratæque trabes marmoreumque solum?
 Quidue in erithreo legitur quæ littore ðcha:
 Tincta per sudorio murice lana iuuat?
 Et quæ præterea populus miratur in illis
 Inuida quæ falso plurima uulgus amat.
 Non opibus mentes hominum curaque leuatur:
 Nam fortuna sua tempora lege gerit.
 Sic mihi paupertas tecum iucunda neera:
 Et sine te regum munera nulla uolo:
 Oniueam quæ te potent mihi reddere lucem
 O mihi felicem ter per quaterque dem.
 At si pro dulci reditu quæcun per uouetur
 Audiat auersa non meus aure deus.
 Nec me regna iuuant: nec lidius aurifer amnis:
 Nec quas terrarum sustinet orbis opes.
 Hac alii cupiant: liceat mihi paupere cultu
 Securo cara coniuge posse rui.
 Adsis & t midis faueas saturnia uotis
 Et faueas concha cipria uecta tua.
 Aut si fata negant reditus tristelque sorores:
 Stamina quæ ducunt: quæque futura neunt.
 Me uocet in uastos amnes nigramque paludem
 Diues in ignaua luridus orchus aqua.

Imeliora ferant. nec sint mea somnia uera:
 Quæ tulit hesternæ pessima nocte quies.
 Ite procul uani: falsumque auertite uisum
 Definite in uotis quarere uelle fidem.
 Diui uera monent uenturæ nuncia sortis

tonæ filia: & intelligit puniceum sublaetum colorem: quo illa constat. Inficit te. ge. synecdoche est: & notandum est
 tra iperitos nostri tempore litteratores quosdam negantes synecdoche recte posse fieri præterquam in participio
 Sic Horatius in poetica O ego leuis Qui purgor bilem sub uerni temporis horam. Et cum contextum
 amarantus alba puellæ Lilia. alia est similitudo comparatiua. Amaranthus flos est suauissimus & pur-
 pureus quasi imarcescibilis uocatus: de quo ita Plinius in naturali historia. Amaranthus est spina pur-
 purea uerius quam flos aliquis & ipse sine odore prouenit augusto mense. durat in autumnum summa na-
 тура in nomine appellato: quia non
 marcescit: nam puto ab
 uerbo. i. marceo: & a priuationem si-
 gnificante deductum: quasi eternus.
 Ideo. L. Columella dixit Immortales
 amarantus de hortorum cura protra-
 hant. Et autumnus candida mala ru-
 bent mala quidem ex parte lactent ex
 parte rubent. Palla uentis manicis ap-
 tis
 concutere. Ima: oblonga ad imos pe-
 des. Alludere talis. id est talos percute-
 re spiritus crispulosis: unde talaris dicitur
 Nam illudere & eludere metaphori-
 ce dictum accipitur pro eo quod uul-
 gus unde zare uocat. Catullus. Ipsi
 ante pedes fluctus salis alludebant.
 Ouidius metamor. iiii. Et in alludenti-
 bus undis Summa pedum talosque te-
 nus uestigia tingit. Talus est que clauis
 culâ pedis appellamus. alii dicunt plâ-
 tam pedis.
 cauâ pedis. Ouidius metamor. x. Oc-
 cidit in talum serpentis dente recepto.
 quod de clauicula & ipse intellexit. re-
 spexit. nam ad anguis pressi conuersione.
 nam & iocasto dixit de fame: Et im-
 modico prodibat tubere tali. sed hic
 exprimitur habitus deis congruus.
 Virgi. Talos uestis defluxit ad imos.
 Et uera incessu patuit dea. Lyra gar-
 rula. sonora phylula seu tibia & cy-
 thara: ut supra. Garrula siluestri syllu-
 la facta deo. Ore sonante. somnum
 quod dem Apollo ex cythara elicit: & uo-
 cis pariter modulationem commiscu-
 it. Digyti cum uoce locuti: chordæ per
 digytorum tactum uariatam sympho-
 niam reddunt: ita ut digyti sint illi quo-
 rum opera cantus effunditur. Modu-

Vera monent tuscis exta probata uiris.
 Somnia fallaci ludunt temeraria nocte:
 Et pauidas metes falsa timere iubet.
 Et uanum metuens hominum genus omina noctis
 Farre pio placat: & saliete sale.
 Et tamen utcumque siue illi uera monenti
 Medici somno credere siue uolent:
 Efficiat uanos noctis lucina timores:
 Et frustra imeritum pertinuisse uelit.
 Si mea nec turpi mens est obnoxia facto:
 Nec læsit magnos impia lingua deos.
 Iam nox æthereum nigris emerfa quadrigis
 Mandum cæruleo lauerat amne rotas.
 Nec me sopierat menti deus utilis agræ
 Somnus: sollicitas deficit ante domos:
 Tandem cum somno phœbus prospexit ab ortu
 Prestitit languentis lumina sera quies.
 Hic iuuenis casta redimitus tempora lauro
 Est uisus nostra ponere sede pedem.
 Non illo quicquam formosius ulla priorum
 Aetas humanum nec uidet illud opus:
 Intonsi crines longa ceruice fluebant:
 Stillabat tyrio myrrhea rore coma.
 Candor erat: qualem præfert latonia luna:
 Et color in niueo corpore purpureus.
 Ut iuueni primum uirgo deducta marito
 Inficitur teneras ore rubente genas:

latus dulcia. quantum ad uerborum contextum. Tristi: quantum ad sententiam: que Tibullo minime
 fuit grata. Cura deum. Supra diximus quod diuorum tutela seruat poetas: ad hanc sententiam Ouidius ait in
 elegia de Tibulli obitu. At sacri uates: & diuum cura uocamur. Sunt etiam qui nos numen habere pu-
 tant. Casto poete. poeta castus esse debet: unde camoenæ: quod qui eas exercet castæ mentis exultat: quam
 uis uersiculi sui sint tenuilli. Catullus ad Aurelium & Furium comites. Nam castum esse decet pium
 poetam ipsum: uersiculos minus necesse est: Ideo Martialis ad Cæsarem inquit. Lasciuia est nobis pagi-
 gina uita proba. Quia in ipse etenim lasciuiant poetarum moduli & petulei uideantur: eorum tamen sen-
 tentia animi grauis est & optima. Quapropter diuus Adrianus quom teste Lucio Apuleio in prima pro-
 magia ornare uellet. Voconii poete familiarissimi sepulturam: his enim uersibus celebravit. Lasciuus
 uersu: mente pudicus erat. Bacchus: ubertatis deus: ob cuius gratiam super meditationibus inuocatur
 a poetis. Sorores: musæ sorores non genitura sunt sed unanimitate & concordia quasi collegæ. Hora. sequens in n-

bacchus muscæq; nouerunt unq; qui sit rerum euentus. Leges fatorum. lex enim est ut semel edita mori
 ant. fatū autē ē lex mūdī solubilis nulla deoz uolūate pmutabilis. Pater. Iuppiter. Posse uidere: Nam
 & Apollo ipse rerū futurarū casus ignorat: nisi ei prescere Iuppiter cōcesserit. **Quod** mysterio argu/
 mentū nō pterit Maronē. q in eneide dixit. Quē phoebō pater oipotens mihi phoebus apollo Pre
 dixit. Filia matri. quē naturali lege ualde diligit. Bella: elegans. Cupido uiro propriū est epitheton ui
 ri amatoris cupidū. Martialis. Prædicare semel cupido dabit illa marito. Sollicitas uotis. Virgilius. Di
 uosq; in uota fatigas. Amictu fulco: hoc ponit pro alarū umbrosaq; uelamēto. Casta domo quonā qu
 pit adulterari. Ah crudele genus: foe/
 minarū genus asper uocat: q ne filiis
 qdem suis pepererint. uti de Medea le
 gitur & althea. Nec fidū foemina no
 men. nihil profecto uerius i hoc opus
 culo ponitur. Ita Proptius. Nulla diu
 foemia pōdus habet. Et alibi. Sed uo
 bis facile est uerba & cōponere frau/
 des. Hoc unū didicit foemina semper
 opus. Et Maro i eneide. Variū & mu
 tabile semper Foemia. Quapropter
 Horatius car. i. scripsit de amatore n̄
 cauto. Heu quotiēs fidē mutatosq; de
 os flebit & aspera nigris equora uētis
 emirabit insolēs. Mutabilis. Foemina
 ita mutat: ut nullo uento crebrius frō
 des & fluctus moueātur. qui Calphur
 nius dixit. Mobilior uētis foemina Et
 Horatius libro carminū præallegato
 pfidiose mulieris instabilitatē aurā uo
 cauit dicēs. Nescius aurē fallacis. In
 uanū iocum: derisio est uanus iocus.
 Sonora. pp chordas uocales quas in
 se habet. Nec similes chordis reddere
 uoce sonos: similes sonos dicit: hoc ē
 cōgruus & cōsentancos. Nāq; iā ait.
 Sed postq; fuerāt digyti cū uoce locu
 ti. Auena auenico calamo uel cicuta.
 Ille ego. emphasis ē in uerbis. quasi di
 cat ille ego qui sum filius magni Iouis
 agresti fistula cantū modulabar. Igna
 uus. qui hoies ignauos: hoc ē sine idu/
 stria facit. Votis meis. scilicet uota tua
 aduersa meis. Nam uota sunt cōtraria uotis: cū amator amatrice potiri cupit: illa uero aliū sibi uirum
 copulare querit. uotis ergo dicit quē sunt ut illa uirū aliū habere optet. Nec tam uasti. arguit ab ea pte
 quē est ab amātibus usitata: quādo crudelitātē aduersi amātis mollire nitunt: ut in quarto enei. Virg.
 obleruauit. Sed hic a cōtrario illius sentēte arguit. nāq; uult ostēdere amicā suā facile ac perhumanā
 esse: quonā a feris bestis nō est orta. Quare Catullus hac sentētia lōge acerbiorē facit i argonautica
 dicēs sub Ariadnē accusantis Theseū psona. Quod mare cōceptū spumātibus expuit undis. Nec flam
 mā uolens ore chymera fero. in caio mōte ipsius Lytiē mōstrū horrendū fuit: quē chymera uocitat
 filia typhonis & chedire flammis armata cetera leonis draconis capre partibus similis: de qua Quidi
 us metamor. x. scribit. Voluens ore flammam. Virgilius in octauo de latrunculo. Illius atros Ore uo
 mensignes. Est enim caius altissimus: & globos igneos euoluit: quare fabulis figmentū suffecit. Nec cō
 sanguinea redimitus terga caterua. cerberum per circuitionem dicit: qui iugas habet serpētinas: & tri
 bus capitibus defornis est hunc Fulgentius interpretatus est fuisse caudidicum: ut Petronius in eustion
 narrat: quē iurgii calumnia & ligua uenali: quā plurimū i alienis negociis exercebat: pessimū oibus
 uixisse: & post mortē fabulē datū nomē. Cōsanguinea: n. caterua ait: qa & ipse fmgit serps. Sic luue.
 Lōge cognata colubrē dixit de āguilla. Tres liguē. quonā & tria habet capita. Tergeminūq; caput. i.
 ternū. idocti qdam putāt tergeminiū quasi bis gemmatum ter hoc est sex dici. Sed latinitas uoluit eodē

Et cum contexunt amaranthis alba puellæ
 Lilia: & autumnō candida mala rubent.
 Ima uidebatur talis illudere palla:
 Nanq; hæc in nitido corpore uestis erat.
 Artis opus raræ fulgens testudine & auro
 Pendebat leua garrula parte lyra.
 Hæc primū ueniēs plectro modulatus eburno
 Felices cantus ore canente dedit.
 Sed postquā fuerant digyti cum uoce locuti:
 Edidit hæc tristi dulcia uerba modo.
 Salue cura deum: casto nam rite poetæ
 Phoebusq; & bacchus pieridesq; fauent.
 Sed proles semeles bacchus doctæq; sorores
 Dicere non norunt quid ferat hora sequens.
 At mihi fatorum leges auiq; futuri
 Euentura pater posse uidere dedit.
 Quare ego quæ dico non fallax accipe uates:
 Quodq; deus uero cynthius ore ferat.
 Tantum cara tibi quantum nec filia matri:
 Quantum nec cupido bella puella uiro.
 Pro qua sollicitas caelestia numina uotis:
 Quæ tibi secutos non sinit ire dies.

partu editos tergeminos: & quatergeminos: ut de tergeminis Curiatis atq; Horatiis apud historicos le
 gimus. Scylla q; uirginem canibus subnixa figurā. Scylla Phorci filia ex Creteide fuit olim perama
 ta a Glaucō deo marino: quē cum fōtem solitū subit affet: ut ex cōsuetudie sordes ablueret corporis:
 efficacibus Circes ueneficus amore Glauci deperditē inferiorem pubē imutatā sensit i canes & horrida
 aialia: ideo pudore uicta i mare se præcipitem dedit: quē admodū Ouidius libro. xiiii. metamor. scribit
 At probus cōmētator Virgilianus sane pantiqus pōit Scyllā Tritonē habuisse: quē amore detorque
 ret postea Neptunum cōciliasse: ea re
 exacerbatus Triton a Circe uenenoz
 auxilia: qbus illa pollebat. accepit: &
 ifecto mari: p quod ad neptunū Scyl
 la uentitabat: puella rei paratē igna/
 ra tenus inguma cōuersa sit i canes: re
 liqua delphinus sit: pars sola quē sup
 aquā eminet hominis effigiē retinuit
 Seua legna: leenē feritas imanissima
 est. Sic Catullus ad Ruffū. Nū tu leg/
 na mōthūs libyssinis aut scyllā latrās
 ifima inguinum parte tam mēte dura
 procreauit ac tetra. Barbara tellus
 scythiæ. id est scythia regio effertarū
 gētum plena: de qua multa Herodo/
 tus Alicarnasseus. & iustinus i Trogi
 Pompei epithomate dixerunt. Horrē
 daue syrtis. Syrtis locus i aphyrica fa/
 bulosus: ubi uariatis uicibus natura al
 ludit. ne p. n. pede neq; nauibus transi
 re illac datur: tum haronaz eunulis:
 tum maris fluxu ac refluxu repugnāte
 Amabilior dilectior obseruatio. No
 tos tepidos. notus meridionalis uētus
 est: qui quonā ex parte calidissima p
 flat: nobis tepidiusculus uenit: ita qdē
 spirās ut serenū turbet: & nubilū sere/
 net. Quamobrē a grecis
 dicitur. a latinis uero albus. Horatius
 carminū primo. Albus ut obscuro de
 tergit nubila cælo. Sepe notus: neq;
 parturit imbres perpetuos.

Et cum te fulco somnus uelauit amictu:
 Vanū nocturnis fallit imaginibus.
 Carminibus celebrata tuis formosa neera
 Alterius mauult esse puella uiri.
 Diuersas p suas agitat mēs anxia curas:
 Nec gaudet casta nupta neera domo.
 Ah crudele genus: nec fidū formiua nomē:
 Ah pereat didicit fallere siqua uirum.
 Sed flecti poterit: mēs ē mutabilis illi:
 Tu modo cū multa brachia tēde fide.
 Sæuus amor docuit dominæ fera uerba minātis
 Sæuus amor docuit uerbera posse pati.
 Me quōdā ad: neti niueos pauisse iuuenos
 Non ē in uanu n fabula licta iocum.
 Tunc ego nec cythara poterā gaudere sonora:
 Nec similes chordis reddere uoce sonos.
 Sed perlucenti cantus meditabar auena:
 Ille ego latonæ filius atq; iouis.
 Nescis quid sit amor iuuenis si forte recusas
 Immitem dominam coniugiumq; ferum.
 Ergo ne dubita blandas adhibere querelas.
 Vincuntur molli pectora dura prece.
 Quod si uera canunt sacris oracula templis:
 Hæc illi nostro nomine dicta refer:
 Hoc tibi cōiugium promittit delius ipse
 Foelix: ac aliu n desine uelle uirum.
 Dixit: & ignauus defluxit pectore somnus.
 Ah ego non possum tanta uidere mala.
 Nec tibi crediderim uotis cōtraria uota:
 Nec tantum crimen pectore inesse tuo.
 Nam te nec uasti genuerunt æquora pōti:
 Nec flammam uolens ore chymera fero:
 Nec consanguinea redimitus terga caterua:
 Cui tres sunt lingua: tergeminumq; caput.

xime: & solaris seruor caliditatē propriā earum auget: ideo estatis tēpore abstinentum est. Martialis

Ostendit etruscis manat quē fō/
 tibus unda. De seipso egrotāte
 mētionē facit. aduersa. n. ualitudine
 correptus p quidecim dies romē iux/
 ta tyberim iacuit: quapropter Proser
 pinā dominā mortis & uitę rogat: ut
 sibi diutius uiuere cōtigat: qppe & i u
 uentis est & pissimus. Fōtibus etruscis
 nō ex fōtibus tuscię emanāt aquę quę
 iuxta baias faciunt balneas amoenis/
 simas. sed ait se Romę fuisse estino tē
 pōre cum batis morandum esset. nam
 tyberis defluit ex ea parte uesti mon
 tis qua tusciam spectat. Sub estium
 non adeunda canem: qui de Baiis itel
 ligunt afferunt cane regnante baiarū
 fontes esse periculosos. estuant. n. ma

ad Fauſtinū. Horrida ſed ſeruēt nemēi pectora mōſtri Nec fatiſ ē baias igne calere ſuo. Ergo ſacri fo-
tes & littora grata ualete Nympharū pariter nereidumq; domus. Alii de romana urbe dictū putant.
Nūc aut ſacris: uernale tēpus fuiſſe dicit quādo eger erat. ſacris uero fontibus pro morbos depellēti-
bus. Sed cū purpureo uere remittit humus: remittit. i. relaxat aperit ſoluit p aduētum ueris. Vir. Et ze-
phiro putris ſe gleba reſoluit. Sed purpureū uer appellat floſculog; uarietate. nec mirū. nā purpureus
pro pulchro ab excellētibus poetis uſurpat. Virgilius. Et pro purpureo poenas dat ſcylla capillo. Ho-
ratius carminū quarto. Pauli purpu-
reis ales oloribus. nāq; olores albi ſūt
nō purpurei. Perſophene. Proſerpia
cuiuſi arbitrio noſtre uitę ptāſ ē Vir.
jēnei. Quę luētātē aiām nexofq; re/
ſolueret artus. hoc aut facit Tibullus
ueluti ante diem cadat. Nigrā denū/
ciat horam. horā pro diecula mortē
afferente. eſt. n. ut diximus Proſerpia
uitę noſtre arbitra. Martialis ad Luci-
nū. Nō oēs fallis: ſcit te Proſerpina ca-
num Perſonā capiti detrahet illa tuo
Horatiuſ itidem carminū. i. Mixta ſe/
num ac iuuenū denſant ſumera nullū
ſena caput proſerpina fugit. nam &
ea eſt quę naſcenti huſ lucem preſtat
unde morientū dominā per lucis de/
ſectū putauit antiq;tas. Iō diſta ē iuno
Lucina: & iuno iſera. Statius ſiluae ſe-
cūdo. lam cōplexa manu erinē tenet

Iſera iuno. Tireſia libro ſermonū. ii. itroductus dare iopi cōſiliū parāde rei q̄ i iam multa dixiſſet iqt
Sed me ipeioſa trahit proſerpia uiue ualeq;. Nāq; Pythagoras teſte Laſtantiō grammatico libro the-
baidos quinto. duo dixit eſſe hemiſperia: quibus proprios deos aſſignauit. ſuperioris louem & lunonē
reges fecit. iſerioris ditem & Proſerpina: quos louem infernum & lunonem infernam uocauit. Secū-
dum quem Virgiliuſ ait. lunoni infernē dictuſ ſacer. ideo Perſephonem intelligit: & eſt ſupplicationis
genus ad Proſerpina per ſermonis apoſtropham. Non ego tentauit. probat a pietate ſe longiori uita
digniſſimum. Ordo eſt. ego audax nō tentauit docere ſacra deę laudande nulli deorum temeranda. &
ſit ſenſuſ: q; non uerbo leſit cereris benignę ſacra: que nulli deorum publicare faſ eſt. fuerunt. n. cereris
myſteria nulli prophano homini detegenda. Quare Iuuenaliſ. Nec enim bonus & face dignuſ arcana
qualem cereris uult eſſe ſacerdoſ. Horatiuſ itidem carminum. iii. Vitabo qui cereris ſacrum uulgauit
arcane ſub iuſdem ſitrabibus: fragilem q; mecum ſoluat phaſellum. dixit de ſcelerato homine: cui dei
ipſi: fatum deſtinent ob ſuę linguę garrulitate. Eſt autē laudanda Proſerpine mater Ceres ob me-
rita: quę in mortales contulit. Docere. detegere publicare uulgare. Venena certa. certa. i. preſentanea
certum quidem uenenum dicitur quod efficax eſt. Dedit: porrexit. Admouimus egros ſacrilegis tē-
plis. hoc eſt in ſenſu non hortati ſumus ſceleſtoſ homineſ ut ſacra de templo ſublegerent: uel aliter nō
arcuimus ex templis egros ſacra colenteſ: & tamen amouimus pro expulſimus legitur. Quidam textuſ
habent admouimus igneſ: & eſt claruſ ſenſuſ. Faſta nephanda ſacrum dixit nephandum non ſollici-
tat cor meum per hypallagen. i. non ego pectore ſceluſ perpetrandum uoluo: uel ſceluſ nephandum
uocat homicidiuſ: quod facinuſ uexat facinoroſoſ & curiſ & ſollicitudine. Cicero pro Roſcio. Sua
que. q; frauſ & ſuiuſ terror maxime uexat ſuium quęq; ſceluſ agit amentiaq; afficit: ſuę male cogita-
tioneſ conſcientię q; animi terrent. Impia in aduerſoſ ſoluimus ora deoſ. blaſphemiam in deoſ conie-
ciſſe ſe negat. Nigroſ capilloſ: nigroſ pro teneroſ. nam reſpectu quo dixerat cani ſubdidit nigroſ: aut
ſignificat ſe nigrioriſ capilli fuiſſe: & per talem uerborum ambitum uult inferre q; nondum conſenſit
Curua ſeneſta. quippe percuruum facit hominē: ut Bacloque adiuta ſeneſtuſ. Tardo pede. propter
imbecillitate: quam infert homini ſenio macerato. Quom cecidit fato conſul uterq; pari. Se na-
tum dicit eo tempore quo Hirciuſ & Panſa conciderunt in bello contra Antonium pro Decio apud
Mutinam geſto ſecundo ſcilicet imperii Octauii anno: Suetoniuſ atteltatur amboſ conſuleſ opera
Octauii occiſoſ: ut ſoluſ imperaret. Aquiliuſ niger Hircium in tumultu pugne interemptum ab Octa-
uio dixit. ſed Panſę quoq; moſ ſuſpecta: Gliconiſ medici ueneno in uulnuſ indito. Quid fraudare
iuuat. a ſimili arguit q; diutiuſ uiuere mereatur. Uiuſ creſcentibuſ. uiuę non mature dicuntur

Scylla q; uirgineam canibus ſubmixta figuram :
Nec te conceptam ſaua leana tulit.
Barbara nec ſcythiæ telluſ horrendaue ſirtis:
Sed culta & diris non habitanda domuſ.
Et longe ante aliaſ omneſ mitiſſima mater:
Iſq; pater quō non alter amabilior.
Hæc deuſ in meliuſ crudelia ſomnia uertat:
Et iubeat tepidoſ irrita ferre notoſ.

Os tenet etruſciſ manat quaſ fontibuſ unda
Vnda ſub æſtiuū non adeunda canem.
Nunc autem ſacriſ baiarum maxima lymphiſ
Cum ſe purpureo uere remittit hmuſ.

ſemp exercere uſquequo ad maturitate peruenierint. Poma modo nata. poma intelligit: quę uix e-
ligno prodierint: & mala manu dixit. ut Virgiliuſ. Atq; mala uites icidere falce nouellaſ. Tertia regna
tertium regnum uocatur iſernuſ locus iſra terram. ſerūt. n. fabulamēta ſortibuſ olim i urnam cōiectiſ
lout cēlū: Neptuno aquā: Inſernū Plutoni cōtiſſe. Cimerioſ lacuſ: Cimerii populi ſunt i aſia: q; quo /
niam remotioſe ſit a nobiſ: apud iſeroſ eſſe putat: habita cōſideratiōe ad mūdi diſpoſitiōem: ſecūdu
antiquam maioreſ noſtroſ rationē. Cimerii enim gręce cimbrī uocātur: a quibuſ boſphoruſ cimeriuſ

At mihi pſephone nigrā denūciat horam:
Immerito iuueni parce nocere dea.
Non ego tentauit nulli temeranda deorū
Audax laudāde ſacra docere dea.
Nec mea mortiferiſ infecit pocula ſuccis
Dextera: nec cuiq; certa uenena dedit.
Nec noſ ſacriligoſ tēplis admouimus ægroſ:
Nec cor ſollicitant facta nefanda meū:
Nec noſ iſana meditantis iurgia liguæ
Impia in aduerſoſ ſoluimus ora deoſ:
Et nondū cani nigroſ laſere capilloſ:
Nec uenit tardo curua ſeneſta pede.
Natalem primo noſtrum uidere parenteſ
Cum cecidit fato conſul uterq; pari.
Quid fraudare iuuat uitem creſcentibuſ uiuiſ:
Et modo nata mala uellere poma manu.
Parcite pallenteſ umbrāſ quicunq; tenetiſ
Duraq; ſortiti tertia regna dei.
Elyſioſ olim liceat cognoſcere campoſ.
Lethæamq; ratem: cymmerioſq; lacuſ.

ſit tibi myſtica uitiſ antiquuſ moſ dū precari uolūt utilia uel grata: ut ſupra. Sic umbroſa tibi cōtingāt
teſta priape. Vitiſ aut myſtica. i. figuratiua dicitur ad representationem facti. Et Virgiliuſ myſtica uan-
nuſ hiaco dixit. ipſa ſacroſ ſignificatio occultata: ut Strabo ſcribit myſtica dicit: & in hac noſ imitateſ
naturā numiniſ effugientē noſtrum ſenſū mirum i modum numē ipſum honeſtamuſ. ſit aut myſticuſ
a myſterio: eſt myſteriuſ teſte Eufebio preparationiſ euāgelicę. ii. dictū a myſo quod latine ſceluſ ē: qđ
Dionyſio accidit: uel ab actico myente: qui uenādo perit: ut Apollodoroſ ſcripſit: uel forte quaſi

.i. fabulamēta quędā: hoc eſt quędā fabulaę ſignificatio. Medicando. maxima eſt iter gram-
maticoſ diſceptatio de gerundiis. Diomedes afferit Probū hęc participiali modo uerboſe ſupina ap-
pellaffe. quoniam nec certum habent numerum ne perſonam: ſed ſignificatum: quo ſolo ab imperſo-
nalibuſ differunt. Imperſonalia agentiſ tantum habent ſignificatum ut legitur ſcribitur. i. omneſ legūt
omneſ ſcribunt. participialia aut & patientiſ habēt ſignificatū: ut frigiduſ in pratiſ cātando rumpitur
anguiſ. & Vrit q; uidendo Foemina: nō dum cātāt uidet: ſed dum cātatur dum ab omnibuſ uidetur.
Seruiuſ uero enei. iii. ſuper illo Virgiliano. Ire iterum in lachrymaſ iterum tentare precando dixit. do-
naturaliter breuem eſſe. ſed plerunq; a Virgilio produci. ut Cantando tu illum. & cantando rumpit
anguiſ. At Priſcianuſ grammaticuſ octauo ſcribit: q; in o terminantia quę gerundia a modernioribuſ
appellantur & ſupina tamen ſunt: ut Probuſ teſte Diomede uoluit: tam ptocti q; corripit more uerbo-
rum ſeu aduerbioſum in o deſinentium. nam uel nomina uel uerba eſſe conſtat. apparet autem pluri-
miſ ex cauſiſ eſſe nomina: quoniam & prepoſitioni iunguntur. ut ad legendum: etiam ſeparatim.
quod uerbi non eſt quia per caſuſ uariantur. Sed ut ego arbitror nomina non ſunt: quoniam ea eſt
minuſ uis ut in huiuſmodi caſibuſ producantur: ſed uerba potiuſ dicenda: quoniam ad libitum po-

nominatur. De hiſ i quarto ample di-
cemuſ. Tempora priſca. ſeneſ. ſemper
tranſacta laudant: preſentia obſcurāt.
Terquinoſ dieſ: quindecim dieſum
egritudine. Et ſaciliſ lenta pellitur un-
da manu: elegāter uerſiculū fecit dū i-
tendit dicere innato: Nanq; dum na-
tatur aqua impellitur natatiſ manuſ
agitatiōe. Nō uelit pro nolit ſicuti nō
ſcio pro neſcio. ſed ſciendū aliquid
ſemper inter utruſq; poni uenūſtatiſ
gratia. Nigraſ pecudeſ: ut ſupra. Con-
cidit ad magicoſ hoſtia pulla deoſ.
nempe pecuſ uilli nigrioriſ diiſ iſeriſ:
q; obſcuritate gaudēt: cēditur ad ſa-
crificiuſ Et niuei lactiſ pocula mixta
mero. ita moſ ſacroſ exigit. nam ma-
nibuſ purum uinum & lac recēſ. i. ſta-
tim mulctum: aut id quod poſt foctū
quod coluſtrū uocant: libabant. Vir.
Hic duo rite mero libanſ charcheſtia
baccho Fundit humi: duo lacte nouo
duo ſanguine ſacro.

Andide liber adē: ſic ſit tibi my-
ſtica uitiſ. Sermonem facit ad Li-
berum ut ſe dolore leuet: de hinc pin-
cerna iuſſo pocula ſubminiſtrare: ſoci-
oſ rogat uino libere indulgeant: quod
animiſ faueat. Adē faueaſ preſentis ſiſ
ſeu fauorabiliſ. Candide pulcher: nā
uirguncule ſpecioſe figuram tenet. Sic

nuntur. sed seu uerbi uim habeat siue aduerbii rariuscule correptum do apud auctores inueni. Iuuenalis. Plurimus hic eger moritur uigilando. Qu. Serenus. Noxia sepe sibi nimium madendo fuerunt. Martialis ad Zoilum. Foelicem coenam zoile dando tuam: & cetera: que perrara sunt Munere uino a Baccho reperto: & mortalibus donato in usum uite foelicioris. Puer: minister pincerna. Generoso nobili & loco & tempore. Et nobis prona funde phalerna manu: hoc dicto eleganti id Catullianum non est minus pulchrum. Minister uetuli puer phalerni inger mi calices amariore. Ite procul durum cure genus. Appositio est cure durum genus. Cure dicuntur quod cor urant legitur & graues sunt: & dicendo ite iocose utitur ad rem inanimatam sermone. Delius: Apollo: a Delo natali in insula. Niueis alitibus: aut quasi Apollo augur omne dederit hilaritatis & foelicitatis hoc dixit: aut se uino operam impendere quoad sol pulcherrimus oritur intelligit. Hora. carminum tertio Viueque producet lucerne dum rediens fuget astra phoebus. Proposito istitu to meo. Me duce: pincipe seu primo: que archipino seu archipote uocatus. Namque in sodalitiis ueteres reges faciebant fortibus iactis. Horatius carminum primo. Nec regna uini fortiter talis. Et alibi. Quem uenus arbitrum dicit bibendi. Mite certamen: suaue concertationem in bibendo plurima uini pocula. Maiores enim nostri tot cyathos uini bibere in conuiuio consueuerunt quot annos amica sua haberet aut quot in eius nomine essent littere Martialis. Ne uia sex cyathis: septem iustina bibatur. Quinq; lycas: lyde quatuor: ida tribus. Omnis ab infuso numeret amica phalerno: Et quia nulla uenit tu mihi somne ueni.

Cum mea rugosa pallebunt ora senecta:
Et refera pueris tempora prisca senex.
Atque utinam uano nequeq; terrear astu:
Languet ter quos sed mea membra dies
Atque mihi thuscæ celebratur nuia lympha:
Et facilis leta pellit unda manu.
Viuite felices: memores & uiuite nostri:
Siue erimus: seu nos fata fuisse uelint.
Interea nigras pecudes permittite diti:
Et niuei lactis pocula mixta mero.

Andide liber ades: sic sit tibi mystica uitis
Sæper: sic hedera tempora uicta feras:
Aufer & ipse meum pariter medicando dolorē:
Sæpe tuo cecidit munere uictus amor.
Care puer madeant generoso pocula baccho:
Et nobis prona funde falerna manu.

Certamen ergo mite dixit quom alter alterum studet bibendo uincere. nam & in copotationibus sacrorum tot quoque uini pocula ingurcabant quot annos uiuere cupiebant. ideo Quidius fastorum tertio. Sole ta men unoque calant: annosque precatur Quot sumat cyathos: ad numerumque bibunt. Inuenies illic que ne storis ebibat annos: Que sit per calices facta sibylla suos. Recuset. tanquam reliquis sapientior. Fallat eum tecto cara puella dolo. dira est amantibus imprecatio: ut cara foemina amatorem decipiat cum altero intens. Ille: Bacchus. Dites animos. uinum homines hilarat: & foecundiora ingenia reddit: unde lectum est Ennium non nisi epotum composuisse carmen egregium. Et Horatius dixit carminum tertio. Narratur & prisca Catonis sepe mero caluisse uirtus. Ideo Propertius elegiarum quarto ait. Ingenium positum irriter musa poetis: Bacche soles phoebus fertilis esse tuo. Quin greci putauerunt sapientie uim augeri uino unde Horatius. Muniturque adhibe uim sapientie. Armenias tygres: quippe in hare simul cum lyncibus feruntur. quod utrumque animal uino & uia depascitur. Has dixerunt poetarum fabulamenta a Baccho perdomitas ad iugum trahendum. Horatius carminum tertio. Ac te merentem Bacche pater tuæ uexere tygres indocili iugum collo irahentes. Mollia corda dedit. i. mansuefecit animalia effera. Sicca: sobria. Conuenit ex equo: utile & conueniens est ex equo. i. iusta parte. Se. ipsu Bacchum. Vina iocosa: quibus iocosi homines fiunt. Nam si immodice bibantur faciunt eos contumeliosos. Ideo Horatius carminum primo. At nequis modici transiliat munera liberi: centaurea mouet cum lapithis rixa super mero debellata. Iam uenit: proueniet. hec temporum mutatio fit quom repentinum adesse malum existimamus. Sic in alteram partem. Lucanus. Vicimus o socii. Bibat. nempe statim fluctetur numen. His: qui bibere recusant. Cadmeæ matris preda cruenta docet. Argumentum sumptum ab exemplo Penthei quod Bacchus est iniuriarum persequentissimus. Pentheus fuit Echionis filius & Agaues Cadmi filie: qui cum Liberi sacra non modo negligeret. sed matrem etiam reliquumque foemina: gregem ab eis prohiberet: forte uisus a bacchante genitrice pro fera discriptus est. Propyrio tamen commentator carminum. ii. scribit Pentheum fulmine ictum interiisse: quod Liberum patrem teneret in

custodia preda cruenta: putant. n. agaue filium procul conspectum esse feram dicente ouidio metamor. tertio. Ille aper in nostris errat qui maximus agris. Ille mihi ferendus aper. Illaque siqua est malum Neque re imprecatur. Ira dei. quoniam illa Tibullum amantem spernit. Quid precor ah demens: Correctio est ex instabilitate amantis. Venti contraria uota. aeris nubes diri. se. antiquus est in dicendo modus quotiens uim rebus suis inesse uolunt: qua quoque oratione demonstrabant uanum uerborum exitum Catullus ad alphenum perfidum amicum. Vento irrita ferre an nebulas aerias finis. Unde Statius de achille premissorum frustratione uolens ostendere inquit Irrita ueto se in que promissa porcelle. at nos secure reddamns tempora mensis: hoc est sine iurgio & rixa conuiuemur Ita Horatius carminum tertio. procul omnis esto clamor & ita. Preterea dicit i crastinum nihil prospiciamus & hora presentis dona leti capiamus.

Ite procul duru cura genus: ite labores:
Fulserit hic niueis delius alitibus.
Vos mo proposito dulces faueatis amici:
Neue neget quisq; me duce se comite.
Aut si quis uini certamen mite recusat:
Fallat eum tecto cara puella dolo.
Ille facit dites animos: deus ille feroces
Contudit: & domina misit in arbitrium:
Armenias tygres: & fuluas ille leenas
Vicit: & indomitis mollia corda dedit.
Hæc amor & maiora uolet: sed poscite bacchi
Munera: que uestrum pocula sicca iuuant.
Conuenit ex aquo nec toruus liber in illos
Qui se quiq; una uina iocosa colunt.
Iam uenit iratus nimium nimiumque seuerus:
Qui timet irati numina magna bibat.
Quales his pænas quatas deus hisce minetur:
Cadmeæ matris præda cruenta docet.
Sed procul a nobis hinc sit timor: illaque siqua
Quid ualeat læsi sentiat ira dei.

Ei mihi difficile est imitari gaudia
falsa conquestio de mulierum fallacia. sane intelligendum est tibullum cum accumberet sollicitate cura quam immensam sustinebat: in hunc sermonem prorupisse. sensus est: difficile uideri posse simulare letitia & hoc nulli preterquam sapienti contigit. Itaque de Virgiliano aenea legitur spem uultu simulat premit altum corde dolor. istos autem quatuor uersiculos decet auri linimento transcribere. quia Cicero nihil fictum posse esse diuturnum tradit. Sollicitudine igitur oppressus propositum ut tempora mensis secura duceret declinans suspirat hec inquit ens. Turpes curas que hominem turpem hoc est deformatum efficiunt Odit lenis tristitia uerba pater. Ideo odit quoniam hilarat conuiuia bacchus Est lenis bacchus nominatus a leniendo

secundum donatum quod leniat mentem: que Seruius georgicorum primo damnat. nam ut inquit ipse uerbum grecum non potest latinam etymologiam recipere. Diodorus enim siculus: ut Eusebius refert: a .i. torculari deductum affirmat. Minoi gnosis Ariadna dicta est a parte Minoe est enim foemininum patronymicum. Catullus Quem procul exalta moestis minois oculis Gnosia deuotiuum est a Gnofo ciuitate Crete. Infert autem optimum esse: si dolor uitetur exemplo: ueluti si ab ariadna sumamus exemplum: que in Dia insula egei a Theleo relicta est. Mari ignoto Catullus desertam in sola miseram se cernit harena. Doctus Catullus cecinit: Fabulam quide Ariadne Catullus no iter argonautica eleganter tetigit. Est enim doctus epitheton ab omnibus antiquissimis Catullo attributum: Martialis Verona docti syllabas amat uatis. Fuit enim & oratione perspicuus: & carmine: tum facundus tum lasciuus & grauis. Hunc aulus Gellius poetarum uocat elegantissimum in his libris. quos noctium atticarum titulo inseruit. Viri ingrati Thesei qui beneficium acceptum non recordando ingratus merito uocatur. Vos ego nunc moneo. ordo est: ego uos nunc moneo felix est qui cumque discas posse carere tuo supple dolore alterius. sensus est fortunatum uideri quicumque dolori resistit suo: eum pro uitat alterius infelicitatis exemplo: unde dictum est: Felix quem faciunt aliena pericula cautu pedetia brachia illecebras mulieru notat. nam dum uolunt aliquid a maritis ipetrare osculatur eos quos ex iratis beniuolos efficiunt brachia collo molliter iniiciendo. Catullus ad Ceciliu nouicomense. Quauis candida miles puella. Euntem reuocet: manusque collo ambas iniiciens roget morari: Sordida falsa per iuria & malignitate scaturiens. lunonem suam. iuno dicitur sponsis esse pronuba. Ouidius in epistola Phyllidis. lunonemque toris que presidet alta maritis. periuria ridet amantum iuppiter. Sic supra nec irare time uentis periuria uenti irrita per terras & freta summa ferunt. Peruigilare per ualde significas

auget orationem. nam uigiliarum integritatem notat. Nec obstat an dicamus uigilo noctem unam & per unam noctem uigilauit. quod aliter sentiunt qui sunt imbecillioris ingenii: ut Laurentius Valla in elegantiarum ambagibus: Maro enim nobis scriptum reliquit. Per noctes aliquot diesq; cesso: & ante eum Cicero in proemio libelli qui haberemus inscribitur: ubi per aliquot annos admirabili quadam laude prouincie preffuit. Nec merenti merito. id est immerito nulla de causa & merenti addidit ut rem adaueret. Naida lympham hoc est aquam baccho quidem aquas immiscere utile & honestum est. Namq; Horatius ea propter acrone teste carminum secundo scripsit ad bacchum

Tu flectis amnes quonia munera eius admiscuntur aquis ad suauioremsu qua ex causa fingunt poetę Bacchi uiribus amnes domitos esse ac supatos: Minister pincerna bibo metior. Martia lympham: tyberia aqua. id est romana a Marte qui iuxta tyberim Syluam conpressit. nam prius scianus ostendit in tractatu de numeris & ponderibus antiquos. L. pro. N. posse fuisse. Namq; est nota quinquaginta ut Apollonides. & L. Tartheus testatur. unde latini dicunt lympham pro nympham aquam uel fontes uolentes monstrare. Virgilius dant famuli manibus lymphas. Possimus etiam martiam lympham interpretari ductilem illum riuulum quem Plinius refert in naturali historia. xxxvi. A. q. Martio iussu fenatus ut aquarum adueolos reficeret ut inductum: & auctoris nomine appellationem sumpsisse. Liquidum fortius adde merum uult aquam uino immisceri sed uberiores uini copiam infundi. At Catullus ad pincernam dixit. At uos quod iubet hinc abite lymphę uini pernitias & ad seueros migrate. hic merus est thyonianus.

Bernardini ueronensis poetę in elegias albi Tibulli commentatio quarta & ultima incipit.

E messalla canam quanquam mea cognita uirtus Terret.

Quartus & ultimus liber incipit in messallam continens panagyricum cum quibusdam elegiis quorum pleraque potius epigrammata uocari merentur. que de Cherinto adolescente formosissimo & Sulpitia Seruili filia habentur Mea uirtus cognita. laus est a prudentia. e celo enim descendit

Ut infirmę ualeant subsistere uires iuxta Horatii preceptum in poetica. Sumite materia uestris qui scribitis equam uiribus: & uersate diu quid ferre recusent: Quid ualeant humeri: cui leeta potenter erit res: Nec facundia deserit hunc nec lucidus ordo. Subsistere quasi plus humeris sustulerit quam ferre possit: & est metaphora sumpta a baulo. Si pro quantum. Laudes deficient carmina: hoc est non possum equare laudes tuas preconis uersuum meorum. Conditor compositor. nam condere componere est. nec tua preter chartis intexere quisquam Facta uelit. Messalle benignolentiam uenatur: quem egregie doctum fuisse ostendit. Te preter cuius eloquentia ceteros anteit. Est nobis uoluisse satis Sic propertius. Quod si deficient uires audacia certe Laus erit: in magnis & uoluisse fat est. & Ouidius ad Rufinum. Ut desint uires: tamen est laudanda uoluntas. Hac ego contentos auguror esse deos: & sensus est. uoluntas erit pro perfecto officio. Nec munera parua respueris a maiori probat munuscula non esse negligenda. Cres tulit quidam Dedalum male putant: qui remigium alarum postquam

Quid precor ah demens uenti temeraria uota
Aerę & nubes diripienda ferant.
Quamnis nulla mei superest tibi cura neera
Sis felix: & sint candida facta tua.
At nos securę reddamus tempora mensę.
Venit post multas una serena dies.

Ei mihi difficile est imitari gaudia falsa:
Difficile est tristi fingere mente iocum.
Nec bene mędaci risus proponitur ore
Nec bene sollicitis ebria uerba sonant.
Quid queror in felix: turpes discedite curę.
Odit lenæus tristitia uerba pater.
Gnosia theseię quodam periuria linguę
Fleuisti ignoto sola relicta mari.
Sic cecinit pro te doctus minoi Catullus
Ingrati referens impia facta uiri.
Vos ego nunc moneo: felix cuiusq; dolore
Alterius discas posse carere tuo.
Nec uos aut capiant pedentia brachia collo:
Aut fallat blanda fordida lingua fide:
Etsi perque suos fallax iurauit ocellos:
Iunoneq; suam: perque suam uenerem.
Nulla fides ueneri: periuria ridet amantum
Iuppiter: & uentos irrita ferre iubet.

ex creta in Italiam aufugit consecrauit apollini. nam Dedalus non cretenis sed atheniensis fuit quidam Minonem iustissimum regem Crete de quo tamen ambigimus res enim perobscura est: quisque quod placet dicat: nostrum est nihil imaginari. Scimus tamen Iginium scripsisse ex sententia quorundam grecorum iouem edos beneficio matris inter sydera collocasse. nam rex quidam crete fuit ad cuius filias Iuppiter enutriendus est delatus: quem quod lac ille non habuerint capram ei admisisse amalthęam non in ne: que illum educauit & cum solita esset geminos procreare eo fere tempore procreauit quos iter

Ergo quid toties fallacis uerba puellę
Cōqueror: ite a me seria uerba precor:
Quam uellem tecum longas requiescere noctes:
Et tecum longos peruigilare dies.
Perida nec merito nobis inimica merenti
Perfida: sed quis perfida: cara tamen.
Naiada bacchus amat: cessas o lente minister
Temperet anofum martia lympham merum.
Nō ego si fugiat nostrę cōuiuia męsę
Ignotum cupiēs uana puella torum
Sollicitus repetam tota suspiria nocte:
Tu puer & liquidum fortius adde merum.
Ladudum tyrio madefactus tēpora nardo
Debueram fertis implicuisse comas.
Ne tibi sit mea lux æque tam feruida cura
Ut uideo paucos ante fuisse dies.
Si quę tota cōmisi stulta iuuenta:
Cuius me fatear pœnituisse magis:
Hesternam quę te solum quę nocte reliqui
Ardorē cupiēs dissimulare meum.

E messalla canam: quę mea cognita uirtus
Terret: & infirmę ualeant subsistere uires:
Incipiām tamē a meritis: si carmina laudes
Deficiant: humilis tantis sum conditor actis.
Nec tua te preter chartis intexere quisquam
Facta queat dictis: ut non maiora supersint.

cepta uocat. Leta molorchis posuit uestigia terris. Molorchus pastor fuit Cleoneus non longe a nemea sylua inhabitans cuius hercules fuit hospes: cum ad leonis interitum descendisset. De hoc Callimachus meminit in oethion libris. Terris ergo molorchis. i. domo Molorchis cleonei: qui quod parum uirilium testiculorum haberet. Molorchus est nominatus. Leta autem uestigia: quod benigne herculem suscepit. quam quam pauper censu sed effectu diues: ut ait lactatius grammaticus. unde Statius poeta. Gloria nota cales foribus simulata salignis: Hospitis arma dei: paruoque ostenditur auro. Robur ibi & lassos qua declinauerit artus Illice: qua cubiti sedeant uestigia terra: aut quia honores illi pene diuonstribuit postquam ipse hercules addiscens ab eo quemadmodum leo coiret in ferrum prostrauit beluam. que filium suum dilacerauerat. instituit enim ludos quos nemea a silue loco appellauit. Parua mica. fruitulum crui mi

sydera Cleostratus dicitur primus ostendisse & alii autumant cretem pastorem fuisse in Attica. An eum qui ex se Cretam nominauit. Cretes quoque iuppiter esse accipitur qui ut scribit Diodorus cum gigantes urgeret in creta sed precipue Minlyum ante pugna soli & coelo bouem mactant quo faero manifestum fuit iouem fore uictorem Icarus. 10. Tortelius in libro orthographię scribit Icarium quadrissyllabum nomen fuisse filium Oebali Iaconum regis ex dorodoche filia orsilo/chi quem liber pater comitem habuit

Sed ego apud latinos inueni trium syllabarum: ut hic & apud Propertium elegiarum. ii. i. care cerops merito iugulate colonis. Hic cum sua in Bacchum fide uini usum meruisset suis que nouum messoribus poculum porrexisset: ab illis opinantibus uenenum sibi datum peremptus est. Quare ut longas fabule ambages omittamus. Ieuia ortę pestis sedata est. habito oraculo manibus filię suspense & interempti Icarum sacrificandum filia Erigone in signum quod iustitia dicitur translata est canis autem cui mera fuit nomen in sui nomis Iydu: quod etiam Prochyron: Icarus in bootę: qui arctophylax uocatur Alcides deus ascensus olympum: hercules cum se in Oetha combussisset: ob suorum facinorum gloriam in celestium numerum est a patre receptus: ut in metamor. tractat Ouidius dicitur Alcides ab alceo auo amphitryonis patre: seu

robotę quod sensisse uisus est. Propertius elegiarum quarto. Audistis ne aliquem tergo qui sustulit orbem Ille ego sum: Alcidem terra re-

eam uocat. Paut cibauit impleuit. est enim preteritum a pasco. Cornu inaurato ut fiat solēnius sacra
luuenalis. Et auratam iuoni cede iuuenam. Gratus quippe non facultas in amico. sed uoluntas spō
ctari debet: inde post hoc. Alios aliosque fastus id est multos & uarios. Opus mirabile mundi: hoc est
per scientiam philosophicam narret de mundi machina. que qualis sit ipse statim declarat per partes.
Qualis in immenso descenderit aere tellus. terra omnium elementorum depressissima est: quoniam in
globum consistet formata: suisque uiribus tendat ad centrum id est medium: circunquaque ipso aere lu

strata. Lucanus. Dum terra fretum
terramque leuabit aer: Nam ut ait Ci
cero de natura deorum. ii. Principio
te ra ipsa sita in media parte mundi
circunfusa undique est: hac animabili
spirabilique natura: cui nomen est aer
Deflexerit orbem incuruum. totam
nempe terram mare circuit. unde Am
phitrites & Neptūus uocitatur. Ideo
Manilius libro astronomico ait. Ae/
quora diffudit toto nascentia ponto.
Catullus. Occāusque mari totum qui
amplectitur orbem Aer uagus hoc est
nature mobilis huc illuc permeans.
Qua surgere nititur. omnia elementa
circularia sunt: itaq; dum alterum ab
altero discedit proximum attingit. Ae/
ther passim fluat. quatuor elemēta te
tigit quibus celi fabrica consistit quo
rum ignis liquidissimus est. Ouidio feri
bente primo metamor. hunc superim
posuit liquidum & grauitate carentē
Aethera. fuit uero ether filius Demo

gorgonis & ache: ut pronapides dixit. uerum nostri cum grecis pro elemento acceperunt. quare Apu/
leius maius quid in libro de cosmographia ait. scilicet celum ipsum stellasque omnem syderum com/
pagem: etherem uocari: non quod igneus sit & intensus ut quidam putauerunt: sed quod cur sibus rapidis
semper rotetur: unde Aristotelis sententia comprobatur in libris quos de celo composuit ex

enim semper uolo componi dixit. Contextus huic aeri cō
iunctus Ouidius inibi. Proximus est aer illi leuitate locoque. celo pendenti celum a cauitate quidem di
ci uoluerunt ueteres: aut a celatura greci cosmon abornati. Latini a puritie mundum. Claudantur ut
omnia quasi celum a celando id est tegendo deducatur. Sic Ouidius inibi: & quod tegit omnia celum
Par equalem laudem. seu quod spes abnuuit ultro. quasi uelit dicere maiora sed hoc non sperat. Tanto
carmine ubi de tuis laudibus agatur. Charte liber iste Nam quāquam atique. Messallam dicit precla
rum a stemmate domus sue. Gentis profapie. Superant superabundant. Non tua gloria est contenta
maiorum fama: hac. s. ratione non est contenta. quam ponit satyrus nepe miserum est alienę incumbe
re fame: Index existimator quasi iudex rerum tuarum. Imagine tuorum maiorum. Quam tibi maior
res sensus est. tu contendis anteire omnes maiores tuos re & uirtute ut ipse futurus sis uenturis maius
deus: quam tibi tui maiores extitere. At tua non titulus promittit Messallam eternum fore pro/
pter sua benefacta. uno enim titulo non capientur omnia a se gesta sed magna de illis uolumina con/
struentur. Titulus ergo non capiet id est epitaphium non comprehendet. est enim titulus teste Lactan
tio grammatico theba. iii. memoria bonorum factorum qui solet supponi tumulis mortuorum. Cupi
di: auidi auctores scilicet. Componere ad componendum conuenire. Quique canent iuncti pede. poe/
tas intelligit: quorum ars in uersibus colligitur structura pedum egregie locatorum. Quique soluto hi
storiographos accipit: qui libera scribendi licentia uagantur. Quis potius certamen erit: quis pro qui
bus inerit concertatio ut aliis alium eleganter & copiose scribendo superet. castrisue foroue. sensus est
eorum quisque scriptorum excellentiora dicet de tua in militia domique administrationis sapientia &
integritate nemo tamen uirtutem tuam equare uerbis poterit: hoc est digna satis orationibus suis com
prehendere quod statim per similitudinem declarat. Libra bilanx trutina. Sedet descendit. est autem
dictio sumpta a trutina. Alterno orbe orbem uocat scutulas ipsius bilancis: alterno uero propter alter
natim descendente & exurgente. Inconstantia uulgi endiadis est prouulgus inconstantissimum. Sedare

Est nobis uoluisse satis: nec munera parua
Respueris: etiam phæbo gratissima dona
Cres tulit: & cunctis baccho iucundior hospes
Icarus: ut puro testantur sydera celo
Erigoneq; canisq; neget ne longior atas
Quin etiam alcides deus ascensurus olympum
Lata molorchis posuit uestigia terris
Paruaq; caelestes placauit micæ: nec illis
Semper inaurato taurus cadit hostia cornu.
Hic quoq; sit gratus paruus labor: ut tibi possim
Inde alios: aliosq; memor componere uersus.
Alter dicat opus magni memorabile mundi
Qualis in immenso descenderit aere tellus:
Qualis & incuruum pontus conflexerit orbem:

queat hoc est officium summi & maxime auctoritatis uiri solus enim uir integer ignobilem uulgum po
telt componere. Quare Maro per comparisonem dixit. Tum pietate grauem ac meritis si forte uirū
quem conspexere silent arrectisq; auribus astant ille regit dictis animos & pectora mulcet. Pylo Py
lus Nestoris ciuitas fuit: de qua diuersa est apud geographos sententia: ut in octauo Strabonis de geo/
graphia legitur: itace oppidum ubi Vlyxes regnauit: & una ex echiadibus sila: sed illud refertur ad
sequentem uersum: uel parue magnum decus urbis ulyxem ille: Nestore Tum terna per orbem Secla

Et uagus e terris qua surgere nititur aer.
Huic & contextus passim fluat ignibus ather:
Pendentiq; super claudantur ut omnia celo.
Et quodcuq; meæ potuerunt audere camœna:
Seu tibi par potuerūt: seu q; spes abnuuit ultro
Siue minus: certe q; canent minus: oē mouemus
Hoc tibi: ne tanto careat tibi carmine charta.
Nam quanq̄ antiquæ gentis superant tibi laudes
Non tua maiorum contenta est gloria fama:
Nec quæris quicquid iudex sub imagine dicat.
Sed generis priscos contendis uincere honores:
Quā tibi maiores maius decus ipse futurus
At tua nō titulus capiet sub nomine facta
Aeterno: sed erunt tibi magna uolumina uersu:
Cōueniet q; tuas cupidi cōponere laudes
Vndiq; quiq; canēt iuncto pede quiq; soluto:
Quis potius certamē erit: sim uictor i illis:
Ut nostrum tātis iscrībam nomē in actis.
Quiq; tibi maiora gerit castrisue foroue:
Nec tamē hic aut hic tibi laus maiorue minorue
Iusta pari premitur: ueluti cum pōdere libra
Prona nec hac plus parte sedet: nec surgit ab illa:
Qualis iæquarum siquādo onus urget utriq;
Instabilis natat alterno depressior orbe:
Nam seu diuersi fremat incōstātia uulgi
Nō alius sedare queat: seu iudicis ira
Sit placanda: tuis poterit mitescere uerbis:

Homerus Vlyxi ante omnes i omni genere uirtutum ornato hoc attribuit i primis oppida multa adit
Fuit huic sapiētia nota. Hic uero tractatus Tibullianus ex homerica lectione totus excerptus est. Qua
maris extremis: ad penitissima quippe orbis loca Vlyxes iactatus est: & hispaniam accipit ubi extra co/
lumnas in atlantico pelago Homerus Vlyxem fuisse scribit. Cyconum manus: Cycones populi sunt
Thraciæ iuxta hebrum: quos ulyxes certamine inito superauit. nāque Ditis asserit q; quom Vlyxes de
palladio cum Pallamede certaret. & iam eius causa occubisset Ajax: timēs ipse ne interciperetur. ena
uigauit clanculum. neptunus ex obitu Palamedis nepotis indignatus eum ui tempestatis aggressus est
sed ille in cyconum terra ueniens uix illis superatis euasit sospes: non ualuit cyclops coeptos auertere
curfus. De Polyphemo intelligit qui in sicilia ethnam inhabitauit. huic unum oculum in fronte solum
attribuit antiquitas: ut rem poetico figmento doceret: fuit enim uir qui prudētia plurimum ualuit quo

fertilibus titan decurreret oris: ita di/
ctum est ut ab Ouidio duodecimo me
tamor. annos bis centum nunc tertia
ducitur etas. annos enim Nestor tercē
tos egit: homerus.

Acron tamen Horatianorum carmi/
num secundo commentario ait Nello
rem annos nonaginta uixisse: hoc est
tribus etatibus sum. tum. imā enim etā
tem triginta annos posuisse antiquita
tem refert: quod & lactantius gram/
maticus Thebaidos quarto secutus ē.
Credidit enim nestorem annorum sexa
ginta fuisse: quom bellum thebanum
constatum est: in quo tamen ipse mili/
tare uoluit. unde poeta scribit luuenis
etate secunda Nestor & ire tamen pe
ritura i castra negauit. Ille per ignotas
audax errauerit urbes. Horatius in po
etica ex Homero transferens ait. Qui
mores hominum multorū uidit & ur
bes. Sed dum audax dicit ulyxes. lau/
dem imminuit: ut Messallam uberius
laudet: Nam poete: ut Strabo in geo
graphia scribit: heroas illos antiquis/
simos singulari p̄ditos sapientia su/
isse declarant. qui ad multa peregrinā
tes loca longis uagabantur erroribus
In amplissimo enim ponebant multo
rum mortaliū urbes uidisse & pruden
tiam intellexisse: ut Nestor & Menelaus
apud homerum gloriantur: qui quidē

circa in fronte hoc est in cerebro unum oculum pro uigilantia & calliditate dicitur habuisse. unde Polyphemus quasi multe samē interpretatur id est percelebris. Cessit & etneę interpretatio est superi oris uersiculi duriusculum enim id uisum est ad intellectum polyphemus quidem filius fuit Neptuni: ea ratione quam aulus Gellius in noctibus atticis ponit. Vetus enim homines supra humanas uires alia qua excellētes uia deos: filios dixit: quod si ferociores crudelioresque fuerat neptū. i. maris credidit uel certe filius fuit neptū ex Thofa filia Phorce ut Homerus in odyſſea ponit. Hic tentauit Vlyxem decipere nisi uiri grauis prudentia intercessisset: quam tangit dicendo per synecdochē lunctā maroneo foedatus lumina baccho. Sed clarius & breui pertractada est fabula. Post excidiū troianum Vlyx ab celeno cepit oraculū se uariis regionibus iactandum antequam ad patrios lares: perueniret postea quam igitur multa perpeſſus est: uenit in siciliā duodecim comitibus sociatus: ubi hominem ferum & immanem Polyphemum nomine conspicatus de loci situ & hominum ritu seſcitatur ille superbe: ut feritas postulabat: respondens: duos ex illis continuo inglutit sequēti luce totidem fregit dentibus nec alter inclinante die in ceteros se habuit tunc Vlyx pacis recōcillatione simulata cadum unum ex tribus quos secū uexerat sitienti porrexit. supplicans ut sibi reliquit: sodalibus uim nollet in ferre: quod gigas si alium sibi dedisset uini cadum deinde alium pollicitus est: Quamobrem ebrius sōnū coepit. cui Vlyx cum cetero comitū coetu necem parans oculum unum quem solum in fronte gestabat: acutis palis eruit interfecturum: quod ouium pellibus induti omnes ut fallaciam illi inicerent: ab antro tui digressi sunt. Maroneo ergo baccho positum non est a Marone: de qua urbe Luitius in primo de bello macedonico meminit sed ab homine Maroneo nomine. ut in Probo commentatore scriptum inueni. Nam ubi uirgilius in georgicis dicit: luuat ismara baccho conferere: ille ait ismarum esse oppidum: quod expugnauit Vlyx quom a Troia discederet: & uictor unum accepisset a Maroneo: cuius pater Cupithus traditur quod unum cyclopi dedit. Eius autem tanta uis fuit: ut unum uini metron uiginti metra sustinuerit aq̄: iuxta quā sententiam auctor loquitur: & Propertius elegiarum secundo inquit. Nec non ismaro tu Polypheme mero. plinius autem in naturali historia quartodecimo ex homeri sententia Maroneum nasci in loco Thracię maritimo dicit. Vexit & eolios placidum per nereā uentos. Fabulamenta poetarum referunt quod tunc ab eolo hippotade uentos accepit in utre: ut domum suam sine lesione eorum enauigaret: at quom diebus nouem enauigans portum tetigisset: tanta fuit familiarium auditas quid illud esset in telligendi: quod opes putantes illic congelatas utrem soluerunt: quo facto Vlyx iterum ut uentorum ad uersaria arreptus peregre ire coactus est: dicente Ouidio metamorphoseos quartodecimo. proxima post nonam quom sese aurora moueret. Inuidia socios prędeque cupidine captos. Esse ratos aurum dempsisse ligamina uentis. Cum quibus isse retro per quas modo uenerat undas Aeolique ratem portus repetisse tyranni: Aeolus enim: ut Strabo in geographia scribit ex grecorum sententia: ideo habitus est uentorum custos & rex quod in ipsius freti locis: per que cursus & recursus est: & nauigationis asperitas per fluxus atque refluxus aggrediendi signa comonstrabat. Apud enim maiores nostros ob aliquam commoditatis rationem magni uiri sunt celebrati pro diis ut in deorum natura Cicero scribit & plerique primatu digni sunt habiti: qualis Danaus in Agris inundatione ostentans: & atreus aduersū solis cursum uates habiti & aruspices reges. pręterea: ut idē geographi. vi. scribit: Sicilia uulcāo sacra tribus in locis quasi crateribus efflat: quom tota ignita sit Si igitur uenti spiraturi sunt: pro eorum qualitate signa protenduntur. Nam si hauster erit nebulosa circum insulam effundebatur caligo adeo ut procul spectantibus Sicilia non cerneretur. Si boreas ex altero cratere purę flāmę altius euehebatur. maioresque irrumpebāt spiritus. Sic de euri & zephyri obseruationibus scribitur. in quibus omnibus custodiendis Aeolus diligentissimus a poetis sub fabulamēto poetico ueritatē sequētibz uentorū rex uocatus ē. Vlyx autē secundum Homerum in sicilia coriorum sitorem inuenit. a quo uentos datos ab

Nō pylos atq; ithace tantos genuisse feruntur
Nestora: uel parua magnum decus urbis ulixē
Vixerit ille senex quis: dum terna per orbē
Sæcula fertilibus titan decurrerit horis:
Ille per ignotas audax errauerit urbes:
Qua maris extremis tellus includitur undis:
Nam cyconūq; manus aduersis reppulit armis:
Nec ualuit cyclops ceptos auertere cursus:
Cessit et atneę neptūnius incola rupis
Victa maroneo foedatus lumina baccho.
Vexit et eolios placidū per nereā uentos:
Incultos adiit lestrigonas: antiphateq;
Nobilis artaciæ gelidos quos irrigat unda.

Aeolo insutos esse fictum est: qui alludere uoluit ad piscationem galeotarum piscium: quam in sexto Strabo pertrahat. Incultos lestrigonas. lestrigones populi sunt in extremo Italię Siciliam uersus est: feris moribus habitantes prius urbem Formiarum inter Terracinam & Sinuessam: dicente Ouidio. Inde lami ueteres lestrigones inquit in urbem Venimus: antiphates terra regnabat in illa. Ad hos. n. Vlyx peruenit. lumenalis. Fingentem immanes lestrigonas. Antiphatemque: hic fuit lestrigonū rector: ut in antedicto loco Ouidius ostendit. Antiphates terra regnabat in illa. Sed quare lestrigonas dixerit: postea regem illoge subdiderit: ea ē ratio: ut historiam exple-

Solum nec doctæ uerterunt pocula circes:
Quāuis illa foret solis genus apta uel herbis
Aptaq; uel cātu ueteres mutare figuras.
Cymmerion etiam obscuras accessit ad oras
Quis nunq; cadēte dies apparuit ortu
Seu supra terras phæbus: seu curreret infra.
Vidit & inferno plutonis subdita regno
Magna deū proles leuibz discurreret undis:
Præterit q; cita s; renum littora puppi.

Perse nata est Hecate: quę cum patre uenenum assumpisset: nupsit Oete patrio: tresque liberos sultu / lit Circe: Medea: Aegialeum. Hęc Circe omnes uilyxis socios uertit in porcos. Virgilius. Carminibus circe socios mutauit uilyxis: Solus Vlyx euaſit. Quippe ut Ouidius refert. Mercurius uilyxi florem dederat: Tmolio nomine uocant superi: nigraq; tenetur radice: & aureum colorem ostendit: de quo in naturali historia plinius ait. Huius ope & deorum monitis ipse sospes stetit. hunc Maro in priapeis iocis scaturiens & salibus mentulam interpretatur: qua ob insolitam crassitudinem Circe oblectata se abstinuit ab Vlyxe. Circe enim ex taurica regione fugiens non longe a Caieta sedem posuit in monte quod Circeus dicitur: de suo nomine: scribente Ouidio. Nomine dicta suo circea reliquerat arua. Herbis uel cantu. ueneficarum est barbarum & uerborum uti potentia: ut Lucanus sexto docet. Cymmerion etiam obscuras accessit ad oras. Cymmerion grece positum est: & populi sunt in Asia uicini fedibus amazonum: ad quos Homerus in odyſſea scribit Vlyxem ex ultimo occidentis maris aplicuisse: quos certe ipse ad inferos esse constituit ea ratione quod ad septentrionem & occasum habitant loca sita ad bosphorum: uel quod Homeri etate uel paulo ante accessum ad Cymmerios factum fuisse commemorant ad eoliam usque ad loniam: adeo etiam obscuras oras dicit. quod Taurum: ut ait Priscianus: cymmerius gelidis habitant sub sinibus unum. Quippe hoc tunc ostendit Homerus obscuras eorum oras per agri clima insinuans: quod tenebrosus sit quom aere & nebula illi cooperti sint. Vnde Guarinus noster in Strabonis geographię primo Homerum interpretans ait. Illis sol nunquam Phęton sua lumina spargit: pernitiosa super nox semper tenditur uis. Ideo Ouidius metamor. undecimo somni domum describens quom prope cymmerios esse dixisset subdidit. Quo nunquā radius ortusue cadensue Phœbus adire potest: nebulę caligine mixte exalantur humo: dubię crepuscula noctis. Quis pro quibus antique positum. Cadente die nunquam ortus apparuit: hinc dignoscitur quod sunt populi in ultima regione Asię uersus septentrionem positi quom neque in ortu suo neque in occasu sol illis re unquam ostendat. Dies solaris lux. seu curreret infra per antipodum regionem nobis inferiorem dicit. quasi mirū non sit. si quom sol non s; lucet illis non uideatur. At saltem quom a nobis recedens lustrat antipodas uideri proculdubio apud illos deberet. Vidit ut inferno plutonis subdita regno. Magna deum proles leuibz discurreret umbris. per fabulamenta poetica Vlyxem ad inferos descendisse dicit. quom ille scilicet ad bosphorum Cymmerium & cymmerios populos accesserit. qui quoniam tenebrosa incolunt loca. antiquitas Vlyxem finxit ad inferos descendisse. hoc est ad finitimas inferno & obscuras regiones. Propertius secundum fabulas ait elegiarum. iii. Nigrantelq; domos animarum impleſſe silentium. Nam ibi deorum prolem uidit qualis fuit Hercules & Bacchus. quorum simulacra sterisse illic putant antiquitas. Potest & generaliter accipi de humano genere. omnes. n. ferius aut citius ad unam sedem properamus. ut Ouidius tradit. Illud quoque non inconuenit ut magna deū proles ad uilyxē reſerāſſet & subitelligat dū discurreret. Nā ex loue genitus ē Acrisius. ex eo Laertes ex quo & Anthidia uilyxes.

a loue quartum tenens locum propaginis. Syrenum littora cantu: syrenes nymphę fuerunt Acheloi si-
 lie: quę in tractu pelori tam artificiose concinebant: ut una uoce: altera lyra: tertia tibia transeuntes
 nauitas detinerent: Quidio scribente de arte amandi tertio. Monstra maris syrenes erant: quę uoce ca-
 nor. Quilibet admissas detinere rates. Hac ex causa Vlyxes prudentissimus & rerum scientissimus
 socios cęra suas aures obligare iussit: ut imminens periculum euaderet: dicente Martiale ad Cassianũ.
 Syrenes hilarem nauigantium poenam blandasq; mortes gaudiumq; crudele. Quas nemo quondam
 deserebat auditas fallax ulyxes dicit
 reliquisse. Sed Palephatus libro prio-
 icredibilem eas fuisse meretrices scri-
 bit: quę deciperent nauigantes: ut Eu-
 sebius de temporibus memorat. Con-
 finia tergemini montis. nequaq; fines
 hilybei: pachyni: pelori accipimus: in-
 ter quos scylla latrans in ima ingui-
 num parte tumultuatur. Sed quod ait
 Eratosthenes: quem Strabo in geogra-
 phię primo damnat: quom Homerũ
 reprehendat compluribus in locis: tũ
 q; de syrenibus locutus sit perperam.
 nam sunt: ut ait ille: qui syrenes in tra-
 ctu pelorio ponant: alii ad syrenuffas
 insulas: qua plus q; duo milia stadio-
 rum ab sint: illas autem triuerticem ef-
 se scopulum qui cum animum a posido
 mate snum dirimat. Verum scopulus
 ille nequaquã triuertex ę: nec nimis in
 sublime tollitur: ceterum cubitus qui
 dem longus & angustus a caprearũ
 fredo locis extenditur: altero ex montis latere syrenum facellum habens: ex altero autem ad posido-
 matem sinum parue tres insule adiacent deserte petrosę: quas sirenuissas uocant. Sed quom Homerus
 dixerit eas esse non est error habito ad Siciliam respectu unde non discessit. Nantem: nauigantem.
 Orbe seuo. gurgite t. meti utiq; semper procelloso: tum maxime tamen seuo: quippe Quidius scribit
 metamor. xiiii. Scyllam cum in monstrum horrendum conuersa esset memorem ueneficiorum Cir-
 ces absorpisse quosdam ex Vlyxis sociis Circeam amantes. Charybdis uiolenta suo ore. hoc ideo di-
 ctum est: quoniam monstrum istud est loco tempestuoso. Namq; alternatim sursum deorsum uersus
 uoluitur: quod statim poeta notificat: & Homerus scribit Vlyxem in sorbitionem ipsius incidisse: sed
 tamen euasisse. Pascea uagi solis: uon occidentem regionem accipit: ubi fabulantur poetę esse solis sta-
 bula: sed Sicilię partem intelligit: ubi ex sententia Homeri in Odyssęa Lampetie cuius soror erat Phae-
 tusa solis filia ex nera nympha patris armenta custodiebat: qua iter faciens Vlyxes locus permisit ut
 ex illis arriperent: quod ne facerent a Circe premonitus erat. Quamobrem fecit naufragium. hanc fa-
 bellam tetigit Propertius elegiarum tertio. Lampetie sculis ueribus mugisse iuuenos Pauerat hos
 phoebo filia lampetie. Atlantidos arua calypsus. Calypso fuit Atlantis filia: ut in odyssęa scribit Ho-
 merus: & Virgilius in priapeis inquit. Hic legimus circeam atlantiadamq; calypson Grandia dulichii
 uasa petisse uiri. Quamquam Hestodus in thecgonia oceani & Tethyos filiam scripserit. ad hanc nau-
 fragus Vlyxes post abitum a Circe peruenit: cuiusq; conturbatio septennium usus est: quę habitauit i
 insula de suo nomine in mari aphrico iuxta ionium uersus maiores syrtes. Tellus pheacia. Corcyra
 dicit: quo perueniens naufragus ab Alcynoo rege benignę susceptus est: cuius in dicendo copia & or-
 natu capta dicitur Nausicaa regis filia. Quãuis Homerus noster in priapeis ridens dixerit membri ma-
 gnitudine oblectatam: cuius crassitudinem mirata est frondenti ramo uix potuisse tegi. Finis. quip-
 pe suorum errorum finis fuisset Corcyra si regiam filiam oblatam sibi i matrimonium accepisset: sed
 abiit: ut Homerus amplissime cecinit. Seu finis quia inde discedens recta domum annauigant: sed a
 Thelegono interceptus uitam finiunt. Atq; hęc seu nostras. uult poeta de erroribus Vlyxis famam
 diminuere: ut Messallę gloriam largius extollat: quasi fabulosa fuerint multa quę de eo enarrantur:
 ut Quidius in tristibus. Adde quod illius pars maxima ficta laborum: Et Eratosthenes adeo
 fabulatorias de Vlyxe nugas ludit: ut cum omnes tum maxime Homerum uaniloquum fuisse testatus
 sit. **Tua dum facundia maior.** Quintilianus decimo Messallam facundum fuisse notat. Messalla

**Illum tergemini nantem confinia montis
 Nec scyllę seuo cõterruit impetus orbe:
 Cum canibus rapidas iter sřta serperet undas:
 Nec uiolęta suo cõsumpsit in ore charybdis .
 Vel si sublimis fluctu confurgeret imo
 Vel si iuterrupto nudaret gurgite pontum.
 Non uiolenta uagi sileantur pascea solis:
 Non amor et foecunda atlantidos arua calypsus:
 Finis & errorum miseri phæacia tellus :
 Atq; hęc seu nostras iter sunt cognita terras
 Fabula siue nouum dedit his erroribus orbę:
 Sit labor illius: tua dum faciũdia maior :
 Nam te non alius belli tenet aptius artes**

nitidus & candidus: & quodammodo praeferens in dicendo nobilitatem suam: uiribus minor.
 Qui etiam Cicerone florente non parum in eloquentia dignitatis cum Pollione obtinuerit. Nouum:
 non uerum sed fictum. Artes belli: rei militaris scientiam. Fossam: fossa est castrorum & muro /
 rum circa & extra pomeria: fouea uero scobs dicitur: a fodio utrunq; uenit: inde fossor & fossorium.
 Describit autem particulatim quibus inniti rebus imperator in bello debet. Neros. instrumenta
 bellica qualia sunt phalarica: balista: scorpio: & huiusmodi reliqua. Sit melius claudere: scilicet ab
 icursu hostiũ. Dulces liquores: sicut
 losos: ne exercitus aquaę pęuria obru-
 at. Assiduo certamine laudis. Miles nõ
 torpere debet: sed assiduo ludo laudę
 q̄rere: cui propter strẽnitatę ductor
 afficiatur. hoc autem satellites in ca-
 stris decet efficere uti postea in bello
 corpus ad omnem uirtutis patiẽtiã
 induratum habeant. Iccirco Lucanus
 de Catõe scripsit: lamq; actu belli nõ
 doctam ferre quietem Constituit mę-
 tes seriemq; agitare labore. Et a Clau-
 diano scriptum legimus. Si bella to-
 nant prius agmina duris Exerce studi-
 is: & seuo prestue marti. Tardam
 non celeri uolantes cursu: Lento flexi-
 bili uel tardo Arcto freno. id est oria
 fatis anguste fabrefacta. Compeſce
 re. retinere: quod magnę est industrię
 Huius dicti contrarium itatim ponit
 Permittere: effundere: & in totum
 dare. Virgilius. Classiq; immitit ha-
 benas: Loca signata: pro scopulo di-
 xit: quasi ad signum id est metam elec-
 ta. Martis. belli aut ueri aut in speci-
 em ueri. Aduerſis signis: uexillis obu-
 iam directis. Faciem: prospectum to-
 tius pugne: agmen quadratum: uti p
 quadrangulum dispositum incedat
 quadratę huiusmodi instructõis exer-
 citum in bello uarias species Linius in
 decadibus ponit. Inęquatis: ut altera
 sit maior: & effusior a iera. Dupli-
 cem: dupliciter diuisum: aut iunctum:
 simul commixtum. Dextraq; ut leuũ
 teneat miles: intelligit strẽnitatem
 militis utramq; in pugne partem se u-
 riliter exercentis. Dubias. incognitas
 & non ueras. Fortis iapidie: laus est
 a corpore & animo. De fortitudme
 iapidum scribit Appianus alexandri-
 nus. lapis aetholus fuit qui in ea parte
 qua Timiauis fluiuis decurrit oppi-
 dum constituit: & inde ea pars iapi-
 dia appellata est. horum populorum
 oppidum arupinum Messalla deuicit
 ut idem auctor scribit. Fallax pan-
 nonius. fallaces hoc ę rebelles & p̄fidos p̄nonios ostēdit idem appianus in libro qui inscribitur Illyri-
 as: ubi ait q; p̄nonii sunt a romanis dicti: q; a gręcis p̄ones appellant: olim iter illyrios annuuerati.

**Qua deceat tutam castris deducere fossam:
 Qualiter aduersos hosti defigere neruos
 Quemue locum ducto melius sit claudere uallo
 Fontibus ut dulces erumpat terra liquores :
 Ut facilisq; tuis aditus sit: & arduus hosti:
 Laudis & assiduo uigeat certamine miles
 Quis tardãue sudę melius: celeremue sagittam
 Iecerit. aut lento periregerit obuia pilo :
 Aut quis equum celerem arcto cõpescere freno
 Possit & effusas tardo permittere habenas.
 In p̄ uicem modo directo contendere passu:
 Seu libeat curuo melius contendere gyro:
 Parma seu quis dextra uelit: seu leua tueri:
 Siue hac siue illac grandis uenit impetus hastę
 Amplior: aut signata cita loca tangere funda .
 Iam simul audacis ueniunt certamina martis ;
 Aduerſisq; parant acies concurrere signis .
 Tum tibi non desit faciem componere pugnaę
 Seu sit opus quadratum acies consistat in orbem
 Rectus inæquatus decurrat frontibus ordo
 Seu libeat duplicem: seu uinctum cernere martę
 Dextraq; ut leuum teneat: dextrumq; sinistra
 Miles: sitq; duplex gemmis uictoria casus .
 At non per dubias errant mea carmina laudes:
 Nam bellis experta cano: testis mihi uictę
 Fortis iapidie miles: testis quoq; fallax
 Pan nonius gelidas passim disiectus in alpes :
 Testis arupinus: & pauper natus in armis
 Quem si quis uideat uetus ut non fregerit ætas :
 Terna minus pilia mirtetur sacula fama .
 Centum foecundos titan renouauerit annos:**

nonius. fallaces hoc ę rebelles & p̄fidos p̄nonios ostēdit idem appianus in libro qui inscribitur Illyri-
 as: ubi ait q; p̄nonii sunt a romanis dicti: q; a gręcis p̄ones appellant: olim iter illyrios annuuerati.

peones autem appellati a Peono uel Panoio filio autari nepote Ilyrii: qui genitus est ex Galathea & Polyphemo. eam. n. regionem tenuit: & a se cognome imposuit. In gelidas alpes spiritus. i. motes altissimos: & ideo ad capiendum difficillimus. Testis arupinus & pauper natus i armis: duo dicit. primum hominem natum loco durissimo: deinde pauperrimo: que omnia fortitudinem alumnis prestat. Vnde Horatius libro carminum tertio. Robustam amice pauperiem pati robustus acri militia puer co discat. Ut no fregerit aetas. Quippe diutissime uiuunt. Secula fame pylie: etatem diutissimam Nestoris Pylis: quem supra diximus ternam uixisse etatem. Centum foecundus. No de hyperboreis loquitur populus: qui annum centesimum transigunt: & ultra: ut festus asserit: & Pyndarus Symonidesq; poetę annos mille uiuere dixerunt. Sed de gallicis quibusdam seu septentrionalibus intelligit gentibus. Ipse tamen uelox. sensus e qd quanq; effectus sit propter annorum multitudinem: insilit tamen etiam forti perq; intrepide. Moderator: rector equi infrenis. Domator antique protulit pro domitor dixerunt enim uereres domo domauit domatum. Domator itaq; hoc est gubernator & qd si equiso. Libera colla: non alias a romanis in seruitutem redacta. Cathene romanę: imperio romanorum: & stat in metaphora a canibus collum loro supponentibus. Veracibus si gnis: uera enim sunt: quoniam sequitur celi rationem: ut apparebit ex inferioribus. Quis amithaonius nequeat certare melampus. Melampus fuit Amithaonis filius ex Argo regione medicus & augur iclytus: de quo Statius in thebaide sua. Nam modo: si gnium ponit futuri euetus. Tyrio subtegmie. trama tyria: & uestem purpuream tyrio flamine factam intelligit. Idem Syllus italicus quartodecimo Vestis spirantes referens subtegmie uultus: Que radio celat babylon uel murice picto Leta tyros. Die oriente. in ortu diei: qui dux est anni fertilis. hic eu puto itelligere martias calendas a marte enim olim coeptus est annus. unde supra. Martis romani festę uenere calende. Exoriens nostris hic fuit annus auis. Potest & itelligi de ianuariis calendis. Splendidior: multo lucidior solito: hoc propter Messallam. Liquidis undis: orientali oceano. Fera flamina. impetus naufragos & nernitiosos. Discordes. oppositis ad inuicem regionibus discedentes. Curua: epitheton est. Curfus assuetos: nempe assiterunt. Arguit autem a quatuor elementis futuram Messalle gloriam atq; felicitatem excellentissimam. Rapidum. quia semper fluctuat: Est huic Virgiliana sententia consimilis. Quom placidum uentis stare mare. Intelligit uero malachian fuisse: que latine flusta dicitur: greci quoq; uocant: quando fluctus non moueantur. Iuppiter: qui uotis ac precibus orantis non defuit. Vicinum olympum liquit. hypalage est. Nam prius liquit celum: deinde ueniens affuit. Sed olympum montem: qui excedit nubes significat: ideo uicinus celo dicitur. Intentumq; tuis precibus se prebuit aure. qui uudit aurem prestat. Iuuenalis. Nam quom facilem stillauit in aurem. In hoc autem qd attente audie

Iple tamen uelox celerem superedere corpus
Audet equū: ualidisq; sedet moderator habenis.
Te duce non alias conuersus terga domator
Libera romanę subiecit colla cathenę.
Nec tamen his contentus eris: maiora peractis
Instat: compertum est ueracibus ut mihi signis:
Quis amithaonius nequeat certare melampus.
Nam modo fulgentē tyrio subtegmie uitem
Indueras oriente die duce fertilis anni
Splendidior liquidis cum sol caput extulit undis:
Et fera discordes tenuerunt flamina uenti:
Curua: nec assuetos egerunt flumina curfus.
Quin rapidum placidis est mare constitit undis:
Vlla nec aerias uolucris perlabitur auras:
Nec quadrupes densas depascitur aspera siluas:
Quin largita tuis sunt multa silentia uotis:
Iuppiter ipse leui uectus per inania curru
Affuit: & celo uicinum liquit olympum:
Intenta q; tuis precibus se prebuit aure:
Cuncta q; ueraci capite annuit: additus aris
Purior eluxit structos super ignis aceros:
Quin hortante deo magnis insistere rebus
Incipe: nunc idem tibi sunt alii q; triumpho
Non te uicino remorabitur obuia marte
Gallia: nec latis audax hispania terris.
Nec fera tereo tellus possessa colono:

ntente audie

propitius uidetur. Horatius sermonum primo. Neq; se fore posthac tam facile dicat uotis ut prebeat aurem. i. exaudiat uota precatis. Capite annuit: diuog; sanctitas & regum maiestas exigit ut capitis motu & inclinatione uoluntatem idicent suam: ut supradictum. Gallia. que tum populo romano rebellis bellum iferebat. Audax hispania. proprium est hispanię adiectiuum. ideo Horatius carminū. iiii. Quis germania quos horrida parturit fretus icolumi Cesare: Quis ferę bellum curet hiberię Latis terris: quia amplissima est hispania. Lucanus: Emitte terrarum in deuia martem: Inq; feras gentes Cesar uidet. &

Nec qua uel nilus uel regia lympha coaspes
Profluit: aut rapidus cyri dementia gindes:
Cretęis ardens aut unda carystia campis:
Nec qua regna uago tomyris finiuit araxe:
Impia nec sęuis celebrans conuiuia mensis
Ultima uicinus phoebo tenet arua padeus:
Qua p; hebrus tanaisq; getas rigat atq; maginos.

Priscianus interpretamēto Dionysii. Ad spatium multum terrarū rura colentes. Oceanum boreo cōtingunt frigore durum. Sic Horatius laudās Cesare n car. iiii. has duas gētes complectitur. Te nō pauētes funera gallię dureq; tellus audit hiberię. Nec fera tereo: aut theroneo legemus: aut te reo penultia producta abiecto te uersu. Nam Salustius in lugurtio theronem coloniam meminit in cyrenis: & aphricam itelligit. quam olim Hercules focii diuersi generis tenuerunt: seu tereo a tereis conditoribus: eadem tamen est historia. Strabo enim in ultimo geographię scribit Cyrenem urbem esse maximam: quam terei condiderunt: qui ex Laconia profecti Teram insulam coluerunt. hęc autem Tera olim uocabatur calisto: ut Callimachus ait. Nomine calisto primum: sed post modo tera. Dieta fuit tellus urbis origo meę. Et Eusebio referente libro temporum: terei condiderunt cyrenem oraculo sic iubente: sed eius conditor fuit Battus: qui proprio nomine fuit aristus. Sed cum a Cyrene Lybia sit cyrenea: ut Iustinus scribit postmodum uocata: hic nos Aphricam itelligimus Nilus. egyptus. nec egyptus tantum: sed & arabicus tractus: & regio quecunq; nilo aluitur nam a flumine prouincias capit. & Vel regia lympha coaspes. Quidam driaspes legunt. Coaspes. fluius e ex Perside profusus fonte cadens indo: stringit Susa oppidum: in cuius ripis: ut Priscianus in interpreta mento Dionysii ait preclarus fulget achates. Pondere consimilis uoluit quos unda cylindris. Huius fluminis aqua tantę dulcedinis est: ut Solinus referat in memoralibus reges persarum ex ea iussisse sibi in mensa utiq; ministrari: quod & Herodotus libro primo historiarum testatur: qui si forte peragrādum esset: ne tam dulci carerent poculo: exhaustam ex eo secum ferebant. Aut rapidus cyri dementia cydnus. aut cyrigeę dicit pro alexandri: qui i. magnus dominus respectu rerum a se gestarum dictus est. In cydni enim alueum Alexander itineris etituatione feruecens se iniecit: ut illius refrigeratione etstum leuaret: sed rigiditate obstupefactus egrotauit: ideo dementia cyri dictum est. Aut Cyri Regis persarum: qui quom signa conferret aduersus Tomyrin: cuius filium bello interfecerat: fluium temere transgressus dissipato ab aquarum rapidarum uorticibus. exercitu fere oppressus est. Seu legimus gyndes ex sententia. Herodoti primo historiarum. Regionem enim babylonę interfecans Opia oppidum interfluit. namq; Cyrus olim in Labantum Nicoris filium agmen mouēs cum cerneret unum ex sacris equis id flumen ingressum submergi indignatus deos testatus se adeo eum exhausturum: ut uel muliercule permeabile fieret: ac itatim intermissio itinere dum flumen dispergit in ceteros & sexaginta riuos etate omnem contriuit. Impia nec sęuis celebrans conuiuia mensis: Ultima uicinus phoebo tenet arua padeus. Padei populi sunt indie auroram uersus caribus crudis uescentes: qui teste Herodoto libro historiarum tertio: quom uident familiarem egrotare: eum interimunt: licet neget se egrotare: necatumq; epulantur. Quin etiam sene honine ex consuetudine occiso pascuntur. Nec qua regna uago tomyris finiuit araxe. Tomyris regina Amazonum bello inuictissima hoc suum ampliauit imperium usq; ad araxem: qui teste Strabone. xi. geographię Armeniam & Atropiam terminat. nam ad orientem illatus ad occasum septentrionemq; flectit: & primo Azaram preterlabitur: deinde Artaxata armenię urbē: postea per araxinum campum i mare caspiū emittit. Et Herodotus: que imitatus est Calisthenes: dicit eum ex matiana profluētem i quadraginta amnes scindi: & scythas barbarianoq; diuidere. Sed hęc Straboni nō uisa sūt ualde uerisimilia. Cretęis ardet aut unda carystia capis de Carysto euboę supra memorauimus: iuxta quā fuerūt aque calidę ex letetia Plinii trigesimo primo naturalis historie: & eiusdē operis q̄rto. ubi ait qd Carystos notior e aq; calidis que alopię uocatur qd marmore carystio. Strabo aut refert louē scripsisse de euboea qd uel tenuis euripi tepestas satyri ensiu i euboa agrū ad omphalē a Boetię littore segregauit: quom apud Cretā fretum appellatū abscederet: unde cretęis campis unda ardet positum e. Et prius id Strabo dixerat ex Possidonii sentetia ter/

remotum in euboea penetrasse olim ex syria: adeo ut Arethuse qui in chalcide fons est occisus fuerit ortus: & permultis adeo post diebus scaturisse ore: nec antea conuassari desuisse multas insule partes qm̄ in lelanto campo telluris hiatus ignitum fluium seu lelantum appellant in quo calidarum aquarum scaturigines erumpent: ad curandos morbos aptissimarum: quibus Cornelius Sylla imperator Romanorum est usus: sed hoc sua etiam tempestate profus euauisse dicit. Seu intelligimus carysum flumen Cretes regionis iuxta pontum in colchos defluens: ut Ptholemeus scribit. Caius Balbus primam syllabam corripuit in primo argonautices. Timeo pontumq; cretamq;. Sed Virgilius Maro inquit in bucolicis. Pars scythia aut rapidi crete ueniens oaxem Quaque hebrus tanaisq; getas rigat atque maginos: Gete & Magini populi sunt in parte septentrionali Alteros Tanais alteros Hebrus rigat Hebrus e Thracie ex Pindo derivas: ut in Metauris dixit Aristoteles. Tanais Scythie in parte ubi aquilo oritur: ut dixit Porphyrio commentator carminum horatianorum tertio: Strabo uero affirmat originem habere incertam: sed nonnullos existimasse eum habere fontem in caucasis montibus: quod multus ad septentrionem feratur. postea conuersus emittit in paludem meotin. Populi iuxta hos fluios habitantes bellicosissimi sunt. Horatius carminum quarto augustum laudans. Non seres insidique perse Non tanain prope flumen orti. Quid moror oceanus ponto qua continet orbem. Figura e correctio. Quippe generatim particulas totius orbis tetigit. sed nunc uniuersum terrarum tractum concipit dicens. Oceanus ponto qua continet orbem. Armis aduersis. infestis armis & oppositis. Infert. ne eas gentes tam uehementer formidaturas. ut se bello inferre contra Messallam non audeant. Te manet inuictus romano marte britanus. Hoc no illi obstat quod dixit. Oceanus ponto qua continet & cetera: Nam extra orbis circulum sunt & alia loca: ut Tyle Orchanes Britannia: que penitus orbe toto diuisa sunt. Sunt autem Britanni bello inuicti: ut historici tradunt: quos Tibullus a Romanis nunquam superatos dicit. Te manet. Messalle commendatio non exigua. alii quippe imperatores Britanniam subigere non potuerunt. at Messalla expugnabit. Mundi pars altera. Antichthones intelligit: qui nobis sub pedibus sunt. Et interiecto sole dicit: quoniam sol a nobis discedens illis diem affert: Quod hoc possibile sit rationem subdit dicendo. Nam circumfuso consistit in aere tellus. Sane locutus est secundum geonomos & astrologos: talemque affert sensum. Terra globea est: id est spherica in medio posita: ita ut aere circumquaque uoluatur. Eius partes sunt quinque: quarum duae extreme sunt inhabitabiles. semper enim frigore rigescunt: media nimietate caloris excludit habitationem. Ceterae duae inter hanc calidam zonam mediam & extremas alias frigiditas temperiem habet. Idcirco ab hominibus coluntur. His ita positus demonstrat antipodes esse in inferiori parte earum regionum quas non habitamus: quom & aer illas temperet & sol. consistit. quasi punctus circumfuso aere. Lucanus. Dum terra fretum terramq; leuabit aer. Disponitur in partes. diuiditur ab astrologis in quinque plagas: duae extreme scilicet vastantur frigore. Hanc sententiam Virgilius Maro in Georgicis & Ouidius Naso primo metamor. complexi sunt. Illic & densa tellus absconditur umbra. quippe ut ait Virgilius Maro. Sol pallentes haud unquam discutit umbras: Nec quom inuictus equis altum petit ethera: nec quom precipitem oceani rubro lauit e quore currum. Densa itaq; umbra defectu solis iacessi. Horatius carminum primo. Pone me pigris ubi nulla campis Arbor estiuua recreatur aura. Quod latus mundi nebule malusq; iuppiter urget. Incepto perlabitur unda liquore: signat flumina cocrescere ui frigoris: nec naturalem habere cursum: quod statim declarat. Durata in glaciem & niuem: id est concreta & gelu & niuium rigoribus. Quippe ibi non unquam titan superingerit ortus rationem predictorum ponit. Sol enim per signiferum semper discurrens ab eius ecliptica nunquam discedit. Is autem obliquus e: & per mediam australem tendit quare septentrionalis & brumalis nunquam radios solares accipiunt. Sed philosophorum referre uarias de hac celi parte opiniones graue nobis non esset nisi uerear officium inter pretis transgredi. At media est phoebi semper subiecta: que dicitur australis: Subiecta: quoniam

Quid moror oceanus ponto qua continet orbem:
Nulla tibi aduersis regio sese offeret armis.
Te manet inuictus romano marte britannus:
Teq; interiecto mundi pars altera sole:
Nam circumfuso consistit in aere tellus:
Et quinq; in partes totus disponitur orbis
Atque duae gelido uastantur frigore semper:
Illic & densa tellus absconditur umbra:
Et nulla incepto perlabitur unda liquore:
Sed durara riget densam in glaciem: que niuemq;
Quippe ibi non unquam titan superingerit ortus.

est uia solis continua. Seu propior terris estiuum fertur in orbem. Secundum astrologiam loquitur quom sol nobis appropinquat e zodiaco regrediens sit estas: quom uero zodiaci signa ascendit nos linquit & hyems fit: in orbem autem estiuum intelligitur solstitium estiuale. n. tunc cum sol ad cancrum properas uenit: & properat. inquit respiciens ad breue spatium lucis. Nam quanto magis a nobis recedit tanto minor est dies. Tellus exurgit. nam quom aratur terra excrefcit: & per hoc q terra non exurgat signat ab antecedenti terram in plaga boreali & antarctica non arari. Segetes: terre uel semina

At media est phoebi semper subiecta calori
Seu propior terris astiuum fertur in orbem:
Seu celer hyernas properet deducere noctes,
Non ergo presso tellus cosurgit aratro:
Nec frugem segetes praebent: nec pabula terrae.
Non illic colit arua deus: bacchusue ceresue:
Nulla nec exustas habitant animalia partes:
Fertilis hanc interposita est: interq; rigentem
Nostraq; & huic aduersa solo pars altera nostro
Quas similis utrinq; tenens uicinia cali
Temperat alter: & alterius uires negat aer
Hinc placidus nobis per tempora uertitur anus.
Hic & colla iugo didicit submittere taurus:
Et lenta excelsos uitis conscendere ramos:
Tondeturq; seges maturos annua partus:
Et ferro tellus: pontus confunditur aere.
Quin etiam structis exurgunt oppida muris.

Et e sensus. Semen si tibi spargat frugem non faciat. Pabula: pascua herbas. Bacchusue ceresue: hoc est uec uina nec frumenta nascuntur. Animalia habitant partes exustas. id est media zodiaci: nam que australis dicitur: que non modo non habitatur ab hominibus sed nec ab reliquis animalibus preterquam paucis. Fertilis hanc interposita est seperque rigentes unam plagam nult intelligi dupliciter. & quam nos habitamus: ideo nostraque per interpretatio nem subdit. & que ab antipodibus colitur quare infert statim. Et huic aduersa solo pars altera nostro. nam ut Virgilius inquit Sub pedibus nox atra tenet: manesq; profundi. Aduersa ergo quia opposita e nobis: & propter hoc eius incolae antichthonas & antipodas appellamus. Quas similis utrinq; tenens uicinia celi Temperat: Ex confinio ipsarum & nostre & antipodum plagarum utraque temperie habet: ex nostro tamen ad illorum tractum aere nullus e spiritus comixtus: sed p se utraq; e: uitalis e. Hic placidus

nobis. Quippe respectu anni antipodalis & nostri uariatur uices tepore apud utrosq; quando. n. illis e estas: nobis tunc forte hyems e. Placidus quatuor ad uarietate quatuor tepore. Veris scilicet estatis autumni hyemis: ideo per tepora subditur. Labitur: sua enim p uestigia se uertit. Submittere colla iugo. id est iugari ut terram subuertat aratro & hoc quantum ad ueris & autumnus tempus quo terra loquitur. Et lenta excelsos uitis conscendere ramos. Hoc quantum ad tempus ueris spectat: Vere enim uites pullulant. Lenta flexibilis. Tondeturque seges maturos annua partus. Hoc ad estatem refertur qua tepestate mentuntur segetes. Et tondetur maturos partus eleganter per Synecdochen dictum est. Nam ut Marcus Varro rerum rusticarum primo scribit: tria sunt genera messionis. unum uti umbria: ubi secus stramentum succidunt & manipulos redigunt. Alterum ut in Piceno: ubi ligneum habent: ut ipse ait: in curu baccillum: i quo sit in extremo ferrula ferrea: qua quidem ferrula ubi comprehenderit fascem spicatum secant: ita ut in agro stantia stramenta sint postmodum subsecanda. Tertium ut sub urbe Roma: ubi manu sinistra stramentum capiunt: & dextra subsecant ad medium: a quo medio ipse idem putauit messem dictam: seu a mestendo. Et ferro tellus: pontus confunditur aere. Ferro: ueris rastro bidentibus. Aere: gratis cutis: id est palmulis: hoc est nauigatur. Exurgunt oppida. hoc addidit ut habitantium multitudinem ostendens plagae temperiem indicet. In utroq; orbe: Nostra scilicet & antipodu. Itidem Lucanus octauo. Sed magna fera solatia mortis Orbe iacens alio. Non ego sum satis ad id redit quod initio dixerat. & circulari quasi utens oratione se non idoneum ad celebrationem uirtutum Messalle affirmet per id quod si ipse Apollo carmen sibi dictarit: tamen esset iniussus. Preconia: laudes. preconiu apre & cano dicitur & est ueluti degustatio soni & significat sermonem & laudem. Prescribat carmina hoc est apollo. Ipse dictatum mihi proponat quod enunciaturus sum. Et tibi quid possit. Excusat se q sit minus idoneus ad laudationem: sed Messallam uehementer laudat a consuetudine & familiaritate doctorum hominum. Valgium enim ei amicissimum dicit. qui sua possit gesta diuino carmine conscribere. Fuit quidem Valgius uir singularis amicus Horati Flaci ad quem ipse Flaccus carminum secundo scribit consolans eum de morte Myslis filii sui: ubi ostendit eum poetam fuisse pereximium: quando ait. Desine mollium querelarum potius & noua catemus Augusti

tropheæ: & Valgium dictum putamus a ualgio laborum uitio: quod est quasi derisionis cuiusdam species. Valgia enim teste Plautia de Fulgentio sunt laborum obtorsiones in supinationem facte. Non alter propior: nota elocutionem: pro quo non est alter propior. i. uicinior. Homero eterno. Homerus ex dubitabili loco oriūsus in poetica diuinus fuit. unde eterno eleganter positum est. Quamquam non me pretereat nonnullos autumasse eum opus suum non carmine composuisse sed canticis. Languida non nos ter peragit labor oia. Ostendit se de diuite pauperem effectum non posse grauibus uacare musis oium enim languidum uocat studiū i rebus arduis poeticum. Sic Virgilius pro artis poetice uocatione se studiis florentem ignobilis otii dixit in georgicis. Quāuis: aut quāuis pro quantū ut illud Virgilianū. Ut quāuis au/ do parerent arua colono: Aut quāuis pro quacūq; parte & uia. Ut mos est illi: mos est fortunę ut bonos uexet: malos immunitate malorum donet. Plautus in captiuis. Sed uiden fortuna hūana fingit arctatq; ut ludet me: qui liber fueram seruum fecit: ex summo infimum. Qui imperare in uicere/ ram: nunc alterius imperio obsequor fortunę enim uarietas est mirabilis: adeo ut dicatur iocari quotiens igna uos honorat: & honestos deprimit. Iuuenalis satyrar. Extollit quotiens uoluit fortuna iocari. Claudianus cōtra Eutropium eunuchum. Culmine deiecit uite fortuna priori Reddidit in fano non satiata ioco. ergo aduersa id est inimica ut uiris inuida fortibus. Nam mihi cum magnis. imperfectus est sententię tenor nisi suppleas languida quōdam otia peragebam quom domus niteret i magnis opibus: hoc est dum locuples essem: operam musis impartiebar. Nam supra Albiorum familiam ostendit opulentam fuisse quom dixit. Non ego diuitias patrum fructusq; requiro: Quos tulit antiquo cōdita messis auo. Domus alta. Magnitudinem ostendit edium suarum & generis claritatem Sulci flauii. ab effectu flauii quod in eis flauescant segetes. Ditantes ordine horrea indeficientia mensis. foecundis. ordine dicit cum uelit significare se olim collegisse suis in agris cumulos ex diuerso frugum genere & in reposito collocaſſe per seriem: ut Cato prius de ueterum agricultura docet obseruandum. per id uero quod ait indeficientia notat abundantiam. quia quāuis multa colligeret: plura tamē multo potuisset extendere: & ne quispiam auaritiam ei possit obicere dixit mensis foecundis: hoc est abundanter instructis: & copiose congestis. Denso agmine larga copia. Et domino satis: & nimium furi/ que: lupoo: pecus indicat suum adeo magnum fuisse: ut quanquam uoluntate domini libere in dies eximeretur. & lupi furesque pro arbitrio auferrent: ex eo tamen minuebatur parum. Per haec autem omnia & domum egregiam & agros multos & fertiles: & greges amplissimos habuisse se declarat. Nūc desiderium superest. Sensus est: Olim ego quidem diuitias possedi optimas: sed nūc illis carens easdē peropto: eo certe magis quod me uideo in etatem descendere: cui defuturum est uiaticum. Nam cura nouatur. Cura innouatur totiens quotiens aliquis eadem super re cogitat & cupit. Relictus: in uita. f. Spolier: bonis priuer meis. Pro te uel rapidas Quoniam Messalla dubitare potuisset an que Tibullus pollicetur uana essent: utpote per uerborum iactantiam edita: nunc uates ipse preter uires ingenui corpus etiam pro illius arbitrio expositurum se ait: si demum opus sit uita defungi. Ire: nauigare Undas rapidas: aut rapidas respectu procellarum marinarum: aut tūc precipue rapidas quom hyems est: & scuit mare: Freta hyberna. mare hyberno tempore tempestuosius est: utpote quia ea tempestata uenti obnixius ruant tūc enim a navigationibus abstinetur. Iccirco Aeneam Dido de temerario proposito increpat. Quin etiam hyberno molliris sydere classem. Et mediis properas aquilonibus ire per altum. Vel paruum etneę corpus committere flammę: in ignem se proiecturum testatur pro Messallę salute: paruum autem corpus dictum est proquantuluncunq;. Aetna enim mons est sicilie eterna igni um eructatione mirandus. Solus subsistere hoc est solum opponere se militum cateruis. Sum quodcuq;

Ergo ubi præclaros possent tua facta triumphos
Solutroq; idem diceris magnus in orbe
Non ego sum satis ad tantæ præconia laudis
Ipse mihi non si præscribat carmina phœbus:
Est tibi qui possit magnis se attingere rebus
Valgius æterno propior non alter homero.
Languida non nos ter peragit labor oia quāuis
Fortuna: ut mos est illi: me aduersa fatiget.
Nā mihi cum magnis opibus domus alta niteret
Cui fuerant flauii ditantes ordine sulci:
Horrea foecundis indeficientia mensis:
Cuiq; pecus denso pascebant agmine colles;
Et domino satis: & nimium furiq; lupooq;
Nunc desiderium superest: nā cura nouatur
Cū memor accitos semper dolor admouet ānos:
Sed licet asperiora cadant: spolietaq; relictus:

tuum est sensus est. Quicquid uis esse me pro te sum: & si de me curam aliquam habueris non curo imperium Croesi uel Gylippi gloriam. Si paruula: in carmine heroico diminuti uorum abiicienda est ratio: in antiquis tamen conitat aliquando diminutiones: ut hic: & Catullus iquit i argonautica. Frigidulos udo singultus ore cientem. Et iterum. Languidulosq; paret tecum coniungere somnos. sed aut necessitate sit aut per expressionem: aut fabula tractatur: aut laus dicitur. Regna Lydia. que ditissima fuerunt ubi flumina & lacus aureas glebulas ferunt: & strigmenta argentea: Quare Horatius carmi/

num tertio se sua mediocritate contētum inquis esse melius quam si preci osae prouincię dominus esset dixit: Quam si migolonius regnum alyati campis continuem. Strabo autē i geographia scribit illa auri rameta & strigmenta illiusmodi iam profus descisse se. Fama gylippi. Quidam philippi legunt patris Alexandri magni: q multa memoratu sempiterno digna fecit Gylippus autem fuit uir lacedæmonius in bello strenuus: ut Iustinus scribit epithomatis trogiani quarto. & Plutarchus in Nicie uita: quom syracusanis athenienses bellum intulissent i eorum auxilium Gylippus mittitur a Lacedæmonis: ut is i quo omnis spes eēt itaque sepe congressus cum Atheniē sibus sepe superauit. aliaq; non pauca facinora præclare perpetravit Ideo magni famia gylippi dictum est. Posse meletheas nec malle mittere chartas. Meletheas id est homericas. Nam Strabo geographię duodecimo scribit plurimos existimasse Smyrnā esse Homeri patriam: ex quorum opinione hic auctor loquitur. Namq; prope Smyrnā amnis fuit meles nomine: ut ille ait: de quo Statius libro secūdo siluarum in genetliaco Lucani meminit. Attollat refluos i astra fotes Gra/

io nobilior melethe bethis: Et in tertio. Smyrna tibi gētile solū potusq; uerendo fonte meles. Ephorus autē cum eius in libro de patris rebus inquit Critheidam Apellis filiam utiatam a Meone patruo peperisse Homerum quom prope fluuium melethem proficisceretur: atq; ibidem puerum melesigenem apellatum: deinceps Homerum ionice: q oculis captus esset. Canendi te. i. laudādi te: ut regemque canebant. Quin etiam quom tumulus contexerit ossa ad Pythagorę Samii opinionem loquitur qui sane dixit hominē post facta non obscuri. sed uel in hominem uel in diuersas species animalium mutari per metempsychosin. i. trāsitionē de corpore i corpus. Vnde Oui. metamor. ultimo illius sententiā executus ait. Omnia mutantur: nihil interit: errat: & illinc huc uenit: hinc illuc: & quoslibet occupat artus spiritus: eq; feris humana i corpora trāsit: Inq; seras nostro: nec tēpore deperit ullo: Siue ergo iquit ero homo post mortē siue aial tamē de te cōponam: & laudes tuas celebrabo. significat autē post obitū suū illius et se futurum memorem. Dies matura fato: aut matura fato. i. appropinquata per mortem: aut iam fato debita. Longa uita. f. post priuationem presentis corporis: quod subdit inquis. Tamen mutata figuram: per synecdochen: ut de titone in cicadam conuerso legimus. Gloria per mirā candoris & formositate speciem. Tardi autem pecoris pro armenti bouum dictum est: cui propter immensitatem corporis & neruorum crassitudinem tarditas inest cognita. Per liquidum uolucris aera pennis: siue fiat uolucris auis: quem admodum Horatiū poetam legimus in cygnum olim permutandum: quom inquit carmi/ num. ii. Non usitata nec tenui ferar penna biformis per liquidum ether ales neq; in terris morabor lōgius. In quecunque hominem. i. cuiusuis hominis formā imutabor subtexam carmina inceptis chartis metaphorice subtexā dictū pro subiūgā his uersibus de te iā scriptis. Texere est textorum qui telam faciunt. & texui textum facit. tessio autem tessis tessi telum pro spolio & nudo Plautus in amphitrone.

h ii

Illuc nō uult me denuo pallium deteffere. Et Virgilius. Dum tēssit hiamon hāfesus.

Vlpitia ē tibi culta tuis mars magne calēdis. Sulpitia fuit filia Seruii uiri nobilis: mirē pulchritu-
dinis adolefcentula: quam seu Tibullus: ut in ipsius uitam diximus cum Cheryntho mi-
fere amauit: seu Cherynthus solus dilexit. Huic mirum in modum exornatē martiarum calen. solē
nitate poeta Martē p̄cat ut ad sit. Dicitur ē enī supius cōmētario. iii. calē. martias fuisse matronalia
Si sapiis: si prudentia non cares in puella cōsideranda forma & elegantia. Hoc uenus ignoscet auget
sermonem: nam Venus ipsa formosissima tam & si cum Marte assuecat concessura tamen est

adultero ut Sulpitia spectatum ueni-
at. Scit enim puellā esse tantē pulchri-
tudinis ut spectari mereatur. Violēte
impetuofo: Mars enim dicitur ut uolu-
it. Cicero q̄ magna cadāt hoies nēpe la-
fātū turpiter arma cadāt hoies nēpe la-
fciunt dū petulas illecebras spe-
ctat: ad libidinē mouēt & obliuī pu-
doris motus edūt inhōestissimos. Vn-
de luena. ad irritamentū ueneris Sa-
tyrarū. ii. inquit. Appula gānit sicut i
amplexu. Illius ē oculis. Sensus est: Ha-
bet illa nescio qd uigoris i tuēdo quo-
dū etiā ad inhōestum appetitū icitant.
Gemias lāpadas Laus ē a potētia oeu-
lorū. Prop. ii. Nō oculi gemiē sydera
nostra faces. Quoquo modus ē dicē-
di pro i quācūq; uelit partē se cōuerte-
rit. Subsequit q; decor: laus ē a gratia
corporis. Vertūnus. deus ē Vertūnus
quē nasci i thufcis oris dixit. Proper.
& eūdē eē tyberi. sed q̄ iter institutum
uerterit uertūnū eē denoiatū. Seu dici-
tur q̄ oium fructuū primitiē suē sint
seu q̄ rege oium & hortoge p̄cipue hē
at dñationē i quorū figuras uarias se-
trā. format ut oēs suos ornatus i p̄di-
cto loco pōit proper. uellera det sic.
bis made. ty. i tyrio agro Phoenitiē
mēorabili sarranū ostrū nascit: pro
quo urbs pōitur. sane lana bis itincta
purpureo. colore p̄ciosior est: ut pro-
bat usus: & antiquoge auctoritas biffi-
nū aut nūcupatur ac dibaphū. Sta. sil-
uarū. iii. Rubeat quo purpua succo sy-
dōis iterata uadis. Bene olētibus aro-
matū suauitatem. & estu. phoe. su. ly.
Lyrā mercurius iuenit ex testudine:
& Orpheo donauit: ut Hieratosthnes
poeta scribit. At Porphyrio & Acro-
cōmētario Horatiano: car. i. afferūt
primo inuētā lyrā a Mercurio datāq;
Apollini accepto baculo: quē cadu-
ceu uocant. Testudinea ergo. aut ieur-
ua: aut q̄ primū ex testudico cortice
seu corio fieri coepta ē Hor. Saxa nō
uenti sono testudis: Supbus uero nobi-
lis dicit & gloriosus respectu lyre: ut
Vir. Spoliūq; supbus Alcides aderat
Arce meo iuueni. sub persona sil-
pitiē loquitur quē quom amore

Vlpitia ē tibi culta tuis mars magne calendis
Spectatū e cālo si sapiis ipse ueni.
Hoc uenus ignoscet: at tu uiolente caueto:
Nec tibi miranti turpiter arma cadant.
Illius ex oculis quē uult exurrere diuos
Accendit geminas lampadas acer amor:
Illam quicquid agit: quoquo uestigia mouit:
Componit furtim: subsequiturq; decor.
Seu soluit carnes fusis decet esse capillis
Seu cōpsit: comptis est ueranda comis.
Vrit seu tyria uoluit procedere palla:
Vrit seu niuea candida ueste uenit.
Talis in aeterno felix uertūnus olympo:
Mille habet ornatus: mille decenter habet.
Sola puellarum digna est cui mollia caris
Vellera det succis bis madefacta tyros.
Possideatq; metit quicquid bene olentibus aruis
Cultor odorata diues arabs segetis.
Et quascunq; niger rubor de littore gemmas
Proximus aoris colligit indus aquis.
Hanc uos pierides festis cantate calendis
Et testudinea phoebe superbe lyra:
Hoc solenne sacrum multos hoc sumet in annos
Dignior est nostro nulla puella toro.
Arce meo iuueni seu quis bona pascua cāpi:
Seu colis umbrosi deuia montis aper.
Nec tibi sit duos acuisse in pectora dentes
Incolumen custos hunc mihi seruet amor.
Sed procul abducit uenandi delia cura:
Opereant siluā: deficientq; canes:
Quis furor est quā mens dēfos indagine colles
Claudentem teneras lādere uelle manus?
Quid due iuuat furtim latebras intrare ferraum:
Candidaq; hamatis crura notare rubis?
Sed tamen ut tecum liceat cherynthe uagari:
Ipsa ego per mōtes ratia torta feram.

Ipsa ego uelocis quarram uestigia cerui:
Et demam celeri ferrea uindicta cani.
Tunc mihi tunc placeant siluā: si lux mea tecū:
Arguar ante ipsas cōcubuisse plagas.
Tunc ueniat licet ad casses: illa sus abibit:
Ne ueneris cupida gaudia turbet aper.
Nunc sine me sit nulla uenus: sed lege dianā
Caste puer casta ratia tange manu.
Et quacunq; meo furtim subrepat amori
Incidat in sauas diripienda feras.
At tu uenandi studium concede parēti:
Et celer in nostros ipse recurre sinus.
Vcades & tenera morbos expelle puella:
Huc ades in tonsa phoebe superbe coma.
Crede mihi propera nec te iam phoebe pigebit
Formosa medicas applicuisse manus:
Effice ne macies pallentes occupet artus:
Neu notet informis pallida membra color.
Et quodcūq; mali est. & quicquid triste timemus
In pelagus rapidis euehat amnis aquis.
Sancte ueni tecumq; feras quicunq; sapores
Quicunq; & cantus corpora fessa leuant.
Neu iuuenem torque: metuit qui fata puellā
Votaq; pro domina uix numeranda facit.
Interdum uouet interdum quod langueat illa
Dicit in aeternos impia uerba deos.
Pone metū cherynthe: deus nō lāsīt amantes:
Tu modo semper ama: salua puella tibi est.
At nunc tota tua est: te solum candida secum
Cogitat & frustra credula turba sedet.
Phoebe faue: laus magna tibi tribuetur in uno
Corpore seruato: restituisse duos.
Nil opus est fletu: lachrymis erit aptius uti:
Si quando fuerit tristior illa tibi.
Iam celebris: iam latus eris: quom debita reddet
Certatim sanctis laetus terq; focis.
Tunc te felicem dicet pia turba deorum:
Optabunt artes & sibi quisq; suas.
St q te cherynte dies dedit hic mihi scūs:
Atq; inter festos semper habēdus erit.
Te nascente nouum parca cecinere puellis:

puerū uel cherynthi deperiret: & ad ue-
nationē proficiscentem uideret ex for-
midine ne lēdatur a feris aprū rogat
habitantem loca ad quē puer est acce-
surus: ut ab amatore dentē amoueat.
postea uerso sermone puerū reprehē-
dit tanta infania correptum ut se poti-
us lacerandū iter ferarū lustra efferat
quā suo frui cōplexu uelit. Duros den-
tes dens est apri telum: quo solo homi-
nes cui fecerat. Delia non amatrix delia
sed diana uenationis dea. Est autē sen-
sus. puer silularū amore campulorū
que siluestrium captus est. Intrare late-
bras: excutere feras: lustra. rubis ama-
tis spinis cuspidatis. est rubus spinē ge-
nus: quod Horatius indicat iniquens
Seu uirides rubum admouere lacertē
cum Virgilius scripserit: uirides ocul-
tant spietā lacertos. Rufcus quoq; ue-
pris genus non nimium diuersum. Cal-
phurnius. Duris ego perdita rufcis iā
dudū nullis dubitauit crura rubetis sci-
dere. Rubi autem rubog; ciuitas est ita-
lic. Horatius sermonū primo inde ru-
bos fessi puenimus. ubi Acronis expo-
sitionem demoror: qui hoc probās al-
legat Virgilium scribentem. Nūc faci-
lis rubea texatur fiscia uirga: quom de
uirgulto sanguinei uates intelligat. Re-
tia torta. & filo torto per plagas: aut
propter spirarum cōtorionē. Ferrea
uindicta. collare est uinculum illud quo
canum colla alstringuntur & meliū uo-
cauit antiquitas: ut in secundo rerū ru-
sticarum Varro refert. Fit & corio fir-
mo cū clauis capitatis: & circum collū
cani annectitur. hic copulam accipit
quē circum brachia uenatorū inspira-
tur: & uulgus lassum uocat. Nam alte-
ro ipsius capite remisso canis laxatur
aduersum p̄dam. Ouidius septimo
meta. Copula detrahit cambus quos
illa sequentes effugit Arguar dicar in
dicio meo. Turbet gaudia ueneris cu-
pidē nos in cōplexu proiectos suo ad-
uentu perterreat. Nulla uenus nullus
luxurie exercitatio. Lege dianē: quē il-
libata fuit: cuius comites perpetua uir-
ginitate isignes fuerunt. Subrepat taci-
te subit ac successit & est p̄teritum a
subrepat:

Vcades & tenerē morbos expel-
le puellē. Proseuche ad phoebū
medicē artis principem pro sulpitia
Cherynthi egrotāte. Phoebus autē ic-
circo medicē magister dicitur: quia
h 111

quia sol sua tēperie salutis cā sit : & p
itēperie mortes iſerat ut macrobius &
Strabo docēt: ea pp milem ac delii eū
uocāt Vlion. salutiferū. nā idē ē qd
ualeo: & cicatrix dicit. artēis ē noīaf
q̄ itegros facit mortales: diodorus ue
ro refert. vi. bñficiū rōis medicę louē
donasse Apollini i celebratiōe nuptia
rū iunōis. Nō pigebit: te maxie iunabit
Occupet occupādo deformet. Pallen
tes morbo tabidos nō natura. Color i
formis palliditas i exāgui corpore. Sa
pores: succos Cātus icātationes. Neu
nūenē torque Quippe Apollo si puel
le nō te mouet pulchritudo ac Cherin
thus amator tōſlectat q̄ macerat ad
necē. mix numerāda pro innumerabilia
Pone metū exhortātis ē oratio. Sedet
ante torū stat: uel ante fores cdiū. Tur
ba credula: proet credētes ab ſulpitia
ſe diligi. Reſtituiſſe a morte reuocasse
Cherynthū & ſulpitiā. ſic Proper. Si
nō unius ſalē miserere duos: Viuā ſi
uinet: ſi cadet illa cadā. Triflor irati
or aſpior ceberer quātū ad amātis fer
uatē gloriā. Tutus quātū ad amorē ri
ualium procorumq̄.

St qui te cherynthē dies dedit hic
mihi ſāctus. Sulpitia de natalitio
loq̄r amatoris quē diē ſe celebraturā
oīo fateſ tū q̄ illū amet tū q̄ illo die
ipē natus ſit poſtea ſe cōuertit ad gēū
uenereq̄ naturę deos orās ut uētinent
ad hūc ſi mō ſincere diligit. dederunt
ſyſtole ē: ga producta corripit. regna
ſupba ex tua pulchritudie dominaris
puellis. Dulciſſima furta. epithetō ē tū
aptū rei: tū amatoris iracūdie recōci/
liādē. Vir. fuit aut ibi q̄ quā dulce me
um. pp: tuos oculos mos ātiquoq̄ fuit
iurare p rē cariffimā amātū. n. nihil ad
cōciliādū amorē gratius ē oculis: i deo
oculiſſimus pro gratiſſimus apd plau
tū legimus. Itaq̄ catullus iqt. Quis ſi
tibi uis oculos debere catullū: Aut ali/
uā ſ. quid carius ē oculis. p̄tea i hoie
uel formoſo nil laudat magis q̄: ocu/
lorū uigor q̄ ſit totus corpis ps optia
q̄. Serēius ſūma hōi eſt alaeres hōi cō
tigere uifus. ſuſpirat aīlos amores: de
rētus quippe alterius amores: ut ſupra. Te tenet abſcētes alios ſuſpirat amores. Inſidos focos. reſpectu
cherynthi fallacis. Inuſta uenus. quę tunc dicitur iniuſta quando alter amantium eſt mētis inops: alter
uero prorfus a cura ſolutus. catēa. uiculo. Clāue palāue roget. uolūtas nāq̄: pro uerbis apd deos uī hēt
Atalis iuno. Ad iunonem ſermonem de ſulpitia quę diem natalem celebratura ſe expoliuit ele/
ganter. & utriuſq̄ amātis commendatio continetur. Docta: aut litteris imbuta: aut prudens &
rerū gnara: Tota tibi ē hodie. tuę ditōis. ē hodie ſe. n. tibi dicauit. i. in honorē tuū reſerat cauſas ornā
di: ſe dicit ob eam cauſam ornāſſe quod tibi rem diuinam factura eſt. Occulte: ſub hoc ſacrificiū p̄
texto. Mutua uincla. iuno agundis p̄ceſt matrimonii: unde gamylia dicitur. Studioſa: ſedula.

Seruitium & dederant regna ſuperba tibi.
Vror ego ante alias: iuuat hoc cherynthē q̄ uror
Si tibi de nobis mutuus ignis adest.
Mutuus adſit amor tua per dulciſſima furta:
Perq̄ tuos oculos: pergeniumq̄ rogo.
Mane geni cape thura libens uotiſq̄ faueto:
Si modo quom de me cogitat ille ualet.
Quod ſi forte alios iā nunc ſuſpirat amores
Tunc precor inſidos ſancte relinque focos:
Nec ſis nunc iniuſta uenus uel ſeruiat aequē
Vinctus uterque tibi: uel mea uincla leua.
Sed potius ualida teneamur uterq̄ catena:
Nulla queat poſthac nos ſoluſſe dies.
Optat idem iuuenis quod nos ſed tutius optat:
Nam pudet hęc illum dicere uerba palam.
At tu natalis quoniam deus omnia ſentis
Annue quid refert clamue palamue roget.
Atalis iuno ſanctos cape thuris acruos:
Quos tibi dat tenera docta puella manu.
Tua tibi eſt hodie: tibi ſe latiffima compſit
Staret ut ante tuos conſpicienda focos:
Illa quidem ornandi cauſas tibi diua reſerat:
Eſt tamen occulte cui placuiſſe uelit.
At tu ſancta faue: neue id diuellat amantes
Sed iuueni quaſo mutua uincla para:
Sic bene compones: ulli non ille puella
Seruire aut cuiquā dignior illa uiro:
Nec poſſit cupidus uigilās deprendere cuſtos
Fallēdiq̄ uias mille miniſtret amor:
Annue purpureaq̄ ueni perlucida palla
Ter tibi ſit libo: ter. dea caſtra mero.
Præcipit & natæ mater ſtudioſa quod optat:
Illa aliud tacita iam ſua mēte rogat:
Vritur ut celeres urunt altaria flammæ.
Nec liceat quāuis ſana fuiſſe uelit.

Sit iuueni grata: adueniet quom proximus ānus
Hic idem uotis iam uetus adſit amor.
Andē uenit amor: qualē texiſſe pudori
Quā nudaſſe alicui ſit mihi fama magis:
Exorata meis illum cytherea camcēnis
Attulit: in noſtrum depoſuitq̄ ſinum.
Exoluit promiſſa uenus: mea gaudia narret:
Dicetur ſiquis non habuiſſe ſuam:
Non ego ſignatis quicq̄ mandare tabellis
Ne legat id nemo q̄ meus ante uelim.
Sed peccaſſe iuuat: uultus componere famæ
Tadet: quom digno digna fuiſſe ferat.
Nuiſus natalis adest: qui rure moleſto
Et ſine cheryntho triſtis agendus erit.
Dulcius urbe quid eſt: an uilla ſit apta puellæ:
Atq̄ eretino: rigidus amnis agro.
Iam nimium meſſalla mei ſtudioſe quieſcas
Non tempeſtiua ſæpe propinque uia.
Hic animum ſenſuſq̄ meos abducta relinquo:
Arbitrio quamuis non ſinis eſſe meo.
Cis iter ex animo ſublato triſte puellæ
Natali romæ non ſinit eſſe ſuo:
Omnibus ille dies nobis natalis agatur.
Qui nec opinanti nunc tibi forte uenit.
Ratū ē ſecurus multum quod iā mihi de me
Permittis ſubito ne male inepta cadam.
Sit tibi cura togæ potior: preſſumq̄ quaſillo
Scortum: quam ſerui filia ſulpitia.
Solliciti ſunt pro nobis: quibus illa dolori eſt:
Nec credam: ignoto maxima cauſa toro.
St ne tibi cherynthē tuæ placiture puellæ
Qui mea nunc ueſtat corpora feſſa calor.
Ah ego non aliter triſtes euincere morbos
Optarim: q̄ te ſic quoq̄ uelle putem.
Ah mihi quid proſit morbos euincere: quid tu
Noſtra poteſ læto pectore ferre mala?
Ne tibi ſit mea lux æque tam feruida cura:
Vt uideor paucos ante fuiſſe dies.
Si quicq̄ tota commiſi ſtulta iuuenta:
Cuius me fatear pœnituiſſe magis.
Heſterna q̄ te ſolum q̄ nocte reliqui
Ardorem cupiens diſſimulare meum.

Quod optat: cōiugiū. ſ. pro uoto: ſed
illam ſcat uti poſſit Cherynthi pueri
formoſiſſimi ſui cōplexibus. Vritur
ut celeres. cōparatio ad amoris incen
dium. Sana: ſine amore: cōtra inſana
pro amāte: nā qui amoribus corripitū
tur iſani efficiunt. unde Propertius le
primum uidit ſine ſenſu uiuere aman
tes. Proximus: ſequens.

Andē uenit amor. Exultatio ē
Sulpitię de amoris obtētū cum
puero. Tādē ait poſt rē multū deſide/
ratā. Qualē texiſſe pudori: ne ſodali
bus exponēs miphamiſſim. Nudaſſe.
apuſſe declarafſe. Cytherea: Vēus a
loco: ad q̄ ſupra fudit ſces. Nō hūiſ/
ſe ſuā: nō potitū cē ſuę dię cōcubitū.

Nuiſus natalis adest. Sulpitia Meſ
ſallā affinē alloq̄r: dolēs natalē
adueniſſe: quē ſit ruri ſine Cheryntho
celebratura. Rure moleſto: oīa noīa
locoꝝ propria & q̄ pro propriis acci
puſ. i. datiuo & ablatiuo ponit: eū in
loco ſignificāt hoc oīs correſtor grā
matices rō poſtulat. q̄q̄ Seruius ſeri/
bat Virgiliū p figuram poſuiſſe tyria
carthagine pro carthagini. & qd ma/
gis miror. Ciceronē i proſa oratione
narbōe pro narbōi p ātipofim dixiſſe
Atq̄ arretio frigidus amnis agro Dicūt
qdā arretinū amnē intelligi q̄ ſarim q̄
ex Arretio olim delabebatur tribus
aluicis: ſed emēdo textū eretio ē. n. ere
tū oppidū n̄ lōge a Nomēto albulas
proſpectās gelidiſſimas: nā nō cōuenit
ut ex urbe puella Arretii cōmigraret
Studioſe: ſollicite. Nō tēpeſtiue: n̄ gra
te ut urbē deſerēs i uillā tuā cōmeet.
Abducta: ab urbe aduecta ubi ama/
tor relinquitur. Arbitrio. iuriſdictiōe
& uoluntate libera.

Cis iter ex aio. Eadē ad Cheryn
thū q̄ Romę natalē nō poſſit colere.
rus enī cōtra uolūtate abit. Nō ſinit.
ſupple qd iter nō promittit illā: Subla
tū ex aio: ſuſceptum cōtra ani ſniām.
Agat natalis. i. pro natali colat.

Ratū ē. Sulpitia ad amicū ſeipſā
negligētē: & ſcorti illecebris deli
nitū ſcribit De me ſecurus: nullā apli/
us de me curā hēns. Permittis: ſine eue
niro. Mala ſepta: ut mulieres in amore
depdite: quę qd cōueniat n̄ decernūt
Cadā. i. ignominia prolaber a pudō/
ris ſublimitate: & ē ex uulgari ſuptū.
Cura togę togati ſcorti. i. adulterę &
meretricis. nā togata pro ſcorto Ho.

in. i. sermonū ponit: & Porphyrio cō
mētator testat' dephensas i adulterio
mulieres togā induisse. unde Iuena.
Talē nō sumet dānata togā. Pressum
quasillo scortū: aut pauperē meretri/
cē obicit: quē uitā quērat lanificio:
aut eū iproperat q̄ domi clausā me/
retriculā teneat. Est qualus uas lanifi/
cio aptum: & quatillus calathus est.
Nam Varro refert Thalassionē i nup/
tiis signū fuisse lanificii. n. uocabat'
quatillus. Ne credā. ne fidē habeam
uerbis tuis pro coniugio.

St ne tibi cherithe. Sulpitia igne
amoris nimio aggrauata alloq̄
amatorē se excusans q̄ illū hesternā
noctē reliquerit amorē dissimulās su
um. Tuē puellē: scorto ante memora
to. ē. n. puella nomē nō itegritatis sed
ētatis. Iuue. Et ad circū iussas prosta/
re puellas. Tota iuue. iuuenta est tem/
pus iuuenilis ētatis. Iuuentas dea. sed
iuuentatem nūq̄ legi. Quid. n. iuuen/
tē. vii. ponit.

Vlla tuū titulis. Tibullus amicā
alloq̄ Cui pollicet' amorē suū
fore sempiternū. Titulis. stēmate no/
bilitatis. Nil opus inuidia. nil ex formo
sitate tua quero mihi ab aliis inuideri.
Procul ab. glo. uul. uulgarium ē iactā
tia: ut oēs intelligāt se hēro uxorē pul
cherrimā. Tu mihi cu. re. q̄. Proper. i.
Tu mihi sola domus: tu Cynthia sola
parētes. Oia tu nostrē tpa letitē. Tur
ba: multitudo. Qui. Nos duo turba su
mus. Solis: desertis solitarius Est tibi
magna āte alios deos. ē. n. pronuba iu
no. Quid fa. de. correctio ē q̄ temere
sit testatus deos se illius semp futurū.
Pignora: foedera. Prodeat euanesceat
Fortis: inuexorabilis. Audacius: licenti
us. Garrula. in iurando prompta. No
tat. i. poena afficit.

Vmor ait nostrā. Tetrastichō de
puellē suē ifamia se prostrātis oī
bus p̄ audita: Peccare: cū aliis cōsueſce
re. Auribus fur. ut nō itelligā. Itidē Ca
tul. Quē tā & si uno n̄ ē cōtēta catullo.
Rara uerecundē furta feremus herē.
ne nemiū simus stultorū: more molesti
Crimia. Crimiatiōes de amicē ipudi/
citia. uel carmia. i. istud tetrastichō. ta
ce. ne me tāto afflictēs dolore. Hactē
nus ex igēio nostro tibulli elegias eno
dauimus profecuturi lucubratiōes coe
ptas i proptiū. & lōgas i catullū pegri
natiōes: si ex his labores nostri proba
būtur. FINIS.

Vlla tuum titulis subducet fœmina lectum
Hoc primū iuncta est fœdere nostra uenus:
Tu mihi sola places: nec iam te præter in urbe
Formosa est oculis ulla puella meis.
Atq; utinam possis uni mihi bella uideri:
Displiceas aliis: sic ego tutus ero.
Nil opus inuidia est: procul absit gloria uulgi
Qui sapit in tacito gaudeat ille sinu.
Sic ego secretis possum bene uiuere siluis.
Qua nulla humano sit uia trita pede.
Tu mihi curarum requies: tu nocte uel atra
Lumen: & in solis tu mihi turba locis.
Nunc licet e caelo mittatur amica tibullo
Mittetur frustra: deficientq; uenus.
Hæc tibi sancta tuæ iunonis numina iuro
Quæ sola ante alios est tibi magna deos.
Quid facio demens. heu heu mea pignora credo
Iuravi stultæ prodeat iste timor.
Nunc tu fortis eris nunc tu me audacius ures:
Hoc peperit misero garrula lingua malum.
Iam faciā quodcūq; uoles: tuus usq; manebo:
Nec fugiam nocte seruitium dominæ.
Sed ueneris sanctæ confidam uinctus ad aras:
Hæc notat iniustos: supplicibusq; fauet.
Vmor ait crebro nostram peccare puellam
Nunc ego me furdus aumbus esse uelim.
Crimina non hæc sunt nostro sine facta dolore.
Quid miserum torques rumor acerbe tace.
E quoq; uirgilio comitem nō æque tibulle
Mors iuuenem campos misit ad elyſios.
Ne foret aut elegis molles qui fleret amores:
Aut caneret forti regia bella pede.
Vb teneris anis tenerorū scriptor amorū
Decedēs dura hæc ecce tibullus humo.

Onec erunt ignes: arcusq; cupidinis arma:
Discetur numeri culte tibulle tui.

Emnona si mater: mater plorauit achillē
Et magnas tangunt tristia fata deas:
Flebilis indignos elegia solue capillos

Ah nimis ex uero nunc tibi nomen erit.
Ille tui uates operis: tua fama tibullus
Ardet in extructo corpus inane rogo:
Ecce puer ueneris fert euerſamque pharetram.
Et fractos arcus: & sine luce faces.
Aspice demissis ut eat miserabilis alis:
Pectoraq; infesta tendat aperta manu.
Excipiunt lachrymas (parſi per colla capilli.
Oraq; singultu concutiente sonant.
Fratris anæ: sic illum funere dicunt
Egressum castris pulcher iule tuis.
Nec minus est confusa uenus moriente tibullo
Quam iuueni: rupit cui ferus inguen aper.
At sacri uates: & diuum cura uocamur:
Sunt etiam qui nos numen habere putent.
Sollicit omne sacrum mors importuna profanat
Omnibus obscuras iniicit illa manus.
Quid pater hismaris: quid mater profuit orpheo
Carmine quid uictas obstupuisse feras?
Et licet non in siluis idem pater edidit altis
Dicitur inuicta concinuisse lyra.
Aspice mætoniden: a quo ceu fonte perenni
Vatum castalis ora rigantur aquis.
Hunc quoq; sūma dies nigro summerſit auerno:
Effugiunt auidos carmina sola rogos.
Durat opus uatum: troiani fama laboris
Tarda: nocturno tela retenta dolo.
Sic nemesis lōgum: sic delia nomen habebit
Altera cura recens: altera primus amor.
Quid nos sacra iuuat: aut quid ægyptia profunt
Systra: quid in uano succubuisse toro?
Cum rapiant malefacta bonos: ignoscite fasso
Sollicitor nullos esse putare deos:
Viue tamen moriere prius: cole sacra colentem:
Mars grauis a templis in caua busta trahet.
Carminebus confide tuis: iacet ecce tibullus.
Vix manet e toto parua quod urna capit.
Tene sacer uates flammæ potuere rogales
Pectoribus paſci nec timuere tuis.
Aurea sanctorum potuisse templa deorum
Vrere quæ tantum sustinere nephas.

Summa uitę Albi Tibulli.

Lbus Tibullus eques Ro. infi/
gnis forma cultuq; corporis
obseruabilis: ante alios Coruinū Mes
fallam dilexit: cuius etiam contuber/
nalis lapido pannonicō: & aquitano
bello militaribus donis donatus est.
hic multorum iudicio: & maxie Qui/
tiliani studio litterarum acerrime licē
tię inter elegiographos summum lo/
cum obtinet: epistolę quoq; eius ama
torię quibus breues utiles sūt. Obiit pri
ma iuuenta Romę: matre sororeq; &
Nemēsi sibi amatis supstitibus. eo an/
no: quo Ouidius natus est. consulis
Hircio & Panſa: ut amborum carmi
na indicant. Progenitores suos habu
it ditissimos: ipse tamen pauper re/
mansit spoliatus bonis: ut in epistola
precedenti testatur.

Auertit uultus ericis qui possidet arces
 Sunt quoq; qui lacrimas continuisse negent.
 Sed tamen hoc melius quā si phæacia tellus
 Ignotum uili supposuisset humo.
 Hic certe madidos fugientes pressit ocellos
 Mater: & in cineres ultima dona tulit.
 Hic soror in partem mixti cū matre dolores
 Venit in occultas dilacerata comas.
 Cumq; tuis sua iunxerunt nemesisq; priorque
 Oscula: nec solos destituere rogos.
 Delia discedens felicius inquit amata
 Sum tibi: uixisti dum tuus ignis eram.
 Cui nemesis. quid ais: tibi sūt mea damna dolori:
 Me tenuit moriens deficiente manu.
 Si tamen e uobis aliquid nisi nomen & umbra.
 Restat in elisia ualle Tibullus erit.
 Obuius huic uenies hedera iuuenilia cinctus
 Tempora cum caluo doctæ catulle tuo:
 Tu quoq; si falsum est temerati crimen amici
 Sanguinis atq; animæ prodige galle tuæ.
 Hic comes umbra tua ē: siqua mō corporis ūbra
 Haulistis numeros culte tibulle tuos.
 Ossa quieta precor tuta requiescite in urna:
 Et sit humus cineri non onerosa tuo.

Vuenis q̄ pauper erat: tamen ecce tibullus
 Viuit: & æterno carmine nomen habet.
 Quis numeret populos: urbes: regesq; sepultos
 Interea: quorum mortua fama iacet.
 Felices igitur tales quicumq; per artes
 Victurum toto ducitis orbe diem.
 Huius ab exemplo pueri iuuenesq; latini
 Serta coronatis neſtite temporibus.
 Atq; opibus lucroq; omni præferte decorem
 Quem modo perpetuo castalis umbra dabit.
 Et canere ardenſes non turpe putetis amores:
 Consulat ætati quisq; animoq; suis.

Brixia impressum per Boninū de Boninis de Ra-
 gusia anno salutis. M. CCCC. LXXXVI. die.
 xviii. Februarii.

REGISTRVM.

a
 primam uacat
 Bernardinus
 get desertum
 b
 erit scithicis
 de sanctis
 gnarus ait
 c
 pede laus
 exprimit
 uit. Ideo
 d
 li astronomico
 libidinis opus
 prominentibus

e
 alio nunciarunt
 aluit ueteres
 quarto
 f
 primo. Tum
 emori uelle
 uiridaria
 g
 custodia
 ex creta
 queat hoc
 h
 ea est,
 tum est
 pueri uel

